

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Liber Quintus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

355
DE INTERDICTO
ECCLESIASTICO.

Liber Quintus.

P R A E L V D I V M.

Autores de Interdicto tractantes.

E Censura hac Interdicti Theologi Scholastici sparsim tractare solent, si quidem de ea breuiter agunt Richard. 4. dist. 7. art. 5. qu. est. 1. Palud. 4. dist. 18. qu. est. 8. Ioannes Bachonus, 4. dist. 11. qu. est. vnica, art. 4. Dominicus Sotus 4. dist. 2. qu. est. 3. art. 1. Martin. Ledesma. 2. 4. qu. est. 26. art. 2. Henriquez lib. 13. cap. 41. & sequentibus, Gregorius de Valentia tomo 4. Disput. 7. q. 18. puncto 2. Canonista, in varijs locis iuris. Summistae, in verbo interdictum, vt Summa Pisanella, Angelica, Syluest. Tabiena, Summa Confessorum lib. 3. titulo 33. qu. est. 219. & deinceps, Astensis, lib. 7. tit. 16. S. Antoninus, 3. par. tit. 27. Caieta. in verbo Interdicti violatio. Bernardus Diaz in praxi Canonica, c. 121. Martin. Nauar. in Manuali, cap. 27. a nu. 164. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. de sen. excom. lib. 6. & lib. 2. variar. resol. cap. 8. nu. 10. Barthol. Medina, lib. 1. Instruct. Confess. cap. 11. §. 13. Simon Maiol. lib. 3. de Irregularitate, c.

20. & 23. M. Antonius Cucchius, lib. 4. Instruct. Furis Canonici, tit. 12. Joseph Angles, in floribus 4. Sententiarum, par. 2. in questione de Excommunicatione, art. 6. Martinus Alphonius Viualdus in suo Candelabro Aureo, par. 2. in tractatu de Interdicto. Iacobus de Grassis, lib. 4. suarum. Decisionum Aurearum, cap. 26. Bartholom. Vgolinius in tract. de Ecclesiasticis Censuris, Tabula 5. Cosmus Pbilarchus, de officio Sacerdotis, par. 1. lib. 4. cap. 3. & 4. Marcus Antonius Berarducius in sua Corona Confessorum, par. 3. cap. 10. tract. de interdicto. Thomas Zerula in sua praxi Episcopali, par. 1. §. 2. in verbo, Interdictum. Toletus in sua Summa nuper edita, lib. 1. cap. 18. & Sebastianus Medices in Summa peccatorum Capitalium, tit. 9. a questione 3. ad decimam, & alij Recentiores.

Quid, & Quotuplex sit Interdictum.

Cap. I.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interdictum quot modis accipi solet.
- 2 Interdictum secundum iuris spiritum, vel est restitutorium, vel exhibitorium, vel prohibitorium.
- 3 Interdicti nomen a verbo [Interdicto] deducitur, & quae huius ratio sit.
- 4 Banniti, seu exules, quo sensu [Interdicti] dicuntur.
- 5 Interdicti vox secundum Canonistas duobus modis accipi solet.
- 6 Interdictum, quod censura Ecclesiastica est, quare sic appellatum est.
- 7 Interdicti definitiones varia ab auctoribus asseruntur.
- 8 Interdictum a reliquis censuris, & a cessatione a diuinis, qualiter distinguatur.
- 9 Interdicti definitio tria haec exprimere debet, scilicet prohibitionem officiorum diuinorum Sacramentorum, & sepulchra.
- 10 Interdictum, in locale tantum, personale tantum, & locale, & personale simul diuiditur.
- 11 Interdictum locale tantum, seu loci quidnam sit.
- 12 Interdictum personale tantum, quodnam dicendum.
- 13 Interdictum aliud Generale, aliud speciale esse potest.
- 14 Interdicti diuisiones qualiter inter se differant; & vnde sumantur.
- 15 Interdictum personale generale, vel speciale quodnam censeri debeat.
- 16 Interdictum locale tribus praecipue modis ferri potest, & quinam illi sint.

- 17 Interdictum ciuitatis, castri, seu villa, improprie ab Angelo interdictum speciale appellatur.
- 18 Interdictum persone singularis rectius suspensio, quam interdictum appellatur.

Quoniam vero interdicti nomen ambiguum est, varia eius acceptio in primis exponenda erit, vt si res ipsa melius intelligi possit; solet autem quatuor modis accipi:

Primo, amplissime, pro solemniter dicto Praetoris aliquid fieri praecipientis, siue preceptum illud prohibitorium sit, siue alterius modi; vnde gl'os. in Clem. 1. de foro compet. in hoc sensu. Interdictum esse dixit solemnem, & formatam quandam verborum conceptionem, qua Praetor aliquid fieri iubebat, vel prohibebat, quod tunc maxime faciebat, cum de possessione, vel quasi possessione inter aliquos contendebatur; ita vt hoc sensu Interdictum sit, quasi inter duos dictum Praetoris, quo inter Reum, & Actorem aliquid dicendo constituit, aliqui iubens, aut prohibens fieri, vt habetur Instit. de interdict. circa princ. & ff. eod. Secundum quam acceptationem Interdictum in iure ciuili diuiditur in tria, scilicet, vt aliud sit Restitutorium, aliud Exhibitorium, aliud Prohibitorium; vt cum Praetor prohibet aedes extrui in loco, in quo Actor eas petebat extrui; aut cum iubet aliquid restitui, quod Reus per exceptionem defendebat ab eo non esse restituendum. Quae nominis acceptio, vt amplissima est, ita etiam, & impropria est.

Secundo accipitur strictius pro solo interdicto, seu dicto Praetoris prohibitorio deducto nomine a verbo *Interdicto*, quod significat prohibeo; vt interdicto tibi ingressum domus meae, aut interdicto te ingressu, id est prohibeo, vt habetur in Instit. de interdictis. §. exhibitoria, vers. sunt tamen. Zabar. in cap. fin. num. 7. de excessi. praelat. vt inter recentiores recte annotauit Alphonius Viualdus in Candelabro tit. de Interdicto, num. 1. contra Syluestrum verbo, Interdictum, in princip. qui Interdictum, quasi inter duos

duos dictam, dici noloit. Quamvis autem Imperator in d. §. exhibitoria, attenda priori vobis huius ſignificatione, hoc eſt, ſi interdictum quaſi inter duos dictum ſumatur, omnia illa tria nimirum, ſive prohibitoria, ſive reſtitutoria, ſive exhibitoria, interdicta vocari velint; quia tamē propinquior & noxior, & magis viciata deductio eſt *ab interdicens*, ideo magis proprie dicitur interdictum illud, quod eſt tantum prohibitorium; ſi quidem interdicens proprie ſignificat prohibere, ac vetare, ne aliquid fiat: quo ſenſu exules, Banniti vulgo nominati; interditi dicuntur, quoniam in patriam reditus ipsis prohibitus eſt, arg. l. relegatorum, ff. de interd. & relegat. Et a lege prohibitus ne bona ſua alienet, interdictus dicitur, arg. l. is, cui bonis, ff. de verb. oblig. Et etiam prohibitus poſtulare, & officium ſuum exercere interdictus nominatur, in l. moris, & l. fin. ff. de poen. & l. Imperator, ff. de poſt. Et hæc duæ acceptiones ſunt propriae Iuriſconſultorum, de quibus latius Cou. in cap. alma mater, par. 2. §. 1. num. 1. de ſent. excomm. lib. 6. Sotus 4. d. 22. quaſt. 3. artic. 1. Vgolin. de cenſ. Eccl. Tab. 5. cap. 24. §. 2. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 4. §. 1. Sylueſt. verbo Interdictum, 1. in principio, Tabiena, verbo interdictum, 1. num. 3. verſic. 2. Angelica, verb. interdictum, 1. in princip. Panorm. in cap. paſtoralis, num. 14. de cauſa poſſeſſ. & propriet. Specul. tit. de interd. §. Quia verò, vbi ponit nouem interdicta publica, & triginta octo priuata glo. in Clem. vnica, de foro compet. vbi ponit 36. & eadem gloſin Clemen. 1. de ſepult. vbi alia plurima interdicta ponit,

Deinde in iure Canonico Interdicti vox duobus aliis modis ſami poteſt;

Primo, pro prohibitione Iudicis Eccleſiaſtici, ſeu iuris Canonici; & hoc modo nõ aliter differt a ſecunda acceptione Legiſtarũ, niſi quod ibi ſermo ſit de prohibitione Pætoris, hic verò de prohibitione iudicis, ſeu iuris Eccleſiaſtici, & hoc modo accipitur hæc vox, 17. q. 4. c. Miror. & c. ſignificati, de offic. Archid. & c. cum illorum, de ſentent. excomm. & in Rubrica ſub tit. de matrimonio contract. contra interdict. Eccl. maxime cap. 2. & 3.

Secundo accipitur pro ſententia iuris, vel Prælati Eccleſiaſtici prohibentis alicui Diuina officia, Sacramenta, vel ſepulturam Eccleſiaſticam in penam delicti, vel contumaciæ, ſive illius, qui interdicitur, ſive in penam alicuius alterius; Quæ prohibitio eam ob cauſam rectè *Interdictum* appellatur, quod per ipſum diuina Eccleſiæ, vel hominibus, qui eius vinculo conſtricti ſunt, vel in locis, in quæ latum eſt prohibentur; & huiusmodi prohibitionem tranſgrediens exercitio alicuius actus ordinis, ad eum modum quo infra dixerim, irregularis efficitur. Et hæc eſt maxime propria nominis huius acceptio, ex accommodatione iuris Canonici, & DD. interpretatione, & ſecundum hanc ſignificationem, interdictum vna ex tribus cenſuris Eccleſiaſticiſ dicitur, vt patet ex c. *Quærenti*, de verb. ſignific. de qua acceptioe hoc in loco agemus.

Quod eius definitionem variè afferuntur ab auctoribus definitiones, Vgolinus enim, vt a recentioribus exordiamur, de cenſ. Eccl. Tab. 5. c. 18. Interdictum in genere ſumptum ſic definit [Interdictum Eccleſiaſticum eſt cenſura Eccleſiaſtica, qua diuinorum Eccleſiæ vſus prohibetur, ſeu diuina Eccleſiæ prohibentur, quatenus diuina ſunt] Palu. in 4. d. 18. quaſt. 8. circa quartum principale, art. 1. & Sum. Confeſſ. lib. 3. tit. 33. quaſt. 220. ita definiunt [Interdictum eſt cenſura Eccleſiaſtica in penam contumaciæ, vel offenſe lata, arcens præcipue populum, ne communicet Sacramentis.] Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 7. tit. 16. ar. 1. ſic definit [Interdictum eſt priuatio quoad Eccleſiaſtica, per ſententiam iuris, ſeu Iudicis facta] S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 1. ita definit [Interdictum eſt ſeparatio a certis Sacramentis, & omnibus officijs diuinis, & Eccleſiaſtica ſepultura.] Quam definitionem ſequitur Tabiena, verbo Interdictum, 1. num. 3. verſ. Secundo, in fine, Sylueſt. verbo Interdictum, 1. num. 2. & Sotus 4. d. 22. quaſt. 3. ar. 1. qui eam colligitur ex c. Non eſt vobis, de poenſ. & ex c. Quod in te, de poenſ. & remiſſ. At Nau. in Manuali, capit. 27. num. 164. Martin. Ledem. 2. 4. quaſt. 26. ar. 2. in tract. de Interdicto. Couar. in cap. alma mater, par. 2. §. 1. num.

2. verſ. Poteſt autem, de ſentent. excomm. lib. 6. Alphonsus Viuald. tit. de Interdicto, numer. 3. Iacobus de Graſſ. lib. 4. Decif. cap. 26. num. 1. Coſmus Philarcus, de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 3. Corona Confeſſ. tit. de Interdicto, num. 7. & Sebaſt. Medices, in Summa, par. 2. tit. 9. q. 3. Toletus lib. 1. c. 18. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 4. §. 1. ſic definiunt; Interdictum Eccleſiaſticum eſt Cenſura Eccleſiaſtica, qua prohibentur diuina officia, & Sacramenta, & Eccleſiaſtica ſepultura actiue, & paſſiue. Alij aliter definiunt, qui tamen omnes verbis potius, quæ re differunt.

Dicitur autem primo *Cenſura Eccleſiaſtica* tanquam genus immediatum, quo genere differt, vt ait Palud. a Legibus interdictis, & vt ait Martin. Ledem. cum quo conſentiant Nauar. & Henriquez, a ceſſatione a Diuinis, que non eſt Cenſura Eccleſiaſtica, ſed prætermiſſio quorundam diuinorum officiorum. Cetera verò, que in dicta definitione apponuntur, oſtendunt quid per interdictum intelligatur, & quomodo ab excommunicatione, & ſuſpenſione differat, quæ licet in genere conueniant (quia Excommunicatione, ſuſpenſio, & Interdictum cenſura Eccleſiaſtica ſunt, cap. Quærenti, de verb. ſignific.) in alijs tamen inter ſe differunt: Quia Excommunicatione priuatur ab omni, aut certa communicatione, in quantum communio eſt, vnde nobis non ſolum diuina, ſed etiam quæ non ſunt diuina adimit; Interdictum verò a diuinis tantum nos ſeparat, ſuſpenſio impedit in toto, aut in parte, exercitium officij, aut beneficij Eccleſiaſtici, quod ſuſpenſus habet; vnde Clericos tantum impedit, quo minus Eccleſiaſticas functiones exercere valeant; Interdictum verò prohibet Sacramenta, officia diuina, & ſepulturam; ſive incumbat ex officio ea adminiſtrare, vel audire, aut dicere, ſive non.

Dicitur ſecundo prohibens diuina officia, Sacramenta, & ſepulturam, vt ſignificetur proprius, & formalis effectus Interdicti.

Dicitur tertio actiue, & paſſiue. Quia ſuſpenſio communiter non prohibet Sacramenta ſaltem paſſiue, ſed actiue tantum, ne Eccleſiaſticam ſepulturam, niſi illam, quæ eſt ab ingreſſu Eccleſiæ; Interdictum verò prohibet, ne quis officiorum diuinorum, Sacramentorum, & ſepulturæ Eccleſiaſticae particeps ſit, tam actiue, quam paſſiue.

Dicitur quarto a Palud. in penam contumaciæ, vel offenſe ad ſignificandam cauſam quare ſoleat poni Interdictum; Quæ tamen particula non mihi videtur neceſſaria, ſiquidem nullo modo per eam diſtinguitur Interdictum a reliquis Cenſuris, cum omnes Cenſurae ferri poſſint propter hæc cauſam. Eſt tamen neceſſarium in definitione mihi hæc exprimere, ſcilicet, prohibitionem officiorum diuinorum, & Sacramentorum ſepulture. Parum autem refert, ſive dicamus prohibitionem Sacramentorum abſolute, ſive limitate prohibitionem aliquorum ſacramentorum quia interdictum ex ſua natura habet prohibere omnia Sacramenta; ex particulari verò, & rationabili conceſſione Eccleſiæ, ne huiusmodi Cenſura efficiatur alicui cauſa damnationis conceſſa ſunt aliqua Sacramenta, vt Baptilimus, & Penitentia, de qua re ſuo loco dicemus. Sed de definitione hæc tunc.

Diuiditur autem Interdictum communiter in locale tantum & personale tantum, ſic Angelica, in verbo Interdictum, 1. numero 1. Tabiena, verbo Interdictum, 1. verſic. Tertio, Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 7. tit. 16. ar. 1. Sotus 4. d. 22. quaſt. 3. artic. 1. conſul. 1. Couar. in capit. alma mater, par. 2. §. 1. numer. 6. de ſentent. excomm. lib. 6. Corona Confeſſ. tit. de Interdicto, num. 1. Iacob. de Graſſ. libro 4. cap. 26. num. 2. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 20. num. 1. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 4. §. 3. Vgolin. de cenſ. Eccl. Tab. 5. cap. 5. & colligitur ex capit. ſententia, & cap. ſi Ciuitas, & cap. præſenti, de ſent. excomm. lib. 6. cuius diuiſionis ea eſt ratio; quia tria hæc officia diuina, Sacramenta, & ſepultura, per Interdictum prohibentur ne alicubi ſiant, quod ad locum pertinet, aut ne a quopiam ſuſcipiantur, aut adminiſtrentur, quod ad homines ſpectat. Addunt autem nonnulli tertium membrum, ſcilicet, quod Interdictum ſit miſſum, id eſt continens ſolum locale, & personale ſauet Tabiena, vbi ſupra, & expret.

de Syluester, verbo Interdictum 1. quaestio. 2. Alphonsus Vinald. tit. de interdicto, nu. 119. Gregorius de Valencia, tomio 4. disput. 7. quaest. 18. puncto 2. Barth. Medina, lib. 1. Instruct. Confess. cap. 11. §. 13. & Sebast. Medices, parte 2. Summa, tit. 9. quaest. 4. Toleros lib. 1. cap. 18. Mart. Ledes. in 2. 4. q. 26. art. 2. in tract. de interdicto, & Nauar. in Man. cap. 17. num. 166. Et quamuis hoc interdictum sub alijs includatur, nec a duobus praecedentibus distinctum sit; non est tamen inconueniens huiusmodi distinctio, vt sic sciamus, quando sit interdictum simplex, quando vero mixtum.

11. Interdictum locale seu loci est, quando solus locus, verbi gratia, Ciuitas interdicatur, ne ibi officia a Ciuibus, aut exercens audiantur, aut celebrentur, per hoc autem non interdicatur persona, quia extra locum illum, vniuersisque, exceptis illis, qui causam interdicto decedunt, officia celebrare, & Sacramenta sumere possunt.

12. Interdictum personale est, quo interdicatur populus, aut aliqua eius persona, non autem locus, & tunc persona interdicatur nisi ibi officia audire, aut administrare Sacramenta valeat. Interdictum mixtum est, quod fertur in locum, & personas simul, scilicet, in locum cum populo laico, aut Clero, aut in tales, vel tales personas, quod Nauar. in Man. cap. 17. num. 166. Henriquez vbi supra, cap. 41. §. 3. Toleros lib. 1. Instruct. Sacerd. cap. 18. & Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 3. cap. 12. §. 1. nu. 2. deambulatorium appellant, quod solum habet hanc formam ferri, Interdicimus Ioannem, & locum ubi est, vel fuerit, quando ibi fuerit, sub qua forma latum est Interdictum in cap. Dalecis filijs, de appellat. & ca. Non est vobis, de sponsal. Et de hoc interdicto in quantum locale iudicandum est per regulas Interdicti localis; in quantum vero personale, per Regulas personalis, ex Nauar. & Henriquez vbi supra.

13. Alia diuisio est, Interdictum aliud Generale est, aliud speciale, & hoc loquendo tam de Interdicto loci, quam personae. Sic Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. §. circa quartum principale, vers. quantum ad tertium. Summa Ateensis, parte 2. lib. 7. tit. 6. art. 1. Summa Pisanella, in verbo interdictum, 1. Syluest. verbo interdictum, 1. quaestio. 3. Tabiena verbo interdictum 1. num. 4. vers. Tertio. Sotus 4. dist. 22. quaest. 3. art. 1. Concluf. 2. Martin. Ledes. 2. q. 26. art. 2. in tract. de interdicto. Nauar. in Man. cap. 17. num. 166. Codar. in c. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sent. excom. lib. 6. Alphons. Vinald. tit. de interdicto, num. 119. Corona Confess. tit. de interdicto, numero 1. Iacobus de Grass. vbi supra, cap. 26. num. 3. Henriquez lib. 1. 3. de excommuni. & interdict. cap. 41. §. 3. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 6.

14. Haec autem secunda diuisio, differt a priori, quod illa desumitur penes passum; hoc est, penes id, quod dicitur Interdictum; ista vero penes modum interdicendi, ex Ioan. Calderino, in tract. de Interdicto, Memb. 2. Huius diuisio nonnulli addunt tertium membrum, scilicet, particulare, seu singulare, vt hoc distinctum sit a speciali. Sic S. Anton. 3. par. tit. 17. de interdicto, cap. 2. Angelica, verbo Interdictum 1. num. 1. & numero 11. & verbo interdictum 2. in princip. Cosmus Philarchus de Officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 3. Vnde, exemplificant, vt Interdictum Generale loci sit, cum interdicatur Regnum, vel Prouincia, vel Diocesis. Speciale, cum interdicatur Ciuitas, Castrum, Villa. Singulare, cum interdicatur certa Ecclesia, vel Capella, vel cer-

ta Ecclesia, vel Capella. Personale autem Generale interdictum est, cum interdicatur vniuersaliter populus totius Regni, Prouinciae, Ciuitatis, Castrum, Villae. Personale Speciale est, cum interdicatur pars aliqua populi, puta, aliquod determinatum Collegium, vel Vniuersitas aliqua inclusa in illo populo, puta studium in Papijs, & huiusmodi, vel Capitulum. Singulare, cum interdicatur aliqua certa, vel incerta persona, certa, vt quando designatur proprio nomine, aut circumlocutione aequivalenti; Incerta, vt cum interdicatur quisquis hoc, aut illud fecerit. Ita Angelica in verbo interdictum 1. num. 1. num. 7. & num. 11. de tribus membris interdicti personalis, & in verbo interdictum 2. in princip. de tribus alijs membris interdicti localis. A quo non parum differt S. Anton. vbi supra, qui interdictum Generale illud esse vult, quod fertur contra Regnum,

Prouinciam, Ciuitatem, Castrum, aut villam, quantum ad interdictum loci, & quod fertur in Vniuersitate, vel Collegium, quantum ad interdictum personae. Speciale vero interdictum esse dicit, cum interdicatur aliqua Ecclesia, ac etiam cum interdicuntur omnes Ecclesiae vnius Ciuitatis, vel Prouinciae. Singulare autem interdictum esse putat, cum interdicuntur alicui personae singulari officia diuina, & Ecclesiastica Sacramenta, vel vniuersaliter, vel particulariter quoad omnia, vel aliqua officia, vel Sacramenta. Quae ratio ne interdictum hoc singulare, solum personali interdicto accomodat, & interdictum speciale, & generale alio modo definit, quam Angelica, vt constat. Ceterum supplementum relatum a Syluestro in verbo interdictum 1. numero 7. Rosella; verbo interdictum 1. in princip. & num. 4. Sotus, Martin. Ledes. Nau. Henriquez hanc sententiam Antonini, & Angelini resellunt, afferentes interdictum singulare, seu particulare, idem esse cum speciali, loquendo tam de interdicto loci, quam personae. De qua re, ne agamus potius de nomine, quam de te, Duo mihi probabiliter dici posse videntur.

16. Primum est, Interdictum locale tribus modis ferri posse, vel primo generaliter, vt cum interdicatur totum Regnum, tota Prouincia, tota Ciuitas, totum Castrum. Secundo, potest ita ferri, vt interdicantur plura particularia loca, puta, plures Ecclesiae, plures Capellae. Tertio, vt interdicatur vna tantum Ecclesia, seu Capella. Eodemque modo interdictum personale ferri potest, vel primo generaliter, vt comprehendat totum populum Regni, Prouinciae, Ciuitatis, Castrum, seu Villa; vel Secundo, vt solum interdicatur aliqua pars hominum, scilicet aliquod Collegium, vel aliqua Vniuersitas inclusa in populo Ciuitatis, Prouinciae, seu Regni; vel Tertio, interdici potest aliqua singularis persona, siue determinata, siue indeterminata.

17. Secundum est, siue Interdictum primum, ex rebus recentibus generale; secundum speciale; & tertium particulare, seu singulare, siue duo posteriora confuso nomine, modo specialia, modo particularia appellemus, parum refert existimo, potest enim vnusquisque pro sua voluntate, hoc aut illo nomine appellare; Quamuis si consideremus iura, & modum loquendi Canonum, saltem in locali Interdicto, non inuenimus speciale a singulari distinctum; Vnde non ita proprie, Angelus vbi supra, Interdictum Ciuitatis, Castrum, aut Villae, interdictum speciale appellauit, cum secundum iura introductum illud potius Generale diceretur sit, vt in sequenti capite dicitur.

18. His omnibus addi potest, interdictum personae singularis a plerisque potius vocari suspensionem, quam interdictum, vt notant Caldero, in tract. de Eccles. interd. memb. 1. num. 7. Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. circa quartum principale, vers. Quantum ad secundum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 1. vers. Differt autem, Syluest. verbo interdictum 1. num. 5. Tabiena verbo interdictum 1. §. Primum, vers. Tertio. & §. Quarto, Codar. in c. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 2. de sent. excom. lib. 6. cum alijs.

De Interdicto Locali. Cap. II.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interdictum locale illud est, quod solum locum interdicat.
- 2 Interdicto locus proprie non afficitur, & quare.
- 3 Interdicto locali illius loci populus proprie non afficitur.
- 4 Interdictum loci hoc vim habet, vt interdicti cenſeantur homines in ordine ad illum solum locum.
- 5 Interdicto loco, qui culpabiles non sunt, alibi diuina officia facere, & audire possunt.
- 6 Interdictum locale, & personale, qualiter inter se differant.
- 7 Interdictum personale, ita personas ligat, vt nec ibi, nec alibi diuina possint audire, extranei vero in illo loco possunt.

- 8 Interdictum generale loci quid.
 9 Interdictum parochia interdictum generale locale est.
 10 Interdictum generale loci duo genera locorum continet, scilicet, locum sacrum, & profanum.
 11 Interdictum particulare loci quodam censendum.
 12 Cimitas, in qua una tantum Ecclesia est, si hac interdicta sit, interdictum speciale est, non generale.
 13 Interdictum speciale erit, non generale, etiam si omnes Ecclesie alicuius loci, Castri, Regni, aut totius mundi interdiciantur, & quare.
 14 Interdictum generale pro debito pecuniario per ordinarium, aut delegatum sine speciali Papa licentia ferri non potest.
 15 Interdicta Ecclesia, interdicitur etiam Capella eiusdem, quae ei contigua sunt, necnon cimiteria contigua.
 16 Interdicta Ecclesia, quare Capella contigua interdicta sunt, non autem, quae ei contigua non sunt.
 17 Contigua dicuntur ea, quorum extrema simul sunt.
 18 Cimiteria duo habentia parietem intermedium, an contigua censenda sint.
 19 Ecclesie duae totales, & independentes una ab altera, quamuis essent contigua, quare una interdicta non sit etiam altera interdicta.
 20 Interdicta Ecclesia, cui contiguum est cimiterium, & post illud cimiterium aliud illi contiguum, an, & quando interdictum sit utrumque cimiterium.

Interdictum locale, ut ex dictis constat, & nomen ipsum ostendit, est illud, quod solum locum interdicit.
 Circa quem loquendi modum, aduertendum est; Quod licet locus ipse dicatur subiecti interdictio, proprie tamen locus interdictio non afficitur; Quia cum locus sit res, quaedam inanimata, proprie capax non est censura, & poenae Ecclesiasticae, ex Palud. 4. dist. 18. q. 8. art. 3. §. Quantum ad vigesimum, Innocen. in cap. tanta, num. 5. de excess. prelati, Summa Confess. lib. 3. tit. 3. q. 3. art. 2. §. 1. Immo vero neque locali interdictio populus loci illius per se afficitur; quandoquidem interdictio loco, populus ipse in se non censetur interdictus, nam potest populus loci illius interdicti in alio loco non interdicto, & officia diuina dicere, & audire, & Sacramenta dare, & recipere, exceptis illis, qui culpabiles sunt, causamque interdictio loci, dederunt tales. Et interdictio quatenus locali in sua persona afficitur; Vnde, si interdicta sit Ecclesia propter culpam, & personam Episcopi, ipse etiam Episcopus dicitur interdictus, ut colligitur ex c. si sententia, de sen. excom. lib. 6. Sed proprie interdictum loci hanc vim habere censetur, ut loco interdicto interdicti censentur homines in ordine ad illum locum tantum, & non ad alium; ita ut in illo loco, nec homines illius loci, nec alienigenae exercere possint diuina officia, aut participare in Sacramentis, aut Ecclesiastica sepultura passiuè, vel actiuè, in alio vero loco non interdicto etiam illius loci habitatores, ut incerta, qui culpabiles non sunt, in illis tribus supradictis actiuè, & passiuè participare possunt. Sic Angelica, in verbo interdictum 2. in princ. Martin. Ledes. 2. 4. quest. 26. art. 2. tract. de interd. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 167. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 6. de sentent. excommunic. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 42. §. 1. Sotus 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. Conclus. 1. Quae doctrina vera est, ut notat Angelica cit. non solum in interdicto generali loci, sed etiam speciali alicuius loci, ut extra illum locum, qui non sunt culpabiles, haec omnia facere possint.
 Hinc inferitur primo non rectè glossam in cap. Si sententia. in verbo Domini, de sentent. excommunic. lib. 6. & Innocent. & Hostiensis quos refert Angelus ubi supra, hanc doctrinam limitasse, dum voluerint, d. cap. si sententia, solum habere locum in interdicto locali, quod latum est propter delictum Domini, vel Rectoris, ut scilicet in hoc casu homines illius loci, qui non erant culpabiles, & causa interdicti, interesse possint diuinis, & alia facere extra il-

lum locum; si autem interdictum loci latum esset propter delictum populi, tunc populus loci illius, nec ibi, nec alibi possit diuina officia facere, aut Sacramenta dare, vel sumere, aut sepulturam eligere, etiam, qui non est in culpa; Quae restrictio, nec Angelo ibidem placet, & mihi salua esse videtur, quandoquidem auctores allati absoluit, & simpliciter docent, personas loci interdicti, qui non sunt culpabiles, alibi diuina facere, & audire, & cetera ut prius agere posse, parum ergo, aut nihil refert, siue ob delictum Domini, aut Rectoris, siue ob delictum populi, locus alicuius interdictus fuerit; semper enim, qui culpabiles non sunt, & diuina facere, & Sacramenta dare, & accipere, & Ecclesiasticam sepulturam alibi eligere possunt; cum enim in d. cap. si sententia, illi, qui non fuerunt causa interdicti, permittuntur alibi Diuinis interesse, qui vero culpabiles erant, eisdem interesse prohibentur, pari ratione hoc verum erit etiam, quando interdictum ob delictum populi fertur, ut etiam docet S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. in fine, vers. Item interdictio loco, nunquam enim totus populus culpabilis est, & proinde, qui tunc etiam culpabilis non erit, diuinis alibi interesse poterit. Neque valet, quod pro se afferunt Innoc. & Hostiensis capit. ut privilegia, de privileg. Quia ut notat Angelus, caput illud magis loqui videtur de interdicto personali, seu quando populus est interdictus, quam de interdicto loci.

Interdictum Secundo, duplex discernitur inter interdictum locale, & personale.

Primum est, Quod interdictum locale, non includit populum, id est personas eius, nisi ne in illo loco audiant diuina, aut Sacramenta sumant, vel administrant, aut ibi sepeliantur; quod intellige ut supra, de personis, qui non sunt culpabiles, qui extra illum locum omnia facere possunt, sicut prius, in illo autem loco, nec habitatores loci illius, nec exteri, diuina facere, vel audire possunt, nec sepeliri, aut Sacramenta sumere.

Secundum est, Interdictum personale, non comprehendit locum, ita tamen personas ligat, ut nec ibi, nec alibi audire diuina possint, extranei vero possunt in illo loco audire, & celebrare diuina, etiam iannis apertis cum locus ille non sit interdictus, sed tantum personas, vitatis natiuissimae habitatoribus loci, ex S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. circa medium, vers. Item cum interdicitur populus, & vers. Item si interdicitur populus, Summa Asten. par. 2. lib. 7. tit. 16. artic. 1. quest. 4. in fine, Angel. verbo Interdictum 1. num. 1. Sotus 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. Conclus. 1. Martin. Ledes. 2. 4. quest. 26. art. 2. tract. de interd. Nota. 3. Nauar. in Man. cap. 27. num. 167. & nu. 173. Tolet. lib. 1. Instruct. Sacer. ca. 18. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 42. §. 1. Compend. Mendicantium in verbo interdictum 3. §. 13. & facit text. cap. 1. de vniu. lib. 7. & alij, quicquid Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 7. vers. Secundo, de sentent. excomm. lib. 6. de hac re dubius esse videatur.

Quia vero Interdictum locale duplex esse diximus, Generale, & Speciale; quid utrumque sit, breuiter explicandum est. Interdictum igitur Generale loci est, quo interdicitur locus aliquis vniuersalis, continens in se plura loca particularia, ex Paluda. 4. dist. 18. quest. 8. §. circa quartum principale, vers. Quantum ad tertium Summa Asten. lib. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. Ioan. Bachono in 4. d. 11. quest. vnica art. 4. dub. 4. Soto 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. Conclus. 1. Ledes. 2. 4. quest. 26. art. 2. tract. de interd. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 166. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sentent. excommunic. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. ca. 41. §. 3. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 5. capit. 6. & colligitur ex cap. cum in partibus, & ibi glossa in verbo, Nomine terre, & ibi Panorm. num. 1. de verbor. significa. vel ut alij definiunt. Interdictum Generale est illud, quo interdicitur vniuersitas localis, hoc est, quando aliquis locus plura in se loca continens ita interdicitur, ut in nullo locorum contentorum officia diuina celebrari possint, ut quando interdicitur Regnum, Ciuitas, Prouincia, Episcopatus, Terra, Castrum, Villa, immo, etiam quando interdicitur Parochia, est generale interdictum, ut expresse docent Ledes. Nau. Henriquez, & Vgol. locis proximè

quod allatis. Alphonsus Vivald. num. 119. quicquid Felin. in cap. Sanc. 2. num. 3. de offic. deleg. & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sent. excomm. lib. 6. Gregorius de Valenna, tom. 4. disp. 7. quaest. 18. puncto 2. vnde Interdictum Parochiae esse speciale, id quod notandum est, quia eo ipso, quod locus vniuersalis censetur, non potest pro debito pecuniario Parochia interdicti sine licentia expressa Summi Pontificis, vt colligitur ex Constitutione Bonifacii VIII. Extrau. qua incipit, *Provide*, de sentent. excomm. vt falso Felin. cit. docet. Parum enim refert, vt notant Panorm. in d. cap. cum in partibus, num. 1. & Tabiena, verbo Interdictum 1. num. 4. vers. Tertio. Ad hoc quod Interdictum loci generale dicatur, quod locus sit parvus, aut magnus, dicitur enim generale, quia nulla pars illius loci excluditur; vnde, ad generale Interdictum requiritur existimo, vt duo locorum genera interdiciantur, seu vt locus ille vniuersalis duo genera locorum continens, scilicet Ecclesiam, seu locum sacrum, aut dedicatum cultui Diuino, & locum profanum; Quia de causa Interdictum Parochiae dicitur generale, quia tali interdicto non solum prohibetur celebratio intra Ecclesiam, sed etiam extra Ecclesiam in tota parochia.

11 *Interdictum* autem speciale, seu particulare loci est illud quo interdicitur aliquis locus particularis non continens in se alia loca, scilicet, sacra, & profana; Nam quamuis interdiceretur locus continens intra se plura loca etiam sacra, erit tamen interdictum speciale, vt quando interdicitur Ecclesia, intelliguntur interdicta etiam Capellae, quae sunt intra Ecclesiam. Immo interdictum etiam speciale, seu particulare erit, quamuis interdiciantur plura loca sacra tantum, non profana, vt quando interdiciuntur plures Ecclesiae; Item, quando interdiciuntur omnes Ecclesiae Ciuitatis, quia semper licitum erit celebrare diuina extra Ecclesias ipsius Ciuitatis, ex Nauar. in Man. cap. 27. numero 166. Martin. Ledesm. 2. 4. quaest. 26. art. 2. tract. de interd. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 41. §. 3. Vgol. Tab. 5. cap. 6. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sentent. excomm. lib. 6. post Syluestrum, in verbo interdictum, 1. quaest. 3. & S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. ca. 2. §. speciale interdictum & Calder. in tracta. de Eccles. interd. memb. 2. fol. 3. colum. 7. & Alphonsus Vivaldo titu. de Interdicto, num. 120. tandem licet timide, & dubitanter in hanc sententiam clinat.

12 Ex quibus sequitur Primo, Quod si Ciuitas vna tantum Ecclesiam habeat, & illa interdicitur, non erit interdictum generale, sed speciale ex Couar. loco proxime citato, & Calderin. & Henriquez vbi supra, ob rationem allatam, quia extra eam licet celebrare, quicquid Palud. in 4. d. 18. q. 8. art. 4. vers. Quantum ad tertium, falso putet, quod si Villa, aut Castrum vnam tantum habeat Ecclesiam, & illa supponatur interdicto, quod sit generale.

13 Sequitur Secundo, quod etiam si omnes Ecclesiae alicuius loci interdicerentur, puta Parochiae, Castris, Ciuitatis, Episcopatus, Provinciae, Regni, immo, etiam totius mundi, adhuc interdictum hoc speciale dicitur, non generale, sic Ioann. Calderin. tract. de Interdictis, memb. 2. versic. sed quero. Philip. Franc. in cap. praesenti, versic. in Glos. in verbo Generaliter. Anchar. ibi. num. 2. vers. Secundo quaero. & Gemin. numero 2. vers. sed interdicta Ecclesiarum, de sentent. excomm. lib. 6. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 2. versic. speciale interdictum. Tabiena, verbo Interdictum 1. num. 4. vers. Tertio. Ledesm. 2. 4. quaest. 26. artic. 2. tract. de interd. Nauar. in Man. cap. 27. num. 116. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 41. §. 3. Vgol. Tab. 5. cap. 6. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sentent. excomm. lib. 6. satis enim est, quod extra Ecclesias illas in iisdem locis officia diuina celebrari possint, scilicet in priuato oratorio, aut alibi, vt interdictum dicatur speciale, parumque, aut nihil facit ad interdictum generale multitudo Ecclesiarum interdictarum, nisi etiam

14 alia loca simul interdiciantur. Quae sane distinctio interdicti generalis a speciali, diligenter notanda est, & vtilis, facit enim ad multa, & maxime ad Constitutionem Bonifacii VIII. Extrau. *Provide* de sentent. excomm. vbi cauetur, quod pro debito pecuniario non debeat ferri interdi-

ctum generale per Ordinarium; aut Delegationem sine speciali licentia Papae. Facit etiam, quod quamuis olim non liceret tempore generalis interdicti submissa voce celebrare sine privilegio, de quo in cap. cum in partibus, de verb. signif. hoc tamen iure non licet, vt habetur in cap. Alma mater, de sentent. excomm. lib. 6. facit denique moderno tempore, quia multi habent privilegia, quod tempore generalis Interdicti possunt audire, percipere, vel celebrare diuina, quae tamen omnia non habent locum in interdicto speciali, seu particulari, vt Panorm. in e. cum partibus, numer. 1. de verbor. signif. Tabiena, verbo Interdictum 1. num. 4. vers. Tertio, & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 9. de sentent. excomm. lib. 6. notarunt. His ita positis de interdicto generali, & speciali loci, pro vtriusque interdicti cognitione, & meliori intelligentia, dubia quaedam examinanda sunt; Et quidem de interdicto particulari in hoc capite agemus, in sequenti deinceps de Generali interdicto loci tractaturi.

15 *Quoad* Interdictum ergo speciale loci, quo interdicitur aliqua Ecclesia, vel aliqua Ecclesiarum, ad modum quo dictum est, huiusmodi interdictum particulare comprehendit sub se omnes capellas eiusdem Ecclesiae, vel earundem Ecclesiarum, quae ei, vel eis sunt contiguae, necnon cimiterium vel cimiteria, quae contigua sunt, ita vt ibi nec officia diuina celebrari, nec Ecclesiastica sepultura homines donari possint, ex Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. in art. primo principali, §. Quantum ad 3. Conclus. 3. Summa Astensis, parte 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. quaest. 4. Angelica, verbo interdictum 2. num. 7. Tabiena verbo interdictum 1. num. 9. §. 8. versic. Quinto Notandum. Summa Pisanello, verbo interdictum 3. Nau. in Man. cap. 27. num. 167. Martin. Ledesm. 1. 4. qu. 26. artic. 2. tract. de Interdicto, ver. Tertio considerandum. Alphonsus Vinal. tit. de interdict. num. 166. Coimus Philarchus de officio Sacerd. lib. 4. capit. 3. Iacobo de Grass. lib. 4. cap. 26. num. 4. Corona Confess. tit. de Interdicto, nu. 3. Toledo lib. 1. cap. 18. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. ca. 42. §. 4. vers. Quarto. Vgol. in de cens. Eccle. Tab. 5. cap. 10. in princip. num. 2. & colligitur expresse ex cap. Si ciuitas, de sentent. excomm. lib. 6. Dixi si sint contigua. Quia si capella, vel cimiterium non essent contigua Ecclesiae interdictae non intelligerentur interdicta, quamuis Ecclesia, ad qua pertinent, esset interdicta; Ratio prioris est, quia Capellae huiusmodi Ecclesiae interdictae partes sunt; & quia rationem accessorij habent huiusmodi capellae, & cimiteria contigua; proinde principali interdicto, etiam haec quae accessoria sunt, interdicta erunt, arg. c. accessorium, de reg. iur. in 6. Ratio posterioris est, quia neque partes sunt Ecclesiae interdictae, nec ei accessoria sunt ideoque vna interdicta, altera interdicta non erit, & a fortiori interdicta vna Ecclesia, non censetur interdicta altera Ecclesia, quantumuis ei vicina, & cohaerens sit.

17 *Contigua* vero vocantur ea, quorum extrema sunt simul, vt docet Aristot. 5. physic. tex. 26. & notat glos. in cap. vnico, in verbo Contiguum, de consecr. Eccles. vel altar. li. 6. & in cap. si ciuitas, in verbo Contiguus, de sent. excomm. lib. 6. Paluda. 4. d. 18. quaest. 8. in articulo primo principali, §. Quantum ad tertium. Conc. 3. Tabiena, in verbo interdictum 1. §. 8. versic. Quinto, seu clarius, vt ipsum nomen indicat, contigua sunt, quorum extremitates se inuicem contingunt. vnde, vt praefati auctores testantur, & colligitur ex d. cap. vnico, de consecr. Eccles. vel altar. si inter Ecclesiam ex vna parte, & capellam, vel Cimiterium ex alia parte, non sit nisi paries intermedius, erunt contigua, quia vltimum Ecclesiae est suus paries, qui est simul cum terra, capellae, vel Cimiterij, & vtriusque superficies est simul, cum nihil solidum sit medium: Quod si intra parietem Ecclesiae, & Cimiterij, seu intra parietem Capellae, & Ecclesiae esset intermedius aliquis locus siue plenus, siue vacuus, vt ait Tabiena, cit. esse Verone inter Ecclesiam maiorem Fratrum Praedicatorum, & aliam quaedam paruum Ecclesiam, quantumuis parvus sit locus intermedius, non esset contigua, quia non se tangunt, & ita interdicta Ecclesia, illa non esset interdicta.

18 *Est* tamen non parua difficultas, An quando sunt duo Cimiteria, quae habent parietem intermedium, illa sint conti-

contigua, nec ne, & consequenter an interdicta Ecclesia, & priori Cœmeterio * contigua Ecclesiæ interdictum censetur aliud Cœmeterium, quod est post parietem, & ita an interdicto vno Cœmeterio, & alterum etiam interdictum intelligatur? In qua difficultate Tabiena vbi supra putat hæc Cœmeteria non esse contigua, ideo vno interdicto, non esse interdictum alterum, quod probat, quia paries intermedius, neutrius Cœmeterij pars est, Cœmeterium enim non continet parietem, sicut Ecclesia, vel Capella, quia paries Ecclesiæ, vel Capellæ est pars eius. Ego autem in hac re non facile crederem hæc Cœmeteria non esse contigua; Quamuis enim Cœmeterium non requirit parietem tanquam partem sui, quando tamen Cœmeterium habet parietem, tunc paries est pars ipsius Cœmeterij, vt constat, quia etiam intra parietem ipsius Cœmeterij fieri possunt, & solent fossæ ad sepulturam. Deinde ex alio capite defendi potest, interdicto vno Cœmeterio non interdictum esse & alterum; Quia scilicet sunt duo Cœmeteria per se totalia, & vnum ab altero non dependet: vnde si illa duo Cœmeteria ita se haberent, quod vnum sit pars alterius, tunc interdicto vno, interdicuntur etiam, & alterum. Et hoc mihi videtur necessario dicendum attenda dispositione d. cap. si Ciuitas, de senten. excomm. lib. 6. vbi constituitur quod interdicta Ecclesia, interdicuntur etiam Capella illi contigua, & Cœmeterium illi contiguum; quia nimirum Capella hæc, & Cœmeterium illud sunt aliquid ipsius Ecclesiæ cui sunt contigua. Vnde, si essent duæ totales Ecclesiæ, & independentes vna ab altera, quamuis essent contiguae, vna interdicta, non esset altera interdicta, vt diximus. Idem dicendum, si post Ecclesiam succedat Cœmeterium contiguum, & post illud, Cœmeterium aliud illi contiguum, interdicta Ecclesia interdictum esset vtrumque Cœmeterium, si pertinet ad eandem Ecclesiam, quia pro vno habentur, non autem si alterum ad aliam Ecclesiam pertineat.

A D D I T I O.

* Adde. Et quod Cœmeteria dicantur contigua, etiam si habeant parietem intermedium, constare potest ex eo, quod si sunt distincta, necessario distingui debent, vel fossato, vel sepe, vel pariete, aut alio simili, per quod differentia, seu distinctio constituatur inter vnum, & alterum; & tunc paries ille, vel quauis alia res, diuidens vnum ab altero censi debet pars extrema alterutrius Cœmeterij, & sic dicenda erunt contigua, quia ipsorum extremitates se inuicem contingunt: secus vero esset, si quid extraneum, aut alienum, puta, locus ad iter habendum, aut quid simile interponeretur inter vnum, & alterum; & est simile de facto in continenti; quod dicitur esse illud, quod sit nullo actu extraneo interposito, de quo late Abb. consil. 100. num. 2. 1. par. Consiliorum.

De Interdicto Generali loci. Cap. III.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interdicta Ciuitate, suburbia etiam, & continentia edificia interdicta sunt.
- 2 Suburbiorum, & continentium edificiorum nomine quid intelligatur.
- 3 Continentia edificia quanam censenda.
- 4 Interdicta Ciuitate, an edificia contigua, vel adherentia suburbij interdicta sint.
- 5 Interdicta ciuitate, aut regno, an interdicta sint suburbia, quando ad aliam ciuitatem, aut regnum pertinent.
- 6 Interdicta ciuitate, qua ad vnum dominum pertinet, an interdicta sint continentia edificia ad alium dominum pertinentia.

- 7 Interdicta ciuitate ab Episcopo illius, an interdicta sint suburbia, quæ ad alium Episcopum, & aliam diocesis pertinent.
- 8 Interdicto relaxato quoad ciuitatem, vel castrum, intelligitur amotum quoad suburbia illius.
- 9 Suburbia partes sunt ciuitatis, nec plus facere licet in suburbij interdictis, quam in ciuitate interdicta.
- 10 Interdicta ciuitate Cathedralis Ecclesia interdicta etiam censetur.
- 11 Interdicta ciuitate, ciues, & habitatores eius interdicti non censentur.
- 12 Interdicta ciuitate, si postea augetur ciuitas, pars aucta etiam interdicta erit.
- 13 Interdicta ciuitate destructa, adhuc locus ille interdictus manet.
- 14 Ecclesia destructa, si restituatur, consecrari debet, & quæ huius ratio sit.
- 15 Ecclesia destructa cessant indulgentiæ illi concessæ, & quare.
- 16 Præuilegia Ecclesiæ concessa, etiam destructa illa, remanent, & quæ huius sit ratio.
- 17 Interdicta terra alicuius domini, plures terras habentis, an omnes interdictæ sint, vel aliquæ tantum.
- 18 Interdicta terra alicuius domini, comprehenduntur omnes illa, in quibus exercet iurisdictionem temporalem.
- 19 Interdicta terra domini alicuius, interdictæ sunt omnes illæ terræ, quas dictus dominus in feudum, & emphyteusim habet.
- 20 Interdicta terra alicuius, interdicuntur terræ omnes, quæ ad eum ratione dotis uxoris pertinent.
- 21 Interdicta alicuius terra, intelliguntur omnes terræ, in quibus dominus ille habet vsu fructum.
- 22 Interdicta terra Domini alicuius, interdicuntur omnes terræ, quæ dicto domino adhaerent in crimine, propter quod latum est interdictum.
- 23 Interdicta terra domini alicuius, an, & quando interdicta sit terra, quam dominus ille communem cum alio habet.
- 24 Interdicta terra pignorantis, an comprehendatur terra pignoratæ.
- 25 Interdictis terris domini alicuius, non comprehenduntur terræ, quas postea de nouo acquirit.
- 26 Interdicta terra, si eam dominus vendat, aut alio modo amittat, aut alienet, an adhuc interdicta maneat.
- 27 Fluvius idem est, quamuis aquæ de nouo semper succedant.
- 28 Interdictum generale loci, quinam seruare tenentur.
- 29 Interdictum generale loci exempti etiam, & religiosi seruare tenentur.

1 **A**ntea quid Interdictum Generale sit, exposuimus: nunc autem qualiter intelligi debeat, declarandum est.

Primo igitur Interdicta Ciuitate intelliguntur etiam interdicta suburbia, & continentia edificia, vt habetur expresse in cap. si Ciuitas, de senten. excomm. lib. 6. Quo in loco Pontifex ait se late interpretari, seu ampliare nomen Ciuitatis, vt etiam extendatur ad ea, quæ sunt extra muros, cum alioquin Ciuitas proprie significet solû id, quod muros ambitu continetur, non autem illud, quod extra positum est, vt patet ex d. cap. si Ciuitas, & l. 2. ff. de verbos. significat, & quod de Ciuitate dicitur, similiter de Castro, & Villa intelligendum est, vt in d. cap. si Ciuitas, habetur & DD. communiter iradunt, licet propterea hæc suburbia non habeant Summa Astensis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. S. Anton.

Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, ca. 4. vers. Item si interdicitur locus. Angelica, verbo, interdictum, 2. nu. 3. Summa Pisanello, verbo, interdictum, 2. Syluester, in verbo, interdictum, 2. nu. 5. vers. Quartum. Tabiena, verbo, Interdictum, 1. nu. 1. §. Duodecimo. Nau. in Manual. capit. 27. numer. 167. Martin. Ledesm. 2. 4. questione 26. artic. 2. trad. de inter. Notab. 3. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 8. vers. Septimo, de sent. excomm. lib. 6. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. c. 3. li. 4. Corona Confessorum tit. de interdicto num. 3. Toletus libr. 1. instruct. Sacerd. cap. 18. Hentiquez lib. 13. de excom. & interd. ca. 42. §. 4. Vgolin. de censur. Eccles. Tabul. 5. capitul. 21. §. 1. post Palad. 4. dist. 18. quaest. 8. art. 1. Conclus. 3. Causa verò propter quam facit Pontifex hactam latam odiorum interpretationem, singulariter notanda est, nimirum, ne eludatur & frustratoria fiat sententia interdicti, & ne suo fine, effectus, & obseruatione careat; si enim interdicta Ciuitate suburbia interdicta non essent, possent in suburbij celebrari omnia diuina officia, vnde, possent etiam totus populus Ciuitatis in suburbij celebrare, ibique ad Diuina audiendi omnes facile concurrerent. Quam etiam rationem Pontifex in cap. si sententia, in fine, de sen. excomm. lib. 6. & in cap. cum inter, de consuetud. in antiq. insinauit. Ex qua Constitutione, hac generalem regulam colligere possumus; Quotiescunque si non fieret lata interpretatio in odij, & penis, sententia esset frustratoria, id est, nullum conlequeretur effectum, semper facienda est lata interpretatio.

Dubium primum esse potest in hac materia, quid Suburbiorum, & continentium aedificiorum nomine intelligatur? Cum Respondetur; Suburbia ea esse, quae communi nomine *Burgis* dicuntur, id est aedificia extra, & prope Ciuitatem, in quibus domus sunt contiguae vna ad alteram, ita ut faciant aliquam viam vnam, vel plures, ut colligitur ex Geminiano, in d. cap. si Ciuitas, & S. Anto. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 3. §. Item si interdicitur locus, Syluestro, verbo, interdictum, 2. vers. Quartum. Corona Confessorum tit. de interdicto, num. 3. Vgolin. Tab. 5. capit. 21. §. 1. id quod nomen ipsum significat, est enim suburbium, quasi sub Vrbe constitutum, hoc est aggregatio aedium plurium proxime post Vrbe existentium. Ad autem aliquam aliam conditionem, ut scilicet faciant viam, quae ducit recta ad portam Ciuitatis, vt notat S. Anton. citat. verum cum ex situ, & qualitate loci non nunquam contingat, ne faciant viam rectam, quae ad portam Ciuitatis ducit, partum aut nihil refertur puto sicut aedium, satis enim est quod sint prope Ciuitatem. Aliqui etiam aliam conditionem addunt nimirum, vt sint intra vltimam portam, seu intra vltimum vallum aut fossam, quae tamen conditio mihi non videtur necessaria, quia multa sunt suburbia, quae nec aliquam portam, nec vallum aliquod habent.

Continentia aedificia sunt domus sparsim hic, illive prope ciuitatem constructae, & urbana praedia, quae nec villam, nec suburbium faciunt, nec seruatam contiguitate, aut ordine aliquo in diuersis locis aedificantur ex Gemin. Anchar. & Philip. Franco, in d. cap. si Ciuitas, S. Anton. & Vgolin. vbi supra. Quatenus autem continentia aedificia aut suburbia extenduntur, ad hoc vt interdicta Ciuitate, ipsa etiam interdicta esse censentur nisi aliunde constet iudicis, seu boni viri arbitrio discernendum erit, qui hoc ipsum ex situ loci, ex communi loquendi vsu, & consuetudine, & ex alijs aestimabit, ex gloss. in d. cap. si Ciuitas, in verbo, continentibus de sentent. excomm. lib. 6. & l. 1. de aedificia, & l. vt Alphenus, & l. qui in continentibus, ff. de verbo. signif. Angelica, verbo, interdictum, 2. num. 4. Syluest. verbo, interdictum, 2. §. 4. Tabiena, verbo, interdictum, 1. nu. 1. §. Duodecimo. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 8. in fine vers. Quae verò dicantur, de sentent. excomm. lib. 6. Summa Astenf. par. 2. lib. 7. tit. 16. ar. 1. Hentiquez lib. 13. de Excomm. & interd. capit. 42. §. 4. Vgolin. Tab. 5. cap. 21. §. 1. & Corona Confessorum tit. de interdicto, nu. 3. Qui auctores omnes addunt iudicem in arbitrando quouique extendantur haec continentia, debere attendere ad rationem d. c. si Ciuitas, in quo ideo declarantur interdicta continentia sub interdicto Ciuitatis,

ne sententia fiat frustratoria, vnde, tantum debet extendere haec continentia, vt populus non possit communiter illuc concurrere ad officia Diuina, & Angelica, & Syluester dicunt, sibi videri extendi posse per vnum milliari; quorum opinio videtur satis probabilis, quicquid Hentiquez vbi supra maiorem distantiam requirit; satis enim est, vt tantum distet, vt valde laboriosum sit illuc ire, nec populus passim eo conuenire potest.

Quaerit vterius Calder. in tract. de Eccl. interd. membr. 2. num. 26. an aedificia contigua, vel adhaerentia suburbij, & continentibus aedificijs comprehendantur etiam sub interdicto Ciuitatis? Cui Respondetur; quod domus illa, quae sunt contigua, vel adhaerentes, aut valde propinqua suburbij, id est Burgis, sint etiam interdicta, quia sunt pars ipsorum suburbiorum. De illis verò, quae adhaerent aedificijs continentibus, Respondeo secundum ea quae Angel. & Syluest. cit. tradunt, si vltra mille passus distant; probabile est non contineri. Quod autem diximus de suburbij, & continentibus, aedificijs Ciuitatis, intelligitur etiam de suburbij, & continentibus aedificijs Villae, Castri aut alterius cuiuscunque loci, quomodocunque vocetur, vt ex d. c. si Ciuitas, & DD. ibi colligitur.

Dubium secundum est, An si interdicitur Regnum, aut Prouincia, & extra vnam Ciuitatem sint vnum, vel plura suburbia, & continentia aedificia, quae ad aliud Regnum, aut ad aliam Prouinciam pertineant, quae sunt in continentibus Regnorum, aut Prouinciarum; An scilicet tunc interdicto Regno illo, aut Prouincia illa, intelligantur etiam interdicta suburbia, seu aedificia continentia, quae sunt in aliqua Ciuitate illius Regni pertinencia ad aliud Regnum, aut Prouinciam? Ioan. Calderin. S. Anton. Syluester, & Tabiena, locis superius allatis, dicunt suburbia ista interdicta esse propter rationem d. c. si Ciuitas; & quia ibi fit absolute mentio suburbiorum, non determinando ad quam Ciuitatem, siue ad quod Regnum, aut quam Prouinciam illa pertineant. In hac autem difficultate ego duo haec probabiliter dici posse existimo;

Primum est, si sit interdicta Ciuitas, quamuis suburbia pertineat ad aliam Ciuitatem, vel ad aliud Regnum, aut aliam Prouinciam intelliguntur etiam interdicta, & hoc bene probant rationes allatae.

Secundum est, si non interdicitur Ciuitas, sed Regnum aut Prouincia, tunc quidem probabilior mihi videtur contraria sententia, vt suburbia non sint interdicta, quia in hoc casu cessat ratio d. cap. si Ciuitas. Siquidem, ibi extenditur nomen Ciuitatis vt comprehendat etiam suburbia, ne sententia efficiatur frustratoria id est, ne communiter omnes homines Ciuitatis Diuinis intesint; in hoc autem casu, quando interdicitur Regnum, non efficitur villo modo sententia frustratoria, quia satis est, quod totum fere Regnum illud interdictum feruet, & sic non efficitur frustratoria; Vnde, sicut parum refert, si interdicta Ciuitate aliqui de Ciuitate ad Diuina celebranda vel audienda extra Ciuitatem, & suburbia eant; ita etiam si aliqui de toto Regno violent interdictum; non ideo sententia efficitur frustratoria.

Dubium tertium est, An interdicta Ciuitate intelligantur interdicta suburbia alterius Domini; & quaestio solida est quando Ciuitas ad vnum Dominum pertinet, & suburbia ad alterum, & Ciuitas interdicitur ob delictum Domini Ciuitatis. Respondeo etiam suburbia alterius Domini esse interdicta, ex Couar. in cap. Alma mater, part. 2. §. 1. numer. 8. in fine, versicul. est tamen iatelligenda de sentent. excomm. lib. 6. post Syluestrum in verbo, interdictum, 2. versicul. Quartum. Quia dispositio d. cap. si Ciuitas, non se restringit ad suburbia, quae sunt eiusdem Domini, vel alterius, sed simpliciter & absolute loquitur. Et quia militat ratio d. capituli, si Ciuitas, in hoc casu, ad eundem modum quo si Ciuitas illa pertinet ad diuersos Dominos, & media pars ad vnum, & alia media pars ad alium Dominum pertinet; & tamen in eo casu propter delictum vnius Domini tantum, tota intelligitur interdicta. Neque hoc mirum videri debet, cum interdictum etiam feratur in innocentem; & quia alijs sententia frustratoria esset.

Dubium quartum eſt. An ſi Civitas pertinet ad unam Diaceſim, & ſuburbia ad aliam, & ſic interdictum hominis (nam de interdicto iuris conitat ex dictis) latum ab Epilcopo Civitatis pertinet? Ratio dubitandi eſt: quia Epilcopus Civitatis nullam (vt ſupponitur) in ſuburbia Iuriſdictionem habet; ergo non videtur illa interdiceri poſſe. Ioann. Calderin. in tract. de interdicto, capit. 3. in fine, 2. verſ. Circa quod, & verſ. Sed nunquid S. Anton. 3. part. tit. 27. cap. 3. in fine, verſic. Item ſi interdicatur locus. Sylueſter; verbo, interdictum, 2. verſic. Quartum, & Tabiena verbo, interdictum, 1. §. Duodecimo, & alij nonnulli putant quod ſi loquamur de iure ſcripto, non ſunt interdicta illa ſuburbia; ſi tamen attendamus rationem dicap. ſi Civitas poſſet dici eſſe interdicta, non quidem ab homine, ſed a iure, arg. cap. Nuper, de ſentent. excommuni. Quam etiam ſententiam ſequuntur Ioan. Andr. & Gemin. in d. cap. ſi Civitas, nu. 1. 1. verſic. Quare quia textus, vult. Mihi tamen magis placet eorum opinio, quid dicunt, etiam ex iure ſcripto ſuburbia interdicta eſſe; habemus enim expreſſe in iure, ſcilicet, in d. cap. ſi Civitas, nomine Civitatis etiam comprehendit ſuburbia, ergo ex vi ipſius iuris ſcripti dicendum erit illa interdicta eſſe, & ita expreſſe ſentunt. Archid. quem refert, ac ſequitur Vgolin. de cenſur. Eccleſ. Tab. 5. cap. 21. §. 1. num. 2. Tabiena, in verbo, interdictum, 1. §. Duodecimo, & fauet Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 8. in fine, verſic. eſt tamen intelligenda reſponſio, de ſent. excommuni. lib. 6. Palud. expreſſe in 4. diſt. 18. quaſt. 8. art. 1. principali, §. Quantum ad primum. Concluſ. 3. vbi hanc regulam tradit; Si principalis locus eſt interdictus a iure, tunc totum eſt interdictum a iure; Sin autem principalis locus eſt interdictus ab homine, ac ceſſorius eſt interdictus ab homine.

Quod ſi queras ſi ſuburbia ſint interdicta in hoc caſu ex vi iuris, quis relaxare poſſet interdictum ſuburbiorum? Reſponder Palud. cit. ipſum interdicens, etiam ſi inferior ſit Epilcopo, relaxare poſſe, Ratio eſt, quia interdictum hoc fertur a iure, & conſequenter ad interdictum hominis, quia vero ſublato principali remouetur ceſſorium, (quandoquidem ceſſorium, vt habetur in cap. ceſſorium, de reg. iur. lib. 6. ſequitur conditionem principalis) inde eſt, quod relaxato, vel amoto interdicto quoad Civitatem, vel Caſtrum, intelligitur amotum quoad ſuburbium, etiam ſi amovens erat talis, qui non potuiſſet amovere interdictum iure principaliter poſitum, puta inferior Epilcopo; quia ſicut hoc ipſo quod homo interdixit Civitatem, conſequenter interdicta erant ſuburbia; ita hoc ipſo quod relaxat interdictum Civitatis, conſequenter intelligitur relaxat interdictum ſuburbiorum, quaedam enim tranſeunt cum Vniuerſitate, quae alias non tranſirent.

Dubium quintum eſt. An ita ſtrictè intelligantur interdicta ſuburbia, ſicut interdicta Civitas? Reſponderur eodẽ proſus modo interdicta eſſe, nec quicquam amplius in illis licere, quam in Civitate licet. Ratio eſt; quia d. ca. ſi Civitas facit ſuburbia partem Civitatis, dum vult nomen Civitatis ad illa extendi.

Dubium ſextum eſt. An interdicta Civitate, Cathedralis Eccleſia interdicta etiam cenſetur? Ioann. Staphileus in tract. de literis gratiae & iuſtit. & refert Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 1. nu. 4. verſic. Sed ob vniuſ, de ſent. excommuni. lib. 6. inuenerit videtur partem negatiuam, arg. cap. Quamuis, §. quanquam, de praebend. lib. 6. Vgolin. autem in Tab. 5. cap. 21. §. 5. num. 1. etiam in hoc caſu interdictam Cathedralis eſſe putat; quae etiam ſententia mihi placet, quia alias ſententia redderetur frustratoria, ſi interdicta Civitate in Eccleſia Cathedrali diuina celebrari poſſent contra cap. ſi ſententia, & cap. ſi Civitas, de ſent. excommuni. lib. 6. Addo tamen; Eccleſiam Cathedralis in interdicto ſpeciali loci non includi, vnde, quamuis interdictum in totius Diaceſis, & in omnes Civitates Eccleſias latum eſſet, Eccleſia tamen Cathedralis non cenſeretur interdicta, ſic Vgol. vbi ſupra, & Henriquez lib. 13. de Excommuni. & interdict. 4. §. 1. citans Sylueſtrum & Roſellam, & Cou. loco proxime citato, qui pro hac re refert Io.

Staphil. vbi ſupra, & alios plurimos, arg. d. c. Quamuis, de praebend. lib. 6.

Dubium ſeptimum eſt. An interdicta Civitate, ciues & habitatores eius interdicti ſint? Reſponderur ex communi DD. ſententia non comprehendit, niſi qui culpabiles ſunt, & cauſam interdicti dederunt, Sic Palud. 4. diſt. 18. quaſt. 8. in quarto art. principali, §. Quantum ad vniuerſum, S. Anton. 3. part. tit. 27. de interdicto, capit. 3. in fine, verſic. Item interdicto loco Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 7. tit. 2. artic. 1. quaſt. 3. Calderin. tract. de interdicto, membr. 2. colum. 4. fol. 3. Fel. in c. Rodulphus, colum. 1. de reſcript. Sylueſt. verbo, interdictum, 2. verſic. Sextum Martin. Ledem. 21. 4. quaſt. 2. 6. art. 2. tract. de interdicto. Notab. 3. Nauar. in Manu. cap. 27. numeri 167. Cou. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 6. verſic. His demique elucis, & numer. 4. verſic. Quarto, de ſentent. excommuni. lib. 6. Feder. de ſent. conſil. 288. vbi late hanc rem tractat. Henriquez lib. 13. de Excommuni. & interdicto, cap. 42. §. primo. Vgolin. de cenſ. Eccleſ. Tab. 5. cap. 20. §. ſecundo, num. 6. & cap. 21. §. 7. numeri 1. Felicianus Epilcopus Scaſenſis in Enchirid. de Cenſur. cap. 7. de interdicto. Burgaſius de iure, & diſpenſat. par. 6. de ſent. Interdicti, num. 46. & colligitur expreſſe ex cap. ſi ſententia, §. ceterum, & ibi Gemin. num. 4. & Anchar. num. 3. & gloſ. ibi. in verbo, ſi ſententia, & in verbo, interdicti, de ſent. excommuni. lib. 6. & Panor. in cap. Non eſt vobis, num. 8. de ſponſa. vnde, extra Civitatem qui culpabiles non ſunt & Sacramenta ſumere, & diuini interſe, & in Eccleſia licite ſepeliri poſſunt.

Dubium octauum eſt. An interdicta Civitate, ſi poſtea augetur Civitas, pars augeta interdicta ſit? Reſponderur etiam partem illam interdictam eſſe, augmentum enim eius natura eſt, cuius eſt res, quae augetur, vt pluribus dicit Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monac. in cap. Quamquam, num. 4. & ſeq. de elect. lib. 6. & idem dicendum eſt ſi Eccleſia interdicta augeta ſit, aut etiam paruatim per partes reſecta ſit, ita vt ex priori nulla pars romanerit; ſicut eadem eadem eſt, quae prius exiſtimatur, arg. l. proponetur, §. de iudic. & l. Quid tamen, §. plane ſi per partes, & in §. in nauis, §. quibus modis vtuſque et. amittit, vbi ſi adiecta ſit sine per partes, vel tote noua facta ſint, ſicut etiam & nauis, eadem eſt exiſtimatur, vt ibi dicitur, & ideo vtuſque eorum non amittitur, vt habetur in tit. l. Quid tamen, & ideo ob paritatem rationis; idem in caſu noſtro dicendum erit, arg. cap. cum dilecta, de conſum. vel. vel inutit.

Dubium nonum eſt. An deſtructo loco, ſeu Civitate interdicta, eo ipſo interdictum tollatur? Ratio dubij eſt; quia Eccleſia ſemel deſtructa funditus, & iterum conſtructa, non cenſetur eadem Eccleſia, ex Goſſred. in Summa, de Eccleſ. edific. in fine, vnde iterum conſecrari debet, ex Panor. in cap. poſuiſti, de conſecr. Eccleſ. vel altar. Cum igitur non ſit eadem Eccleſia, interdictum cenſeri debet ſublatum. Deinde deſtructa Eccleſia, reuocata cenſetur indulgentia illi conſeſſa, ex Palud. 4. diſt. 20. quaſt. 4. artic. 1. principali, §. Quantum ad tertium. Concluſ. 4. & Nauar. in comment. de Iubilaeo. Notab. 3. 1. num. 26. ergo a fortiori interdictum ſublatur eſſe debet, cum interdictum ſit poena, indulgentia fauor, arg. cap. iud. de reſcript. lib. 6.

Contraria tamen opinio mihi verior eſſe videtur, quam ſequitur Vgolin. de cenſ. Eccleſ. Tab. 5. cap. 21. §. 6. quod deſtructa Civitate, ſeu Eccleſia, adhuc locus ille interdictus manet, ſicut etiam interdicto homine, etiam poſt mortem interdictus eſt. Ratio eſt; quia interdicta Civitate adhuc locus manet, etiam ſi deſtruantur aedes, vnde et in tali interdicto locus interdictus ſit, ita vt nec in aedibus nec extra aedes ſub dio, aut tentorio diuina fieri poſſint, manente loco Civitatis, interdictum manet, etiam deſtrictis aedibus. Eodemque modo deſtructa Eccleſia, quae romanet locus, ſub nomine Eccleſie interdictus, (niſi enim aliud eſt Civitatem, aut Eccleſiam interdicere, quam diuina eo in loco prohibere, vbi Civitas, atque Eccleſia eſt) Eccleſia, aut Civitas deſtructa, adhuc interdicta cenſetur. Nec valent rationes in contrarium; quia ideo Eccleſia deſtructa, ſi reſtituat conſecrari debet, quia non eſt eadem Eccleſia.

Ecclesia; At verò interdicta Ecclesia non interdicuntur parietes, sed ne in loco concluso ipsis parietibus, diuina fiant, prohibetur; vnde cum interdictum inhaereat loco, & locus idem manet, etiam destructis parietibus, & alijs constructis, adhuc manet interdictum idem, ob identitatem loci, qui interdicuntur. Neque obstat, quod de indulgentia dictum est; ideo enim destructa Ecclesia tolluntur indulgentia, quia cessat causa concessionis earum; ea enim de causa conceduntur alicui Ecclesie indulgentie, vt Christi fideles eam magis frequentarent, ibique diuina facerent, vel audirent, quibus cessantibus ex destructione Ecclesie, merito cessant indulgentie illi concessas, arg. capit. cum cessante, de appell. At verò destructa Ecclesia interdicta, non cessat causa in interdicti, que est, ne in loco vbi Ecclesia, aut Civitas est; diuina fiant, remanet enim locus, cui interdictum inhaeret & ideo interdictum manet; sicut privilegia concessa Ecclesie, etiam destructa illa, remanent, quia concessa esse censentur in loco, in quo Ecclesia fuit, vnde, sicut locus remanet, ita etiam resecta Ecclesia, privilegia sua retinet, vt docent Alexand. in l. inter stipulantes, §. sacram, in fine, & ibi Iason, num. 30. vers. Quid autem de Ecclesia funditus destructa, ff. de verb. obligat. & Felin. in capit. cum dilecta, vers. sic destructo, numer. 97. de Rescriptis, & est communis DD. opinio, vt Alexand. vbi supra testatur.

Secundo in hac materia de interdicto vniuersali loci, nonnullae alie difficultates esse possunt, quarum Prima sit, Quomodo intelligatur interdictum quo interdicitur terra alicuius Domini, & questio solū est, quando Dominus ille, cuius terra interdicta est, plures habeat; si enim vnā tantum terram habeat, dubium non est, quanam interdicta sit, illa enim interdicta erit, & hoc quacunque ratione illam habeat, ex quo de alia intelligi non possit, arg. l. nominatum, ff. de liber. & posthum. alioquin sententia esset frustratoria, arg. c. si sententia, vers. cū verò, de sent. excomm. lib. 6. & facit l. Quoties, ff. de rebus dub. sola igitur difficultas est, quando plures terras habeat & interdicitur terræ illius, quanam interdicta censentur; in qua re, vt optime notauit Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 21. §. 4. & obscurè, & confusè locuti sunt DD. maxime Ioan. Andr. in Nouella, Anchar. Gem. & Philip. Franc. in c. si sententia, §. ceterum de sent. excom. libr. 6. & Summa etiam, quos inferius referemus, quorum dicta vt clara reddantur, & certa ab incertis distinguantur, ad certa capita reducenda sunt.

Primum est, si plures terras habeat vario iure, & apparet, quam, aut quas Iudex interdiceret voluit, tunc illa, vel illæ interdictæ erunt, quocunque iure, aut ratione illam, aut illas teneat, & hoc apud omnes certum est, arg. cap. cum voluntate, de sentent. excomm. & l. non omnis, ff. si cert. per.

Secundum est, si plures terras habeat, & non satis apparet, quam, aut quas Iudex interdiceret voluit, tunc si in vna ex illis absolutum dominium habeat, non autem in alijs, probabile valde est, illam solū interdici in qua dominium absolutum habeat, non alias, arg. l. cum queritur, ff. de statu hom. si autem in pluribus absolutum dominium habeat, si commodè adiri possit Iudex, consulendus erit, an voluerit omnes illas interdiceret, an aliquas tantum, & statim erit dicto Iudicis, quod si adiri commodè nequeat, quicquid Vgolin. vbi supra, in hoc casu nullas omnino interdictas esse putet, ob sententiæ incertitudinem, communitate tamen & verior opinio est omnes illas terras, que simpliciter & absolutè sunt propriae illius Domini, hoc interdicto comprehendit; vt colligi potest ex Syluestro, verbo, interdictum, 2. vers. Secundum. Cum enim non sit maior ratio vnus, quam alterius, aut omnes, aut nullæ interdictæ erunt; quia verò frustratoria planè & inutilis sententia esset, si nullæ sub tali interdicto comprehenderentur, contra mentem, & intentionem iuris, & iudicis, cap. si sententia, vers. cum verò, de sent. excomm. lib. 6. dicendum erit, omnes interdictas censeri, ne aliquo sententia illud detur.

Tertium est, si ex interdicti forma constet, omnes alicuius Domini terras interdixisse, vt habetur in Extrau. Super-

gentes. de Consuetu. tunc quidem certum est, primò tali interdicto comprehendendi omnes terras, quarum dominium absolutum habet.

18 Secundo, etiam comprehenduntur omnes illæ, in quibus habet dominium iurisdictionale, id est, in quibus exercet iurisdictionem temporalem, arg. cap. sine, 2. de offic. deleg. ex S. Anto. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. Tabiena, verbo, interdictum, 1. §. vndecimo Angelica, verbo, interdictum, 2. numer. 1. Syluest. verbo, interdictum, 2. numer. 3. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. ca. 42. §. 2. Palud. 4. distin. 18. qu. 8. circa quartum principale, §. Quantum ad vigesimum. Alph. Vivald. ti. de interdicto, nu. 178.

19 Tertio comprehenduntur etiam omnes illæ terræ, quas dicitur Dominus habet in feudum, vel emphyteusim, & hoc propter dominium vile quod habet in illas terras, & facit cap. 1. de postul. præl. S. Anton. expresse, & Angelica, Tabiena, Syluest. Henriquez & Alphons. Vivald. vbi supra, contra Rhodonensem & Summam Confess. lib. 3. tit. 33. quæst. 225. qui putant non extendi ad feuda, quia pœna sunt restringendæ, sed contra eos est text. d. c. 1. in verbo, Terram.

20 Quarto, Intelliguntur etiam omnes terræ, quæ pertinent ad eum ratione dotis vxoris, quia maritus constantè matrimonio est dominus dotis vxoris, ff. de auro & argento legato, l. Quintus, & arg. l. doce ancillam, C. de rei vind. & in instit. princip. Quibus licet alienare, vel non S. Anton. Tabiena, Syluest. Alph. Vivald. Henriquez vbi supra, Calder. tract. de interdict. memb. 2. num. 29.

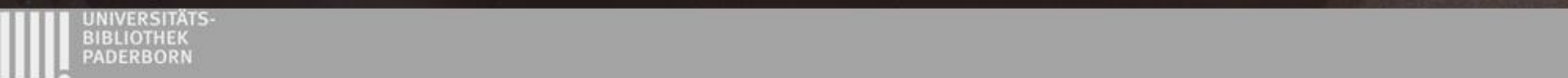
21 Quinto intelliguntur etiam Terræ, in quibus Dominus ille habet vsufructum. Ioann. Andr. & Geminian. in ca. si sententia, de sentent. excomm. lib. 6. Angelica, verbo, interdictum, 2. numer. 1. Syluester. Henriquez vbi supra; quicquid Calderin. cit. in hoc contrarium senserit, sed male, vt notat Tabiena, verbo, interdictum, 1. §. vndecimo, in fine, quia vsufructus in multis casibus est pars dominij, ff. de vsufruct. l. 4.

22 Sexto comprehenduntur etiam omnes Terræ quæ dicto Domino adhaerent in crimine propter quod latum est interdictum, ita glori. in ca. 1. in verbo, Terram, de postul. prælat. & Innoc. & Hostiensis ibi relati a Syluestro, cit. & Angel. in verbo, interdictum, 2. num. 1. Summa Pisanell. verbo, interdictum, 2. in principio. Palud. 4. distin. 18. quæst. 3. circa quartum principale, §. Quantum ad vigesimum, & videtur expresse colligi ex d. c. 1. de postul. prælat. vbi interdictum quoddam Papæ in Terras Regis Francorum latum, a Cardinali Summi Pontificis legato declaratum fuit, vt comprehenderet Terras quæ dicto Regi adhaerent, cuius Cardinalis declarationi statim in illo capite. Vbi obseruandum est, quod licet ibi mentio tantum fiat Terrarum, quæ adhaerent dicto Domino, & non exprimitur quod adhaerent in crimine, vnde videri potest æquè benè intelligi posse de Terris, quæ aliquo modo pertinebant ad dictum Regem siue tanquam ei commendatæ, siue aliquo alio modo: Tamen æquè benè, vel meo iudicio melius intelligi potest de Terris, quæ Regi in crimine adhaerent, tum propter auctoritatem Doctorū, quos supra retulimus, qui omnes ita intelligunt tum etiam, quia hoc videtur esse adhaerere alicui.

23 Secunda difficultas esse potest, de Terra * quam aliquis Domi-

A D D I T I O.

Adde. Et quod hæc terra, quæ pro indiuiso possideret a duobus dominis, non debet censeri interdicta, si fuerint interdictæ terræ alterius illorum dominorum, facit simile de habente partem inferiori domus communem cum fratre, quia si ille delinqueret, & ob penam domus veniret demolenda, non deberet pars illa inferior sic delinquentis destrui, quia redderet in damnum partis superioris domini innocenti, tenuit Rot. decis. 217. num. 4. par. 1. in nouiss. Item habens rem communem cum pupillo fruitur privilegio ipsius pupilli, scilicet, ne res suæ præscribantur, si communem, ff. quem adm. seruit. amitt. cum similibus multis.

Domus communem cum alio habet, an hac simul cum aliis Terris eiusdem Domini interdicta censetur? Hinc difficultati communiter respondent DD. v. Gemin. in cap. si sententia, de sentent. excommun. libr. 6. Calderin. tract. de Interdicto, membr. 2. numero 3. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, cap. 3. Angelica, verbo, Interdictum, 2. num. 2. Syluester in verbo Interdictum, 2. vers. secundum, Alphonsus Viuald. tit. de Interdicto, nu. 178. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. §. vndecimo, distinguendo; vel enim Terra hac est indiuisa, & ab utroque Domino indiuisa possidetur, & sic terra hac interdicta non censetur, ne Dominus innocens propter delinquentem puniatur, arg. ca. fina. 1. quaest. 4. vel Terra diuisa est in partes, & unusquisque habet vnā certam partem, & sic tota illa pars, quae pertinet ad illum Dominum, cuius terrae sunt interdictae, interdicta est, arg. cap. fina. de praebend. libr. 6. & arg. l. Quintus, ff. de auro & argento legat. Quod si dicas, hac ratione interdictum huius partis terrae frustratoriuū erit, quia omnes eius habitatores poterunt interesse Diuini in altera parte terrae; Respondeo, etiam si hoc verum sit, erit tamen nonnulla poena illius Domini, quod in parte terrae quae ad eum pertinet, non celebrentur officia Diuina; vnde quantum sit frustratorium quantum ad populum, quantum tamen ad Dominum frustratorium non erit.

24. Tertia difficultas esse potest de terra alicui pignorata, an intelligatur interdicta quando interdicuntur terrae pignorantis, an quando interdicuntur terrae illius, cui pignorata est? Cui Respondeo

Primo, Quando interdicuntur terrae pignorantis, tunc certum est interdictam esse, quia dominium huius terrae manet penes pignorantem, vnde dicitur esse terra ipsius pignorantis.

Secundo, Quando interdicuntur terrae illius, cui pignorata est, iudicandum est, si enim feratur interdictum sub hac forma, *Interdicimus terras talis personae*, nempe illius, cui pignorata est terra, tunc talis terra pignorata non est interdicta, quia hac terra non potest dici esse illius vltimo modo: si autem feratur sententia sub hac forma, *Interdicimus terras, quas possidet, quas tenet*, vel similibus modis, tunc etiam terra pignorata sub hac sententia continetur; si quidem is, cui res aliqua pignorata est, dicitur habere possessionem ipsius pignoris, ff. Qui satisfare coguntur, l. sciendum, §. creditor, facit ca. cum Bertoldus, de sentent. & re iudic. Felin. in cap. ex tenore, nu. 21. de Rescript. Rota decis. 8. num. 2. in antiq. de elect. Angelica, verbo, interdictum, 2. nu. 1. Syluester, in verbo, interdictum, 2. vers. secundum, Alphonsus Viuald. tit. de Interdicto, nu. 178. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. ca. 2. §. 4. & facit l. ferui, ff. de vscap. & communis opinio DD.

25. Quarta difficultas est, An si interdictis terris alicuius Domini, acquirat alias terras de nouo, interdicta sint terrae illae, quas de nouo acquirit? Respondetur cum Palud. 4. dist. 18. q. 8. art. primo principali, §. Quantum ad primū Conclus. 5. & art. quarto principali, §. Quantum ad vigesimum, in fine Summa Ateni, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. qu. 2. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. Angelica, verbo, interdictum, 2. nu. 6. Summa Piranel. verbo, Interdictum 2. in princip. Syluester, verbo, interdictum, 2. versicul. Secundum, Alphonsus Viuald. tit. de interdicto, numer. 178. Summa Confessorum lib. 3. tit. 33. qu. 226. Tabiena, verbo Interdictum, 1. §. Vndecimo. Gemin. in cap. si sententia, §. ceterum, num. 6. Anchar. ibidem, vers. Sexto. Franc. ibidem, vers. Sexto tangit, de sentent. excommun. libr. 6. non esse interdictas, nisi lator, interdicti expressisset neōum terram habitam, sed etiam habendam. Ratio est; quia sententia non respicit futura, arg. cap. Quia nonnulli, & ibi glos. in verbo, ad futuras, de Rescript. & arg. Clem. literas tit. eod. vbi etiam gratiae non extenduntur ad futura; ergo multo minus poena ad futura extendi debent, facit l. Non potest, ff. de iudicijs, & l. Damnum, ff. de damno infecto, & hac videtur esse communis DD. sententia, & fauet Vgol. de censur. Eccles. Tab. 5. c. 21. §. 2.

26. Quinta difficultas est, An Domino Alienante aliquam terram interdictam, quam prius bona fide possedit, v. g. vendat, donet, aut alio modo amittat, terra sic alienata

remaneat interdicta? Respondeo cum Palud. Summa Ateni, S. Anton. Angel. Tabien. Syluestro, Summa Confessorum, Alphonsus Viuald. Anchar. & alijs DD. in superius dub. relatis & Henriquez lib. 1. 3. de excommun. & interd. cap. 42. §. 2. terram sic alienatam, interdictam remanere. Ratio est; quia interdictum onus est, quod loco inhæret, & ideo ad quemcunque transit cum re ipsa, scilicet terra sic alienata, arg. cap. ex literis, de pignorib. Et quia interdictum simpliciter latum in locum non tollitur nisi per sententiam superioris, & idem significat Vgolin. Tab. 5. §. 1. qui pro hac etiam sententia refert Calderin. tract. de interd. memb. 2.

27. Circa has tamen duas difficultates vltimas videtur esse difficultas, quia in interdicto generali personarum, ut infra dicemus, hoc ipso quod aliquis de nouo incipit esse de populo interdicto, efficitur interdictus, & e contra hoc ipso quod definit esse de populo interdicto, desinit esse interdictus, ergo idem dicendum est de loco, aut saltem reddenda est ratio disparitatis. Respondeo tamen cum Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. art. primo princip. §. Quantum ad secundum post Conclusionem quartam, vers. Sed hic notandum, ut parem esse rationem interdicti localis, & personalis generalis in hac re; Quia in interdicto generali personali interdicuntur omnes personae, quatenus inueniuntur, quatenus faciunt vnū populum; populus autem idem manet quamuis aliqui de nouo ad illum accedant, & aliqui ab illo recedant; & dat exemplū in flumine & aqua; Quamuis enim aquae semper fluant, & semper de nouo succedant, semper tamen dicitur idē fluuius, in interdicto autem locali generali interdicuntur multi loca singulariter & non quatenus inueniuntur sub vno Domino; vnde interdictum generale loci afficit vnū quocunque locum per se, quare licet Dominus mutetur, quia tamen locus nō mutatur, ideo locus ille remanet interdictus. Vnde licet Viualdus vbi supra, ob rationem aliam in contrarium dubius sit, tamen in hac sententia inclinatur, eo quod commune est affirmari.

28. Sexta difficultas esse potest, Quam generale interdictum loci feruare teneatur? In qua re

Primo certum est, Personas subiectas illi, a quo latum est interdictum ad illud seruandum obligari.

Secundo obseruari debet etiam ab eo, qui illud tulit, alioquin illud violando, grauiter peccat, ex Calderin. tract. de interd. men. b. 2. Syluestro verbo, interdictum, 2. vers. Vigesimo, & Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. capitulo 6. §. 1.

Tertio, obseruari debet non solum ab habitatoribus eius, sed etiam ab exteris, qui eo conueniunt, ut habetur in cap. licet, vers. ad ca. tamen, de priuileg. libr. 6. & communis DD. opinio testatur, quia interdictum inhæret ipsi loco, ideoque illuc aduenientes, a Diuini inde avertuntur.

Quarto, obseruari debet non solum a laicis illius loci, sed etiam ab clericis, qui eo conueniunt, ut habetur in cap. licet, vers. ad ca. tamen, de priuileg. libr. 6. & communis DD. opinio testatur, quia interdictum inhæret ipsi loco, ideoque illuc aduenientes, a Diuini inde avertuntur.

Quinto, obseruari debet non solum a laicis illius loci, sed etiam ab clericis, qui eo conueniunt, ut habetur in cap. licet, vers. ad ca. tamen, de priuileg. libr. 6. & communis DD. opinio testatur, quia interdictum inhæret ipsi loco, ideoque illuc aduenientes, a Diuini inde avertuntur.

29. Dubium solum est de exemptis, & etiam de relictis, qui ferē omnes sunt exempti ab ordinarijs per priuilegia Apostolica. Nihilominus tamen dicendum est, etiam illis teneri ad obseruandum huiusmodi interdictum, quatenus ab ordinario latum sit, ut habetur expresse in cap. Ab exortitate, de priuileg. li. 6. & Clem. Ex frequentibus de sen. excommun. & Conc. Trid. sess. 2. §. de Regularib. cap. 12. testatur Henriquez libr. 1. 3. de excommun. & interd. cap. 42. §. 4. vbi expresse docet generale interdictum Episcopum extendi ad Ecclesias vrbis, aut suburbij exemptas religionum, & ordinis Militaris S. Ioannis, & ait id ita obseruatum esse Salmanticae, ex Sapientum consultatione, & priuilegium facit Trident. vbi supra cap. 12. quia generaliter loquitur, & cap. 22. derogat priuilegijs Religiosorum quoad hac, & etiam Mari magno, in particulari meminit militie Hierosolymitanae, & idem docent Nau. in Manual. cap. 27. numer. 190. & Alphonsus Viualdus, tit. de interdicto, num. 162. & num. 187. Et certe d. c. 12. Trid. tenetur Clem.

Clemen. Ex frequentibus. cit. hoc ipsum satis exprimitur, ubi præcipitur religiosis, vt obseruent interdicta omnia, quæ obseruantur ab Ecclesia Cathedrali, vel ab Ecclesia Matrice, vel ab Ecclesia parochiali; & hoc non solum si interdictum hoc latum sit à Sede Apostolica, sed etiam ab ordinarijs locorum, & à Concilijs provincialibus; & quoscumque contra facientes eo ipso excommunicatos esse decernit dicta Clementina. Adde tamen, Quod si aliqua religio post Concil. Tridentini, & dictæ Clement. Ex frequentibus, Constitutionem, super hac re à Summo Pontifice speciale privilegium haberet, aut etiam laici tale privilegium obtinerent, non tenebantur ad huiusmodi interdictum seruandum, argum. cap. fin. de sent. excomm. lib. 6. & cap. licet, de privileg. lib. 6. Quam facultatem solus Papa concedere potest, vt docent gloss. in c. Ad hæc. 5. & ibi Panorm. de appell. & Quintil. Mandos. in tract. Signatur. grat. de licent. quas refert, ac sequitur Vgolin. de cens. Eccles. Tabul. 5. §. 2. num. 1. & de generali interdicto loci hæc dicta sunt, plura enim legi possunt lib. 3. capit. 33. excommunicatione decima tertia, ubi dictam Clementinam, Ex frequentibus, de sentent. excomm. latius explicauimus.

De interdicto Personali. Cap. IIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Interdictum personale quidnam sit, & quotuplex.
- 2 Persona omnes in quocumque interdicto expressa, sic ea sententia ligantur, vt nullibi Diuinis interesse possint.
- 3 Interdicto generali populi qualiter singuli censeantur interdicti.
- 4 Interdicti generaliter, licet quamdiu sunt de populo illo, interdicti sint, si tamen desinant esse de illo populo, hoc ipso desinunt esse interdicti.
- 5 Domicilium in alterum locum voluntariè transferens, quædo adhuc maneat interdictus.
- 6 Bannitus in perpetuum in alium locum non interdictum desinit esse de populo interdicto.
- 7 Interdicto de populo existens, si ingrediatur religionem, post professionem desinit esse interdictus, & quare.
- 8 Interdicto populo, qui de nouo veniunt, & de populo illo sunt, interdicti etiam censeantur.
- 9 Interdicti generaliter quinam dicendi.
- 10 Interdicti specialiter quinam sint.
- 11 Interdicti nominatim quinam habendi.
- 12 Interdicto generali ligantur omnes illi, qui sunt de populo interdicto, etiam si innocentes sint.
- 13 Interdicto generali ligantur etiam absentes, qui de illo populo sunt.
- 14 Interdicto generali comprehenduntur etiam Nobiles, & Duces, si membra sint populi interdicti.
- 15 Interdicto generali populi non ligantur persone Ecclesiasticae.
- 16 Interdicto generali populi non est interdictus locus.
- 17 Interdicto alterutro populo, an qui ciues sunt, veriusque populi, etiam ipsi interdicti sint.
- 18 Scribi potest quis in aliquam Ciuitatem, & populum, varijs modis, & quinam illi sint.
- 19 Interdicto populo, an interdicti sint habitantes ibi ad tempus pro suis negotijs, si non sint de illo populo.
- 20 Interdicta vniuersitate, etiam qui studiorum gratia ibi commorantur, interdicti sunt.
- 21 Interdicto generali populi non censeantur interdicti infantes ratione carentes, & quæ huius ratio sit.
- 22 Infantes in Ecclesia tempore interdicti sepeliri non possunt, & quare.
- 23 Interdicto populo Ciuitatis, an, & quando habitantes in suburbijs illius interdicti censeantur.

- 24 Interdictum contra Clerum latum Ecclesiam, quæ ad Clericos interdictos pertinet, non comprehendit.
- 25 Interdicto Clero, populus ad illam Ecclesiam pertinens nõ intelligitur interdictus.
- 26 Interdicto Capitulo, seu Collegio Clericorum, omnes etiam absentes ad Capitulum pertinentes sunt interdicti.
- 27 Interdicto Clero alicuius loci, comprehenduntur omnes habentes primam tonsuram, dignitates, & beneficia.
- 28 Interdicta familia alicuius, etiam includitur Clericus eiusdem familiae.
- 29 Interdicto Clero, an comprehendantur religiosi.
- 30 Interdicto Collegio Doctorum, solum Doctores laici Collegij, non autem Clerici interdicti sunt.
- 31 Persona singularis qualiter interdicti possit, & solet.
- 32 Interdictus ab exercitio actus Subdiaconatus actum Diaconatus exercere nequit.

Est autem interdictum personale, quo personæ tantum & non loca interdicuntur, quod bifariam diuiditur: Quoddam enim est generale, aliquam hominum vniuersitatem interdicens, nempe populum, ciues, incolas, Collegium, Clerum; vt enim communiter tradunt Scriptores; propter peccatum Regis totus populus Regni, aut propter delictum domini, totus populus Ciuitatis, aut Castris interdicti potest; Quoddam verò est speciale, aliquam certam, vel incertam personam, vel aliquas certas, vel incertas personas interdicens, vt interdicens eum, vel eos, qui hoc, aut illud fecerint, aut facient; & hoc ob delictum personæ, aut personarum, quæ vel ex nomine, vel alia circumlocutione interdicuntur, imponitur. Circa hoc ergo interdictum personale.

Primo, ac principaliter dicendum est, Quod personæ omnes expressæ in ipso interdicto, siue generaliter, siue singulariter, tali sententia ligantur, ita vt non solum cum alijs in populo in communi, sed etiam nec seorsum, aut ibi, aut alibi interesse possint Diuinis, aut ea celebrare, vt habent expressè in cap. si sententia, de sentent. excomm. lib. 6. Palud. 4. dist. 18. quæst. 8. in art. 1. principali, §. Quantum ad secundum, Conclus. 1. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. Summa Astensis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. quæst. 4. Tabiena, verbo, interdictum, 1. §. Quarto. Mart. Ledesin. 2. 4. q. 26. tract. de suspens. art. 2. Notab. 3. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 167. Cottar. in cap. alma mater, par. 2. §. 1. num. 6. versic. Quod si personæ, de sent. excomm. lib. 6. Sotus. 4. dist. 22. quæst. 3. art. 1. Conclus. 1. Simon Maiol. lib. 3. de irreg. ca. 20. in princip. Alphons. Vuald. tit. de interdicto, num. 170. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 42. §. 2. Vgolin. de Censur. Eccles. Tab. 5. cap. 12. §. 1. & DD. in d. cap. si sententia, versic. Non debent alicubi, vt Gemin. nu. 4. Franc. Notab. 4. ubi obseruandum est, quod licet interdicto generali populi non interdicantur singuli tanquam personæ singulares, sed tanquam pars populi solum, prohibentur tamen singuli singulariter interesse Diuinis. Cuius rei rationem asserit Calderin. tract. de interdicto memb. 2. num. 30. quia interdicto prohibentur quædam actiones, actiones verò sunt singulatum suppositorum, & non vniuersitatis, ideoque quamuis interdictum cadat super singulos, quatenus sunt vnum aliquod in vniuersitate, hoc ipso tamen quod eos afficit, impedit, ne etiam singulariter Diuinis interesse possint. Quæ ratio desumpta est ex verbis d. c. si sententia.

Notandum etiam est, differentiam esse inter interdictos generaliter, & specialiter, seu particulariter interdictos; quod generaliter interdicti licet quamdiu sunt de illo populo interdicto, non possint interesse Diuinis, neque in locis ipsius populi interdicti, neque in alijs locis, ita vt quocumque vadant, secum deferunt suam sententiam; si tamen ita se transferant ad alium locum, vt omnino domicilium mutant, & desinant esse de illo populo, hoc ipso desinunt esse interdicti, propter rationem iam dictam; Quia generale interdictum populi cadit super eos singulos, quatenus faciunt vniuersitatem. Specialiter autem interdi-

cti, quo cunque vadunt commutando domicilium, & desinendo esse de populo interdicto, & incipiendo esse de alio populo, semper manent interdicti, quousque absoluatur; Quia interdictum speciale, seu particulare afficit personas in se, & non quatenus sunt aliquid populi, Ex quibus sequitur, in interdicto speciali parum referre mutationem loci, aut populi in generali autem interdicto multum referre mutationem populi, mutationem vero solius loci parum aut nihil, nisi quatenus redundat in mutationem populi. Quam doctrinam tradunt Calderia, tract. de interd. membr. 2. num. 33. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interd. cap. 3. versio. item si aliquis, Summa Astenfis par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. q. 5. Angelica, in verbo, Interdictum, 1. nu. 1. in fine. Tabiena, verbo, interdictum, 1. §. Decimo, Syluest. verbo, Interdictum, 2. §. 9. Rosella verbo, Interdictum, 1. §. 6. Alphons. Viuald. tit. de Interd. num. 170. & numer. 185. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capit. 4. §. 2. & Pal. 4. dist. 18. quest. 8. in art. 1. principali. §. Quantum ad secundum, in fine ubi etiam aliam rationem affert, quia alias sequeretur, quod si successiue succederet alius populus, iste populus, qui succedit, non esse interdictus, quod est falsum, quia populus qui succedit est idem numero populus qui precessit. Sicut enim est vna numero aqua quamuis conuue varietur, & quae accedit reputatur eadem, & quae recedit diuersa; sic in populo interdicto, quicumque incipit esse de nouo de hoc populo, hoc ipso fit interdictus sine noua sententiae prolatione; & e contra, quando desinit de nouo esse de populo, desinit esse interdictus; Quia si aliter esset, tunc si populus, ad quem talis de nouo accedit esset interdictus, ipse esset ligatus duplici interdicto, contra intentionem ferentium qui volebant ligare illos qui non erant: Adde etiam ibidem Palu. quod etiam mortuis omnibus primis de populo qui interdictus erat, & de populo gatus, immo etiam qui nascuntur ex interdictis primis, reputantur hic etiam interdicti, sicut si essent nati, & de populo illo, tempore quo latum erat interdictum; Quia vniuersitas in quantum huiusmodi interdictatur, & non personae singulares, nisi per accidens. Quod autem dicitur in cap. si sententia, §. siua. de sent. excomm. lib. 6. quod singuli extraneos de populo interdicto non admittuntur ad Diuina, hoc est, quia non recedunt animo illam populum deserendi; tunc enim verum est quam iuu sunt de populo interdicto, sunt interdicti, non autem postquam desinunt esse de populo interdicto. Et hoc, quod diximus, locum habet etiam si omnes mutati sint, qui erant tempore interdicti lati, iuxta ea quae notat glo. in cap. si sententia, in verbo, Non competens, de sent. excomm. lib. 6. dummodo, per partes mutati sint. Habet enim se interdictum generale hominum, sicut interdictum generale loci; at posito interdicto vniuersali loci, non modo in Ecclesijs tunc constructis, verum etiam & in ijs, quae deinceps construuntur diuina prohibita sunt, vt docet Panorm. in ca. cum in partibus, num. 1. vers. Et est ratio, de verb. significat. Ceterum si vniuersus populus interdictus alicuius loci totus extinctus sit, nemine superstitite, qui postea eo ad habitandum venerint, interdicti non erunt, ex Vgolin. de censuris Eccles. Tab. 5. cap. 20. §. 3. num. 2. Ratio est: quia ex eo populo, & vniuersitate non sunt, quae prorsus interij. Et enim, etsi nauis per partes resecta eadem nauis esse, censetur, non tamen eadem esse dicitur, si dissoluta tota sit, & iterum reficiatur; sicut etiam nec domus omnino collapsa, si iterum construatur, vt dicitur in l. quid tamen, §. in nauis, ff. quibus modis usufructus amittatur, & Collegium esse delisse dicitur, sublati omnibus ex eo, vt ait glo. in l. si cur, §. fin. in verbo, Nomen vniuersitatis, ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. Vnde extincta vniuersitate tota vniuersitas, quae eo venerit ad habitandum, interdicta non erit.

5 Ex quibus DD. superius allati communiter inferunt.

Primo Quod qui voluntarie se transfert, & domicilium in alium locum, vt efficitur de populo alterius loci, desinit esse interdictus. Quia cessat in eo causa efficiens, & conferuans. Sic Ioan. Calderio. Palud. S. Anton. Angelica, Tabiena, Syluester, & Henriquez locis proximè citatis, & Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 1. numer. 6. versicul.

Quod si persona, de sent. excomm. lib. 6. & lib. 2. var. re. solut. cap. 8. num. 9. & 10. Alphonsus Viuald. cit. num. 170. & Corona Confess. tit. de interdicto §. Nota decimo, quicquid Astenfis in Summa par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. quae §. falso pueret talem interdictum etiam manere, donec sententia circa eum relaxetur: cuius sententia vera est, quando talis in culpa fuerat, aliorum vero quando inculpabilis fuerat.

6 Secundo, Idem dicendum est de eo, qui coacte transfert domicilium, vt est ille, qui est deportatus, vel qui relegatur, aut bannitur in perpetuum, quia hoc ipso quod in perpetuum separatur ab alio populo, non censetur esse amplius de illo populo; Quod verum est quando non fit in culpa vel specialiter interdictus; secus autem si ad tempus bannitur, ex Ioan. Calder. & Tabiena ubi supra, S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, cap. 3. Angelica, in verbo, interdictum, 1. numer. 3. Vgol. Tab. 5. c. 20. §. 4. Syluestro, verbo, interdictum, 2. §. Decimum, Alphonsus Viuald. cit. nu. 171. Quia ad huc censetur de populo illo, l. relegati, ff. de interdict. & relegatis.

7 Tertio, Existens de populo interdicto si ingreditur Religionem post professionem desinit esse interdictus, quia per professionem solemnem in religione approbata desinit esse de populo, & consequenter post emissam professionem ad ordines omnes promoueri poterit, etiam si populus ille maneat interdictus; ante professionem vero tutum consilium est, vt non ordinetur, ex Ioan. Calderio, S. Anton. Tabiena, ubi supra, Syluest. verbo, interdictum, 2. §. 11. Anchar. & Gemin. in capit. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. Fed. de Sen. conf. 32. Angelica, verbo, interdictum, 1. num. 10. Maiol. lib. 3. de irregul. cap. 20. num. 3. Vgolin. Tab. 5. cap. 20. §. 4. num. 2. Alphons. Viuald. cit. numer. 172. Summa Corona, cit. Norab. 10. Quibus addo, quod licet etiam per susceptionem ordinis praesertim facti, homo desinat esse de populo tamen existens de populo interdicto ad ordines promoueri non potest, quia ordinaretur cum sit interdictus, & consequenter fieret irregularis, sed necesse est, vt prius desinat esse de populo interdicto, vt postea ordinari valeat.

8 Quarto, Interdicto populo, seu vniuersitate aliqua, si alij de nouo veniant, & fiant de populo interdicto, interdicti sunt, sicut & alij; quia facti sunt membra, & pars illius corporis, & communitatis, & ideo debent eodem iure censei, argum. cap. 1. dist. 12. Ioan. Calderio. tract. de interdicto, membr. 2. Palud. 4. dist. 18. q. 8. in art. 1. principali, §. Quantum ad secundum, conclus. 1. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 3. Angelica, verbo, interdictum, 1. num. 2. Tabiena, verbo, interdictum, 1. §. Decimo. Henriquez lib. 13. de excomm. de interdicto, cap. 42. §. 2. Ioan. Andr. in cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. & Anchar. & Franc. ibi, Panorm. in c. Quoniam, num. 1. de offic. ordin. Vgol. cit. §. 3. nu. 1. Alphons. Viuald. cit. num. 185. Nec obstat, quod praecesserat sententia, quia lata fuit contra vniuersitatem, vel populum, qui non mutatur nouis populis superuenientibus, sicut nec flumini, nouis aquis sibi succedentibus.

9 Secundo principaliter in hoc personali interdicto, nonnulli dicuntur esse generaliter interdicti, alij specialiter, seu particulariter, alij vero nominatim.

Generaliter interdicti sunt illi omnes, qui in interdicto generali populi, vel vniuersitatis comprehenduntur, & sunt aliqui, seu pars ipsius populi, vel vniuersitatis, & causam interdicti non dederunt, prout auctores communitate tradunt. Addidi, & causam interdicti non dederunt, siquidem, vt dicantur interdicti generaliter, necessarium est, vt non sint culpabiles in illo delicto, ob quod interdictum latum est, tunc enim interdicti essent specialiter & non generaliter, ex communi Doctorum consensu.

10 Specialiter autem interdicti sunt isti;

Primo, Illi, qui specialiter interdicuntur, vt quando interdicuntur familia, familia enim non facit vniuersitatem, nec vnum quid proprie, aut collegium. Hoc autem interdictum familiae esse speciale clare docet Palud. 4. dist. 18. q. 3. in art. 1. principali §. Quantum ad primum, Concl. 1. in fine, & §. Quantum ad secundum, Concl. 4. in fine.

Secundo

Secundo, Quicumque in generali interdicto erant culpabiles, illi omnes intelliguntur specialiter interdicti, sic Calderin. tract. de interdicto, memb. 2. num. 33. & S. Anton. 3. par. tit. 27. de suspensione, cap. 3. ver. Item si aliquis, Tabiena, verbo interdictum 1. §. Decimo, & alij suspensionis relati. Et hoc locum habet, siue hoc interdictum generale fuerit locale, siue personale, semper enim, qui culpabiles erant, specialiter interdicti sunt. Id quod de generali interdicto loci expresse colligitur ex cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. Martino Ledesm. 2. 4. quest. 16. art. 2. tract. de Suspensione Notab. 3. Soto 4. d. 22. quest. 3. art. 1. Concl. 1. Angelica, in verbo interdictum 2. S. Anto. 3. par. tit. 27. cap. 3. ver. Item interdicto loco, Tabiena, verbo interdictum 1. §. Decimo Navar. in Man. cap. 27. num. 167. ergo id multo magis locum habebit in interdicto generali personali.

Tertio, interdicti specialiter, seu singulariter dicuntur illi, qui in propria persona, id est, sine socijs interdicti fuerunt.

11 *Nominatim* autem interdictos Innoc. in capit. in Lateranensi, de praben. putat illos omnes esse, de quibus constat, quod sint interdicti. Hinc Calderinus vbi supra, tract. de interdicto, memb. 1. num. 10. infert, interdicto aliquo Communi, seu Vniuersitate aliqua, vel populo, singulos quos constat de Vniuersitate, aut populo illo esse, etiam nominatim interdictos censeri, saltem post sententia demunciationem, quandoquidem constat hos omnes interdictos esse; Nam in huiusmodi interdictis inueniuntur duae circumstantiae indubitabiles, quae vicem nominis proprii gerunt, una est, istos esse de hoc populo; altera est, hunc populum esse interdictum. Alij tamen ab eodem Calderino relati dicunt illud Innocenij dictum intelligi solum de illis, qui fuerunt culpabiles, quorum dolus, culpa, vel fraude latum est interdictum, vel qui consilium, aut fauorem praebuerunt. Quae tamen utraque sententia, penam hanc, non modo sine necessitate, sed etiam sine probabili ratione, vel iuris auctoritate, mihi nimis ampliare videtur; Nam si Calderini sententiam sequamur, etiam generaliter interdicti, nominatim erunt interdicti: si autem sequamur alteram, specialiter interdicti, etiam nominatim interdicti erunt. Solum igitur *Nominatim* interdictus ille censetur, qui expressus est, aut nomine proprio, aut demonstratione, aut circumlocutione sufficienter designante personam illam determinate, ut habetur in calice ex quadam, & ibi gloss. in verbo Demonstratio, de testib. & attestatio, aut qui iudicij aequipollentibus designatibus certam personam exprimitur, arg. c. Tua nos, & ibi gloss. in verbo, aequipollentibus, de consang. & affinit. & notat Tabiena, in verbo interdictum 1. §. Quarto.

12 *Tertio* principaliter Quoad eos, qui interdicto generali ligantur, aliqua certa sunt, aliqua verò controvertia. *Primo* enim certum est, huiusmodi interdicto generali ligari illos omnes, qui & sunt de populo illo, & apud illum habitant, etiam si sint innocentes, immo etiam si contradixerint illi delicto, etiam mulieres, qui nihil sciuerunt: id quod colligi videtur ex cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. & expresse ibidem tradit Dominicus, & idem habet Ioan. Andr. in cap. si sententia, vbi reprehendit quosdam Religiosos affirmantes hoc interdicto generali non comprehendi innocentes, contra quos docet innocentes etiam interdicto ligari posse, idque iure expressum esse docent, in cap. Non est vobis, de sponsal. & in d. capit. si sententia. Quam etiam doctrinam probant Ioan. Calderin. vbi supra, Tabiena, in verbo interdictum 1. §. Decimo, S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 3. versic. item de absent. Angelica, verbo interdictum 1. numer. 6. Syluest. verbo interdictum 2. §. 18. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 20. §. 2. Navarr. in Manuali, capitulo 27. numero 168. & Henriquez libro 13. de excommunicat. & interd. capitulo 42. §. 2. Simon Maiol. libro 3. de irregular. capitulo 20. numero 1. in fine, & Armillia, verbo interdictum, numero 16.

13 *Secundo* eodem interdicto, ligantur etiam alij, qui sunt de illo populo licet absentes sint, sic Ioan. Andr. in d. capit. si sententia Calderin. vbi supra. S. Antonin. Syluest. verbo

interdictum 2. §. 12. & Tabiena, Henriquez, & Maiol. locis proximè allatis. Et probari potest; tum, quia absentes sunt de illo populo interdicto, & populus ille interdictus est, & proinde ipsi etiam interdicti sunt; tum, quia si isti redierint ad suum populum, & ad cohabitandum illic, sine dubio interdicti essent, non minus ac illi, qui sunt de illo populo praesentes; cum tamen per istam cohabitationem non reciperent ullam nouam conditionem propter quam deberent esse interdicti, quam prius non habebant; ergo eodem modo interdicti sunt, quamuis non accedant, nec cohabitent.

14 *Tertio*, viri Nobiles, & Titulares, ut Duces Marchiones Comites, Barones, & similes, si sint membra populi interdicti, etiam ipsi interdicto populi ligantur; Quia licet sint membra nobilia, sunt tamen vera membra, & eiusdem corporis pars, sic Calderin. tract. de interdicto, memb. 2. S. Anton. 3. par. tit. 27. cap. 3. in fin. Tabiena, verbo interdictum 1. §. 8. Syluest. vbi supra, §. 14. Alphonfus Vivald. tit. de interdict. num. 165. Henriquez lib. 13. de excomm. & interdict. cap. 42. §. 2. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 20. §. 2. An verò huiusmodi viri sint membra illius populi nec ne, ex hoc cognosci potest, quod vel subeant eadem onera, quae populus ille, vel participant de honoribus, vel muneribus publicis, sicut alij, qui sunt de populo. Immo etiam si isti viri Nobiles essent per privilegium exempti ab oneribus, vel ab honoribus, adhuc non desinunt esse de populo, quia hoc ipso quod per privilegium sunt exempti manifestè conuincitur eos esse de populo illo, & solum liberos esse ab ijs rebus, a quibus sunt per privilegium exempti. Id quod procedit etiam si ab omnibus tam rerum, quam personarum oneribus exempti sunt; Nam exemptio illa ad personam, ac res profanas respectum habet, non autem ad Diuina, nisi contrarium de mente interdicens constet, ex Calder. tract. de interdicto, membr. 2. versiculo sed quid si existens de populo, & Philip. Franco, in capit. si sententia, §. cum verò, Notab. 1. de sentent. excomm. lib. 6. Vgolin. de censuris Eccles. Tab. 5. capitulo 20. §. 2. Excipio vnum casum, scilicet, quando per Privilegium, aut per Consuetudinem praescriptam isti facti essent omnino sui iuris, ita ut in nullo participarent cum populo, nec a populo illo penderent, quia tunc nullo modo sunt de populo, & consequenter non sunt cum illo interdicti, ut ex DD. allatis colligitur.

15 *Quarto*, certum est, Clerum, & personas Ecclesiasticas sub interdicto generali populi non comprehendi, & de Clero id habetur expresse, in capit. si sententia, & ibi gloss. in verbo Econuerso, de sentent. excomm. libro 6. Ratio est manifesta: quia Clerus non est pars populi, glo. vbi supra, & Decius in capitulo 1. de prabend. De alijs personis Ecclesiasticis colligitur ex identitate rationis, quia isti non sunt pars populi, sic DD. communiter, Ioan. Calderin. de Eccles. interdict. memb. 2. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, capitulo 3. circa med. Angelica, verbo interdictum 1. numer. 1. Tabiena, verbo interdictum 1. numer. 9. §. clauo. Martin. Ledesm. 2. 4. quest. 16. artic. 2. tract. de interdict. versicul. Tertio considerandum. Navar. in Manuali, cap. 27. numer. 167. Couar. in capitulo Alma mater, par. 2. §. 1. numer. 7. de sentent. excommunic. lib. 6. vbi ait esse communem DD. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capitulo 42. §. 3. & Vgolin. de censur. Eccles. Tabul. 5. cap. 20. §. 5.

16 *Quinto*, certum est, interdicto populo, vel Vniuersitate loci, non esse interdictum locum ipsum, vnde ex communi omnium DD. sententia possunt Clerici, qui sunt in illo populo interdicto, celebrare omnia officia diuina; solum est dubium, an possint ea celebrare absque moderatione capitulo Alma mater, de sentent. excommunic. lib. 6. id est, an possint ea celebrare apertis ianuis, alta voce, pulsatis campanis. Calderin. tract. de interd. memb. 2. num. 33. & Tabiena, verbo interdictum 1. §. Nono. dicunt Clericos de iure scripto hoc posse, quia nullo iure reperitur prohibitum, non debere tamen hoc facere propter periculum, ne homines interdicti inuitati pulsam panarum, videntes ianuas apertas, inde occasionem sumant violandi interdicti, sicque parvipenderetur censura Ecclesiastica, & diuini

an imperetur nerius Ecclesiastica discipline, quod consilium valde rationale est, antequam placet, quamuis Angelica, in verbo interdictum 1. num. 1. talem moderatorem non approbet.

- 17 *Dubium* autem est primo de illis, qui sunt ciues duarum Ciuitatum, vel pertinent ad duos diuersos populos; vt sūt communiter illi, qui cum sine de aliquo populo, & vt plurimum degunt cum illo populo, honoris tamen gratia asciscuntur ad alium populum, quomodo precipui quique Principes totius Italiae sunt asciti in Ciues, & Nobiles Venetos; An huiusmodi interdictio alterutro populo, ipsi censendi sint interdicti? In qua re communior opinio videtur esse; quod tales sint interdicti. sic Calderin. tract. de interdicto, memb. 2. numero 39. Angelica, verbo interdictum 1. num. 4. Tabiena, verbo interdictum 1. §. Decimo. Rosella, verbo interdictum 1. num. 8. & alij, quos ipsi citat, quorum ratio est, quia qui sentit commodum, etiam & incommodum pariceps esse debet, cap. Qui sentit, de regul. iur. lib. 6. Alij vero, vt Syluester, verbo interdictum 2. numer. 17. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 42. §. 2. dicunt, tales interdictos non esse, nisi fuerint in culpa. Ratio est, quia non potest quis simul esse interdictus, & non interdictus; At verò, cum iste sit ciuis duorum Ciuitatum, non est maior ratio, quod cum populo interdicto censendus sit interdictus, quam cum populo libero liber ab interdicto dicatur. Nec valet ratio Calderin in contrarium, si quidem, optimè in eum retorqueri potest, vt qui sentit incommodum, etiam & commodum sentiat; vnde cum iste sentit incommodum populi liberi ab interdicto, etiam & libertatis commodum sentire debet.
- 18 *Ceterum*, meo iudicio, hæc Doctorum dissentio facile distinctione hac facta reconciliari poterit; Duobus namque modis in alium populum, seu in aliam Ciuitatē ascribi quis potest; vno modo honoris tantum gratia, & pro ceteris rationibus, vt communiter puto esse de ijs, qui in ciues Venetos ascribuntur; & tunc quia nullum omnino, vel ferè nullum ex hac ascriptione commodum reportant, nullo modo incommodum interdicti sentire debet: Alio modo ita ascribuntur in alium populum, vt inde notabiles utilitates, & commoda reportarent, vt qui cum hac ascriptione mutant sedem, & habitarent in loco, in quo ascripti sunt, ibique particeps honorum, & dignitatum essent; & de his res valde dubia mihi videtur, & valde probabile est ligari interdicto ipsius populi, in quem ascripti sunt, quia magis esse videntur de illo populo, cui sunt ascripti, quam de suo populo in quo nati sunt. Quod si quis esset, qui medio quodam modo se haberet, id est, particeps aliquid honoris, & commodi, aut etiam incommodi; de huiusmodi probabilis est Syluestri sententia, quia non amittitur, & fauorem populi non interdicti, cuius est pars.
- 19 *Dubium* secundum esse potest de habitantibus in populo, vel Vniuersitate interdicta, qui non sunt de illo populo, aut Vniuersitate, sed solum ibi habitant ad tempus, pro suis negotijs, an hi intelligantur interdicti, interdicto illo populo, cum quo habitant. Respondetur ex communi DD. sententia non esse interdictos. sic Ioan. Calderin. vbi supra. §. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 1. versicul. item si talis. Syluester, verbo interdictum 2. versicul. Decimo tertium. Tabiena, verbo interdictum 1. §. Decimo. in fine. Angelica, verbo interdictum 1. num. 4. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 42. §. 3. Nau. in Man. cap. 27. num. 167. Et quando interdictetur solus populus. Felicianus Episcopus Scalensis in Enchiridio de Centurijs, capit. 7. Simon Maiol. lib. 3. de irregul. capit. 20. numero 2. Vgolin. de Censur. Eccles. Tab. 5. capit. 20. §. 3. num. 3. & colligitur ex cap. si sententia, §. cum vero, vers. Singulares ex eo persona, de sentent. excomm. lib. 6. & Anchar. ibi. Populo enim loci interdicto, singulares ex eo personas Pontifex interdictas esse dicit. ergo secus, si non sint ex eo populo. Excipio tamen eos, qui essent culpabiles, isti enim essent interdicti. Ratio est, quia in interdicto generali populi illi, qui sunt culpabiles, pro specialiter interdicti habentur, vt supra dictum est, arg. cap. fina. §. illis

etiam, de sent. excomm. lib. 6. & c. penult. §. fina. de priuileg. lib. 6. & cap. Quod nonnullis, de priuileg. in antiq. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. ca. 20. §. 4. num. 1. in fine, & ad interdictum speciale parum refert esse de illo populo, vel de alio; Qui vero non sunt culpabiles, generaliter interdicuntur; interdictum autem generale cadit super vniuersos, & non supra singulos, nisi quatenus sint pars aliquæ vniuersi; At vero isti, qui non sunt de populo, seu de Vniuersitate interdicta, non sunt pars ipsius populi, vel Vniuersitatis, ideoque de populo interdicto esse non censentur.

20 *Hinc* inferit Vgolin. vbi supra, quod sicut qui sitis honoris gratia alicubi commorantur, interdicta Vniuersitate, et qua sunt, interdicti sunt, quamuis tempore interdicti non presentes non adsint; ita contrario discipuli, qui studio rum gratia Bononiæ commorantur, interdicto Bononiensi populo, interdicti ipsi non erunt, atque idcirco officij Diuini interesse, & Sacramenta suscipere poterunt; Si tamen locus interdictus esset, in eo Diuina audire non possent, sed extra.

21 *Dubium* tertium est de amentibus, & pueris, qui notum habent vltim rationis, quales sunt communiter illi, qui non habent septimum annum completum; An isti generaliter interdicto populi includantur?

Prima opinio est afferentium non esse interdictos, si non sint doli capaces, secus, si sint capaces doli. sic Angelica, verbo interdictum 1. num. 5. Rosella, verbo interdictum 1. num. 8. Syluester, verbo interdictum 2. vers. Decimum septimum. Cordaba in Summa quæst. 60. Concl. 3. Alph. Viuald. tit. de interdicto, num. 141. Gregorius de Valentia tomo 4. quæst. 18. Disputa. 7. puncto 2. Tabiena, verbo interdictum 1. §. Decimo, in fine, Syluest. verbo interdictum quæst. 17. nu. 18. Summa Altensis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. quæst. 8. Couar. in c. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 5. de sentent. excomm. lib. 6. & Henriquez lib. 13. de Excomm. & interd. c. 42. §. 3. qui omnes hanc sententiam acceperunt ex Ioan. de Deo, quem citant, & sequuntur, & probant, quia non sunt doli capaces; ergo, nec culpabiles, & consequenter non merentur hanc penam.

Secunda opinio est Nauar. in Man. cap. 17. numer. 168. in fine. Simon. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 20. num. 2. Vgolin. Tab. 5. ca. 20. §. 2. & Cosmi Philatichi de Officio Sacerdot. par. 1. lib. 4. cap. 3. & Summæ Coronæ tit. de interd. num. 3. dicentium, interdicto populo hos omnes esse interdictos, & probant, quia interdictum etiam innocentes ligare potest.

Mibi autem magis placet opinio prima, maxime quia mitior; puto autem hanc sententiam defendendam esse hæc via, non quia isti sint innocentes, & inculpabiles, quia vt rectè docuit Nau. innocentes interdicto ligari possunt, sed quia sunt incapaces culpe, rationeque carent, & eorum actus, si inter sint officij Diuini, non sunt actus liberi, immo nec liberi, nec ex electione; hi siquidem nulli sentiant, nec percipiunt quod officia diuina dicantur, vel cessant; Vad. sicut isti penas legum secularium non incurrunt, ita neque penas Ecclesiasticas incurrere videntur. Cui doctrinæ fauet S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 12. vbi ait infan- tem non differre ab animali irrationali. Quæ de causa infans, quem secum deserit mater, aut pædagogus non excusa dicitur a Missa in interdicto loci generali, quia scilicet non magis videtur moraliter præsens Missæ modo humano, quam brutum animal. Sicut etiam ob eandem rationem infans licite admittitur ad Claustrum Monialium, vt notant Corduba, casu 60. puncto 2. & Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. ca. 42. §. 3. in annotationibus in l. 1. ra. S. vbi citat etiam Nau. non obstante excommunicatione lata a Concilio Trid. sess. 25. de Regula. cap. 5. contra in- terdictum Claustri & septa Monialium. Sepeliri tamen non possunt isti infantes in Ecclesia tempore interdicti, quia sepultura prohibita aliam rationem habet, quæ non deducitur ab aliqua cognitione prohibitionis eius actus, sed tantum ex eo quod Ecclesia tempore interdicti nulli ce- pisset, seu cadaver admittat, officia verò diuina prohibentur, ne quis ea audiat, aut celebret, quæ ratio aliquam eius actus cognitionem prærequirit. Sic Couar. in c. Alma ma- ter, p. 2. §. 4. nu. 5. vers. Duodecimo, de sent. excomm. lib. 6. Henr.

Henriquez lib. 13. de Excommu. & interd. c. 12. §. 3. Vgol. de censur. Eccle. Tab. 5. c. 9. in principio, & Gregor. de Val. & Corduba locis allatis.

23 *Dubium quartum* est de illis, qui habitant in suburbij, an censendi sint interdicti, populo Ciuitatis, cui adiacent suburbia, interdicto: Respondeo cum Calderino tract. de interdicto, memb. 2. Syluestro, verbo interdictum, 2. num. 15. vers. Decimum quartum. Tabiena, verbo interdictum 1. num. 9. §. 8. vers. Tertio Norandum. Alphonso Vivaldo titu. de interd. nu. 184. Vgol. de censur. Eccle. 1. ab. 5. ca. 20. §. 2. si isti non sint de populo Ciuitatis, sed sui iuris, vel de alio populo, non censentur interdicti cum populo Ciuitatis. Ratio est euidens: quia non sunt pars populi, nec cum eo vniuntur; Si autem sint de populo Ciuitatis, vtique interdicti erunt, populo interdicto. An vero isti sint de populo ciuitatis, vel sui iuris, vel de alio populo, cognoscitur potest maximè ex hoc, si participant de honoribus, & oneribus ciuitatis, vel alterius populi, vel si habeant sua partia onera, & suos honores.

24 *Quarta principaliter*, circa interdictum latum contra Clerum, siue interdicatur Clerus totius ciuitatis, siue alicuius parochie, siue interdicatur nomine Cleri, siue nomine Capituli, siue nomine Collegij Clericalis, aliqua etiam certa sunt, aliqua vero dubia.

Primo autem certum est, hoc interdicto non comprehendit ipsam Ecclesiam, quæ ad huiusmodi Clericos interdictos pertinet, vnde alij Clerici licite celebrant in illa. Sic glo. in c. si sententia, in verbo in Clerum, de senten. excomm. lib. 6. & idem docent Ioan. Calderin. cit. & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 7. vers. Primum, quod interdicto Clero, de sent. excomm. lib. 6. Tabiena, verbo interdictum 1. num. 9. §. Octauo, vers. Quarto notandum. Henriquez lib. 13. de excommu. & interd. capit. 42. §. 4. vers. Quinto. Nau. in Man. ca. 27. num. 167. Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. tract. de interd. vers. Tertio, in fine, & Syluester, verbo interdictum 2. §. Octauum. Alphons. Vivaldo titu. de interd. nu. 160. Cosmus Philarchus, de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 3. Summa Corona titu. de interdicto, Notab. 8. Toletus lib. 1. instr. Sacerd. ca. 18. & colligunt ex cap. per exemptionem, de priuileg. lib. 6. vbi priuilegium exemptionis concessum Clericis alicuius Ecclesie non extenditur ad ipsam Ecclesiam, ergo multo minus extendi debet interdictum. Ratio est, quia priuilegium est fauor, interdictum est pena.

25 *Secundo*, interdicto Clero, non intelligitur interdictus populus pertinens ad illam Ecclesiam, sicut nec interdicto populo censetur Clerus interdictus; Vnde vno horum interdicto alter ad diuina officia, & Sacramenta est admittendus, vt habetur ex cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. & DD. citatis.

26 *Tertio*, interdicto Capitulo, vel Collegio Clericorum, certum est intelligi interdictos omnes, & singulos, qui ad Capitulum, seu Collegium pertinent, etiam si absentes sint, & etiam si dignitatem in illa Ecclesia habeant, quos sic interdictos quocunque tempore, a loco sequitur hoc interdictum, ex Maiolo lib. 3. de irregu. cap. 20. num. 1. post Angel. in verbo interdictum 1. numer. 7. qui pro hoc refert Ioann. Andr. & Gemin. in d. capit. si sententia, additque interdictum hoc comprehendere tam Clericos, quam laicos, qui sunt de illo Collegio. Excipio Episcopum, tū quia communiter in vsu loquendi Canonum, & Conciliorum Episcopus contra distingui solet a Capitulo & Clero: tum quia vt diximus in materia de suspensione, Episcopi non incurrun suspensionem, aut interdictum, nisi de illis expressa mentio habeatur, vt habetur in cap. Quia periculoso, de sent. excomm. lib. 6.

27 *Quarto*, interdicto Clero alicuius loci, comprehenduntur omnes Clerici illius loci, etiam qui habent solam primam tonsuram vsque nō solum ad Sacerdotes, sed etiam ad beneficiatos, & habentes dignitates. Post Concilium autem Trid. Sess. 23. de reform. cap. 6. puto tonsuratos, & existentes in minoribus non censeri interdictos, nisi sint eiusmodi, vt gaudeant priuilegio Clericali: Ad hoc autem priuilegio gaudendum requirit Tridentinum, vt cedant in habitum, & tonsuram, & alicui Ecclesie inferuiant, vel per Epi-

scopum, ad studendum in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Vniuersitate destinati sint. Hoc eodem interdicto Cleri non comprehenditur Episcopus ob dicta.

28 *Quinto*, comprehenduntur Clerici sub interdicto familiarum, vnde si interdicatur familia alicuius, etiam includitur Clericus eius familie, vt expresse docet Rhodonensis communiter receptus a Summis, & ab Angelo, in verbo interdictum 1. num. 8. Summa Astens. par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. quæst. 11. Rosel. verbo interdictum, num. 14. Syl. verbo interdictum 2. num. 17. vers. Decimum sextum. Tabiena verbo interdictum 1. num. 9. §. Octauo, in fine, & citat Innoc. Summa Confess. lib. 3. tit. 3. quæst. 244. Alphons. Vivaldo titu. de interd. numer. 168. Summa Corc. n. it. eod. in Notab. 9. Simone Maiolo, lib. 3. de irregu. c. 20. num. 1. & citat Armillam, in verbo interdictum, num. 11. Henriquez lib. 13. de excommu. & interd. cap. 42. §. 3. vers. Quarto. Vgol. de censur. Eccle. Tab. 5. c. 20. §. 5. nu. 2. & citat Felicianum, de censur. ca. 7. Ratio esse potest, quia familia nō facit Vniuersitatem, sed interdictum familie cadit super singulos, qui sunt de prædicta familia, ergo & supra Clericos, qui sunt de prædicta familia; vnde Clericus dictæ familie non desinit esse interdictus, eo quod recedat ab ea familia, & qui de nouo venit in eam familiam interdictam, non fit interdictus, ex Palud. 4. d. 18. q. 8. in ar. primo principalis. §. Quantum ad primum, Concl. 5. in fine, & §. Quantum ad secundum, Concl. 4. in fine, & Henriquez vbi supra, & est communis DD.

29 *Dubium primum est*, An interdicto Clero, comprehendantur Religiosi? Geminianus in cap. si sententia, de sent. excommu. lib. 6. ait, quod Clero interdicto, veniunt etiam Clerici seculares, & Regulares, tam mares, quam feminae conuersi & conuersæ, quia omnes istæ personæ iam desierunt esse de populo, ergo sunt de Vniuersitate Ecclesiastica, & consequenter pertinent ad Clerum, & Couar. in ca. Alma mater, 2. par. §. 1. num. 8. §. Quinto, de sent. excomm. li. 6. ait hanc esse communem, & citat Ioan. Calderin. tract. de interd. memb. 2. & S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 3. & idem habent Nau. in Man. cap. 27. numero 167. post Martin. Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. in tract. de interd. vers. Tertio est considerandum. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. capit. 3. Alphons. Vivaldo titu. de interd. nu. 159. Thomas Zerula in Praxi Episcopali, parte 2. verbo interdictum, in fine. Sebast. Medices, par. 2. Summa, tit. 9. quæst. 5. Toletus lib. 1. instr. Sacerd. ca. 18. Alij vt Syluest. verbo interdictum 2. num. 17. & Angel. verbo interdictum 1. num. 9. dicunt hos non comprehendere, nisi habeant aliquam dignitatem; puto autem ipsos loqui de dignitate seculari. Tabiena, verbo interdictum 1. numer. 9. §. Octauo. Maiolo lib. 3. de irregu. cap. 20. numer. 6. & citat Specul. in cap. si Canonici, in princip. de offic. ord. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excommu. & interd. cap. 42. §. 3. Vgol. de censur. Eccle. Tab. 5. §. 5. num. 3. absolute docent Religiosos non intelligi sub interdicto Cleri; Et hi omnes cum Angel. & Syluestro tandem assignant hanc Regulam generalem, in fauoribus nomen Cleri extendi ad Regulares, & Moniales, quæuis sint nouiti, & subinde interdictis laicis, non interdicuntur Regulares etiam nouitij; in pœnis autem, & odiosis Clericorum appellatio solos seculares complectitur, non autem Claustrales, nec Conuersos, nec Nouitios, sicut e contra interdictis Religiosis, non includuntur Clerici seculares, contra Martinum Ledesm. 2. 4. quæst. 26. artic. 2. tract. de interd. vers. Tertio considerandum est. Nauar. in Man. capit. 27. num. 167. Ego in hac re dicerem considerata esse diligenter verba interdicti, & quidem si feratur sub nomine clerici, existimo non includi regulares; cum hi communiter sub nomine Cleri, aut Clericorum non veniant; si autem feratur sub nomine personarum Ecclesiasticarum; putarem regulares comprehendere; Quia omnes personæ, quando se a populo seculari separauerunt, & se diuino cultui, aut seruitio Ecclesie dedicauerunt, immo et qui dedicauerunt se seruitijs piorum locorum, cū quibusdā conditionibus, oēs vocantur personæ Ecclesiasticæ, tū quia sūt sub speciali cura & protectione Ecclesie; tum, quia eorū labores ad Ecclesiam redūt vtilitatem

- 30 Quoad interdictum autem Doctorum, quo scilicet, interdiciuntur Doctores Ciuitatis, aut Collegij, dubium secundum est, an intelligantur etiam Clerici Doctores? In qua re certum est comprehendi omnes Doctores laicos Ciuitatis, & Collegij. De Clericis autem, Tabiena in verbo interdictum 1. num. 9. §. octauo. in fine. Armilla, verbo interdictum, num. 11. Simon Maiol. lib. 3. c. 20. num. 11. Alphonsus Vinal. ritu. de interdicto, num. 169. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 42. §. 3. versic. Quinto. dicunt etiam interdici, nisi aliunde de intentione constet: Alij tamen vt Angel. verbo interdictum 1. num. 9. Rosella verbo interdictum 1. num. 15. Syluest. verbo interdictum 2. num. 17. & Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. §. 5. num. 3. interdictos esse negant: Quia hoc interdictum comprehendit Doctores, vt faciunt aliquam Vniuersitatem, seu communitatem; Clerici autem Doctores non possunt esse de Vniuersitate, vel Collegio laicorum, & hæc sententia mitior & verior esse videtur.
- 31 Vltimo circa interdictum singulare aduertendum est, personam singularem dupliciter interdici posse; vno modo simpliciter, non specificando vnã rem magis, quã alteram, & sic huic singulari personæ interdicta sunt illa omnia, & singula, quæ ex natura interdicti prohibentur. Alio modo, ita vt personæ huic interdiciatur aliqua determinatè expressa, vt cum illi interdicitur ingressus Ecclesiæ, aut si alicui interdiciatur exercitium vnus, aut alterius ordinis. Qui duo interdiciendi modi inter se differunt, eo quod prior naturam potius interdicit, posterior verò naturam potius suspensionis participet, adeo, vt verbum illud interdiciendi in posteriori modo expressum, verbo prohibendi æquipolleat, vadè, si Petrus interdicitur simpliciter, omne quod per interdictum prohibetur, illi est prohibitum, si verò interdicitur a ministerio altaris tantum, omne aliud efficere potest, si autem interdicitur ab ingressu Ecclesiæ, omnia diuina ei prohibentur intra eandem Ecclesiam, quia includuntur in prohibitione ingressus illius, potest tamen diuina in domo, aut alio in loco extra Ecclesiam audire, ex Ledesm. 2. 4. q. 26. ar. 2. de interd. Notab. 5. & interdictus ab vno actu, seu ab actu vnus ordinis, actus ordinis inferioris exercere potest actus aut maioris, actus ordinis superioris exercere nõ potest. Tab. v. Interd. n. 14. §. Decimotertio. Simon Maiol. li. 3. de irr. eg. c. 20. nu. 4. Ant. in c. vel non est, de tẽp. ord. Armilla, verbo interdictum, nu. 20. arg. c. solitudine, de appell. sic interdictus 32 ab exercitio actus. Subdiaconatus, aut interdictus ne promoueat ad ordinẽ Subdiaconatus, nec exercere potest actum Diaconatus, nec ad Diaconatũ promoueri potest. Et denique sic interdictus ybique locorum interdictus est, ne illi prohibita ante absolutionem exerceat, de qua re plura diximus cum de suspensione, & latius eam explicat Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 43. §. 1. & §. 6.

De effectu interdicti localis, & personalis.
Quid circa Diuina officia licitum,
aut illicitum. Cap. V.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interdictum omne hanc vim habet, vt a Diuinis prohibeat.
- 2 Interdicto prohibentur officia diuina, Sacramenta, & sepultura Ecclesiastica.
- 3 Missa semel in hebdomada, ad Eucharistiam pro infirmis conficiendam, non obstante quouis interdicto, iure antiquo celebrare potuit.
- 4 Officia diuina per interdictum prohibita, quænam sint.
- 5 Differentia inter ius antiquum, & nouum quoad Missæ celebrationem quænam sit.
- 6 Missa semel in hebdomada non solum in locis generaliter interdictis, sed etiam in Ecclesiis specialiter interdictis

olim celebrari potuit, & etiam sapius ex causa vngenti.

7 Glossæ error circa celebrationem Missæ semel in hebdomada celebrandæ, refellitur.

8 Missa semel in hebdomada celebranda in illis solum Ecclesiis licita, in quibus Eucharistia pro infirmis seruari solet, non in alijs.

9 Missa semel in hebdomada celebranda per quos Clericos fieri potest.

10 Officia diuina, cuiuscunque interdicti tempore, ad breues obligati, priuatim recitare possunt, & tenentur, aliam fructus respondentes pro rata omissionis amittunt.

11 Interdicti tempore, duo, aut tres simul officium, & horas recitare possunt.

12 Interdictum quid propriè circa officium prohibeat.

13 Interdicti generalis tempore, in Ecclesiis conuentalibus Clerici bini, vel terni excommunicatis, & interdicti exclusis, ianuis clausis, horas recitare possunt.

14 Interdicti specialis tempore an Clerici bini, aut terni horas simul recitare possint.

15 Interdicti generalis tempore cur Religiosis primum vt officia diuina celebrare possint, concessum sit.

16 Interdicti generalis loci tempore quare Episcopos sit concessum, vt diuina officia licitè celebrare possint.

17 Templarijs, & Hospitalarijs, qui per Villas, & Ciuitates ad eleemosinam colligendam mittebantur, vt officia diuina interdicti generalis tempore celebrare semel in anno, conceditur.

18 Clericis secularibus etiam vt interdicti generalis loci tempore diuina officia celebrare possint, cum certa moderatione, iure nouo concessum est.

19 Priuilegia omnia, quæ cap. Alma mater, præcesserant, quatenus dicto c. contrariantur, per Bonifacium VIII. renouata sunt.

20 Cap. Alma mater. de solo interdicto generali, & non de speciali loci intelligendum.

21 Officia diuina tam in Ecclesijs secularibus, quam in Monasterijs, & Hospitalibus auctoritate Episcopi erectis, interdicti generalis tempore celebrari possunt.

22 Officia diuina generalis interdicti tempore, etiam extra Ecclesias, vt prius seruatis quatuor conditionibus possunt celebrari.

23 Officium diuinum, interdicti generalis tempore, qualiter [voce submissa] celebrandum.

24 Officium diuinum tempore generalis interdicti [exclusis excommunicatis, & interdictis] celebrari debet, & etiam laicis omnibus, qui priuilegio carent.

25 Particula [Præsertim] in cap. Alma mater, quos comprehendat.

26 Laici priuilegio carentes, cuiuscunque interdicti tempore a toto officio diuino, ac qualibet parte notabili illius excluduntur.

27 Missa sicca officium diuinum est, ad quam laici tempore interdicti non admitti debent.

28 Puer doli capax officia diuina tempore interdicti audire nequit.

29 Laici priuilegiati interdicti tempore ad officia diuina audienda admittuntur.

30 Priuilegium concessum Collegio, vel Conuentui audiendi diuina tempore interdicti, ad familiares non extenditur, sedus autem si personæ singulari sit concessum.

31 Priuilegium concessum personæ particulari de Missa audienda tempore interdicti, ad familiares eius, qui eandem interdicti dederunt, non extenditur.

23 Familiares laici priuilegiati diuina audire non possunt tempore

- tempore interdicti, quando non sunt cum eo, qui hoc privilegium habet.
- 33 Sacerdos clericum non habens, qui ei in celebratione Missae interfuerit, famulum laicum assumere potest.
- 34 Clerici non omnes ad divina officia tempore interdicti admittendi.
- 35 Clerici extranei, & religiosi ad officia divina in eorum Ecclesiis, seu Monasterijs audienda, & etiam facienda admitti possunt.
- 36 Missa non solum conventualis, sed etiam quaelibet alia particularis, & privata, interdicti tempore dici potest.
- 37 Laici, quamvis interdicti tempore divinis interesse nequeant, in Ecclesia tamen privatim orare possunt.
- 38 Officium commendationis animarum tempore interdicti licitum est, & quae huius ratio sit.
- 39 Confessio generalis quam facere solent laici Sacerdoti, & absolutio generalis, interdicti tempore licite fieri possunt.
- 40 Laici, qui Constaternitates habent litantias, & alias preces, interdicti tempore publice cantare possunt.
- 41 Angelica saluatio tempore cuiuscunque interdicti siue generalis siue specialis licita est.
- 42 Laici de populo, vel loco interdicto in die Parasceues Crucem adorare, & osculari possunt.
- 43 Prædicatio verbi Divini tempore cuiuscunque interdicti licita est.
- 44 Lectio, & declaratio Psalmorum, vel Evangeliorum cuiuscunque interdicti tempore licite fieri potest.
- 45 Purificationis mulierum officium, an, & quatenus interdicti tempore fieri possit.
- 46 Officium defunctorum, an, & qualiter pro defunctis in die sepulture, & alijs temporibus, interdicti tempore dici possit.

His, quæ superius exposita sunt, interdictum omnem vim hanc habere constat, ut a divinis prohibeat, nullum enim interdictum est, siue locale, siue personale sit, quod hæc non prohibeat, ut de personali colligitur in cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. & de locali habetur in cap. si civitas, & cap. si de sent. excomm. lib. 6. & in cap. Episcoporum, de privileg. lib. 6. & in Clem. penult. de sent. excomm. Ideoque, ut DD. communiter tradunt, siue in locum, siue in personam interdictum latum sit, nec in illo loco divina, nec ab illa persona interdicta, alicubi divina de more exerceri poterunt. Maioris autem claritatis gratia. Doctores omnia divina prohibita, ad tria generalia revo-
 cant, scilicet, ad Officia Divina, ad Sacramenta, & ad Si-
 pilitatem Ecclesiasticam; aliqui verò, ut Vgolin. de censur. Eccl. Tab. 5. cap. 5. §. 2. num. 2. quartum addidit, nimirum, aditum in Ecclesiam. Quæ omnia facile probari possunt, nam de Sacramentis id colligitur ex cap. Non est vobis, & ibi Panorm. num. 5. de sponsal. & cap. Quod in te, de peccat. & remiss. & in c. Responsio, de sent. excomm. De Officijs divinis idem habetur in cap. & in iuris citatis, & in cap. ex rescripto, de iureiur. & cap. 3. §. Quod si, & in cap. vi privilegia, de privileg. in antiqu. & in cap. Episcoporum, & in cap. licet, de privileg. lib. 6. & in cap. si sententia, & in cap. Alma mater, de sent. excomm. lib. 6. De sepultura Ecclesiastica colligitur etiam ex cap. Quod in te, de peccat. & remiss. & in cap. 3. §. Quod si, & cap. vi privilegia, de privileg. in antiqu. & in cap. Episcoporum, eod. tit. lib. 6. & in cap. si civitas, de sent. excomm. lib. 6. & tradit Couar. de his omnibus in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 10. de sent. excomm. lib. 6. & DD. communiter Vgolinus ubi supra, & Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 1. Angelica, verbo interdictum 5. Summa Pisanelia verbo interdictum 4. in princip. Tabiena interdictum 5. num. 6. Sotus 4. dist. 12. q. 3. art. 1. Concl. 4. vers. Igitur extra illa. Mart. Ledesm. 2. q. 26. art. 2. tract. de interd. in princip. Nauar. in Man. c. 27. nu. 171. De ingressu in Ecclesiam colligitur ex c. ex rescripto, de iurei. & ex c. 15. cu. de sent. excomm. lib. 6. Quæ effectus strictius iure antiquo prohibebatur,

quàm nouo, ut ex his, quæ infra dicemus manifestum erit. Quia verò res hæc longior paulo futura est, quàm ut vno capite explicari possit, in hoc capite, quid circa Divina officia licitum, & illicitum sit, explicabimus.

Primo igitur principaliter per omne interdictum generale, vel speciale locale vel personale, vel mixtum, iure antiquo omnia prorsus officia divina modis omnibus prohibebantur, cap. ex rescripto, de iureiur. ita, ut nec ea celebrare, nec audire licebat, cap. Quod in te, de penit. & remiss. & cap. Non est vobis, de sponsal. Et solum ex omnibus officijs permittebatur officium Missæ, semel tantum in hebdomada; & hoc ad cõficiendam Eucharistiam proficitis, ut habetur in c. permissimus, de senten. excomm. Quia tamen periculum erat, ne si diu cessarent officia divina, pullularent hereses, & magna in devotio populorum, necnon infirmitas animarum damna sequerentur (ut contigit Urbini, tempore Martini IV. Pontificis, ubi per triginta, & quadraginta annos interdictum steterat, ita ut facta relaxatione, homines illius loci eb diurnam factorum delictuam, presbiteros Missam celebrantes, Missæque ceremonias deriderent, ut testantur glof. Ioan. And. in cap. Alma mater. in verbo insurgunt, de sent. excomm. lib. 6. & Simon Maiol. lib. 3. de iure. ca. 26. numero 2. Triggessenim Urbinate Guidoni Montefeltro faebant, qui bellum Sedi Apostolicæ movit, uniuersamque Flaminiam, quam Romandiolam dicunt, ab Ecclesia seduxit. Quam tamen historiam Alphonsus Viualdus, tit. de interd. num. 183. figmentum vocat: Bonifacius VIII. nouo iure, ut habetur in d. ca. Alma mater, concessit tempore generalis interdicti, ut officia divina cum quadam moderatione celebrari possent.

Officium verò divina, quæ per interdictum prohibetur, hæc sunt, Missæ, etiam si ea, id est, sine consecratione Sacramenti, cum sit de annotatis in Missali, & ita interpretatur consuetudo, ex Syluestro verbo interdictum §. quæst. 3. in fine. Summa Corona, tit. de interd. numero 7. Hora Canonica siue officij maioris, siue officij B. Virginis, de festis, & alia officia, ut benedictiones, & consecrationes quatuorcuque rerum. vnde communiter tradunt Doctores, per interdictum regulariter prohiberi omnia exercitia cuiuscunque ordinis maiori deputata, ut Subdiacono prohibetur, ne solemniter cantet Epistolam cum manipulo; & Diacono, ne cantet Evangelium; Sacerdoti, ne dicat Missam, aut officiet Horas in Choro; Episcopo, ne conferat ordines etiam minores, consecret Abbates, Virgines, & eas cales, quia hæc omnia exercitia in officia divina annumerantur; Sic Anchar. in cap. si de sent. excomm. lib. 6. Palud. 4. dist. 18. quæst. 2. in artic. 4. in princip. §. Quantum ad decimum septimum. & S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. Summa Astensis. par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 4. Angelica, verbo interdictum 5. & verbo interdictum 6. Pisanelia, verbo interdictum 4. Syluester, verbo interdictum 5. Tabiena, verbo interdictum 5. Sotus 4. dist. 12. quæst. 3. art. 1. Concl. 4. Mart. Ledesm. 2. q. 26. art. 2. tract. de interd. vers. sed Quares, Nauar. in Man. cap. 27. num. 171. & num. 172. Alphons. Viuald. tit. de interd. num. 154. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 2. & §. 4. de senten. excomm. lib. 6. Simon Maiol. lib. 3. de iure. cap. 26. nu. 8. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 1. Vgol. de censur. Ecclesiast. Tabul. 5. cap. 8. in princip. & ca. 13. & alij omnes.

Huc infertur primò differentia inter ius antiquum, & nouum quoad Missam celebrandam; quod iure veteri Missam semel in hebdomada celebrare licebat, idque causa consecrandi Eucharistiam proficitis ex cap. permissimus, de sent. excomm. Iure autem nouo singulis diebus in Ecclesijs, & Monasterijs Missæ celebrari possunt cum quaduplici hac moderatione; primò, ut celebraretur voce submissa; secundo ianuis clausis; tertio nõ phylatis campanis; quarto exclusis excommunicatis, & interdictis, capitulo siue adijcimus, de sent. excomm. lib. 6. & nec Missa illa, quæ in d. capitulo permissimus semel in hebdomada concessa fuit, nec hæc quæ quotidie celebrari permittitur iure nouo, d. cap. Alma mater, nisi his conditionibus seruatis, fieri potest.

6 *Circa* Miſſam verò illâ, quæ iure antiquo ſemel in hebdomada celebranda permittitur, obſervandum eſt primò, huiusmodi Miſſam licitam ſemper fuiſſe, & eſſe, non ſolum in locis generaliter interdicitis, ſed etiam in Eccleſiis ſpecialiter interdicitis, ex Martini, Ledem. 2. 4. quaſt. 26. art. 2. tract. de interd. §. ſed quæres. verſ. ſequitur ſecundo. Henrriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 3. & Navar. in Man. cap. 27. nu. 173. verſ. Nono dico. ubi etiam extendit concessionem dicti cap. permittimus. vt non ſolum ſemel, ſed etiam iterum, ac ſæpius celebrari poſſit Miſſa in hebdomada ad conſiciendam Euchariftiam pro infirmis, ſi neceſſitas poſtulerit, id quod etiam teſtantur Hoſtienſis ibidem. & Alphoſus Vivaldes tit. de interd. nu. 222. & probari poſſet; quia intentio dicti cap. permittimus, eſt, vt Euchariftia pro infirmis nunquam deſit; Quia verò communiter ſufficiens numerus hoſtiarum cõſecrari poſſet ſemel pro tota hebdomada, ideo Gregorius Papa IX. ibi determinavit, vt ſemel in hebdomada Miſſa celebraretur. Principale ergo quod ſtatutum eſt, quod Euchariftia ſemper habeatur, & quod nunquam deſit; minus autem principale eſt, vt ſemel in hebdomada celebraretur. Quia verò hoc eſt privilegium favorabile, ideo cõvenientiffimè ſit dicta ampliatio, vt in neceſſitate Miſſa pluſquam ſemel in hebdomada celebrari poſſit. Dixi in neceſſitate, quia extra neceſſitatem fieri non poterit.

7 Ex quibus colligo errare gloſſam initio d. cap. permittimus, ubi ait, diſpoſitionem illius cap. hodie nihil valere, eo quod in d. cap. Alma mater, conſeſum eſt Clerici quotidie Miſſam celebrare. In qua te errat, quia etiam hodie locum habet; ſiquidem, in virtute d. ca. permittimus, licitum eſt celebrare in Eccleſiis ſpecialiter interdicitis, quod tamè non licet in virtute d. ca. Alma mater, quia cap. Alma mater, & Sylueſter, verbo interdicitum, §. num. 1. §. primum, ſolum de locis generaliter interdicitis loquitur, vt notant Angelica, verbo interdicitum 6. num. 1.

8 *Secundo* obſervandum eſt, hanc Miſſam ſemel in hebdomada, ſolum licitam eſſe in illis Eccleſiis, in quibus communiter Euchariftia pro infirmis ſervari ſolet, & non in alijs, vt in Eccleſiis parochialibus, & Monafterijs Monialium, & Religioſorum exemptorum, quæ pro ſuis domeſticis Euchariftiam ſervare ſolent. Quod verò Palud. in 4. diſtinct. 18. quaſtio. 8. in artic. 4. principalis §. Quantum ad decimum quartum. & Henrriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 3. Alphoſus Vivaldes tit. de interd. numer. 223. & Navar. cap. 27. numer. 173. dicant, Miſſam hanc dici poſſe non ſolum per Clericos, qui ſunt proprii Miniſtri prædictarum Eccleſiarum, ſed etiam per alios Clericos ex commiſſione Miniſtri illius Eccleſiæ, quia quod per alios faciunt, per ſeipſos facere videntur, ff. de adm. tu. l. ita geſſiſſe; mihi non placet, aduerſari enim videtur expreſſe verbis d. cap. permittimus, ubi permittitur Miniſtris Eccleſiarum, ſeu (vt ait gloſſa) Reſtoribus Eccleſiarum, vt Miſſam celebrare poſſint. Poſſet tamen opinio Paludani in caſu neceſſitatis admitti, ſcilicet, ſi Miniſter Eccleſiæ dicere nõ poſſet illam Miſſam, aut propter ægritudinem, aut propter aliquam aliam cauſam videntem, tunc enim ſatius erit, ſi per alium Miſſam celebrari faciat, quam vt deſit Euchariftia; & in his omnibus cum Navar. & alijs conſentit Vgol. Tab. 5. c. 10. in princ. & fauet Sylueſter ubi ſupra, nu. 1. §. Secundum, qui tamen ſpecialiter interdicitus eſſet, Miſſam hanc celebrare non poſſet; & de Miſſa hæc fatiſ ſint.

10 *Secundo* principaliter quoad officia Divina, tempore cuiuſcunque interdicitu ſive localis, ſive perſonalis, obligati ad Horas, privatim eas recitare poſſunt, & debent, ſive ad eas teneantur ex Voto ſpeciali, ſive ratione beneficii, ſive ratione ordinis Sacri; adeo, vt ſi quis teneatur ratione beneficii ad officium maius, vel ratione penſionis ad horas B. Virginis, non ſolum peccabit mortaliter omitendo officium, vel totum, vel partem aliquam notabilem, vel aliquam Horam, ſed etiam non facit fructus ſuos reſpondentes pro rata dictæ omiſſionis; iuxta nouiſſimam Bullam Pij V. ſuper hæc editam, quæ incipit, *Ex primo Lateranenſi*, quæ refert Navar. in Manu. cap. 25. num. 122. quæ Bulla æque locum habet tempore interdicitu, ac quolibet

alio tempore, Et idem docent Vgol. de cenſur. Eccl. Tab. 1. c. 13. §. 13. & Tab. 5. c. 13. in princ. & Navar. in Man. c. 27. nu. 175. in fine. & faciunt, quæ tradit gl. in c. 2. in verb. preſumpſit. & in c. illud, in verb. officia, de Cler. excomm. niſtri. & glo. in c. preſbyterum, in verbo, priuatus eſt, diſt. 28. Hoſtienſis, in Summa, tit. de ſent. excomm. circa ſententiam, §. Conſuevit, & illud quaeri. Angelica, verbo interdicitum 6. num. 40. Sylueſter, verb. interdicitum, §. quaſt. 5. ver. Num. Couar. in c. Alma mater, par. 1. §. 3. num. 8. de ſententia commun. 6.

11 *Quibus* addo ex capit. Quod in te, de penit. & remiſſ. Hoſtienſis ibidem, & Navar. in Man. cap. 27. num. 175. & alijs, non ſolum vnumquemque ſingulariter, ſed etiam duos, aut tres ſimul poſſe tempore interdicitu recitare Officium, & Horas, tam domi, & in cubiculo, quam extra in aperto campo, & domi ianuſ non ſolum clauſis, ſed etiam apertis, dummodo ita dicatur, vt ab alijs facile non audiat, & ad tollendos ſcrupulos addit Navar. parum referre, etiam ſi ea voce diceretur, quæ ab aliquibus tranſiſſibus audiri poſſit, & caſu eadem tradunt Hoſt. in d. cap. Quod in te. Nich. Plouius tract. de interd. Reg. 31. Sylueſter, verbo interdicitum, §. q. 5. Calderin. tract. de interd. fol. 10. Couar. in c. Alma mater, par. 2. §. 2. nu. 7. verſ. Sed & olim, de ſent. excomm. lib. 6. & Henrriquez lib. 13. cap. 44. §. 3. Alphoſus Vivaldes de interd. num. 288. Quæ ſententia tamen hi probatur, quia parum pro nihilo reſputatur. Et quædam idem tradat Navar. eo in loco de locis generaliter interdicitis, Sylu. in v. interd. 4. n. 7. q. 5. & Angelus, v. interd. 6. n. 1. v. l. ut tpe ſpecialis interdicitu hæc licita eſſe, cū ea tñ cõditiõne, vt ab alijs audiri non poſſint, niſi caſu, & per motu tranſiſſus; Alioquin ſi ab alijs ſerio, & ex propoſito audiret, violaretur interdicitu, eſt officiu extra Eccleſia diceretur.

12 *nã* et extra Eccleſia eo modo dicere nõ licet. Vnde, ex natura interdicitu propriè circa officiu duo prohibentur, vni eſt officiare ipſa Eccleſia, ſeu officiu ipſius Eccleſiæ, quæ officia dicuntur in Eccleſia, eſt nullus eſſet præſens; Altera eſt, officiu populi, ſive intra, ſive extra Eccleſiam ſit.

13 *Tertio* principaliter, ex eod. c. Qd in te, de pen. & remiſſ. ceſum eſt tempore generalis interdicitu, vt in Eccleſiis conuentualibus clerici bini, vel terni ex cõcatis & interdicitis excludis, ianuſ clauſis, Horas canonicas nõ quidè canunt, ſed legere voce ita ſubmiſſa poſſunt, vt extra nõ audiant, vt etiam tradunt Sylu. v. interd. 5. q. 5. Tab. v. interd. 5. §. primo Couar. in c. Alma mater, p. 2. §. 2. nu. 7. verſ. Sed & olim de ſent. excomm. li. 6. Henrriquez, 13. de excomm. & interd. c. 44. §. 3. Circa illam verò conditionem, qua dicitur *Clauſis ianuſ* Navar. in Man. c. 27. nu. 175. & cum ſecutus Alphoſus Vivaldes, tit. de interd. num. 230. 231. & 232. putant eam in rigore non omnino ſemper ſeruandam eſſe; Nam

14 *Primo* ait, poſſe tpe generalis interdicitu Clericum vnumquemque per ſe ſolum recitare officiu in Eccleſia ianuſ aperta; dummodo ita ſubmiſſe recitet, vt a nullo audiat.

Secundo ait, poſſe duos, aut tres Clericos ſeparatim a ſua quæſia hoſi, q̄ eſt i Eccleſia diuiſos, vel ita remote diſtinctos, aut voce ita ſubmiſſa, horas recitare vt a nemine audiant.

Tertio ait, poſſe a fortiori duos, aut tres Clericos ſeparatim i aliqua Capella Eccleſiæ dicere ſuas Horas clauſis ianuſ ipſius Capellæ, quæuis ſint aperta ianuſ ipſius Eccleſiæ, cõtra Hoſt. Io. And. & Card. in d. c. Quod in te, & probat hæc cõſ. quia hæc non aduerſantur intentioni Canonis prædicti. Intentio, n. d. c. Quod in te, ubi præcipitur officiu voce ſubmiſſa, & ianuſ clauſis recitari, eſt, vt ab alijs non audiant, bene ſaluatur intentio Canonis. Quæ Nauar. doctrina mihi valde probabilis videtur, & poſt factum cõfulèda, ante factu in diſſuadèda, tñ, quia verbis ipſius Canonis aduerſari videtur; tñ, quia facile poſſet generare ſcandalum, ex hoc ipſo quod fiat contra verba Canonis; tñ, quia, qui ſic recitat, alicui periculo ſe exponit, vnde Vgol. Tab. 5. c. 8. §. 3. hanc Nauarri ſententiam non probat.

14 *Inſuper* aduertendũ eſt, quod licet quantum ex d. c. Quod in te colligi põt, hoc ſolũ permiſſum eſt tẽpore interdicitu generalis; ſi in rigore loquamur adhuc aliqui ſaliẽ poſſunt factũ ea oia quæ Nauarri cõcedit in Eccleſia tempore generalis interdicitu, putant et ſine violatione interdicitu fieri poſſe.

posse tempore specialis interdicti. Ratio, quae eos monet, est, quia pari modo saluatur principalis intentio tum illius Canonis, tum aliorum quia officia a nullo audiuntur; & deinde, quia si hoc secundo modo recitetur, nec officiaur Ecclesia, nec officiaur populus, & ita non violatur interdictum. Quorum opinio licet ob rationem allatam specie veritatis habere videatur, nullo tamen modo in praxi tutam esse existimo, cum dictum c. Quod in te, solum loquatur de interdicto generali, & in odiosis, & penalis restrictio potius quam ampliatio facienda est, maxime cum diuersa ratio sit interdicti generalis, & specialis.

15. Quarto principaliter. Haec omnia, quae diximus, nimirum, quod tempore generalis interdicti loci, omnia diuina officia celebrari possint, primo in fauorem vitae Regularis concessa sunt Religiosis, id est Regularibus, vt colligitur ex c. Quod in te, de pen. & remis. Permissum autem iuril. l. ad iure antiquo Monachis Praedicatorib. & Minoribus, vt falleret in loco generaliter interdicto Missarum solemniter celebrare possent super altare viaticum, ianuis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, voce submissa, vt habetur in c. In his, de priuileg.

16. Quod idem etiam Episcopis iure antiquo concedebatur, quod nonnullis de priuileg. quibus etiam ob Episcopalis dignitatis auctoritatem concessum est, seruatis predictis conditionibus, vt non solum per seipso, sed etiam per aliquem alium Sacerdotem, Missam celebranda esse statuerent, vt in c. fin. de priuileg. lib. 6. habetur. Quod tamē priuilegium Episcoporum, & Monachorum in Ecclesia specialiter interdicta locum nō hēt, ex lo. Cald. & Villadieg. de Irreg. c. 1. nu. 1. Syluestro verbo, Interdictum, §. q. 1. verfic. Quintum. & Cou. in c. Alma mater, §. 2. nu. 7. verfic. poterant, de sent. ex. lib. 6. Henriquez lib. 1. de exc. & Interd. c. 4. §. 6. & Couar. ait esse commune. & fauet gloss. in d. c. Alma mater, in verbo, Ecclesijs, de sent. ex. lib. 6. cū Angel. verbo, Interdictum, 6. num. 1. quicquid in hac re contra non sentiat Hostiens. in cap. Quae sunt, de his quae fiunt a maiori parte Capit. qui voluit idem licere etiam in specialiter interdicto loci, aut persone.

17. Simile priuilegium ipso iure concedebatur Templarijs, & Hospitalarijs, qui per Villas, & Ciuitates ad Eleemosinam colligendam, & alios ad suā fraternitatem admittendos mitebantur; His enim Religiosis permittebatur, vt in qualibet Ciuitate, Villa, aut Castro vna tantum Ecclesia condituere, in qua officia diuina celebraretur, excōicatus, & specialiter interdictis exclusis semel in anno, ob iuendum eorum aduentum etiam publice apertis ianuis, alta voce, & admissio populo generaliter interdicto, vt colligitur ex c. cum & plantare, §. Quod si templarij, & ca. vt priuilegia, §. illud, de priuileg. Palud. 4. d. 18. q. 8. in artic. 4. princip. §. Quantum ad tertium decimum. Sūma Astens. 2. par. lib. 7. ut. 16. art. 3. q. 4. Couar. in c. p. Alma mater, p. 2. §. 2. nu. 8. verfic. Et, & templarijs, de sent. ex. lib. 6. Henriquez lib. 1. de exc. & Interd. c. 4. §. 6.

18. Quae priuilegia nunc iure nouo conceduntur Clericis secularibus etiam primam tonsuram habentibus, ex Tole. col. 1. Instruct. Sacerd. c. 20. Vt constat ex cap. Alma mater, §. ad iudicimus, de sent. ex. lib. 6. Vbi cōceduntur Clericis omnia diuina officia tēpore generalis interdicti loci, quae extra tēpus interdicti fieri solent, cum hac tñ moderatōne, quae in his quatuor conditionibus consistit, quarum

- Prima est, vt Missae, & diuina officia voce submissa dicantur;
 - Secunda est, vt clausis ianuis;
 - Tertia est, vt non pulsentur campanae ad officia;
 - Quarta est, vt excludantur excōicati, & interdicti. Quibus quatuor seruatis, & Missa, & alia officia diuina in Ecclesijs, vt prius celebrari quotidie possunt. Immo vero, Clerici his quatuor seruatis non solum officia diuina celebrare possunt, sed etiam debent alias si officijs non interdicto non exstante, si officijs diuinis non adessent, vt in d. §. ad iudicimus, habetur, & expresse docet Syluester verbo, Interdictum §. q. 1. §. Primum.
- Quae quatuor Constitutionem, eiusque pleniorē intelligentiā, quaedam breuiter annotanda sunt.

19. Primo, quidē quod priuilegia omnia, quae praecesserunt d. c. Alma mater, Bonifacij VII. sunt reuocata per d. c. Alma, in fine, quod intelligi in d. c. Alma, in verbo, Cōcessis, ait, priuilegia quatenus sunt cōtraria d. c. Alma mater. Vnde, gl. Praedicatorum, & Minorum, & aliorū priuilegiatorum, quib. concessum erat, vt in terris festiuitates suas celebrare possent tempore interdicti, interdum vsque ad octauas, reuocata esse addit etiam reuocata esse priuilegia Templariorum, & Hospitalariorum, quibus in eorum locupdo aduentu semel in anno aperiebatur vna Ecclesia in loco tpe interdicti, c. vt priuilegia, de priu. Alia vero priuilegia quae post d. c. Alma, a Summis Pontificib. concessa sunt, non reuocantur, etiam si contraria sint d. c. Alma, vt enim ait glo. fin. in d. c. Alma, Constitutio c. Alma mater, priora priuilegia respicit, non posteriora, cum Pontifex legem suis successoribus imponere non possit, vnde consuetudina sunt priuilegia sequentia, eorumque tenor attendendus est, vt quid liceat, aut non liceat intelligi possit, iuxta ea quae tradunt Tabiena, verbo, Interdictum, §. Vndecimo. & Henriquez lib. 13. de exc. & Interd. c. 4. §. 6. in fine.

20. Secundo, Constitutio haec solum loquitur de interdicto generali, non de speciali loci, ex gl. in d. c. Alma mater, in verb. Ecclesijs, de sent. ex. lib. 6. Anch. Dom. Franco, & alij ibidem, lo. Andr. Ant. Card. Abb. in c. Quasi sunt, de his quae fiunt a maiori parte Cap. Calderino, tract. de Eccles. in terd. memb. 2. fol. 3. col. 1. Gonfalo a Villadiego, in tract. de Irreg. cap. de interd. col. 3. §. An. 3. p. tit. 27. de Interdicto, c. 4. in princ. verfic. Ite nota. Angel. verbo, Interdictum, 6. num. 1. Sylu. verbo, Interdictum, §. q. 1. Tab. verbo, Interdictum, §. 5. §. 1. & §. 8. Nau. in Man. c. 27. nu. 173. Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 1. de sent. ex. lib. 6. vbi citat Felin. in c. Apostolica, nu. 3. de except. Feder. consil. 70. Rotam in nou. 11. 436 & alios. Vnde * in Ecclesia specialiter interdicta haec non licent, sed tantum in Ecclesijs, quae intra locum generaliter interdictum sita sunt.

21. Tertio, Haec Constitutio eadem officia celebrari permittit, non solum in Ecclesijs secularibus, sed etiam in Monasterijs, & in Hospitalib. dummodo auctoritate Episcopi recta fuerint, in fauorabilibus. n. Ecclesiae appellatione Hospitalia quoque cōprehenduntur, praesertim, vbi mens ipsius Constitutionis hanc interpretationem ob eandem rationem admittit, vt expresse testantur Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 2. verfic. Quarto, de sent. ex. lib. 6. & Vgo. de censur. Eccles. Tab. §. c. 8. §. 5. nu. 2. & faciunt quae tradunt Fel. in c. De quarta, de praescript. Curt. iunior, conf. 20. Rebuff. in tract. Nominationum, q. 1. §. nu. 12. & colligi potest ex Clem. Per literas, de praeb. & idem dicendum de Monasterijs Monialium, in illis enim seruatis quatuor predictis, officia celebrari possunt, vt expresse tradunt Sylu. verbo, Interdictum, §. q. 1. & Couar. in d. c. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 2. verfic. Quinto, de sent. ex. lib. 6. & Vgolin. Tab. §. c. 8. §. 5. nu. 2. Et quamuis Cou. vbi supra, nu. 1. verfic. Secundo, secutus Cald. Anch. & Francum, velit extra Ecclesias, & Monasteria diuina officia celebrari non posse etiā predictis quatuor seruatis, rectius tñ docet Vgolinus cit. vbiq. locorum diuina, vt prius, seruatis quatuor praemissis, fieri posse: quia conceditur ibi seruatis illis quatuor, vt officia sicut prius celebrarentur; Sicut igitur extra Ecclesias, officia prius celebrari poterant, ita etiam & nunc fieri poterunt. Nec obstat, quod in d. c. Alma mater, dicitur in Ecclesijs, & Monasterijs, quia Canon solum meminit eius, quod frequentius, & ordinatē antea fieri solebat, quo casu non excluduntur loca extraordinaria, in quib. antea, & nunc diuina fieri poterunt, arg. l. 1. cum ibi not. C. de rapt. vii. gin.

22. Quarta est, vt excludantur excōicati, & interdicti. Quibus quatuor seruatis, & Missa, & alia officia diuina in Ecclesijs, vt prius celebrari quotidie possunt. Immo vero, Clerici his quatuor seruatis non solum officia diuina celebrare possunt, sed etiam debent alias si officijs non interdicto non exstante, si officijs diuinis non adessent, vt in d. §. ad iudicimus, habetur, & expresse docet Syluester verbo, Interdictum §. q. 1. §. Primum.

Quae quatuor Constitutionem, eiusque pleniorē intelligentiā, quaedam breuiter annotanda sunt.

A D D I T I O.

* Adde. Et tu dicas, rationem huius optimā esse, eo quia cum officia Diuina celebrantur in eodem loco, vbi sunt alii quot ecclesiae specialiter interdictae, poterunt audiri in illis non interdictis; & sacramenta iidem in eisdem suscipi; & per consequens cessat ratio dispositionis c. alma mater, de quo saepius hic in deuotio, nempe populorum, & huiusmodi alia.

- 3 *Quarto*, circa illam conditionem in voce *submissa* aduertendū est, hanc conditionem ita intelligi debere, vt recitantes, ea voce, & tono officium dicant, vt ab ijs audiatur, qui officio interfunt, ex Angel. verbo, inter d. 6. nu. 1. Alphon. Vivaldo, tit. de Interd. num. 228. & 229. Nau. in Manu. ca. 27. nu. 174. Henricq. lib. 13. de exc. & Interd. c. 46. §. 1. & Vgol. Tab. 5. c. 8. §. 5. nu. 1. alias ait. Henriquez amittunt distributiones, nisi officium in tono fiat in choro, ita vt mutuo bene se audiant, vox tamen ita moderata esse debet, vt nō possit facile, & communiter extra Ecclesiam audiri; vnde, non violaretur hæc conditio, si ea voce Missa, aut officia dicerentur, ut etiā ab aliquo curioso obseruatore auditū possent extra foras, hoc enim non obstat, si contingat sic ab aliquo audiri, cum id sit præter intentionem dicentium, ideoque hoc casu non peccabunt, nec penam iuris incurrent.
- 24 *Quinto* aduertendum est, alteram conditionem *excommunicatis, & interdictis exclusis* latius intelligi quam verba ipsa prima fronte sonare videntur; si quidem, hæc solum significare videntur, vt excludantur in excoicati & interdicti, nec aliquid dicitur de exclusione aliorum, cum tñ in rei veritate ex eoi sententia Doctorum, omnes laici qui privilegio carent, excludi debeant, solum Clerici admittendi sūt: sic glo. in c. Alma mater, §. ad ieiunium, in verbo, Interdictis de sent. exc. libr. 6. & ibidē Gem. Anch. & Franc. Feder. de Sen. cons. 70. num. 2. vers. Secundus casus. S. Ant. 3. par. tit. 27. de Interd. c. 4. circa princ. §. Item nota. Angel. verbo, Interd. 6. nu. 3. in fine. Tab. verbo, Interdictum, §. n. 16. §. 15. Nau. in Man. ca. 27. nu. 174. Sylu. verbo, Interd. §. 1. vers. Tertium. Cou. in c. Alma mater, part. 2. §. 4. nu. 4. vers. octauo, de sent. exc. libr. 6. Alphon. Vivaldo tit. de Interd. nu. 225. Henriquez lib. 13. de Exc. & Interd. ca. 46. §. 4. nu. 1. & colligitur ex c. licet. de priuileg. libr. 6. & argu. c. Quoniam Episcopi, de priu. lib. eod. quia quod per priuilegium vim conceditur, alteri denegatum comprobatur si enim liceret laicis etiā nulla censura irretitis diuina ex vi d. c. Alma mater, aut iuris eois, audire, non necesse haberet id privilegio impetrare, arg. l. 1. & ibi not. glo. ff. ad municip. at privilegio id conceditur arg. cit. ca. licet, ergo eoi iure non permittitur illis. Deinde, si laicis permittetur, vt generalis loci interdicti tempore diuina audire possent, nō iuberetur, vt ianua clauderentur, quæ ideo claudi iubentur, ne laici ingrediuntur, sed neque prohiberentur pulsari campana, aut præceptentur diuina officia voce submissa celebrari, si laici interesse liceret; nec denique Ecclesia fratres Minores puniret, recipientes fratres, ac sorores tertij ordinis ad diuina, vt habetur Clem. 3. de sent. excomm. si laicis permittetur, vt interdicti generalis loci tempore diuinis interessent.
- 25 *Nec* repugnat, quod in d. c. Alma mater, §. ad ieiunium, de sent. exc. libr. 6. dicitur *excommunicatis, atque interdictis exclusis*, quasi secus sit, si nō sint excoicati, aut interdicti, quia vt notat Vgol. vbi supra, valeret argumentum, nisi aliud iure cautum esset, sicut hic cauetur, vt sensu glossa in c. vni co, de rat. & qual. lib. 6. & in Clem. 1. in verbo, *obseruare*, de sent. excommunic. & facit Clem. 2. de sent. exc. vers. *Aut qui*, ut patet ex particula illa *Præsertim*, quæ particula significat laicos omnes excludi debere a diuinis officijs, & præsertim eos, qui excommunicationis, aut interdicti censura ligati sunt.
- 26 *Sexto* aduertendum est laicos tempore cuiuscunque interdicti non solum excludi, ut diximus, ab ipsis officijs diuinis integris, sed et a qualibet parte officiorum, intellige, Notabil, ita, vt neque admitti possint ad audiendā Missā, neque ad faciendam oblationem in medio Missæ, neque ipsa etiā extra Ecclesiam tradi potest pax eo tempore quo in Missa traditur, neque aperienda est eis aliqua fenestra, aut foramen faciendum, vt uidere possint in Missa Sanctissimū Sacramentum, vt colligitur ex Clem. 1. de sent. exc. vbi reprehenduntur Religiosi, eo quod in Ecclesiæ valuis fenestras, & foramina facerent, idē docent Nau. in Manu. cap. 27. nu. 174. Henriquez lib. 13. de excom. & Interd. cap. 46. §. 1. vbi ait videre Corpus Christi eleuatū esse partē Missæ, quam audire laici interdicti tempore non possunt, & Vg. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 8. §. 4. num. 2. & Angelica, verbo, Interdictum, 6. nu. 1. Summa Astenf. 2. par. lib. 7. titu.

16. articul. 3. quæst. 4. Immo, nec admitti possunt laici ad Missam, quam uocant siccam, ex Syluestro verbo, interdictum, §. num. 5. q. 3. in fine, & Nau. in Manual. c. 27. num. 177. quia etiam Missa quamuis sicca, est officium diuinum. Nec solum a Missa sed etiā ab alijs officijs diuinis audiendis, vt ab Horis Canonicis, alijsque benedictionibus, & consecrationibus, quæ a Clericis fiunt, excluduntur laici omnes, et si cæci, aut surdi sint, ex Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 4. numero 2. non solum intra, sed etiam extra Ecclesiam audiendis, quæ de causa iubentur voce submissa dici, ne audiant, & claudi ianua iubentur, ne a laicis conspiciantur, sed neque perforati possunt ianua, vt extra positi uideant Corpus Christi, vt diximus, quæuis laici ea intentione perforantes, non peccent mortaliter, vt tradit Henriquez libr. 13. de exc. & Interd. c. 46. §. 1. Immo nec puer doli capax officia diuina tempore interdicti audire potest, non tñ prohibentur infantes septennio minores, ex Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 3. vers. Duodecimo. de sent. exc. libr. 6. & nos supra docuimus, quicquid Syluester, & alij ibi citati, & Vgol. loco proxime a nobis citati Tab. 5. c. 8. §. 4. nu. 2. contrarium de infantibus affirmant.
- 29 *Septimo*. Quamuis regulariter laici omnes diuinis officijs interesse prohibeantur, vt dictum est, qui tamen privilegium habent, (dūmodo tamē causam interdicti non dedint, ex Toledo lib. 1. c. 20.) illis licite interesse possunt, vt habetur in capit. *is qui* de sent. exc. libr. 6. & in cap. *de* de priuileg. libr. 6. & cui singulari persona per priuilegium conceditur, vt tempore interdicti celebrare, uel audire diuina possit voce submissa, & seruatis ceteris conditionibus, quibus supra, etiam secum familiares suos cum illo ad audiendum ea, vel celebrandum admittere potest, tales enim familiares gaudent priuilegio concessio ab homine, d. c. licet, §. 1. de priuileg. libr. 6. & a fortiori gaudent priuilegio, & permissione iuris, d. capit. Alma mater, §. ad ieiunium, ex S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, c. 4. §. Item, si in tali Ecclesia, Angelica, verbo, Interdictum, 6. nu. 4. Syluestro, verbo, Interdictum, §. qu. 1. vers. Quartum. Summa Corona tit. de Interdicto, in fine. Cosmo Philarcho, de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 3. Alphon. Vivaldo, tit. de Interdicto, num. 314. Tabiena, verbo, Interdictum, §. Decimo quinto, Nauar. in Manual. cap. 27. numero 18. Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 4. numero 2. intelligitur autem de familiaribus illis qui eum de morte comitari solent, ex Anchar. in d. capit. licet, Nauar. & Vgol. concessum autem est hoc, ne alioquin priuilegium inutile redderetur, nihil enim viti principes & Nobiles, vt sunt Duces, Marchiones, Reges, & huiusmodi priuilegium istud habentes, Ecclesias non a dirent, nec diuinis interessent, si de morte comitari id non possent, esset siquidem ab eorum dignitate alienum, non sunt tamen plures assumendi, quam eum comitari solent, vt sic fraus omnis euitetur, ex gloss. pen. in d. c. licet, & Summa Astenf. par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. q. 3.
- 30 *Dixit*, quando priuilegium concessum sit singulari personæ Episcopo, Regi, Duci, Baroni, quia secus est in familiaribus alicuius Conuentus, aut Collegij, quamuis eum Collegij, aut Conuentus priuilegium habeat audiendi diuina tempore interdicti, familiares tñ, & domestici eius non sunt admittendi, nisi sint priuilegiati, vt in d. c. licet, habetur, & præfati auctores testantur; Ratio autē huius distinctionis est; quia in primo casu, priuilegium aliquādo redderetur inutile, nisi id etiam concederetur, quod esse non debet, arg. c. In his, de priuileg. In secundo autem casu conuenientius potest per se Collegium celebrare diuina sine familiaribus, & ideo priuilegium est restringendum, ne aliquando vilipendi contingeret sententiam interdicti, arg. ca. vi. priuilegia, in fine, de priuileg.
- Si* Quaras; An casu quo in Couentu essent tres tantum, & duo essent infirmi, nunquid tertius cum familiaribus celebrare possit? Quamuis Archid. dubitet, verius tamen docent Hostiens. in c. Quod nonnullis, de priuileg. & Ioan. Andr. in d. c. licet, quos referunt, & sequuntur Summa Astenf. par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 1. q. 10. & Angelica, verbo, Interdictum, 6. nu. 7. Syluester, vbi supra, posse, ne priuilegium inutile esset, ad instar eius quod de persona singulari dicitur in d. c. licet, & tenet glo. penult. ibi.

11 Hoc tamen quod diximus de familiaribus, non debet intelligi de illis qui causam aliquam dederunt interdicto, vel ad perpetrandum delictum, cuius occasione interdictum latum fuit, auxilium, consilium, vel favore dederunt, ut in d. licet, habetur, & docent Astenfis, Angelica, ubi supra, verbo, Interdictum, 6. nu. 8. & Summa Corona tit. de interdicto, in fine Toletus li. 1. c. 20. Neque etiam interesse possunt familiares huiusmodi diuinis officijs, quando non essent cum eo, qui hoc privilegium habet, ut colligitur ex d. licet, vers. Ad audiendum cum ea, a contrario sensu, ut notant Anchar. Gemin. & Franc. ibi, & Vgol. Tab. 5. c. 8. §. 4. nu. 2. cessante enim causa privilegij, etiam privilegium cessare debet, arg. c. cum cessante, de appellat. & accessorium, de reg. iur. lib. 6.

33 Ex qua doctrina inferunt DD. quod si Sacerdos Clericum non haberet, qui ei inferuieret in celebratione Missae, potest assumere famulum laicum, qui ei inferuiat; Nec refert an famulum illum laicum receperit, ante interdictum, aut postea, & etiam in eius locum si agrotaret, vel abeset, alium etiam mere laicum assumere possit. Qui casus rari, ac in vilijs sepe contingere potest. Sic Ioan. Cald. tract. de Eccles. Interd. mem. 6. Anchar. in ca. si de sent. ex. lib. 6. & Franc. ibi, d. Ant. 3. p. tit. 27. de Interd. c. 4. vers. Item si in tali Ecclesia. Sylu. verb. Interdictum §. 4. 1. vers. Quatum, Tab. v. interdictum, §. 15. Nau. in Man. c. 27. nu. 181. Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 5. vers. vnde cimo. Alpho. Vwald. tit. de interd. nu. 221. Tolet. lib. 1. c. 20. Vgo. Tab. 5. ca. §. 4. nu. 3. cum. n. in d. c. si. S. ad iudicium, Clericis permissum sit, ut diuina interdicti huius tempore faciant, iure etiam omnia concedi censentur sine quibus diuina facere nequeant; Vnde si talis Sacerdos nec habeat, nec commode conducere poterit Clericum, utique laici familiaris opera, ut poterit, dummodo in talis laicus non sit aliquo modo causa interdicti, aut interdictus ipse, aut de populo interdicto non sit, aut alia de causa inhabilis ad hoc prestandum, puta sit excommunicatus, interdicti enim, & excoicati semper sunt a diuinis excludendi, ut Cou. ubi supra notauit, & sequitur Henric. lib. 1. 3. de exc. & interd. cap. 46. §. 6. ubi tñ addit laicū, qui nullā cām dedit interdicto nec pars est populi generaliter interdicti, licet absq; privilegio Missae, vel officia diuina audiat, nō peccare mortaliter, sedulo cōtemptu, & scādalo, quia pceptum primatōis imponitur Clericis, de qua re inferius quid sentiendū sit latius ostendetur.

34 Quinto, Quoad Clericos aduertendum est, non omnes admittendos esse ad diuina tempore interdicti. Primo enim admitti non debent Clerici, qui aliquo modo huerunt culpabiles, & causa interdicti, eo quod isti sunt specialiter interdicti.

Secundo, Non debent admitti Clerici cōiugati, quod intellige in Ecclesia Latina in qua prohibitiū est Clericis coniugium post ordines Sacros, & ante ordines Sacros, si qui contrahant matrimonium et cum vnica, & Virgine, nec isti dimittendi sunt, qñ quidē Clerici coniugati nō gaudēt privilegio Clericali nisi duplici illo de quo est sermo in canonico de Cler. coniug. li. 6. nimirū Canonis, si quis suadente diabolo, 17. quae sit, & fori, ex cōi sent. DD. in d. c. vnico, de Cler. coniug. lib. 6. immo, post Conc. Trident. 23. de Ref. c. 6. neq; hoc duplici privilegio gaudent, quis habitū, & tonsuram gestent, nisi de mandato Episcopi alicui Ecclesiae deseruiant; Inter quae duo privilegia coniugatis Clericis concessa nō numerantur hoc, ut tempore interdicti diuinis interesse possint; Vnde, quoad hoc, tanq̄ laici habendi sunt, & sicut illi a diuinis excludendū est Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 4. vers. Decimo, de sent. ex. lib. 6. & Vgo. Tab. 5. c. 8. §. 5. nu. 5. in fine, Tolet. lib. 1. Instr. Sacerd. c. 20. & Nau. in Man. c. 27. nu. 174. qui tñ bene addit, quod ubi esset consuetudo praescripta, qualis fertur esse in Aragonia, ut Clerici coniugati admittantur ad diuina, ibi possent admitti, argum. cap. fina. de Consuetud. etiam si per errorem iuris introducta esset.

35 Dubium tñ est, An his exceptis, alij omnes Clerici tam maiorū, quā minorum ordinum, et primae tonsurae admitti possint; In qua re Arch. voluit non esse admittendos Clericos extraneos venientes ad loca generaliter interdicta, sed tantum illos qui sunt illius Ecclesiae, aut Religiosos, qui

sunt illius Conuentus, seu Monasterij, ubi officia diuina celebranda sunt; quā sententiam probat ex c. Alma mater, §. ad iudicium, de sent. ex. lib. 6. ubi dicitur, *Canonicos, & Clericos Ecclesiarum admittendos esse quali secus esset de Clericis Ecclesiarum aliarum*, & Cald. de Eccles. Interd. memb. 6. nu. 64. ut refert Gemin. in d. c. Alma mater, tenet quod post factum non essent irregulares, sed ante factum non auderet consuli, quod quis admitteret Religiosos, vel Clericos extraneos; & Gem. ipse, ante factū vult consulendum esse Papā, quā Archidiaconi suam Nau. in Man. c. 27. nu. 174. testatur suo tpe fuisse obseruatam in Gallia, ubi pauca fuerunt interdicta. Contrariam tamen sententiam tenent DD. si virtute d. c. Alma mater, admitti posse quoscumque extraneos Clericos & Religiosos, tum ad officia diuina in eorū Ecclesijs, seu Monasterijs audienda, tum et facienda. Sic Ioan. Andr. & Calder. & Gem. citati, & Franc. in d. c. Alma mater, & ibidem Anchar. §. Fed. conf. 70. & 87. & 92. quos refertur, & sequuntur. Angel. v. Interd. 6. nu. 3. Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 4. vers. Nono, & Nau. in Man. c. 27. nu. 174. ubi ait hanc sententiam cōiter practicari in Castella, ubi feruntur infinita interdicta, & in Lusitania, ubi feruntur pauciora. Idem tenent Sylu. verbo, Interdictum, §. qu. 1. vers. Tertium, Tab. v. Interdictum, §. 8. S. Ant. 3. p. tit. 27. de Interd. c. 4. in princ. vers. Item nota, Felicianus Episcopus Scalensis in Ench. de Censurica, 7. quae refert, & sequitur Vgo. Tab. 5. c. 8. §. 5. nu. 5. Quae opinio, ut cōiurata etiam mihi verior esse videtur, quae & probari potest.

Primo, quia in prohibitione ex eo quod prohibentur officia diuina in Ecclesijs, intelliguntur prohibita tñ Clericis ipsarum Ecclesiarum, quam alienigenis; ergo, & in concessione simpliciter facta, quae conceduntur officia in Ecclesijs, intelligi debent concessa tñ Clericis extraneis, quā Clericis ipsarum Ecclesiarum; praeterum cum prohibitio sit odiosa, & concessio fauorabilis sit, ut propterea multo magis extendatur concessio ad Clericos extraneos, quā prohibitio.

Secundo, quia alias sequeretur, Moniales, quae non habent Capellanum proprium suae Ecclesiae, immo & Religiosos, qui non habent propriam Capellam, tempore interdicti generalis loci diuinis officijs esse priuatos.

Tertio, quia d. c. Alma, seruatus quatuor conditionibus praedictis, celebrari permittit officia diuina, sicut prius; at verò tunc dubio procul quilibet Clericus tonsuratus, etiam extraneus, admittendus erit, ergo & modo. Et deniq; quia diuina officia celebrari permittuntur tempore huius interdicti non Clericorū gratia, sed ob cultū diuinū, & ne Ecclesiae suis obsequijs priuentur, ut in d. c. Alma mater, habetur; At verò dubiū esse non potest, quin diuinus cultus magis augeatur, si Clerici extranei admitti fuerint ad diuina faciendā, & audiendā. Nec valet ratio Archidiaconi, siquidē, verba illa restringuntur ad distributiones quotidianas quae Clericis, & Canonis ipsius Ecclesiae debentur, nō aut ad diuinorum auditionem, & celebrationem, ut legenti verba textus perspicuum esse poterit. His tamen omnibus adderem, verā esse posse Archidiaconi sententiā, ubi contraria aliqua consuetudine praescripta esset, ne Clerici extranei admittantur, ut in Gallia sic teste Nauarro, illic enim consuetudini loci standum erit, arg. c. fin. de Consuetud.

36 Nono aduertendum est ex Ioan. Andr. & Cald. tract. de Eccles. Interd. memb. 6. nu. 74. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interd. c. 4. circa princip. vers. Item tam Canonici. Angel. verbo, interdictum, 6. nu. 9. Tab. verbo, interd. 9. §. octauo. Cou. in c. Alma mater, p. 2. §. 4. nu. 3. vers. Sexto, de sent. ex. lib. 6. Sylu. verb. Interd. §. 4. 1. vers. Secundum, contra Ioan. Monaldum, virtute d. c. Alma mater, tempore interdicti dici poterit nō solū Missa conuentualis, ut loquuntur, sed etiam quaelibet alia Missa peculiaris, & priuata. Ratio est; Quia ibi permittuntur Missae, & officia diuina, sicut prius, seruatis quatuor conditionibus praedictis; Cum ergo Pontifex non se restringat ad Missam conuentualē, nec nos restringere debemus. Addit autem Ioan. Andr. sibi videri, neque Ioan. Monaldum contrarium sensisset, quamuis in contrarium ab auctoribus citetur.

37 Decimo sciendū est, quod licet c. Alma mater, solum loquatū de interdicto generali loci, idem tñ est iudiciū de interdicto generali populi, ut constat ex his, quae in superioribus

capue diximus, in Tertio dicto princ. §. Quinto, ut proinde laici ad officia diuina admitti non debeant tempore talis interdicti, quando officia a Clericis dicuntur. Ad do tamen, quod licet interdicti huius tempore laici, ut dictum est, diuinis interesse nequeant, in Ecclesia tamen esse non prohibentur, ibique preces priuatas fundere, etiam si interdicti sint, ubi diuina non sunt, ex Angelica, verbo Interdictum, 6. num. 14. ubi citat Monald. Rhodon. idem tenent Syluester, verbo, Interdictum, 5. quest. 5. num. 7. vers. Tertium, Tabiena, verbo, Interdictum, 6. §. Decimo sexto. Nauar. in Manua. cap. 27. nu. 176. Maiol. lib. 3. cap. 20. numero 10. Vgolin. de Censur. Eccles. Tabul. 5. capit. 8. §. 4. num. 4. quod intellige nisi eis interdictus esset Ecclesia ingressus.

38 *Quinto* principaliter, Circa alia, quae non ita proprie pertinent ad officia diuina, quaedam licita sunt, quaedam verò illicita.

Primo licitum est officium commendationis animarum quod morientibus legi solet, sic Ioan. Calderin. tractat. de Eccles. interd. memb. 6. num. 93. & Cardinalis relatus à Syluestro, verbo, Interdictum, 5. quest. 4. vers. Sextum, & ipse met Syluester ibi. Angelica verbo, Interdictum 6. numer. 26. Nauar. in Manua. cap. 27. num. 176. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 2. Vgolin. Tab. 5. capit. 8. in princip. num. 3. & S. Anton. 3. part. tit. 27. de interd. capit. 4. in fin. Alphons. Viuald. tit. de interd. num. 224. probat hoc Angel. ubi supra, quia hoc officium est annexum absolutioni faciendae in poenitentia; absolutio autem infirmorum licita est, ergo & hoc officium; Verum haec ratio non ita efficaciter probat intantum sum, quia non constat hoc officium esse ita annexum absolutioni, alias sequeretur et qui in poenitentia non est absolutus, hoc officium legi non posse.

Ceterum, quicquid sit de hac ratione, doctrina mihi valde probabilis est precipue propter tot DD. auctoritate, & sine dubio legi potest etiam ei cui non est data absolutio, si solum petijt absolutionem, vel dedit signa, & etiam in casu, quod non dedit signa vel non petijt poenitentiam. Ratio Nauar. & Alphonsi Viualdi est, quia non est officium diuinum; At vero ratio, quae me magis mouet est, quia officium commendationis animarum, in quo recitari solent Litanie, Psalmi poenitentiales, Passio Christi, & Euangelium, multum confert animae, & saluti spirituali ipsius infirmi, ubi non est probabile Ecclesiam velle in illo vltimo deservire de situere infirmum periclitantem, & moriturum; notat tamen Henriquez. Sacerdotem non debere dicere *Dominus vobiscum*, quia hoc ad officium Diaconi pertinet.

39 *Secundo*, Confessio generalis quam solent laici facere Sacerdoti, & absolutio generalis, licite tempore interdicti fieri possunt; Sic expressè Calderin. & Nauar. ubi supra. Angelus autem verbo, Interdictum 6. num. 20. & Henriquez ubi supra, & Syluester verbo, Interdictum, 5. quest. 6. vers. Tertia. Alphonsi Viuald. cit. non aliter hanc licitam esse putant quam ipsummet Sacramentum poenitentiae, unde solum illis personis haec licet, quibus licet poenitentia. Mihi tamen, magis placet sententia Calderini, & aliorum, quia ista confessio generalis nullo modo pertinet ad Sacramentum poenitentiae, nec ipsa ad officium diuinum pertinere videtur.

40 *Tertio* Laici, qui habent Confraternitates, possunt tempore interdicti publice cantare Litanias, seu rogationes, & Psalmos & laudes Dei, & B. Virginis, & aliorum Sanctorum, etiam in ipsis Ecclesijs suis in loco interdicto, sic Calderin. tract. de interd. Eccles. memb. 6. nu. 82. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. §. Decimo sexto. Nauar. in Manua. cap. 27. num. 176. Felicianus Episcopus Scalenus in Enechiridio de censur. cap. 7. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 1. vers. Secundo Simon. Maiol. lib. 3. de irregul. cap. 20. numero 10. Alphonsi Viuald. cit. num. 224. Vgolin. Tab. 5. cap. 8. in princip. num. 3. Qui etiam docent hoc licitum esse Clericis, & Regularibus siue cum cantu, siue absque cantu dummodo id faciunt sicut laici, id est, sine ea solemnitate qua solent vti, quando ex officio faciunt primo siue Crucis eleuatae gestatione; Secundo siue gestatione stola, ac superpellicei; Tertio, siue ordine procedendi;

Quarto, siue Dominus vobiscum. Unde, non licet Sacerdoti in diebus Litaniarum, qui praecedunt Ascensionem Domini, & in festo S. Marci Euangelista in Processione eius superpelliceo, & praecedente Cruce, aut in alijs processionibus cantare solemniter Litanias tempore interdicti, cui hoc ad officium diuinum, & Sacerdotis pertinet, ut notat Henriquez ubi supra.

41 *Quarto* licita est Angelica saluatio tempore cuiuscunque interdicti, siue generalis, siue specialis, quae fieri solet in die, videlicet mane, meridies, & vespere sic Calderin. ubi supra, numero 93. Angelica, verbo, Interdictum, 5. num. 7. quest. 5. vers. Sextum. Nauar. in Manua. cap. 27. num. 177. Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 5. vers. Decimo tertio, de sentent. excomm. lib. 6. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 2. vers. Quarto. Vgolin. Tabul. 5. capit. 8. in princip. nu. 2. de qua infra latius.

42 *Quinto*, Laici de populo, vel loco interdicto licite possunt in die Parasceues ad Crucem accedere, eamque adorare, & oculari iuxta vniuersalem Ecclesiae consuetudinem, quia huius adoratio non est officium diuinum, sed simplex oratio. Sic Calderin. ubi supra, memb. 6. num. 90. Nauar. in Manua. cap. 27. nu. 176. Henriquez libr. 13. cit. ca. 44. §. 2. vers. Tertio. Vgolin. Tab. 5. cap. 8. in princip. num. 2. Idem mihi dicendum videtur de Clericis, si nihil amplius faciant quam laici facere solent id est, si absque vilo officio etiam ipsi ad Crucem accedant, osculentur, aut adorant. Immo cum per d. cap. Alma mater, concessa sint, ut diximus, tempore generalis interdicti loci omnia officia, ut prius possunt Clerici priuatum iuxta moderationem d. calma mater, prius celebrare officium; & deinde siue priuatum, siue apertis ianuis, & publice crucem adorare, & adorandam proponere.

43 *Sexto*, licita est praedicatio verbi Diuini tempore cuiuscunque interdicti, sic S. Ant. 3. part. tit. 27. de interdicto, c. 4. ante finem. Angelica, verbo, interdictum, 6. num. 11. Tabiena, verbo, interdictum, 6. §. Quarto. Alphonsi Viuald. cit. nu. 223. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. lib. 4. ca. 3. Thom. Zerula in Praxi Episcopali, verbo, Interdictum, Toletus lib. 1. cap. 20. Martin. Ledesma. 2. 4. quest. 16. artic. 2. tract. de Interdicto, sed quare, vers. Non tamen prohibetur. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 76. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 2. vers. Quinto. Vgolin. Tabul. 5. cap. 8. in princip. num. 3. & colligitur, ex cap. Responsio, de sent. excomm. An autem ipsemet interdictus possit praedicare pendet ex illa alia questione, An praedicatio sit actus proprius alicuius ordinis determinati, de qua Henriquez, ubi supra, talem praedicare posse affirmat, & nos licet docuimus in tract. de suspensioe, cap. 16. in quarto.

44 *Septimo*, in fine, Pariratione licita est etiam lectio, & declaratio psalmorum, Euangeliorum, & aliorum librorum Sacrae Scripturae non solum illa quae fieri solet in solis sermonem Latino, sed etiam illa quae populariter sermone vulgari fieri consuevit propter identitatem rationis, quia diuisiue lectio similis est concionae, & a fortiori licita erit lectio in Mensa, qualis esse solet communiter in mensis Religiosorum, & praetorum.

45 *Septimo*, Quoad officium purificationis mulierum post partum, aliqui dicunt non licere, ut Calderin. quem refert ac sequitur S. Antonius, 3. part. tit. 27. de Interdicto, capit. 4. ante finem; Angelica, verbo, Interdictum, 6. num. 17. & citat Hostiensis Tabiena, verbo, Interdictum 6. §. Quarto. Maiol. lib. 3. de irregul. cap. 20. num. 8. & Vgolin. Tabul. 5. capit. 8. in princip. num. 4. Alij licere putant, ut Syueit, verbo, Interdictum, 5. num. 6. quest. 4. vers. Quintum. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 76. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. c. 44. §. 2. vers. Secundo. Qui tamē auctores re ipsa sensu non differunt, siquidem praeter sententia auctores id licere negant cum stola, & ornatu Sacerdotali, & solemnibus psalmorum introductione, sed enim mulierem introducere ad officium diuinum peccat, & ordinem Sacerdotalem, at verò sine tali solemnitate, & absque stola poterit Sacerdos facta illi solum confessione generare eam ad Ecclesiam introducere, ut Deo gratias ibi, ut motus est, agere possit, quo solo sensu auctores vitium

partem affirmatiuam tenent, vt legenti manifestum esse poterit.

¶ *Octauo*, officium defunctorum non solum pro ipsa sepultura, quā do mortuus sepeliendus est, sed neque die tertio, septimo, trigesimo, & alijs consuetis, neque villo die potest publicè fieri. Ratio est: quia est officium diuinū sic cōstitutū publicè fieri. Ratio est: quia est officium diuinū sic cōstitutū publicè fieri. Ratio est: quia est officium diuinū sic cōstitutū publicè fieri. Ratio est: quia est officium diuinū sic cōstitutū publicè fieri.

Quid circa Benedictiones, & actus Iurisdictionis tempore interdicti licitum, aut illicitum sit. Cap. VI.

S V M M A R I V M.

1. Benedictio Aquæ de iure communi tempore interdicti prohibita est, & quare.
2. Asperio Aquæ benedictæ an, & qualiter tempore interdicti fieri possit.
3. Benedictio fontis pro baptismo in Sabbato Sācto fieri solita, iure antiquo tempore interdicti prohibetur.
4. Benedictio Chriftatis in die Iouis Sancti, quare permissa est tempore interdicti, non autem benedictio fontis in Sabbato Sācto.
5. Benedictio Chriftatis in die Iouis Sancti, sine solemnitate in xta moderationem Cap. [Alma mater] faciendā est.
7. Benedictio Calicis Corporalium, Altarium, Ecclesiarum, Paramentorum, & similiarum, qualiter interdicti tempore licita sit.
8. Benedictio peræ, & baculi peregrinorum interdicti tempore licita est.
9. Benedictio Mense omni tempore licita est.
10. Benedictio Nuptiarum interdicti tempore prohibetur.
11. Episcopi, & alij Prelati interdicti tempore, populo solemniter benedicere non possunt.
12. Iurisdictionis actus, puta, excommunicare, suspendere, interdicere, absolue, & alij similes, interdicti tempore etiam ab interdicto exerceri possunt.
13. Absolutio excommunicationis cum psalmo Miserere solemniter fieri solita, interdicti tempore prohibetur, & quare.
14. Testamentum facere, & alios contractus inire etiam interdictis facere potest.

¶ *Quoad* Benedictiones, quædam licite sunt, quædam autem illicitæ.

¶ *Primo* enim Benedictio aquæ de iure communi prohibita est tempore interdicti. Ratio est: quia Aquæ non benedicuntur sine officio diuino, cap. Aquam, de consecrat. dist. 3. & Calderin. tract. de Eccles. interd. memb. 6. num. 96. & Innoc. ab eo relatus. S. Anton. 3. parte, tit. 27. de interd. cap. 4. ante finem. Nauar. in Manua. cap. 27. num. 174. Syluest. verbo, Interdictum, 5. nu. 6. quæst. 4. versic. Quintum. Alphonsus Vinald. tit. de Interdicto, num. 225. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. §. Tertio. Armilla, verbo, Interdictum, numer. 63. & verb. Benedicere num. 6. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 20. num. 8. Henriquez lib. 3. de excom. & interd. c. 44. §. 1. vbi aduertendum est, quod cum prohibitio Benedictionis aquæ nascatur ex officio diuino, cum quo fit, ex eo quod in capit. Alma mater, concedantur omnia officia di-

uina, consequenter concessa intelligitur Benedictio aquæ tempore generalis Interdicti loci, iuxta moderationem d. c. Alma mater, vnde Syluest. vbi supra, de hac re vniuersalem Regulam tradit; Benedictio omnis, quæ cum officio fit, pari modo conceditur cum d. cap. Alma mater, moderatione.

¶ *Sola* difficultas est. An Sacerdos postquam aquam cum prædicta moderatione priuatim benedixerit, poterit illa publice populum aspergere? In quare, si loquamur de solemni aspergione, quæ fieri solet cum Antiphona, *Asperges* &c. & oratione seu collecta, certum est ex communi DD. sententia non licere: tum, quia est aliquid ordinis Sacerdotalis sic aspergere, tum, quia est diuinum officium: si verò loquamur de aspergione quæ fieret sine vlla solemnitate, præsertim si non solum sine Antiphona, & oratione, sed etiam sine superpelliceo, & stola, certum est mihi licere, quia ex omissione superpellicei, & stolæ definit esse actus ordinis, & ex omissione orationis, & Antiphonæ definit esse officium Diuinum: vnde non apparet quo titulo prohibitum sit, sic aspergere populum.

¶ *Secundo*, Benedictio fontis pro Baptismo, quæ fieri solet in Sabbato Sācto, iure antiquo est prohibita, ex Palud. 4. distinctione 7. quæst. 3. artic. 2. Conclus. 3. S. Anton. 3. part. tit. 27. de interdicto, cap. 4. ante finem. Syluestro, vbi supra. Nauar. in cap. 27. numero 278. fauere videtur, & expressè Couar. in cap. Alma mater, parte 2. §. 5. numero 6. versic. De cimotertio, de sent. excom. libro 6. Henriquez libro 13. de excom. & interd. cap. 44. §. 1. Vgolin. Tab. 5. cap. 7. §. 4. numero 4. Ratio est: quia habet officium diuinum, idque valde solenne erit licita cum moderatione c. Alma mater, tempore generalis interdicti loci.

¶ *Quod* si obijciatur licitam etiam esse de iure antiquo benedictionem Chriftatis in die Iouis Sācti, eo quod Chriftma est necessarium non solum ad Sacramentum Confirmationis, sed etiam ad Sacramentum, in quo Sacerdos vngit Chriftate verticem baptizati, & proinde si pro Baptismo licet consecrare Chriftma, multo magis licebit benedictio fontis Baptismalis. *Respondeo* disparē esse rationem, eo quod Chriftma assumi non possit ad vsum Baptismi, & Confirmationis, nisi sit illius anni, capitulo, si quis de alio, de consecr. dist. 4. ideoque necesse est, vt singulis annis renouetur. De fonte autem Baptismi nullum extat præceptum, vt sit illius anni, & proinde non est necessarium benedici fontem, quandoquidem ad hoc satis esset fons quamuis non benedictus, chriftma vero necessario benedici debet.

¶ *Tertio*, Benedictio chriftatis, non tam permittitur, quā licita, & permissa esse declaratur, in capit. Quoniam, de sent. excom. li. 6. & ibi glo. fina. idque ex eo, quod Chriftma necessarium est ad Baptismum, & etiam, vt sit illius anni, faciendā tamen est Chriftatis benedictio iuxta moderationem d. capitul. Alma mater, vt notant Calderin. citat. nu. 91. cum Ioan. Monaldo, Ioan. And. Hoff. S. Ant. 3. part. tit. 27. de Interd. c. 4. ante finem. Angelica, verbo, Interdictum, 6. numero 28. & citat. Archid. Syluest. verbo, Interdictum, 5. quæstione 4. versic. Quintum. Tabiena, verbo, Interdictum, 5. §. 3. & verbo, Interdictum, 6. §. Tertio. Nauar. in Manuali, capitulo 27. nu. 178. & Couar. in cap. Alma mater, parte 2. §. 2. numero 7. de sent. excom. libro 6. & §. 5. numero 6. versic. Decimotertio. Mart. Ledelm. 2. quæst. quæst. 26. articulo 2. tract. de Interdicto, §. sed quæres. Simon. Maiol. lib. 3. de Irreg. cap. 20. numero 8. Henriquez libro 13. de excom. & interd. capitulo 45. §. 1. in fine. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. capitulo 7. §. 5. numero 2. Quod licet non posse iure scripto tam bene probari, cum specialiter dicatur, in d. capitul. Quoniam, licere benedici chriftma, est tamen valde probabile, ex eo quod solum conceditur, quatenus est necessarium ad Baptismum, sed solemnitas illa non est necessaria; ergo probabile est illam non concedi; maxime cum interdictum minus quam fieri potest, adhiberi debeat, ne Ecclesiastica censura ne ipsa dissoluatur, arg. c. Episcoporum, de privileg. lib. 6. & Clem. prima, de sent. exc. Quibus addi potest benedictionē hanc Chriftatis ad officium diuinum pertinere, officia vero diuina celebrari debent iuxta moderationē d. ca. Alma mater, &

proinde ianuis clauſis, ſubmiſſa voce, laicis, & excomuni-
catis, & interdictis excluſis confici debet, & eſt commu-
nis DD. ſententia.

7 *Quarto*, Benedictio Calicis, Corporalium, Altarium, Ec-
cleſiarum, Paramentorum, Abbatum, Abbatiaſarum, can-
delarum in feſto Purificationis, vel oliuarum in feſto Pal-
marum, Campanarum, & huiusmodi non eſt licita Epico-
pis, aut Abbatibus tempore interdicti, niſi ſecundum mo-
derationem d. capituli, alma mater ex Calderino vbi ſu-
pra, S. Anton. 3. parte tit. 27. de Interdicto, capitulo 4. ante
finem. Federic. de Senis conf. 3. numero 9. Sylueſt. verbo,
Interdictum, 5. quaſtione 2. verſ. Tertium, in fine, & qua-
ſtione 3. verſ. Quintum. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. §.
Tertio. Anchar. & Franc. in d. cap. Alma, §. adijcimus, nu-
mero 7. Nauar. in Manuali, capit. 27. numero 177. Vgolin.
Tabul. 5. capitul. 8. §. numero. 3. Alphoſ. Viuald. nume-
ro 225.

8 *Quinto*, Benedictio peræ, & baculi petegrinorum licita
eſt, ex Summa Aſtenſi parte 2. lib. 7. tit. 16. artic. 3. quaſtio-
ne 3. & Guliel. & Rhodono. & Angelica, verbo, interdictum
5. numero 2. Sylueſt. verbo interdictum, 7. numero 6. qua-
ſtione 4. verſic. Quintum Summa Confefſorum, libro 3. tit.
23. quaſt. 247. Tabiena, verbo, Interdictum 6. §. 3. in fine.
Henriquez libro 13. de excom. & Interd. capitulo 44. §. 1.
verſ. primo. Naua. in Manuali, capitulo 27. num. 172. Sum-
ma Piſanella, verbo, Interdictum, 4. §. Nunquid tempore
interdicti. Et idem dicendum eſt de benedictione veſtium
volentium intrare in Religionem, aut aſſumere habitum
tertij ordinis B. Franciſci, ex Angelica, cit. Ratio eſt: quia
non ſunt actus ordinis, & quia non videntur hæc prohibi-
ta, vnde videntur conſeſſa, quam etiam rationem reddit
Sylueſt. vbi ſupra.

9 *Sexto*, Benedictio Menſæ omni iure licita eſt tempore in-
terdicti, ex Summa Piſanella, verbo, Interdictum, 4. §.
Quid de benedictione menſæ. Angelica, verbo, Interdictum,
6. nu. 18. Sylueſt. in verbo, Interdictum, 5. q. 4. ver-
ſ. Quintum. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. §. Tertio. Naua.
in Manuali, cap. 27. nu. 172. Henriquez li. 13. de excom. &
interd. c. 44. §. 1. ver. primo, & Calderin. cit. qui alios refert
S. Anton. cit. c. 4.

10 *Septimo*, Benedictio nuptiarum non eſt licita, vt in ſeq.
capite dicemus.

11 *Oſtavo*, Episcopi, & alij Prælati tempore interdicti non
poſſunt ſolemniter benedicere populo, cum baculo, & appa-
ratu Pontificali & verſic. *Aduſorium noſtrum*, &c. ſic Cal-
derin. de Eccleſ. interd. memb. 5. numero 93. S. Antonin. 3.
par. titulo 27. de Interd. cap. 4. ante fin. Sylueſt. verbo, in
terdictum, 5. quaſtione 4. verſic. Quintum. Tabiena, verbo,
Interdictum, 6. §. Tertio. Nauar. in Manual. cap. 27. nu-
mero 177. Angelica, verbo, Interdictum, 5. numero 2. Vgo-
lin. Tab. 5. cap. 8. §. 5. numero 4. & citat. Zabar. in Clem. ſi-
na. numero 9. verſ. Sexto quaero, & Anchar. numero 3. de
priuileg. Ratio eſt: quia talis benedictio actus eſt ordinis
Pontificalis, diſt. 95. cap. ecce. De ſimplici verò benedictio-
ne, quam ſolent facere Episcopi, & Prælati itinerando, ſi
quidem illam faciant extra pompam ſolemne, & ſine ap-
paratu Pontificali, certum eſt non eſſe prohibitam nec pu-
to de hac re dubitari poſſe. De illa verò, quam facere ſolent
incedentes in apparatu, in ſolemni pompa, ſeu Proceſſio-
ne, res eſt magis dubia, & ante factum ſanum eſt conſiliū
Calderini, vt Episcopi abſtineat ad maiorem ſecuritatem;
Mihī tamen videtur non eſſe prohibita, quia cum fiat ſi-
ne baculo, & verſiculo, non videtur eſſe diuinum officiū,
nec actus ordinis Pontificalis.

12 *Secundo* principaliter, Quoad actus Iurisdictionis, qua-
les ſunt excommunicare, ſuſpendere, interdicare, abſolue-
re, & alij ſimiles, ex communi DD. ſententia dicendum eſt,
illos non eſſe prohibitos tempore interdicti, & proinde in-
terdictus, ea que iurisdictionis ſunt, tam fori Eccleſiaſtici,
quam non Eccleſiaſtici libere, & licite exercere valet, vt col-
ligitur ex capit. Tanta, & ibi Panorm. numero 1. & nume-
ro 5. de exceſſ. prælat. Sylueſt. verbo, Interdictum, 5. num-
ro 5. q. 3. verſ. ſciendum, & numero 9. quaſtione 6. §. Ter-
tia, & quaſtione 4. verſic. Primum. verſ. de abſolutione. Ta-
biena, verbo, Interdictum, 6. numero 1. verſ. Idem ſi exer-

ceat ea. Nauar. in Manuali, cap. 27. nume. 176. Couar. in
cap. alma mater, parte 2. §. 1. num. 3. ſub h. c. vero definitio-
ne vbi id expreſſe docet de eo, cui eſt interdictus ingreſſus
Eccleſie, & idem de isto tenet gloſſa, in c. ſacro, in verbo,
interdictum, de ſent. excom. & idem Couar. in d. c. Alma,
par. 2. §. 2. nu. 2. ver. Ad cuius, de ſent. excom. lib. 6. Simo-
Maiol. lib. 3. de irreg. c. 2. o. num. 5. verſic. In hac tamen et
& citat Armil. verbo, interdictum, num. 58. Henriquez
lib. 13. de excommunic. & interd. cap. 43. §. 4. & Vgolin. de
cenſar. Eccleſ. Tab. 5. cap. 5. §. 2. nu. 3. Ratio eſt, quia neque
ſunt officia diuina, neque ſunt actus ordinis, cum ab Epi-
ſcopo electo, & nondum in conſecratio fieri poſſint.

13 *Solum* dubium eſſe poteſt de illa abſolutione excommu-
nicationis, que fieri ſolet ſolemniter cum pſalmo *Miſere-
re*, & alijs orationibus, eo quod iſta videntur habere con-
iunctum diuinum officiū, & conſequenter videtur eſſe ac-
tus ordinis; in qua re Calderin. tractat. de Eccleſ. interd.
memb. 6. cum Innoc. Hoſtienſi, & Tabiena & Vgolin. cit.
putant non eſſe licitam tempore interdicti, eo quod talis
excommunicatio ſolemnis, aut abſolutio ſolemnis vere vi-
detur eſſe actus ordinis, & fatetur Henriquez cit. & hæc
mihī videtur tutior. & verior opinio quicquid Sylueſt.
vbi ſupra quaſt. 67. §. Tertia, de hac re dubitare videtur.
Hinc ſequitur interdictum poſſe eſſe in iudicio, vt actor
ex Innoc. in cap. venerabili, in verbo, ad cautelam, de ſen-
ten. excomm. & Felino in cap. intelleximus, num. 2. &
ibi Panorm. nu. 14. de iudic. Vgolin. cit. Item poteſt teſtamē-
tum facere, & ex teſtamento capere, & contractus inire,
quia hæc nō ſunt prohibita interdicto, quin etiam in loco
interdicto fieri poſſint, vt etiam que iurisdictionis ſunt, ex
Simone Maiolo, & Vgolin. vbi ſupra, & Henriquez in d. §.
verſ. primo.

Quæ Sacramenta tempore interdicti permiſſa, vel prohibita ſint. Cap. VII.

S V M M A R I V M.

- 1 *Baptismus tempore cuiuscunque interdicti nullo excepto in
re antiquo quare ſolis parulis conſeſſus.*
- 2 *Baptismus iure nouo tempore interdicti licite adultis inſi-
mis, & ſanis adminiſtrari poteſt.*
- 3 *Baptismus tam paruulorum quam adultorum, an tempore
interdicti ſolemniter cum Catechiſmis, & exorcismis fie-
ri poſſit.*
- 4 *Baptismus tam paruulorum, quam adultorum in Eccleſia
ſpecialiter interdita licite adminiſtrari poteſt.*
- 5 *Baptismus an a perſonis ſpecialiter interditiſ licite admi-
niſtrari poſſit.*
- 6 *Confirmatio non ſolum tempore interdicti generalis loci,
ſed etiam in Eccleſia ſpecialiter interdita tam paru-
lis, quam adultis, cum ſolemnitate conſeſſa dari po-
teſt.*
- 7 *Penitentia Sacramentum tempore interdicti, egrotantib.
ad mortem iure antiquo conſeſſum eſt.*
- 8 *Penitentia Sacramentum tempore interdicti, propter ma-
ximam eius neceſſitatem, iure nouo ſanis etiam eſt con-
ceſſum.*
- 9 *Penitentia Sacramentum interdicti tempore, excommuni-
catis, non niſi in mortis articulo conceditur.*
- 10 *Penitentia Sacramentum durante interdicto, illis quorū
culpa, dolo, vel fraude latum eſt interdictum, non con-
ceditur.*
- 11 *Penitentia Sacramentum, an, & quomodo interdicti tem-
pore, illis qui conſilium, vel auxilium dederunt ad de-
lictum perpetrandum, ob quod latum eſt interdictum,
conceſſum ſit.*

Penit.

- 12 Penitentiæ ad Sacramentum qualiter personæ specialiter interdicta admittende sint.
- 13 Penitentiæ Sacramentum iure antiquo, interdicti tempore recipientibus signum Crucis, & peregrinis, administrari potest.
- 14 Penitentiæ Sacramentum illis, qui semel in hebdomada celebraturi erant, concessum fuit iure antiquo.
- 15 Penitentiæ Sacramentum, antiquo iure concessum fuerit.
- 16 Eucharistia non solum iure antiquo, sed etiam nouo infirmis in probabili periculo mortis existentibus tempore interdicti administrari potest.
- 17 Eucharistia damnatis ad mortem, interdicti tempore administrari valet.
- 18 Eucharistia quibus mulieribus prægnantibus interdicti tempore dari possit.
- 19 Eucharistia, an, & quando obsessis ab hostibus, vel intrantibus mare ad nauigandum, ministrari queat.
- 20 Sacerdotes Eucharistiam conficientes eam sumere tenentur, aliàs grauitèr peccant, & quare.
- 21 Sacerdotes non celebrantes, & alij Clerici seculares de manu aliena Eucharistiam recipientes, tanquam laici, sub specie tantum panis communicare debent, & tempore interdicti eam non minus ac laici sumere prohibentur.
- 22 Religiosi, & Moniales, an tempore interdicti in suis Ecclesijs Eucharistiam licitè sumere possint.
- 23 Corpus Christi, tempore interdicti, in quantum viaticum, & nouo aliter concessum censetur, & qua ratione dicatur viaticum.
- 24 Eucharistiam an licitè sumant laici illi, quibus ex privilegio Sedis Apostolicæ concessum est, ut interdicti tempore diuinis interdicte possint.
- 25 Eucharistia omnium Sacramentorum diuinissimum.
- 26 Eucharistia a tempore interdicti ad infirmos, cum consuetudine solennitate, id est, cum gestatione luminarium, & alijs ceremonijs deferri debet.
- 27 Campana pulsatio, dum Eucharistia deferretur ad infirmum quare fiat.
- 28 Eucharistia tempore interdicti coram alijs astantibus infirmo ministrari potest.
- 29 Vnctionis extremæ Sacramentum tempore interdicti laicis administrari nequit.
- 30 Vnctionis extremæ Sacramentum Clericis secularibus in loco generaliter interdicto conferri non potest.
- 31 Viaticum quare Clericis, & alijs laicis in articulo mortis tempore interdicti concessum sit, non Vnctio.
- 32 Vnctio extrema, an, & quibus religiosis tempore interdicti conferri possit.
- 33 Vnctio extrema in festiuitatibus nominatis in cap. [Alma mater] interdicti tempore ministrari nequit, & quare.
- 34 Ordines tempore interdicti generalis, vel specialis loci conferri, aut recipi non possunt.
- 35 Ordinis Sacramentum interdicti tempore ab Episcopo, qui interdictum decreuit, celebrari nequit.
- 36 Interdicto populo, Clerici, qui illic habitant, tum in loco illius populi, tum alibi ordinari possunt.
- 37 Interdicto loco, laici, qui culpabiles non fuerint, alibi ordinari possunt, secus autem si sint culpabiles.
- 38 Ordines, an in loco interdicto, saltem urgente necessitate, conferri possint.
- 39 Ordines interdicti tempore, an in Sabbato Sancto conferri valeant.
- 40 Sponsalia tempore interdicti loci, & in loco interdicto licitè fieri possunt.

- 41 Benedictio solemnis nuptiarum tempore interdicti fieri nequit.
- 42 Matrimonium tempore interdicti contractum, etiam ab ipsis interdictis personaliter validum est.
- 43 Matrimonium in ecclesia parochiali specialiter interdicta valide, etsi non licitè, contrahi potest.
- 44 Matrimonium quo sensu in cap. [Capellanus de ferijs] quocunque tempore contrahi posse dicitur.
- 45 Matrimonij Minister sunt ipsimet contrahentes, non parochus.
- 46 Benedictio nuptiarum, quando vnus, vel vterque coniugum sit interdictus, si fiat in loco non interdicto, an, & quando licita.
- 47 Benedici an possint nuptiæ in festiuitatibus, de quibus agitur in cap. [Alma mater] de sentent. excommunic. lib. 6.
- 48 Benedici nuptiæ an possint in festiuitatibus Pentecostes, & Corporis Christi post Concil. Trid.

Cum per Interdictum Sacramenta prohiberi dictum sit, nunc de singulis Sacramentis in particulari explicandum est, quid olim, & nunc in illis conficiendis, administrandisque permiffum, aut prohibitum sit.

Primo igitur Baptismus tempore cuiuscunque interdicti nullo excepto concedebatur pro paruulis, ut habetur expresse in cap. Non est vobis, de Sponsal. & cap. Quod in te, de penit. & remiss. & ibi glo. in verbo concedimus, & cap. Responso, & ibi glo. in verbo præter baptismum, de sentent. excommunic. in antiq. & cap. Quoniam, de sentent. excomm. lib. 6. & glof. communiter recepta in cap. fin. verbo Sacramentis, d. sentent. excomm. lib. 6. Palud. in 4. dist. 18. q. 8. in articulo 4. princip. §. Quantum ad vndecimum. S. Anton. 3. parte, titulo 27. de Interdicto, cap. 4. ante medium. Angelica, verbo Interdictum, 6. numero 27. Summa Pisane, verbo Interdictum, §. vtrum tempore interdicti. Syluest. verbo Interdictum 5. numero 9. verfic. fallit tamen, Taberna, verbo Interdictum, §. Secundo, Martin. Ledesma. 2. 4. q. 26. art. 2. in tract. de interdicto. §. Sed quæres, Sotus 4. dist. 22. quæstio 3. articulo 1. Concluf. 4. Nau. in Manu, ca. 27. numero 178. Couar. in capit. alma mater, par. 2. §. numero 7. de sentent. excomm. lib. 6. Hentiquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 45. §. 1. Vgolin. de cens. Eccles. Tab. 5. cap. 7. §. 4. num. 1. Alphons. Vivaldi. titulo de interdicto, num. 199. Cosmus Philarchus, de offic. Sacerd. par. 1. libro 4. ca. 3. Summa Corona titulo de interdicto, num. 6. Mar. Anton. Cucchius lib. 4. Instit. iuris Canon. tit. 12. Tolet. lib. 1. c. 20. Ratio est, quia baptismus in re paruulis ad salutem simpliciter necessarius est, ita vt nullum omnino aliud remedium habeant. Et hoc non solum habet locum si paruulus infirmetur, sed etiam si salus sit: tum quia in Canonibus citatis absolute conceditur baptismus paruulis; tum quia paruuli propter ætatis teneritudinem facile mori possunt.

Deinde verò postea concessus fuit baptismus etiam adultis non obstante interdicto, ut habetur in cap. Quoniam, de sentent. excomm. libro 6. Panorm. in d. cap. Non est vobis, de sponsal. & omnes auctores superius allati, & Burga. de sententia interdicti, numero 49. par. 6. de irreg. & dispens. & hoc propter periculum moriendi, & maximam vtilitatem quæ adultis re ipsa sumpto baptismo consequuntur. Quamuis enim adultis baptismus in re non sit necessarius simpliciter ad salutem, cum saluari possint per solum votum baptismi, si non possint verè, & re ipsis ministrari, vt habetur in Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. & 6. & latius tradunt Doctores Scholastici, in 4. dist. 4. & S. Thom. 3. parte q. 68. articulo 2. & latius probant Sotus libro 2. de natura & gratia, cap. 12. Bellar. libro 1. de baptis. cap. 5. & alij passim: est tamen illis adhuc valde necessarius, & vtilis, eo quod baptismus in voto non operatur remissionem peccatorum, nisi præsentè vera contritione, vera autem contritio sine Sacramento non ita facile haberi solet. Quia verò in d. cap.

d. capitul. Quoniam, ſimpliciter conceditur baptiſmus adultis, & non reſtringitur ad adultos infirmos, ideo licet adultis infirmis, ac fanis adminiſtrari poterit; vt enim Henríquez vbi ſupra notat, adultus licet contritione iuſtificari poſſit, habet tamen ius ad efficaciſſimum remedium baptiſmi; loquitur autem de adulto ſimpliciter, & abſolute.

3 *Dubium* tamen eſſe poteſt, An baptiſmus tam paruulorum, quam adultorum qui, vt dictum eſt, tempore interdicti permittitur, fieri poſſit ſolemniter, cum catechiſmſ, exorcismiſ, vñctione chriſmatis in vertice publicè, & apertis ianuis? *Cui Reſpondeo*, cum in iure ſimpliciter permittatur, & ſine vlla moderatione, videtur etiam permitti cum ſolemnitatibus conſueſ. ita Calderin. de Interd. memb. 2. verſic. Sed nunquid, & Anchar. in capit. ſina. numero 6. verſic. Reſtat videre, & Franc. in gloſſ. in verbo, Sacramentis, de ſenten. excomm. libro 6. Angelica, verbo Interdictum 6. numero 27. S. Anton. Tabiena. Sylueſter, Martin. Ledefm. Nauar. Couar. Henríquez, & Vgolin. locis proximè citatis, & Gonſaluis a Villadieg. de irreg. cap. de interdicto, & probatur horum DD. ſententia, tum quia ſolemnitates iſte ſunt acceſſoriæ ad baptiſmum, acceſſorium autem ſequitur naturam ſui principalis: tum quia quando aliquid ſimpliciter permittitur, intelligitur permiſſum cum ijs omnibus, cum quibus de iure exerceri ſolet, argum. ſi quando, C. de inoffic. teſtam. tum, quia vbi Canon aliquid heri permittit tempore interdicti, & vſitatum ordinem ſeruari non vult, id exprimit, vt de Miſſæ Sacro, & diuinis officijs habetur in capit. Quod in te, de penit. & remiſſ. & in cap. alma mater, de ſenten. excomm. libro 6. cum ergo nihil de baptiſmo dicat, morem ſolitum obſeruandum eſſe ſtatuit, argum. l. præcipimus, C. de appel. & l. iubemus, C. de teſtam. Et de vñctione chriſmatis in vertice, colligitur ex d. cap. Quoniam. Poſſe autem fieri publicè, & apertis ianuis, & præſentibus alijs, præterquam quod id affirmant DD. colligi etiam poteſt, tum ex eo quod ſimpliciter permittitur, nulla facta limitatione, tum ex eo quod aliqua perſonæ neceſſario admittenda ſunt: Nam primo admittendus eſt ipſemet baptizandus; Secundo patrini, ſeu ſuſceptores intereſſe poterunt, & debent, cum hi etiã ad baptiſmum requiruntur, iuxta ea que tradit Concilium Trident. ſeſſ. 24. de reform. Matrim. cap. 2. Præterea ſi ſit puer qui baptizandus eſt, admittenda erit ipſa obſtetriciſ, & cum in iure nullibi exprimantur iſte perſonæ, conſequenter nō minus admitti poſſunt reliqui omnes, & expreſſe teſtatur Vgolin. Tab. 5. c. 7. §. 4. nu. 4.

4 *Dubium* aliud eſt, An huiusmodi baptiſmus paruulorum, & adultorum, fieri poſſit in Eccleſia ſpecialiter interdicta. In qua re Ioan. Monaldus in cap. præſenti, de ſenten. excomm. partem negatiuam tenere videtur, quem reſert Anchar. in cap. ſi Ciuitas numero tertio, verſic. Quinto, de ſenten. excomm. libro 6. vnde conſequenter affirmat irregulares eſſe eos, qui in Eccleſia ſpecialiter interdicta baptizant. Contrariam ſententiam docent Ioan. Calderin. in tract. de Eccleſ. interd. memb. 2. verſic. Sed nunquid. Anchar. in d. cap. ſi Ciuitas, numero 3. Tabiena, verbo Interdictum §. 2. Sylueſt. verbo interdictum, §. quaſt. 7. nu. 9. verſic. Prima. Angelica, verbo Interdictum, 6. num. 27. S. Anton. 3. par. titulo 27. de interdicto, cap. 3. in principio. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. numero 7. verſic. Hæc vero Sacramenta, de ſenten. excomm. libro 6. vbi ait eſſe communem opinionem Vgolin. Tab. 5. capitulo 7. §. 4. numero primo, & c. 10. §. primo, numero 1. qui omnes docent baptiſmum fieri poſſe in Eccleſia ſpecialiter interdicta, neque irregulares eſſe, qui in ea baptizant, addunt tamen honeſtius eſſe baptiſmum alibi celebrare, ſi cōmodè id fieri poſſit. Poſſe autem licitè fieri probat, & bene, quia in iure ſimpliciter permittitur iſte baptiſmus ſine vlla reſtrictione, vt in cap. Quoniam, de ſenten. excomm. lib. 6. & in cap. Non eſt vobis, de ſponſal. & cap. Quod in te, de penit. & remiſſ. ergo nec nos illum reſtringere debemus ad Eccleſiam nō ſpecialiter interdictam. Non debere autem fieri probant ex eo quod in alia Eccleſia honeſtius hæc ſunt, niſi eſſet aliqua incommoditas. idem etiam docet Burgal. de ſent. interdicti, num. 27. cum ſequen. par. 6. de irreg. & diſpenſ.

vt reſert Vgolin. ſupra, c. 10. Ego verò exiſtimo non ſolius poſſe, ſed etiam equè honeſtè fieri poſſe in Eccleſia ſpecialiter interdicta, quia in iure ſimpliciter conceditur ſine vlla reſtrictione; ergo etiam in Eccleſia ſpecialiter interdicta, & quæ eadem proſus auctoritate iuris ſit in Eccleſia ſpecialiter interdicta, atque in Eccleſia generaliter interdicta, æquè honeſtum eſt vt utrumque. Ratio eſt, quia cum baptiſmus ſoleat adminiſtrari tantū in Eccleſijs parochialibus, magna eſſet incommoditas & confuſio ſi ad aliam Eccleſiam eundem eſſet; maximè cum baptiſmus, niſi neceſſitas id prohibeat, aut alicuius principis viri filius baptizandus ſit, in Eccleſijs proprijs tribui debeat, vt habetur in Clem. vnica, de baptiſmo.

5 *Dubium* alterum eſſe poteſt, An huiusmodi baptiſmus conſerti poſſit a perſona ſpecialiter interdictis? In qua re vnum certum eſt, alterum verò dubium. Certum enim eſt in neceſſitate poſſe quamcunque perſonam etiam ſpecialiter interdictam, etiam denunciata conſerte Sacramentum baptiſmi ſine ſolemnitate, ex Vgolin. de cenſur. Eccleſ. Tab. 1. cap. 13. §. 27. & Tab. 5. cap. 13. §. 1. Quia in hoc caſu conſerti etiam poſſet ab excommunicatis, hæreticis, & paganis. Dubium eſt ſolum, An Clericus, vel Sacerdos baptizans extra neceſſitatem poſſit ſolemniter baptizare, ſi ipſe ſit ſpecialiter interdictus; Et mihi probabile eſt non poſſe, eo quod ad ſatis faciendum neceſſitati ſuus eſt ſine ſolemnitate baptizare.

6 *Secundo*, Quoad Sacramentum Confirmationis, dicendum etiam eſt Sacramentum hoc tempore interdicti generalis loci, immo etiam in Eccleſia, ſeu loco ſpecialiter interdicto tam paruulis, quam adultis miniſtrari poſſe, cum ſolemnitate conſueſ, & hoc de iure antiquo, vt colligitur ex cap. Reſponſo, §. præterea, de ſenten. excomm. in antiq. & ca. Quoniam, eo articulo libro 6. & Panor. in d. cap. Reſponſo, numero 5. & in cap. Quod in te, numero 6. de penit. & remiſſ. Paluda. 4. diſtin. 18. quaſt. 8. in articulo 4. princip. §. Quantum ad vñdecimum, S. Anton. 3. par. titulo 27. de interd. cap. 4. ante medium, verſic. Item tempore interdicti. Angelica, verbo interdictum, 6. numero 27. Sylueſt. verbo interdictum §. numero 9. quaſt. 7. verſic. Secunda. Tabiena, verbo interdictum §. 5. Quarto, Nauar. in Manua. cap. 27. numero 178. Couar. in ca. Alma mater, par. 2. §. 2. numero ſeptimo, verſic. idem de confirmatione de ſenten. excomm. libro 6. Alphoſ. Vival. cit. nu. 200. Coſm. Philarch. de offic. Sacerd. par. 1. lib. 4. cap. 3. Sancta Corona, titulo de interdicto, num. 9. Barth. Medina de inſtruct. confeſſ. libro 1. cap. 11. §. 13. Anton. Cocchius vbi ſupra. Henríquez libro 13. de excomm. & interd. cap. 4. §. primo, Vgolin. Tab. 5. c. 7. §. quinto, & c. 10. §. primo. Quia Sacramentum hoc ad complementum quoddam baptiſmi pertinet.

7 *Tertio*, Quoad Sacramentum Pœnitentiæ. Certum eſt primo iure antiquo *conceſſum fuiſſe morientibus, id eſt, egrotantibus ad mortem, ſeu exiſtentibus in articulo mortis, qui eſt, quando iudicio medici periri deſperata eſt vita, vt habetur in c. Non eſt vobis, de ſponſal. & cap. Quod in te, de penit. & remiſſ. & glo. ibi, Paludan. 4. diſtin. 18. quaſt. 8. in articulo 4. principali, §. Quantum ad vñdecimum. Henríquez lib. 3. de excomm. & interdict. cap. 45. §. 1.

8 *Secundo* certum eſt iure nouo, conceſſum etiam eſſe ſanis, idque propter ſummam Sacramenti huius neceſſitatem ortam

A D D I T I O.

* Adde. Et quod iure antiquo pœnitentiam quibusdam tantum perſonis fanis miſericorditer indulgetur tempore generalis interdicti, patet ad litteram in c. quod in te in fine, de penit. & remiſſ. ibi, Recipientibus autem ſignum crucis non negamus quo minus eis eorum uerentiam crucifixi pœnitentiæ, cum poſtulantur, imitragatur, quod & alijs peregrinis poteſt miſericorditer indulgeri, hæc ibi.

ortam ex pronitate, & facilitate hominum ad peccatum, ut habetur in cap. alma mater, §. Quia vero, de senten. exc. libro 6. ubi Sacramentum hoc, tempore generalis interdicti loci conceditur tam sanis, quam ægrotis, & notant gl. in verbo Sani, & Anchar. numero 9. & Franc. vers. vltimo not. & Gemin. numero 5. Panormit. in cap. Quod in te, de penit. & remiss. S. Anton. 3. par. titu. 27. de interdicto. capitulo 4. ante med. Angelica, verbo Interdictum, 6. numero 19. Tabiena, verbo Interdictum §. 5. Quinto. Martin. Ledesm. 2. 4. quæstio. 16. artic. 2. tract. de interdicto, §. sed quæres. Navarr. in Manual. capit. 27. num. 178. Couarru. in cap. alma mater, parte 2. §. 3. numero 1. de senten. excommunicat. lib. 1. 3. de excommu. & interd. capitulo 45. §. 1. Vgolin. Tab. 5. cap. 7. §. 6. numero 6. Alphonsus Viualdus, tit. de interdicto, numero 201. Cosmus Philiarus de officio Sacerd. parte 1. lib. 4. cap. 3. Corona Confess. tit. de interdicto. no. 9. Antonius Cucchius ubi supra. Toletus lib. 1. instruct. Sacerd. c. 20.

9 *Excipiuntur* tamen primo excommunicati, qui non admittuntur ad penitentiam, nisi in articulo mortis, & quâvis Angelica, Syluester, & Tabiena, ubi supra, quos sequitur Arnilla, verbo interdictum, num. 45. velint hoc solum locum habere in illis excommunicatis ob delictum, propter quod interdictum latum est, non in alijs excommunicatis, seu aliam ob causam excommunicatis; Vgolinus tamè de omnibus excommunicatis hoc procedere putat, cuius ego sententiam amplexadam potius existimo, tum quia d. cap. alma mater, l. quitor de excommunicatis simpliciter, ergo debet simpliciter intelligi; tum, quia si alius Penitentem voluerit, id exposuisset. Ratio potest esse, quia absolutio ab excommunicatione non nisi solemnibus adhibitis precibus tribui solet, argum. cap. A nobis, 2. de senten. excommunicat. quæ interdicti huius tempore adhiberi non debent, ex Panormit. in cap. fin. num. 5. de excess. prelat.

10 *Secundo* excipiuntur illi, quorum culpa, dolo, vel fraude latum est interdictum.

11 *Tertio*, excipiuntur illi, qui auxilium, consilium, fauorem dederunt ad delictum perpetrandum, propter quod latum est interdictum. Isti enim absoluti non possunt in penitentia, nisi prius satisfaciant; vel si hoc non possunt, idoneam saltem cautionem dent de satisfaciendo; aut si hoc non possunt, saltem iurent se quam primum poterint satisfacturos, & daturos, consilium, auxilium, & fauorem ad huiusmodi satisfactionem faciendam per eum, vel per eos, ad quem, seu ad quos pertinet, & se pro posse suo fideliter in hoc laboraturos, ut in d. cap. Alma mater, habetur.

12 *Hic* adde, quod licet in d. cap. Alma mater, solum sermo sit de interdicto generali loci: ex quo tamen cum prædictis conditionibus admittuntur ad penitentiam Sacramentum, qui fuerint causa interdicti, qui que consiliu, auxilium, aut fauorem dederunt ad delictum committendum, cuius occasione ipsum interdictum latum est, qui omnes (ut ex prædictis constat) in sua persona specialiter interdicti sunt; colligi potest ex in de etiam personas specialiter interdictas admitti posse ad Sacramentum penitentiae, & quidem si culpabiles fuerint, non nisi cum supra dictis conditionibus admitti debent, si verò non sunt culpabiles simpliciter admitti possunt, quicquid Vgolin. sine vlla firma ratione contrarium insinuet Tab. 5. cap. 15. §. 3. numero 2.

13 *Si* etiam in re antiquo tempore interdicti recipientibus signum crucis; & peregrinis Sacramentum hoc administrari poterat, ut ex c. Quod in te, in fine, de peniten. & remiss. habetur, quod locum habet, etiam si personæ istæ nec proficiantur, nec in periculo mortis constituta fuerint, ex Panormit. in d. c. Quod in te, num. 6. Tabiena verbo interdictum, §. 5. Quinto, & Couar. in d. alma mater, par. 2. §. 2. no. 7. vers. Præter hæc olim, de sent. excom. lib. 6. contra glossam fin. in d. c. Quod in te.

14 *Item* eodem iure antiquo concedebatur hoc Sacramentum penitentiae, illis qui semel in hebdomada celebrati fuerant, iuxta cap. permittimus, de sent. exc. quia existens in peccato mortali celebrare non debet, nisi præmissa con-

fessione, habita copia confessoris, ex Concil. Trid. sessioe 13. c. 7. & Can. 11. etenim ubi aliquid conceditur, & id concessum esse creditur, sine quo haberi cõcessum non potest, arg. l. 2. & ibi DD. ff. de iurisd. omni. iudic. & c. p. a. t. e. c. & ibi Pan. no. 3. de offic. deleg.

15 *Immo* etiam, & mulieribus, quæ sunt propinque patris, quando secundum suas conditiones probabiliter in imminet mortis periculum, antiquo iure Sacramentum hæc cõcedi poterat, ex Panorm. in ca. Quod in te, nu. 8. de penit. & remiss. & Tabiena, verbo Interdictum §. 5. Quinto, & de penitentia hæc sint satis.

16 *Quarto*, Circa Sacramentum Eucharistiæ Certum est Eucharistiæ iure antiquo, & etiam a fortiori iure nouo, infirmis in probabili mortis periculo existentibus interdicti tempore administrari posse, ut habetur in cap. Quod in te, de penit. & remiss. ubi non tam cõceditur, quam declaratur concessam esse Eucharistiæ sub concessione penitentiae; sed morientium; Nam penitentia morientium non solum comprehendit Sacramentum penitentiae, sed etiam viaticum, ut DD. ibi exponunt, & gloss. ibi, in verbo concedimus. & gloss. in cap. Non est vobis, in verbo penitentias morientium. & Panorm. ibi numero 8. de sponsal. & glo. in cap. Alma mater, in verbo Sacramentis, de sent. excom. libro 6. & ibi Anch. numero 7. Palud. 4. distinctione 18. quæstione 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad vendicium. S. Anton. 3. parte titulo 27. de interdicto, ca. 4. ant medium. Angelica, verbo interdictum, 6. numero 21. Syluest. verbo interdictum §. num. 9. vers. Quarta, Tabiena, verbo interdictum §. 5. Sexto, Sotus 4. distinct. 22. quæst. 3. articulo 2. conclus. 4. Martin. Ledesm. 2. 4. quæstione 26. articulo 2. tractat. de interdicto, §. sed quæres. Navarr. in Manuali, cap. 27. numero 178. Couar. in cap. alma mater, parte 2. §. 2. numero 7. & §. 3. numero 1. de sent. excom. libro 6. Alphonsus Viualdus titulo de Interdicto, numero 202. Cosmus Philiarus, de officio sacerd. parte 1. libro 4. capit. 3. Toletus libro 1. capitulo 20. Henriquez, lib. 1. 2. de excommunicat. & interd. cap. 45. §. 2. Vgol. Tab. 5. cap. 7. §. 6. num. 1. & idem habetur in cap. permittimus, de sent. excommu.

17 *Dubium tamen est primo*, An etiam damnatis ad mortem tempore interdicti ministrari poterit Eucharistiæ? Responderi posse, ex communi DD. sententia Calderini tract. de Eccles. interd. fol. 11. col. 4. Anchar. in cap. fin. numero 7. versiculo viso, de Baptismo, & Franc. ibi, de sent. excom. lib. 6. S. Anton. Angelic. Tabiena, Henriquez, & Vgolin. ubi supra Couar. in d. c. alma mater, par. 2. §. 3. nu. 3. & libro 2. var. resol. cap. 1. numero 11. Syluest. verbo interdictum, §. quæstione 7. numero 9. vers. Quarta. Alphonsus Viuald. tit. de interdicto, num. 205. & facit Clem. cum secandum. & ibi gloss. in verbo penitentia, de penit. & remiss. fauet Navar. in Manuali, cap. 25. numero 23. vers. vndecimo. Ratio est, quia verè sunt morientes, & sunt verè in articulo mortis, & conforme est d. capit. Non est vobis, de sponsal. & cap. Quod in te, de penit. ubi hoc Sacramentum morientibus conceditur, & non restringitur ad morientes ex infirmitate, sed ad morientes simpliciter; cum ergo verba Canonis istius conueniant, etiam dispositio illis conuenire debet, arg. l. 4. §. toties, ff. de damno infecto a contratio sensu.

18 *Dubium secundum est*, An dari possit mulieribus prægnantibus tempore interdicti Sacramentum Eucharistiæ? Prima opinio negat, ut Ancharan. in cap. Alma mater, & Ioannes Andr. & Cardin. in cap. Quod in te, de penit. & remiss. ut refert Couarru. loco inferius citando. Ratio est, quia istæ non sunt morientes, rarum est enim istas mori in partu. Secunda sententia est Panormit. in d. capit. Quod in te, numero 8. & in cap. pastoralis, §. 1. de offic. ordin. Angelica, verbo interdictum, §. qu. 7. numero 9. versic. Quarta, Alphons. Viuald. cit. num. 206. fauet Tabiena, verbo interdictum, §. 5. Quinto, & §. septimo, in fine, Cou. in ca. Alma mater, par. 2. §. 3. num. 2. de sent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 45. §. 2. Vgol. Tab. 5. cap. 7. §. 6. num. 2. qui distinguunt in hac re, si quidem inspicitur natura, & conditio prægnantis, & examinanda res est iudicio petitorum in ea re. Sunt enim aliquæ mulieres

heres ita constituta, vt in partu subeant probabilissimum mortis periculum; Alie vero e contra vix subeant aliquod periculum, vnde prioribus dari potest Eucharistia, posterioribus autem non potest.

19 *Dubium tertium est*, An dari possit Eucharistia obsessis ab hostibus, vel intransitibus mare ad nauigandum? Respondent auctores proxime citati, cum S. Anton. 3. p. titulo 27. de interd. cap. 4. circa medium, iuxta priorem distinctionem Panormitani, quod si appareret probabile, aut certum periculum mortis, dari potest illis, sin minus, non potest illis ministrari.

20 *Dubium quartum est*, An in qualibet Ecclesia existente in loco interdicto, ministrari possit Eucharistia Clericis illius Ecclesie, quibus per Cap. Alma mater, concessum est omnibus officijs diuinis interesse, & illa celebrare? In hac re vnum certum est, & ab omnibus concessum, nimirum, quod Sacerdotes, qui Missam celebrant siue in illa, siue in alia Ecclesia, non solum Eucharistiam licite sumere possunt, sed etiam debent, quia tenentur consummare sacrificium, alias grauius peccant, vt habetur in cap. Relatum, & cap. Competimus, de consecr. distinct. 2. & S. Thom. 3. parte questione 80, articulo 1. ad 1. S. Anton. 3. p. titulo 27. de interd. capitulo 4. circa medium. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 5. numero 6. versic. Duodecimo, de sentent. excommunicat. libro 6. Nauar. in Manuali, capitulo 27. numero 179. Vgolin. Tabul. 5. capitulo 7. §. sexto, numero quarto, quod vsque adeo verum est, vt plerique putent hoc esse iuris diuini, eo quod sit de integritate sacrificij.

21 *Alterum vero valde dubium est*, An scilicet Sacerdotes non celebrantes, & similiter alij Clerici seculares Eucharistiam tempore interdicti sumere possint? In qua re Calderin. valde dubitat tractat. de Eccles. interd. memb. 6. versic. viso, & tandem in partem negatiuam inclinat, quia id videtur iure communi prohibitum, solum enim permittitur dari Eucharistia tempore interdicti motuentibus, & Missam celebrantibus: in prohibitis autem, quod expresse permissum non est, prohiberi censetur, ut Clem. 1. §. poro, de verb. signific. fauet Panormit. in cap. Quod in te, numero 2. de penit. & remiss. vbi ait nihil mutatum esse quoad Eucharistiam, per cap. Alma mater, vnde sicut in antiquo huiusmodi Clericis Eucharistia concessa non fuerat, ita nec modo conceditur, eandem sententiam sequuntur Anchar. in d. cap. Alma mater, num. 8. & Philippus Franc. ibidem, in fine, & S. Anton. 3. parte cit. Tabiena, verbo Interdictum, §. sexto. Alphonsus Vinaldus, tit. de Interdicto, num. 207. & numero 251. & Nauar. in Manuali, capitulo 27. numero 179. versic. Et sic non potest dari laicis. Couar. in ca. alma mater, par. 2. §. 3. numero 1. & §. 5. numero 6. versic. Duodecimo, de sentent. excom. libro 6. Henricus libro 13. de excommuni. & interd. capitulo 45. §. 2. Vgolin. Tab. 5. capitulo 7. §. 6. numero 5. Quorum omnium ratio est, quia Eucharistia ex vi ipsius interdicti prohibita est, et non alia ratione licite Clericis ministrari poterit, quam in casibus iure expressis, scilicet Missam celebrantibus, & omnibus motuentibus, & in c. Alma mater, non conceditur Clericis Eucharistia, sed solum officium diuinum. Alij vero, vt Geminian. d. c. Alma mater, & Syluester in verbo interdictum, §. num. 9. versic. Quarta, & Angelica, verbo Interdictum, 6. numer. 22. ad finem, dicunt Clericis eiusdem Ecclesie, praesertim Sacerdotibus etiam non celebrantibus, posse concedi corpus Christi, quia eis videtur permitti, sicut assistere officijs diuinis, ita etiam Eucharistiam sumere. Et sane haec opinio est magis pia, & fauorabilis, nec potest aliter probari, quam dicendo priuilegia esse ampliando, prior tamen sententia videtur iustior, & vt ait Calderinus iuri scripto conformior, dum enim Clerici etiam Sacerdotes Eucharistiam de manu aliena recipiant, tanquam laici, sub specie tantum panis communicant, vnde vel laici censendi sunt quoad hoc, ideoque non magis quam laici eam sumere possunt. Ad quod cessant rationes, quibus ductus Bonifacius Papa VIII. in d. capitulo Alma mater, praecipit, vt officia diuina Clerici, vt prius facerent, quamuis enim Clerici non celebrantes Eucharistiam non sumant, non tamen excrescit in deuotio populi, nec haere-

tes pillulabunt, nec Ecclesie suis debitis obsequijs fraudantur, vt constat, & proinde, & d. cap. Alma mater dispositio cessare debet, Paludanus autem in 4. distinctione 18. q. 8. in art. 2. princip. ali. Concluf. 7. neutram sententiam defendere audeo, sed solum ai. Papam super hac re consultum esse, maxime quoad communionem tempore Paschatis.

22 *Dubium quintum est*, De Religiosis, & Monialibus, an tempore interdicti possit illis in eorum saltē Ecclesijs Eucharistia ministrari? Calderinus in dicto tract. de Interdicto memb. 6. & Palud. & S. Anton. Tabiena, Co. 1. ar. & alij plerique Doctores testantur religiosos tempore interdicti communitate solere Eucharistiam suis religiosis fratribus, & sororibus dare, an vero hoc licite fiat, Calderinus dubitat, immo ait esse contra ius scriptum, in interdictis enim quod non inuenitur expresse permissum, subiacet regule prohibitive, vt probant auctores citati ex capitulo consilij vlti. 2. questione 5. & capitulo 2. de transact. & Clement. prima, §. poro, de verb. signific. Cum ergo per interdictum prohibeatur administratio Sacramentorum, certis casibus, & Sacramentis exceptis, vt est expressum in d. capitulo Alma mater, & similiter sit permissum Corpus Christi in quantum dicitur viaticum. cap. Quod in te, de penit. & remiss. & non aliter, viaticum autem dicitur respectu morientium, consequenter istis non censetur concessa Eucharistia. Palud. 4. distinctione 18. questione 8. in articulo 2. princip. Concluf. 7. ait consulendum esse Summum Pontificem. Nauar. in Manuali, capitulo 27. numero 178. simpliciter affirmat hoc non licere. Couar. in capitulo Alma mater, parte 2. §. 3. numero primo, de sentent. excommunicat. libro 6. ait omnes fere Religiosos, & Religiosas priuilegium habere, vt Eucharistiam recipiant, & deos, sicut ijs, qui officijs interesse possunt, & idem dicunt Henricus libro 13. de excommuni. & interd. capitulo 7. §. 6. numero 5. & ita excusant religiosos virtute talis priuilegij a Sede Apostolica obtenti, quod priuilegium conitit ex Compedio Priuilegiorum mendicantium, in verbo Communicares, §. 8. & Eugenius IV. concessit Cisterciensibus, teste Henricus vbi supra. Qui etiam Eugenius IV. in quodam priuilegio in sapiente, *Esse quaslibet personas*, anno Domini 1236. Patribus Congregationis noitae Casinensis, alias Sanctae Iustinae de Padoua concessit [Quos si contingant Ciuitates, terras, vel loca, in quibus Monasteria, siue loca dictae Congregationis existant, Ecclesiastico esse suppliciter interdicto, ipsi tamen dictae Congregationis Praetati, Monachi, Conuersi, Commissi, ac Capellani, nec non laici qui infra septa ipsorum locorum pro tempore habitauerint praesertim Congregationis Monachi ad id deputati in aula clausis, interdictis exclusis, & submissa voce Missas, & alia diuina officia audire, & celebrare, ac ecclesiastica sacramenta licite ministrare, & suscipere valeant.] Haec enim sunt Bullae verba. Innocentius enim IV. concessit simile priuilegium Praedicatoribus, ex Tabiena, verbo Interdictum 3. §. Decimo. Feliciano de interdicto, c. 7. & innot. Medina, l. 1. instruct. c. 1. §. 13. in fine, & Henricus vbi supra, testatur Paulum III. anno Domini 1594. concessisse priuilegium Societati Iesu, vt Sacerdos Societatis Iesu dare possit communionem etiam catechizibus omni priuilegio, quia receptio priuata Sacramenti, non censetur officium. Sic consulti, viso diligenter eo priuilegio, & experientia materia de priuilegio, vt ipse ait, & Claudius, verbo interdictum, §. primo. Angelus, in verbo interdictum 6. numero 22. Syluester, verbo interdictum 5. num. 9. versic. Quarta, & alij putant cum Geminiano simpliciter licere. In hac re ego dicerem religiosos non minus excusari consuetudine, quam huiusmodi priuilegio; vnde cum plerique Doctores teentur religiosos a multis antea hoc consueuisse, mihi probabilissimum est, etiam illos, qui non habent priuilegium, virtute talis consuetudinis cognita, & permissa, licite eam ministrare posse.

24 *Dubium sextum est*, An laicis illis, quibus ex priuilegio Sedis Apostolicae conceditur, vt tempore interdicti diuinis interesse possint, iisdem licite sit communicari? Respondet cum distinctione, si enim priuilegium particula-

re concessum sit alicui personæ, aut familiæ, aut etiam Monasterio, seu Religioni, tunc quidem ex communi DD. sententia, quam sequitur Syluester, verbo Interdictum 5. questione 7. versic. Quarta, nisi in privilegio explicetur de participatione Sacramentorum, vel in specie de Eucharistia, communicare non possunt, quia Eucharistia nomine officiorum diuinorum non venit, sed Sacramentorum nomine, unde dispositum in vno non potest in alio locum habere separatorum enim separata debet esse natura, atque ratio, argumen. l. fin. ff. de calum. Sin autem sit privilegium vniuersale toti Ecclesiæ concessum, quale est, illud, d. cap. Alma mater, de sentent. excommuni. libro 6. vbi certis diebus, laicis permissum est, vt diuinis interesse possint, res magis dubia est, an in illis festis diebus licet poterit populus communicare. In qua re duæ sunt opiniones DD.

Prima enim quæ, & communis est DD. ait, nec his diebus Eucharistiam bene valentibus laicis tribui posse, sic Ancharan. in dicto capitulo Alma mater, numero secundo, versic. Quarto vltimus, & Gemin. ibidem, in §. in festiuitatibus, num. 7. & Philip. Franc. vers. vltimo not. & Archid. ibi, ex Angelica, loco inferius citando. Ioan. Andr. de Bonon. in tract. de Eccles. interdicti. numero 142. Angelica, verbo interdictum 6. numero 23. Syluest. verbo interdictum 5. numero tertio, questione secunda, versic. Tertium, fuit Tabiena, verbo interdictum 5. numero secundo, §. primo. Couarr. in capitulo Alma mater, parte secunda, §. 5. numero 6. versic. Decimo, de sentent. excommuni. libro 6. Hugolin. Tab. 5. cap. §. 8. §. 11. Ratio est: quia in dicto capitulo Alma mater, §. in festiuitatibus, solū permittitur officia diuina de more celebrari, at vero Sacramenta, & officia diuina sunt diuersa, & vt diuersa ponuntur, tum in capitulo si sententia, tum etiam in dicto capitulo Alma mater, de sent. excommuni. libro 6. & in capitulo Episcoporum, de priuilegio. libro 6. at vero a separatis, & diuersis non scilicet, argum. l. Papijanus exuli, ff. de minor. & quia cum Pontifex ibi de Sacramenti agat in priori parte, de officijs autem diuinis agat in posteriori, qua scilicet ratione facienda sit, nec aliquid de Sacramentis innouantur his diebus, restat, vt sicut iure veteri non liceret laicis bene valentibus Eucharistiam tempore interdicti præbere, nec etiam istis diebus festis, illis tribui licebit. Immo vero nec tempore paschalis illi tribui poterit, vt notat Hugolin. cit. ob impedimentum hoc interdicti, quo laicis prohibetur Eucharistia ministrari, pro vt etiam Ancharan. & Gemin. in dicto capitulo Alma mater, & S. Anton. 3. parte, titulo 27. capitulo quarto, versic. notandum, docent.

Secunda opinio est Federic. consil. 111. num. 6. Palud. 4. dist. 18. quest. Bartic. 2. princip. Conclus. 7. vbi Federic. id affirmat licere, quia hoc est privilegium fauorabile principis, concessum toti Ecclesiæ, & ideo ampliandum, & Palud. licet pater consulendum Papam, hanc tamen putat probabilem, & inclinatur Syluest. vbi supra, & aliqui recentiores hanc tanquam mitiorem, probabilem esse docent; Cui etiam accommodari potest, d. cap. Alma mater, tum propter illa verba quibus dicitur, in §. in festiuitatibus verbo *Præfatis diebus participationem permittimus diuinorum* quo loco nomine Diuinorum, non solum officiorum, sed etiam Sacramentorum participatio intelligi potest, maxime quando absolute ponitur, vt hoc loco, cum Eucharistia sit diuinorum diuinitimum, Tum secundo, propter illa verba, *Quod illi propter quorum excessum interdictum huiusmodi est prolatum, al. ar. nullatenus appropinquent*, ex quibus inferri potest, ergo alijs qui non sunt culpabiles, al. tan appropinquate possunt. Et licet communior DD. sententia hoc exponat de appropinquatione ad faciendam oblationem, vt dicitur de vsuarijs, & meretricibus, quod non faciunt offerentium, ea, quia in omnibus, de vsur. Nihil tamen obstat dicere de appropinquatione ad communionem, quæ magis proprie vocatur appropinquatio ad altare. Et certè licet hæc secunda opinio sit probabilis, prima tamen, & tutior est, & meliora pro se argumenta habet, & in praxi sequenda, quia lex quamuis dura serua-

da est, vt non extendatur plusquam extensa sit, & facile solui possunt rationes, quas pro se opinio posterior affert: immo vero etiam dictis in prima opinione satis diluuntur.

26 *Dubium septimum est*, An tempore interdicti, quando Eucharistia deferretur ad infirmos, deferri possit cum consueta solemnitate, id est, cum gestatione luminarium, cum sono campanarum, & cum recitatione psalmorum, & cum apparatu Sacerdotis, & Christi fidelibus cum luminarijs ipsam Eucharistiam comitantibus? Respondeo cum Calder. tract. de Eccles. interdicti. memb. 6. Ancharan. in cap. Alma mater, numero 8. Franc. ibidem, de sent. excommuni. lib. 6. Federic. de Senis consilio 70. num. 3. S. Anton. 3. parte tit. 27. de interdicto, cap. 4. circa medium. Angelica, verbo interdictum 6. num. 21. Syluest. verbo Interdictum 5. numero 9. versic. Quarta exceptio. Tabiena, verbo Interdictum 5. §. Septimo, & Nau. in Man. c. 27. num. 579. Couarr. in cap. Alma mater, parte 2. §. 2. numero 7. versic. Tametsi Eucharistia, de sent. excommunic. lib. 6. Henriquez lib. 1. 3. de excommuni. & interdicti, cap. 45. §. 2. Hugolin. Tab. 5. cap. 7. §. 6. numero 6. Cosmo Philarcho de offic. Sacer. par. 1. lib. 4. cap. 3. & Alphonso Vivaldo, tit. de interdicto, num. 203. & posse, & debere Eucharistiam ita deferri; Ratio est, quia quando aliquid in iure permittitur, tunc intelligitur permissum prout iura disponunt, & vsus obseruat; Cui ergo simpliciter permissa sit Eucharistia infirmis, vt de more fiat, permittitur. Et quia id maiorem pietatem, & reuerentiam erga hoc Sacramentum ostendit. Et de gestatione luminarium disponit ius, in cap. Sanè cum, de celebrat. Missar. & de sono campanarum obseruat communis

27 Ecclesiæ vsus, quæ campanæ pulsatio ideo fit, dum Eucharistia ad infirmum deferretur, vt fideles admonentur ad Christum ibi adorandum, & Sanctissimum Sacramentum conuidentur, Solum enim prohibetur pulsatio campanarum tempore interdicti ad Missam, & officia diuina, ne fideles ad ea audienda conueniant, illisque intersint, Idem dicendum est de recitatione Psalmorum, quia & ita obseruat Ecclesiæ consuetudo, & supra ostendimus licitum esse tempore interdicti recitare Psalmos, præsertim cum in gestatione Eucharistia, psalmi non recitentur per modum officij, sed tantum per modum diuinæ laudis; Adde quod

28 communiter voce ita submissa recitari solent, vt vix audiri ab alijs possint, Potest etiam tunc astantibus alijs Eucharistia ministrari, vt coram alijs, qui assistunt infirmo, aut coram ijs, qui Eucharistiam comitantur, & alijs quibuscunque; Quia hoc ipso, quod permittitur Eucharistia infirmo, intelligitur permissa tum secundum formam ordinationis, tum iuxta conditionem ipsius infirmi; eius autem conditio requirit, vt habeat aliquos astantes, & presentes a quibus adiuuetur, sicut Sotus 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. & Alphonso Vivaldo. cit. numer. 208. Possunt etiam, qui assistunt infirmo, immo, & debent Eucharistiam aspicere, & adorare, & in transitu debent omnes genoflectere, & adorare; Quia vt præfati DD. notant, tempore interdicti non prohibetur aspectus Eucharistia, nec eius adoratio, nisi in ipsa Missa, Potest enim Sacerdos, qui Eucharistiam ad infirmum detulit, in redditu ad Ecclesiam facere populo, qui ipsum comitatus est, confessionem generalem, hæc enim licita est tempore interdicti, & etiam Eucharistiam populo adorandam ostendere, etiam coram interdictis, & cum illa benedicere populo, ex Nauar. in Manuali, cap. 27. numero 179. Alphonso Vivaldo, Cosmo Philarcho, Henriquez libro 13. cap. 45. §. 2. in fine, & alijs citatis.

29 *Quinto*, Quoad Sacramentum extremæ vnctionis.

Primum est, hoc Sacramentum tempore interdicti cuiuscunque administrari non posse laicis, vt constat ex capit. Non est vobis, de sponsal. & capit. Quod in te, de penitent. & remission. Ancharan. in cap. Alma mater, nu. 12. Paludan. 4. dist. 18. questio. 8. art. 2. principali. Conclusio. 5. S. Anton. par. 3. tit. 27. de interdicti. cap. 4. circa medium. Angelica, verbo Interdictum 6. numero 25. Tabiena, verbo Interdictum 5. §. Decimo. Nauar. in Manuali, cap. 27. numero 179. Martin. Ledesm. 2. 4. quest.

quæ in 2.º art. 2.º tract. de interdicto, §. sed quæres. Couar. in cap. Alma, par. 2.º §. 2.º num. 7.º de ſentent. excomm. lib. 6.º & citat Calderin. Ioan. Andr. & Cardin. & alios. Alphonſ. Viuald. cit. de Interdicto, num. 2.º 10.º & Cosmo Philiarcho, de officio ſacerd. lib. 4.º cap. 3.º ſumma Corona, tit. de interdicto, num. 9.º Toletus lib. 1.º cap. 20.º Henriquez lib. 13.º de excomm. & interdicto, ca. 4.º §. 4.º Vgol. Tab. 5.º cap. 7.º §. primo, & cap. 8.º §. 1.º & c. 10.º §. primo, Quia ſacramentum hoc non eſt neceſſitatis.

30 *Secundo*, dubium eſt de Clericis ſecularibus; an ſaltem in loco generaliter interdicto illis conferri poſſit, quibus, vt infra dicam, conceditur Eccleſiaſtica ſepultura; In qua re omnes auctores citati, & Panorm. in d. cap. Quod in te, num. 9.º de penit. & Couar. cit. & §. 5.º nu. 6.º verſic. decimo, expreſſe docent, nec iſtis alio tempore conferri poſſe, neque in illis feſtiuitatibus, de quibus in cap. Alma mater. Ratio eſt, quia cum certum ſit eſſe ſimpliciter prohibutum hoc ſacramentum, nec vilo iure inuenitur iſtis eccleſiaſtica qui interdictum ſeruauerunt, d. c. Quod in te, dicendum erit, nec illis vnctionem hanc eſſe cõceſſam, vt etiam tenet Sylueſt. verbo interdictum, §. num. 8.º verſic. Septimo quartitur, & citat Io. Andr. & Cald.

31 *Quod* ſi quæras quare potius conceditur viaticum, quã ſacrã vnctio? Panorm. in d. ca. Quod in te, numero 9.º de penit. & remiſſ. reſpondet, quia per ipſam vnctionem, tunc aduenitur ad ſacramentum, & ſi ipſa participatione cum infirmo, tunc efficitur ſacramentum; ſed Corpus Chriſti eſt, antequam ſacramentum exhibeatur, ſeu portetur ad infirmum. Et etiam quia maior familiaritas contrahitur in extrema vnctione, vbi dicuntur multæ orationes, quam in exhibitione Corporis Chriſti, Tabiena vbi ſupra, verbo Interdictum §. 5.º Decimo, ait id eſſe, quia ſic ſcriptum eſt. Melius meo iudicio dici poteſt, id eſſe, quia non eſt tanta neceſſitatis, ac vtilitatis vnctio hæc, ac eſt ſacraſſimi corporis Chriſti ſumptio. Palud. autem 4.º diſt. 18.º q. 8.º in artic. 2.º princip. Concl. 5.º licitè putat Clericis conferri poſſe, quia eo ipſo quod ijs conceditur ſepultura Eccleſiaſtica, quæ eſt vtilis corpori, intelligi debet etiam illis conſeſſa extrema vnctio, quæ eſt vtilis animæ; ſed hæc ratio parùm, aut nihil valet, & eam potius tanquam opinionem aliorum recitat, quam quod ipſemet eam veram eſſe credat; ſiquidem in d. c. Quod in te, priuſquam dixerat Pontifex, quod vnctio, & ſepultura omnibus interdictis, permiſſa poſtea Clericis ſeruantibus interdictum, loci ſepulturam, ergo extremam vnctionem ipſis ab eo denegatam interpretari debemus, arg. c. Nonne, de præſumpr. & l. cum Pretor, ff. de iudic. & Panorm. vbi ſupra, quod etiam ſentire videtur Palud. cit.

32 *Dubium* m. i. eſt de Religioſis, an ipſis ſaltem ſacramentum hoc conferri poſſit. In qua dubitatione Ioan. Andr. Calderin. Sylueſt. Tabiena, Nauar. Alphonſ. Viuald. Vgol. & S. Anton. & Couar. cit. etiam illis negandam eſſe vnctionem docent, ſicut, & alijs Clericis, & hoc ob rationes eadem: Quia ſacramentum hoc omnibus videtur denegatum, nec alicubi Religioſi exempti leguntur; Quibus addo, quod vbi Eccleſia quicquam contra communes iuris Regulas Religioſis concedere velit, id exprimere ſolet, arg. cap. vt priuilegia, de priuileg. & d. cap. Quod in te, de penit. & remiſſ. At nulum priuilegium ipſis conſeſſatum quoad hoc legitur. Palud. vbi ſupra, ſicut de Clericis, ita etiam de Religioſis docet, licere illis hanc conferri, Henriquez lib. 13.º de excomm. & interdicto, cap. 4.º §. 4.º ait, Religioſos habere priuilegium recipiendi vnctionem, ſicut etiam, & communionem, & citat conſependum Minorũ in verbo vnctio, §. 1.º & Claudium, in verbo Extrema vnctio, aitque dari poſſe etiam ijs, qui intra ſepta Collegij, aut domus infirmati fuerint, nõ requiſito parochõ. Cuius opinio, ſuppoſito huiusmodi priuilegio Religioſis conſeſſo, vera eſt; aliàs verò, ſi tale priuilegium nõ habeant, vnde conſulenda ſunt priuilegia Religioſis a Sede Apoſtolica hac in re conſeſſa.

33 *Tertio*, dubium eſt, An ſaltem in illis feſtiuitatibus, de quibus in capitul. Alma mater, licitum ſit hoc ſacramen-

tum vnctionis extrema. Reſpondeo ex communi Dico. cit. ſententia, & etiam Couar. in d. capitul. Alma mater, parte 2.º §. 5.º numero 6.º verſic. Decimo, de ſent. excomm. libro 6.º & Vgol. Tab. 5.º cap. 8.º §. 1.º Alphonſ. Viuald. tit. de Interdicto, nu. 2.º 5.º & aliorum non eſſe licitum; Quia in illis feſtiuitatibus conceduntur ſolum officia diuina, non ſacramenta; At vero extrema vnctio ſacramentum eſt; Quis enim Federic. conſil. 1.º 1.º & Sylu. verbo Interdictum, §. num. 3.º contrarium ſentiant, quia eſt priuilegium Principis in publicum fauorem, & communem toti Eccleſie, & conſequenter ampliandum; Hæc tamen opinio multum videtur eſſe falſa, & eſt contra communem DD. conſeſſum, nec ratio fatiſſima pro ea re aſſertur; ſiquidem eadem ratione ampliatè poſſent ad omnia ſacramenta, cum tamen nulla ibi mentio ſit ſacramentorum. Optandum tamen eſſet, vt per ſedem Apoſtolicam, ſicut conſeſſa eſt penitentia cum viatico pro morientibus, ita etiam concederetur vnctio, quæ licet non ſit adeo neceſſaria, vt illa alia ſacramenta, quæ diximus; eſt tamen valde vtilis & ſæpe neceſſaria: frequenter enim contingit, vt ægros, qui moriatur ſine extrema vnctione damnentur, qui ſi illam recepiſſet ſaluaretur, fieri enim poteſt, vt quis poſt confeſſionem, & communionem, in peccatum mortale incidat, & ignoret ſe eo peccato teneri, vnde non poterit illud noua confeſſione expiare; poteſt etiam fieri, vt confeſſionem, & communionem non ritè peregerit, & hoc ipſum ignoret; quæ ſane omnia reliquia peccatorum ſunt, & hoc ſacramentum tolluntur, niſi quis obicem ponat, ex quibus emendatè eſt fieri aliquando poſſe, vt quis per hoc ſacramentum ſaluetur, qui alioqui planè damnandus erat, vt docet Cardin. Bellarminus de ſacram. extrema vnctionis, cap. 8.º an maduerit.

34 *Sexto*, Quoad ſacramentum ordinis, aliqua certa ſunt, aliqua verò incerta.

Primo certum eſt, perſonas interdictas promoueri nõ poſſe ad ordines.

Secundo etiam certum eſt, perſonas interdictas non poſſe conferre ordines. Quæ duo manifeſta ſunt, conſtat enim ſacramentum ordinis cum alijs ſacramentis eſſe prohibutum interdictis, & non repetitur alibi conſeſſum.

Tertio certum eſt, in loco interdicto ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter, & denunciato, non poſſe ordines recipi, aut conferri, vt patet ob rationem allatam, & DD. communiter teſtantur. ſic Palud. 4.º diſt. 18.º q. 8.º in artic. princip. Concluſ. 6.º S. Anton. ſipartit. 27.º de Interdicto, cap. 4.º artic. medium. Anchar. in cap. Alma mater, num. 12.º de ſent. excomm. lib. 6.º Calderin. de Eccleſ. interdicto, memb. ſubnoc. & Præpoſ. col. 3.º & Panorm. in cap. Non eſt vobis, numero 8.º de ſponſal. Angeli. verbo interdictum, c. 6.º nu. 3.º Sylueſt. verbo interdictum, §. nu. 9.º verſic. Sexta. Tabiena verbo interdictum, §. 5.º Nonno, Nauar. in Manual. cap. 17.º num. 179.º in fine. Couar. in cap. Alma mater, par. 2.º §. 4.º verſic. Secundo, de ſentent. excommunicat. libro 6.º vbi ait hanc eſſe communem opinionem. Alphonſus Viuald. tit. de Interdicto, numero 2.º 1.º Henriquez libro 13.º de excomm. & interdicto, ca. 4.º §. 5.º quarto, Vgol. de conſuet. Eccleſ. Tabul. 5.º cap. 7.º ſecundo, & cap. 10.º §. primo. Probat Paludan. quia cum ordines, non niſi in Miſſa ſolemnis dentur, & Miſſa non debeat ſolemniter celebrari, ideo neque ordines in loco interdicto celebrari debent, etiam in his diebus feſtiuis, qui in cap. Alma mater, §. in feſtiuitatibus, de ſent. excommunicat. lib. 6.º excipiuntur, nec in Sabbatho ſancto, ex Paludan. citat. & Couar. in d. §. num. 4.º verſic. Tertium, & communi DD. ſententia, quod etiam addit ex eorum DD. opinione, ſacramentum hoc non poſſe miniſtrari tempore interdicti, adhuc ianuſ clauſis, & interdictis, & excommunicatis excluſis, opia iure antiquo hoc fuit prohibutum, & in iure nouo non eſt conſeſſum. Nam d. capit. Alma mater, ſolum permittit officia diuina ſolemniter illis diebus celebrari, & extra illa tempora conſtituto illa pertinet ad officia diuina, non ad ordines ad ordinem celebrationem; Id quod ita verum eſt, vt tempore interdicti ſacramentum ordinis celebrari non poſſit.

possit ab Episcopo, aut Abbate, qui ipsum interdictum decreverint; siquidem & ipsi etiam interdictum loci servare tenentur, vel illud tollere, aut suspendere, alioquin irregulares erunt, cap. ult. de privileg. lib. 6. & notant Ioan. Calder. de Ecclesiis interdictis, memb. 5. Couar. in cap. alma mater, par. 2. §. 3. num. 4. vers. Sextum, de sent. excom. lib. 6. Henriquez libro. 13. de excomm. & interd. capitulo 45. §. 4.

Quarto certum etiam est, In generali interdicto populi, Clericos etiam solum primam tonsuram habentes, qui habitant in illo populo, posse tum in ipso loco illius populi, tum alibi ad ordines promoveri; Ratio est quia interdictum populi non ligat Clericos; Nec interdictum populi afficit locum. Clerici ergo in illo ipso populo possunt ordinari, sic expresse Calderin. vbi supra. S. Anton. cit. cap. 45. Syluest. & Tabiena citatis in locis, vbi licet Syluester solam concedat, quod Clerici illius loci extra locum illum promoveri possint, id tamen quod diximus, verius est, ob rationem allatam, vt constat. Quibus addo etiam laicos, qui sunt de alio populo non interdicto, promoveri posse ad ordines in loco populi interdicti, sicut ibidem ad officia, & ad Sacramenta alia admitti possunt, vt ex dictis constat, non autem laici illius populi.

37. Dubium est, An loco existente interdicto, laici eiusdem loci ad ordines alibi promoveri possint? Respondet ex commentum DD. sententia vbi supra, si non fuerint culpabiles, posse, quia vt diximus cap. 2. interdictum loci non afficit personas nisi in ordine ad illum locum; si vero fuerint culpabiles, non posse nec ibi, nec alibi promoveri, quia vt diximus cap. 4. etiam in interdicto generali loci, persona culpabiles sunt specialiter interdictæ. Aduertendum autem est, quod Calderin. S. Anton. Syluest. Tabiena, & alij volunt, quod si locus sit interdictus non propter delictum Principis, aut Rectoris, sed propter delictum Vniuersitatis & populi, populam ipsum nec ibi, nec alibi diuini interesse, aut Sacramenta recipere posse, & consequenter nec ordines recipere possunt secundum illos; verum vt diximus cap. 2. in principio, siue interdictum feratur propter delictum Principis, siue ob delictum populi, semper innocentes sunt æque immunes. Et quamuis in cap. si sententia, de sent. excom. lib. 6. solum sermo sit de interdicto lato propter delictum Principis, vel Rectoris, ibi tamen non statim aliquid cum exclusione interdicti lati ex delicto populi; vnde, quod ibi dicitur de innocentibus, locum etiam in interdicto lato ex delicto populi habere poterit.

38. Dubium etiam est, An saltem in necessitate possint ordines in loco interdicto, & precipue in interdicto generali conferri? Panorm. in cap. Non est vobis, nu. 8. de sponsal. Rosel. verbo, interdictum, 2. numer. 8. Gonfalus a Villa diego in tract. de irregul. cap. de interdicto, putant conferri posse, & fateri Angel. cap. verbo, interdictum, 6. num. 38. vbi ait sine necessitate nec Clericos, nec laicos ibi ordinari posse, insinuans posse urgente necessitate. Henriquez vbi supra, lib. 13. cap. 45. §. 4. ait esse probabile, & propendet Couar. ca. Alma mater, par. 2. §. 3. num. 4. vers. Quinto, in fine, de sent. excom. lib. 6. & expresse Alphonsus Viualdus tit. de interdicto, num. 211. ait probabilissimum & omnino verum esse. Quod probant a simili; sicut enim ex eo quod concessus est Baptismus tempore interdicti, & Confirmatio, licet etiam consecratur Chrisma, eo quod est necessarium, tum ad Baptismum, in quo vertitur, tum ad Confirmationem; in qua fons Chrismate signatur, vt expresse habetur in cap. Quoniam, de sentent. excomm. lib. 6. & etiam tempore interdicti licitum est celebrare plures Missas, pro communicandis infirmis indigentibus; ita paritate, ex eo quod concessum est Sacramentum Penitentiae, & Eucharistiae saltem infirmis, si sit penuria Sacerdotum, qui hæc ministrant, licet ordinabuntur Sacerdotes noui, cum hæc Sacramenta per alios quam per Sacerdotes ministrari non possint. Alij verò, vt Syluest. verbo, interdictum, §. quæst. 7. vers. Sexta, Couar. vbi supra, hanc veniam esse putant, & Vgolin. Tab. §. cap. 7. §. 2. num. 2. conferri posse negant. Ratio est; quia est actus ordinis Episcopalis, & quia nullibi habetur expresse hanc ne-

cessitatem esse causam sufficientem ad hoc faciendum, sicut inuenitur expresse de consecratione Chrismatis. In hac igitur DD. controuersia duo probabiliter mihi dici possunt: Vnum est, Ratio contingere posse talem necessitatem, quia facile prouideri poterit alijs modis de Sacerdotibus, si Episcopus loci interdicti, vel ipsemet exeat, & in loco non interdicto suos Clericos ordinet, vel eos mittat ad alios Episcopos vicinos ordinandos, vel conducat alios Sacerdotes externos.

Secundum est, Si contingeret casus veræ necessitatis ita vt non posset aliter prouideri de Sacerdotibus poterit hoc fieri id est, conferri possunt ordines in loco interdicto, vt si in loco interdicto ob pestem, quæ diu durauit, mortui essent ferè omnes Sacerdotes, nec esset alius locus præter illum interdictum, licitum erit Episcopo alios ibi Sacerdotes initiare.

39. Dubium aliud esse potest, An in Sabbatho Sancto possint conferri ordines tempore interdicti? Ratio dubitandi est; quia festiuitas Paschalis secundum alios inchoatur a Missa Sabbathi Sancti, in festiuitate autem Paschali licita sunt officia diuina omnia, immo ordinatio videtur esse pars quadam officij ipsius Sabbathi Sancti, ergo & ipsa permiffa est. Respondet tamen non licere, quia ordinatio hæc Sacramentum est, Sacramenta verò illis etiam in festiuitatibus non permittuntur, ex Paludan. 4. dist. 18. quæst. 8. in articulo 2. princip. Concluf. 6. & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 3. num. 4. vers. Tertium, de sentent. excom. lib. 6.

40. Septimo, Circa Sacramentum Matrimonij. Primo, certum est sponsalia licite fieri posse tempore interdicti loci, & in loco interdicto; Quia hæc non sunt Sacramenta, sed simplex promissio futurarum nuptiarum, & ideo non prohibentur sponsalia, sicut prohibentur Sacramenta. Sic Vgolin. Tab. §. cap. 7. §. 3. nu. 2.

41. Secundo certum etiam est, solemnem Benedictionem nuptiarum, id est, sponsi, & sponsæ, vt habetur in Missali Romano, tempore interdicti fieri non posse. Sic Io. Cald. de Eccles. Interd. fol. 12. colum. 2. quem refert, ac sequitur Couar. loco inferius a nobis citando. Hostiensis, quem refert, ac sequitur Anchar. in cap. Alma mater, numer. 10. vers. Item dicto tempore interdicti. & Franc. ibi, in glossa, in verbo Sacramentis, Palud. 4. dist. 18. quæst. 8. in art. 2. principali, Concluf. 4. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interdicto, cap. 4. circa medium. Summa Aitensis par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 3. quæst. 6. Angelica verbo, Interdictum, 6. numer. 30. Syluest. verbo, Interdictum, §. numer. 9. vers. Quinta. Tabiena, verbo, interdictum, §. §. Decimo tertio. Armilla, verbo, interdictum, §. 53. Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 179. Couar. in cap. Alma mater par. 2. §. 2. numer. 7. vers. Matrimonij autem Sacramentum, de sentent. excomm. lib. 6. Alphons. Viuald. tit. de interd. numer. 209. & 253. Summa Corona, tit. eod. num. 9. Cosmus Philarchus de Officio Sacerd. part. 1. lib. 4. cap. 3. Barth. Medina, libro 1. Instruct. confess. cap. 11. §. 13. Thom. Zerula in Praxi Episcopali, verbo, interdictum. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 45. §. 3. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. §. cap. 7. §. 3. num. 4. & cap. 8. §. 5. nu. 3. Quia benedictio hæc a Sacerdote præcibus adhibitis, & tempore Missæ fieri debet presentibus laicis, saltem sponso & sponsa, arg. & cap. 1. & cap. 3. de secund. nupt. cum ergo Benedictio hæc officium diuinum sit, & actus ordinis Sacerdotalis, laici verò tempore interdicti interesse non possint Missæ & diuinis officijs, consequens est Benedictionem hæc tempore interdicti tribui non posse. Vnde, rectè infert Vgolinus, errasse Couar. vbi supra dicentem tempore interdicti, solemnem hanc Nuptiarum benedictionem, ianuis clausis, interdictis, & excommunicatis exclusis sine periculo irregularitatis fieri posse. Quia cum benedictio hæc actus Sacerdotalis sit, & officium diuinum, cui laici interesse non possunt, Sacerdos eos benedicens, interdicti censuram violando irregularis erit.

42. Tertio, Matrimonium tempore interdicti contractum etiam ab ipsis interdictis specialiter & personaliter, validum est, sic glo. in cap. Alma mater, in verbo, Sacramentis.

de ſent. excomm. lib. 6. Anton. Cacechius lib. 4. Inſtit. iuris Canonici. tit. 1. 2. & omnes auctores citati pro ſuperiori dicto, & expreſſe Couarr. Henricus, Vgolin. & Coſmus Philarchus. vbi Cou. & Henricus addunt, quod quamuis per Eccleſiam, aut iudicis ſententiã prohiberetur contrahi Matrimonium tempore interdicti; adhuc tamen ſi alias legitime contraheretur, validum erit. Ratio eſt, quia Matrimonium eſt contractus, contractus autem tempore interdicti ſemper legitime fieri poteſt.

43. *Quarto.* Quamuis omnes DD. in ſecundo dicto allati abſolute dicant permitti Matrimonium, ſeu poſſe Matrimonium in tempore interdicti contrahi in loco interdicto, immo etiam in Eccleſia parochiali (in hac enim fieri ſolet) ſpecialiter interdicta, vt addit Henricus ibi; Meo tamen iudicio, non ita intelligi debent, quaſi velint Matrimonium hoc interdicti tempore licite contrahi poſſe, ſed ita, vt valide contrahi poterit, ſi contrahatur; & certe ſi attentè legantur, non aliud dicere voluerunt, vt ſubtiliter, & verè animaduertit Vgolinus Tab. 5. cap. 7. §. 3. num. 1. Si quidem auctores illi omnes ſequuntur ſententiã gloſſæ in cap. Alma mater, in verbo Sacramentis, de ſent. excomm. lib. 6. Gloſſa verò non ait, licite contrahi Matrimonium tempore interdicti, ſed contractum Matrimonium tenere, ſicut etiam contractum ab excommunicato maiori excommunicatione, ca. ſignificati, de eo qui dux. in Matrim. quam poſſuit per adult. At verò certum eſt excommunicatum non licite, ſed valide tantum contrahere, peccat enim ſic contrahens, vtendo communicatione in ſolum ſibi per excommunicationem prohibita. Sunt igitur auctores illi omnes ad ſenſum gloſſæ, quam ſequuntur, exponendi, vt ſolum velint valide contrahi poſſe tempore interdicti, non tamen licite, eſt Sylueſter etiam hac voce (licite) vtatur. Ratio, quæ me mouet, hæc eſt: quia vbi aliquid generaliter prohibetur, quod expreſſè non eſt exceptum, ſubiacet Regule prohibitionis, argum. Clement. 1. §. porro, de verb. ſignificati. At tempore interdicti prohibentur Sacramenta ministrari, & nõ excipiuntur, niſi hæc Sacramenta, videlicet, Baptiſmus, Conſirmatio, Euchariftia, & penitentia, vt colligitur ex cap. ſin. verſ. Nulla, & ibi gl. in verbo, Sacramentis, de ſent. excomm. lib. 6. & c. Non eſt vobis, de ſponſal. & c. Quod ſi in te, de pen. & remiſſ. & c. Quoniam, de ſent. excomm. lib. 6. Cum ergo nullibi hoc Sacramentum Matrimonij exceptum ſit, nec confequenter permiſſum eſſe dicendum eſt; ſicut in Eccleſia id voluit ſer, vtique hoc de Sacramente Matrimonij, ſicut de alijs quatuor alijs expreſſi ſer.

44. *Quod ſi dicas,* exemptum eſſe Matrimonium in ea. Capellanus, de ferijs, vbi dicitur, *Matrimonium quocunq; tempore contrahi poſſit.* & ideo etiam tempore interdicti contrahi poteſt. *Reſpondeo* id dici, vt ait Vgol. quoad conſuetudinem, non autem quoad ius ſcriptum; vel melius dicitur, id verè eſſe, quoad validitatem Matrimonij, non autem quod licite quocunq; tempore contrahi poſſit, & maxime poſt Concilium Trident. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 1. vbi requiritur præſentia Parochi, vel alterius Sacerdotis, de Parochi. aut Ordinarij loci licentia, adeò vt licet Parochus proprie huius Sacramenti Miniſter non ſit, ſed ipſi met contrahentes: quia tamen eius præſentia omninò neceſſaria eſt, vt propterea quodãmodo dici poterit hoc Sacramentum ministrare, & tempore interdicti Parochi Sacramenta ministrare prohibentur, valde probabile eſt, Sacramentum hoc licite contrahi non poſſe tempore interdicti, nec Parochum, habito vtriuſque contrahentium conſenſu, poſſe illos coniungere, dicendo, *Ego vos coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.* pro ut Concilium fieri præſentem; præſentem ſi id faciat in habitu Sacerdotali, cum hic actus proprius ſit ordinis Sacerdotalis.

45. *Dubium* etiam eſt, An licita ſit Benedictio nuptiarum, quando vterque coniugum, vel alter tantum ſit interdictus, ſi ſit in loco non interdicto? *Reſpondeo* ex Ioanno Calder. & Hoſtienſi quos refert, ac ſequitur Tabiena, verbo in eod. tit. §. 5. Decimo tertio, ſi ambo coniuges ſint interdicti, nullo modo poſſe nuptias benedici; Ratio eſt, quia ſi perſonæ interdictæ participes eſſent officij Diuini

& benedictionis; Si verò ſponſus ſit interdictus, & ſponſa, adhuc neque benedici poſſunt nuptiæ, ſive ſponſus ſit interdictus ſpecialiter & denunciatus, ſive generaliter, quia eſt de populo interdicto denunciato; Ratio eſt: Quia cum benedictio nuptiarum fiat vtrique ſponſo, ſi ſponſus interdictus participaret de benedictione; Si verò ſponſa interdicta ſit, & non ſponſus, tunc ſi ſponſa ſit ſpecialiter interdicta, non poſſunt nuptiæ benedici, quia interdictus ſpecialiter quocunq; vadit, trahit ſecum interdictum ſuum; ſi verò ſit interdicta generaliter tanquã vna de populo, tunc adhuc diſtinguendum eſt, quia hæc Benedictio faciendã eſt ante contractum Matrimonij, per verba de præſenti, vt prædicti DD. Cald. & Hoſtienſiſtantur in aliquibus locis fieri ſolere, & ſic neque benedicti poſſunt, quia mulier adhuc manet interdicta; vel faciendã eſt Benedictio poſt contractum per verba de præſenti, ſicut de iure fieri debet, vt colligitur ex cap. conſuetudini, de ſponſal. & ſic benedici poſſunt nuptiæ, quia poſt contractum Matrimonium de præſenti mulier forſitan forum, munera, & honores viri ſui, & confequenter deſinit eſſe de populo parentum ſuorum, & incipit eſſe de populo ſui mariti, ergo deſinit eſſe de populo interdicto.

47. *Dubium* aliud eſt, An in illis ſolemnitatibus, & feſtiuitatibus, de quibus in c. Alma, §. in feſtiuitatibus, & alijs, militibus ſpecialiter priuilegiatis, poſſint nuptiæ publice & ſolemniter benedici? *Reſpondeo* ex communi DD. ſententia, quantum eſt ex parte interdicti poſſe, quia Benedictio hæc non eſt Sacramentum, ſed officium Diuinum, omnia autem officia diuina publice permittuntur in prædictis feſtiuitatibus; Ceterum repugnat aliquibus ex prædictis feſtiuitatibus ex alio capite, ex eo ſcilicet quòd in illis prohibita eſt ſolemnitas nuptiarum. Hinc antiqui DD. ex quatuor feſtiuitatibus commemoratis in d. cap. Alma mater, in vna tantum licere poſſe hanc Benedictionem docuerunt, ſcilicet in Aſſumptione B. Virginis, quia in illis alijs tribus nuptiæ alio Eccleſiæ præcepto ſunt prohibite, vt ſcitius tradit Gratianus 33. queſt. 4. & habetur in cap. Capellanus, de ferijs. Sic tradunt Calderin. Hoſt. & alij reſponſi Sylueſtro, verbo interdictum §. queſtio. 2. numer. 3. verſ. Tertium. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 4. non medium. Couarr. in c. Alma mater, par. 2. §. nu. 6. verſ. Vnde decimo Freder. Conf. tit. 1. Anchar. Franc. & alij in d. Alma mater, Vgol. de cenſur. Ecol. Tab. 5. §. 10. nu. 2. poſt Concilium verò Trident. dicendum eſt, idem licere in feſtiuitate Pentecoſtes, eo quòd Concilium ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 10. abſtulit prohibitionem nuptiarum pro tempore Pentecoſtes; Idem etiam dicendum eſt, licere in feſto Sanctiſſimi Corporis Chriſti, vt nouiſſime omnium docuit Aphoſ. Vual. tit. de interdicto, nu. 253. & nu. 254. Et de Sacramentis hæctenus.

Quid circa ſepulturam tempore interdicti licitum, aut vetitum ſit.

Cap. VIII.

S Y M M A R I V M.

1. *Sepulturam, quinam tempore interdicti, non directè, ſed accèſſoriè tantum prohibitam eſſe, conſueuerint.*
2. *Sepultura quid proprie ſit, & quid ea prohibeatur.*
3. *Sepultura tempore cuiuſcunq; interdicti, perſonæ, vel loci interdicti prohibetur.*
4. *Sepultura laicis, in Eccleſiis, & Cemeterijs loci interdicti durante interdicto loci prohibetur.*
5. *Sepultura tempore interdicti generalis loci excommunicatis, & interdictis prohibita eſt.*
6. *Sepeliri Clerici tempore interdicti generalis loci quinam, & quo modo poſſint.*
7. *Clerici coniugati, tempore interdicti in Eccleſiis, aut Cemeterijs ſepeliri non poſſunt.*

8. Clerici

- 8 Clerici excommunicati, & interdicti privilegio sepulturae concessio Clericis tempore interdicti non guadent.
- 9 Sepeliri possunt privilegiati tempore interdicti, hoc tamen privilegium solus Papa concedere potest.
- 10 Sepultura solemnis cum officio, an in festiuitatibus, de quibus mentio fit in c. [Alma mater.] licita sit.
- 11 Sepulturae benedictio cum ad officium diuinum pertineat, licita erit in festiuitatibus cap. [Alma mater.]
- 12 Sepeliri an possint Clerici in Ecclesia specialiter interdicta.
- 13 Sepeliri possunt tam Clerici eiusdem Ecclesiae, quam aliter in Ecclesia interdicta, ex auctoris sententia.
- 14 Sepeliri debent Clerici in Ecclesia interdicta specialiter, absque officio Missae, absque cantu, & campanarum pulsatione, & qua huius sit ratio.
- 15 Sepeliri possunt Religiosi, non secus ac Clerici in Ecclesia specialiter interdicta.
- 16 Privilegiatus ut tempore interdicti audire possit officia diuina, etiam in loco sacro sepeliri potest.
- 17 Parochiani interdicta Ecclesia parochiali, ubi sepeliendi.
- 18 Interdicto populo Clerici illius populi, in Ecclesiis, & cœmeterijs sepeliri possunt.
- 19 Laici, aut ante interdictum, ubi sepeliendi.
- 20 Interdicti personaliter, seu culpabiles morientes, ubi sepeliendi.
- 21 Sepulchra extra locum sacrum tempore interdicti, quinam relaxato postea interdicto in loco sacro sepeliendi.
- 22 Sepulchra in loco sacro tempore interdicti, contra interdictum Ecclesiae, an, & quando exhumandus sit.
- 23 Mortuaria, seu funerals, & oblationes, an, & quando ab interdictis de funtibus tempore interdicti Clericis accipere liceat, & pro eis orare.

Ferunt olim, qui tempore interdicti sepulturam non directè, sed consequenter, & accessorie tantum prohibitam esse putarunt, vt Ioan. Calderin. tract. de Eccles. Interd. memb. 6. num. 15. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 4. ante medium, & fauet Tabiena, verbo, interdictum, §. num. 12. §. vndecimo. Volunt autem prædicti DD. prohibitam esse accessorie, vel sub prohibitione ipsorum Officiorum Diuinorum, vel sub prohibitionem Sacramentorum. Et quamuis loquantur solum de interdicto generali, idem tamen & multo magis dicendum est de interdicto speciali. Potest autè nō omninō male dici, sub vtriusque coniunctim comprehendis sub Officijs quidem Diuinis, quatenus finis ad Ecclesiam deferri non debet nisi cum officio, nec sine officio sepeliri, c. Qui diuina, 1. §. q. 2. Vnde fit, vt neque tempore interdicti extra Ecclesiam cū officio sepeliri possit. Prohibetur etiam sepultura sub prohibitionem Sacramentorum quatenus vel sepultura eget benedictione & asperzione aquae Benedictae, qui sunt actus Sacramenti ordinis, vel quatenus ipsa benedictio sepulturae, latè sumpto vocabulo Sacramenti, vocatur Sacramentum; Vnde fit, vt aliquo modo sub vtriusque prohibita sepultura sit; Nostamen de ea particulariter clarioris doctrinae gratia dicemus, cum etiam de ea particularis mentio fiat in cap. Quod in te, de pœnit. & remiss. & in cap. 3. §. Quod si, & in cap. vt privilegia, de privileg. in antiq. & in c. Episcoporum, tit. eod. lib. 6. & in ca. si Ciuitas, de sent. excomm. lib. 6. Est autem sepultura locus ab Episcopo consecratus in quo Christi fidelium corpora sepeliuntur; vt Cœmeterium, & Ecclesia consecrata, arg. c. is, cui, §. Talis quoque, de sent. excomm. lib. 6. Syluest. & Tabiena, & alij, in verbo sepultura. Immo etiam & Ecclesia non consecrata talis est, dummodò ibi diuina fiant, arg. c. pen. de immunit. Eccl. & c. si. de consec. Eccl. vel altar. Quibus addo ex Alph. Viu. tit. de interd. nu. 149. Quod quoties prohibetur sepultura Ecclesiastica, id intelligendum est non solum cū defunctorum cadauera in loco sacro sepeliuntur, sed etiam quando in loco non sacro, sed cum pompa funerali Ecclesiastica sepeliuntur. Quibus suppositis aliqua certa sunt, quaedam verò controuersa.

Primo igitur certum est, tempore interdicti cuiuscūque generalis, aut specialis, personalis, aut localis si simpliciter latum sit interdictum, prohiberi Ecclesiasticam sepulturam, vel illius personis, vel in illis locis, quae interdicuntur. Dixi, si sit latum simpliciter, quia interdictum simpliciter latum trahit secum omnes effectus; quando autem interdictum non fertur simpliciter, sed solum ab aliquo determinato actu, verbi gratia, ab officio Sacerdotali, ab officio prædicandi, &c. tunc interdictum huiusmodi non secum trahit omnes effectus interdicti, sed illum solum effectum specialiter expressum, vt communis DD. sententia constituit.

Secundo certum est, interdicto loci prohiberi laicis sepulturam in Ecclesijs, & Cœmeterijs illius loci, quod intelligendum est de Cœmeterijs per Episcopum benedictis, vel consecratis non autem de Cœmeterijs deputatis ad sepulturam sine benedictione Episcopi, in illis enim possunt homines sepeliri, iuxta ea quae traduntur gl. in Cle. 1. in verbo Cœmeterijs, de sepult. S. Anton. 3. parte, tit. 27. de interd. c. 4. ver. Ratio: & citant cap. Nemo, de consecr. d. 1. & Ioann. Andr. & Tabiena, verbo interdictum, §. §. vndecimo Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capit. 44. §. 4. Vgol. Tab. §. cap. 8. §. 3. in fine, & Syluester, verbo, interdictum, §. q. 8. vers. Secundum.

Tertio certum est, sepulturam Ecclesiasticam tempore interdicti generalis loci prohiberi excommunicatis, & interdictis capit. in nostra, de sepult. arg. cap. Episcoporum, de privileg. lib. 6. & c. is, cui de sent. excomm. lib. 6. & Clem. 1. de sepult. Item laicis omnibus non privilegiatis quamuis nulla censura ligati sint, arg. cap. Quod in te, de pœnit. & remiss. Palud. 4. d. 18. qu. 8. in art. 2. principali, Conclus. 10. & in artic. 4. principali, §. Quantum ad sextum decimum, & citat Innoc. in cap. vt privilegia, de privileg. Summa Astensis, par. 2. lib. 7. ut. 16. art. 3. in princip. S. Anto. 3. parte ut. 27. cap. 4. Angelica, verbo, interdictum, 6. num. 31. Tabiena, verbo, interdictum, §. numer. 12. §. v. decimo. Nauar. in Man. cap. 27. num. 176. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 5. vers. Duodecimo de sent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 4. Vgol. Tab. §. ca. 9. in princip. num. 2. & hoc siue laici adulti sint, siue infantes, ex Henriquez & Vgolino, post Coga ubi supra, & fauet Nauar. in Manual. capitul. 27. numer. 168. in fine. Nam cadauer adulti, sicut & infantis, æque expers rationis est, & eadem est vtriusque ratio; Ecclesia vero tempore interdicti prohibet admittere cadauer carentis privilegio.

Quarto certum est, quod Clerici omnes, qui interdictum seruauerunt, nec ei causam dederunt, Quantum est ex parte interdicti, non obstante generali interdicto loci, sepeliri possunt in Ecclesijs, & Cœmeterijs, de iure quidem antiquo, cum silentio, id est non solum sine pulsu campanarum sed etiam sine vilo officio, cap. Quod in te, de pœnit. & remiss. & Syluest. verbo, interdictum, §. qu. 8. vers. Quartum. Tabiena, verbo, interdictum, §. num. 1. & num. 12. §. vndecimo, Angelica, verbo, interdictum, 6. nu. 31. Palud. 4. d. 18. qu. 8. in artic. 4. princip. §. Quantum ad sextum decimum, §. Ant. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 4. §. Ratio. Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 76. Sotus 4. d. 12. q. 3. ar. 1. Conclus. 4. vers. Tertius Cou. in cap. Alma mater, par. 2. §. 2. num. 7. vers. Clericis, de sentent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capit. 44. §. 4. Alphonf. Viuald. tit. de interdicto, num. 213. Summa Corona tit. eod. num. 10. Vgol. Tab. §. 2. & expresse colligitur ex d. ca. Quod in te, ubi conceditur Clericis, qui interdictum seruauerunt, nec eius causa fuerunt, vt in Cœmeterio Ecclesiae sepeliri possent, de consuetudine autem licet Clericos modo etiam intra Ecclesiam sepelire, (quod olim solis Episcopis, & viris insignibus concedebatur, cap. Nullus, 1. §. q. 2. Alphonf. Viuald. cit. numer. 177.) & nouo iure, capit. Alma mater, sepeliri possunt etiam cum officio, dummodò officium fiat cum moderatione, d. cap. Alma mater, scilicet, ianuis clausis, voce submissa, & absque pulsatione campanarum &c. Quod ex eo probatur: quia cum ista moderatione conceduntur omnia profus officia, ergo & Missae officium, & alia diuina officia, & officia mortuorum recitari possunt.

ſunt. Quod ſi ſepeliendi ſint extra Eccleſiã, ſcilicet in Cæmeterio, ſi Cæmeterium ſit extra Eccleſiam in loco aperto, cadauer defuncti officium erit intra Eccleſiam, & poſtea in Cæmeterio cum ſilentio ſepeliendum eſt, & orationes quæ in ipſomet actu ſepeliendi dici ſolent, vel prius in Eccleſia, vel poſtea dici poſſunt. Addit tamen Vgol. & bene, vbi ſuprà, §. 2. num. 2. quod ſi interdictum aliquod generale loci latum eſſet, ſublata moderatione d. cap. Alma mater tunc quidem ad ius antiquum d. cap. Quod in te, redendum eſſet, & conſequenter ſimplex ſepultura ſine recitatione officij Clericis concederetur. Regula igitur generalis à Villaiego de interdicto generalis loci ſepultura Eccleſiaſtica Clericis concedatur. Quod procedit non ſolum ſi ordines maiores habeant, ſed etiam ſi primam tonſuram ſolummodo habeant, argum. capit. cum contingat, & DD. ibi, de ætat. & qual. ordin. Procedit etiam tum in Clericis ſecularibus tum etiam in Religioſis; Cum enim Pontifex priuilegium hoc ſimpliciter Clericis concedat, & ſimplex, & indefinita oratio vniuerſalis vim habeat, ex Barr. in l. Qui ædificium, ff. de ſeruit. Urban. & in l. ſi pluribus, ff. de leg. 2. & in fauoribus nomine Cleri extenditur ad Regulares, & Moniales, quamuis ſint nouitij, vt diximus cap. 4. in dicto 4. dub. 1. conſequenter priuilegium Clericis conſeſſum ipſius etiam concedi cenſetur. Item procedit hæc Regula in Clericis, quamuis verbo depoſiti eſſent, non enim vt ait Vgolin. in d. §. 2. num. 1. poſt gloſ. in c. 2. in verb. Priuilegio, de penis, lib. 6. Sylueſt. verbo, de gradatio, num. 8. verſ. Sexto, & Tabiena; eodem §. Primo, priuantur iſti priuilegio Clericali.

7 Dixi, quantum eſt ex parte ipſius interdicti, quia Clerici coniugati etiam ſi non ſint bigami, non gaudent hoc priuilegio d. cap. Quod in te. Hi enim duo tantum priuilegia Clericorum habent, fori & Canonis, 17. q. 4. ſi quis ſuadente Diabolo, & hoc ob cap. vnic. de Cler. coniug. libri 6. Nauar. in Manu. lib. 2. cap. 27. num. 176. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 4. verſ. Decimo, de ſent. excom. libri 6. Alphonſ. Viuald. titu. de Interdicto, num. 214. poſt Sotum in 4. diſt. 22. q. 3. art. 1. Concluſ. 4. niſi forte aliqui ex conſuetudine gauderent priuilegio ſepultura, vt in Aragonia, ex Nauar. in Man. c. 27. n. 174. & 176. Henricquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 44. §. 4. Vgol. Tab. 57. cap. 9. §. 2. Neque etiam excommunicati, & interdicti gaudent hoc ſepultura priuilegio etiam in loco non interdicto; Neque qui ob aliquod delictum commiſſum ſepultura priuantur, vt ſunt torneamentarij, quibus ob errore interdicitur Eccleſiaſtica ſepultura, capit. 1. de torneam. & glo. in cap. Nullus, 13. q. 2. Neque Clerici artem ioculatoriam exercentes, cap. vnic. de vita, & honeſt. Cler. libri 6. Neque Clerici, vt laici incedentes, ſi ter moniti non reſpiciant, c. in audientia, de ſent. excom. Neque actualiter depoſiti hoc priuilegio gaudent, vt habetur in cap. degradatio, de penis, libri 6. Sylueſt. Tabiena, & Vgo. locis proximè citatis.

9 Quinto certum eſt, Priuilegiatos quoſcumque, vt Eccleſiaſtica ſepultura tempore interdicti tumulari poſſint, licite ſepeliri poſſe; quod tamen priuilegium a ſolo Papa concedi poteſt cum hac ratione iuri communi derogetur, cui omnes Summo Pontifice excepto, ſubiiciuntur, arg. cap. 1. & cap. ſina. de Conſtitut. & cap. propoſuit, de conceſ. præb. vt rectè Vgolin. Tab. 5. cap. 9. §. 3. ino. 1. & 3. annotauit. Tale priuilegium cõceſſum eſt Templarijs; vt qui eorum fraternitati fuerint aſcripti, apud ipſorum Regularium Eccleſias, vel aliorum non interdictas, tempore interdicti ſepeliri poſſint, vt habetur in ca. vt priuilegia, de priuileg. Quod intelligendum eſt de ijs conſociatribus, ſeu oblatiſ, qui mutato habitu ſepſos perpetuo dederint Monafterio, vel abſque habitus mutatione, ſe, & ſua bona, vel omnia, vel ſecundum aliquos, maiorem bonorum partem Monafterio dederunt inter viuos, retento ſibi quamdiu vixerint in ſeculo uſufructu. Nec requiritur, vt confratres iſti aſſumant habitum Religioſorum, ſed mutent ſecularium, vel ſumant eorum habitum ſine profeſſione, arg. ca. conſulti, de Regular. vt latius Palud. 4. d. 1. §. q. 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad ſextum decimum, & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 2. num. 8. de ſent. excom. libri 6. exponunt, & fauet Nauar. in Man. cap. 27. num. 181.

10 Dubium primum eſt, An in illis diebus feſtiſ, quibus iuxta cap. Alma mater licitum eſt tempore interdicti generalis loci celebrare publicè officia diuina, licebit etiam in Eccleſijs, & Cæmeterijs ſepelire laicos mortuos, etiam cum officio ſepultura; id eſt, mortuorum? Quæres controuerſa eſt apud DD. & duæ ſunt opinioniones, una negatiua, quæ eſt glo. in Clem. 1. in verbo a iure, de ſepult. & Zab. ibi, q. 9. Card. Imola. Abb. Io. Vanchelius, & Bonifac. col. 3. & Anch. num. 5. verſ. Quinto not. ibidem. Ioan. And. Domin. Franc. Gemin. num. 8. in cap. Alma mater, in §. in feſtiuitatibus, Federic. Conſil. 111. num. 6. Gonſalus à Villaiego de interdicto, c. de interdicto, quos referit Couar. loco inſertus citando, Palud. 4. d. 18. q. 8. in ar. 2. princip. concluſ. 10. dum dicat nihil immutari quoad ſepulturam in capit. Alma mater. Vgolin. Tab. 5. cap. 9. §. 1. Qui Imola, Gonſalus & Vgol. contendunt in his feſtiuitatibus neque officium ſepultura; ſeu mortuorum fieri poſſe, etiam ſi corpus extra Eccleſiam ſeu locum ſacrum ſepeliatur, cum hoc officium pertineat ad diuinatorum officiorum celebrationem. Hanc autem eorum opinionem, quam Feder. & Franc. citatiorem, & Couar. communiorē vocant, probare contendunt, primo, quia in defunctis cellat ratio, propter quam conceditur viuentibus participatio officiorum diuinatorum in d. ca. Alma mater, quæ eſt, vt ſe fideles inducantur ad ſpem reconciliationis, quæ reconciliationis ſpes in defunctis locum non habet. Sed hæc ratio parum probat: nam a quæ valet in defunctis, ac in viuis, non quod defuncti hanc ſpem reconciliationis habere poſſint, ſed quia viuentes, ex eo quod vident defunctis concedi hanc reconciliationem, etiam in vita ſibi multo facilius illam ſibi concedendam fore ſperabunt, & procurabunt. Secundo probant, quia in cap. cum & plantare, §. Quod ſi templarij, de priuileg. & cap. vt priuilegia, §. illud. in eod. conceditur Templarijs, vt etiam in anno tempore interdicti aperire poſſint ianuam Eccleſie, & celebrare officium, vbi tamen expreſſe cauetur, ne tunc mortui ſepeliantur in loco ſacro, ergo eodem modo interpretari oportet d. cap. ſin. in feſtiuitatibus, de ſolis viuentibus, vt diuini officijs intereſſe poſſint, non autem vt mortui Eccleſiaſtica ſepultura tumulari poſſint. Sed hæc ratio multo minus eorum probat intentum: nam primo vt conſtat ex glo. in d. ca. cum & plantare, §. Quod ſi templarij, in verbo, defunctorum, de priuileg. quamuis eo die anni alij non admittantur ad ſepulturam, fratres tamen horum templariorum niſi excommunicati, aut interdicti ſint, ad ſepulturam admitti poſſunt. Nec mirum eſt, ſi alij excludantur, quia hoc priuilegium non eſt cõceſſum in fauorem aliorum, ſed ſolum in fauorem ipſorum fratrum templariorum, vnde ſatis eſt quod ipſi in quorum fauorem factum eſt priuilegium, ad ſepulturam admittantur; At verò, priuilegium d. ca. Alma mater, in fauorem totius populi Chriſtiani conſeſſum eſt, ergo pari ratione quilibet de populo gaudebit illo priuilegio, & ad ſepulturam poterit admitti. Secundo, cum Pontifex in d. ca. cum & plantare, conſeſſiſſe, vt ſemel in anno aperit ianuam in fauorem templariorum officia diuina celebrari poſſent, conſequenter iuxta eam Regulam cui communicamus viuo, poſſumus communicare & defuncto, c. tanè quod ſuper, 24. q. 2. tunc potuiſſent omnes ad ſepulturam admitti, niſi Papa expreſſe prohibuiſſet. Vnde cum in d. ca. Alma mater, non ſit talis prohibitio, conſequenter ex vi conſeſſionis officiorum diuinatorum, etiam ſepultura conſeſſa intelligitur. Ex eo ergo c. cum & plantare, potius contraria ſententia probatur.

11 Secunda & verior opinio eſt, aſſerentiũ his diebus Chriſti fideles ſepultura Eccleſiaſtica donari poſſe; Sic Calde. de Eccleſ. interd. memb. 6. verſ. Item quaeritur. Arch. ibi contrarius, in cap. Alma mater, num. 2. verſic. Sed hic intendet, de ſent. excom. libri 6. S. Ant. 3. par. tit. 27. de interd. c. 4. ante medium; Angelica, verbo, interdictum, 6. num. 33. Sylueſt. verbo, interdictum, §. q. 2. verſic. Quartum, & Tabiena, verbo, interdictum, §. nu. 12. §. vnde cõmo. Roſella verbo, interdictum, 2. num. 12. immo Feder. vbi ſuprà, Conſil. 111. fatetur Clericos officando in iſtis feſtiuitatibus circa laicos non fieri irregulares. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 181. in fine, vbi ait hanc opinionem tanquã fauorabiliorem.

horem seruandam esse. Couar. in capit. Alma mater, par. 2. § 5. num. 6. versic. Octauo, de sent. excomm. lib. 6. vbi ait hanc opinionem benigniorem & iure & æquitate defendi posse. Simon Maiol. lib. 3. de Irreg. cap. 23. nu. 8. in hanc potius inclinât sententiam, & expresse Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 5. & cap. 47. §. 4. Alphon. Viuald. tit. de interdicto num. 250. Quorum opinio intelligi debet, nisi laici fuerint specialiter, aut nominatim interdicti, aut causam dederint interdicto, aut consilium, auxilium vel fauorem præbuerint ad delictum, propter quod interdictum latum sit, ex Anton. Angel. & Alphonso Viuald. cit. Quæ sententia probatur, tum, quia priuilegium hoc iuris, tanquam fauorabile, amplè interpretandum est; tum quia cui communicamus viuo, etiam mortuo communicare possumus, cap. Sanè. t. 24. quæst. 2. Sed in istis festiuitatibus viuentes admittuntur ad omnia diuina officia intra Ecclesiam, ergo & mortui ad officium & sepulturam admitti possunt; tum, quia sepultura vel prohibita est quatenus pertinet ad officium, quatenus scilicet sepultura non debet fieri nisi cum officio, c. Quia diuina, 13. quæst. 2. vel quatenus sepultura pertinet ad Sacramenta, eo quod sepultura benedictio, amplè sumptio vocabulo Sacramenti, Sacramentum vocari possit. Sed neutrum horum impedit quo minus his diebus laici sepeliri possint vt constat. Non enim impediunt officia diuina, quia hæc concessa sunt, ergo & sepultura, quæ præcipue pertinet ad officium diuinum. Neque Sacramenta impediunt, quia benedictio sepulture proprie est officium, non Sacramentum, nisi valde improprie. Cum igitur in istis festiuitatibus concessa sint officia diuina, etiam sepultura concessa erit; ob quas rationes ego hanc veriorè sententiam esse censeo.

12 *Dubium secundum est*, An Clerici etiam in Ecclesia specialiter interdicta sepeliri possint? In qua re variae sunt DD. opinioniones. Quidam enim simpliciter negant, sic Innocentius in cap. fina. de excess. præl. & Ioann. Andr. in capit. Quod in te, de penit. & remiss. & Summa Astens. part. 2. lib. 7. tit. 16. artic. 3. in princip. Quia in d. c. p. Quod in te, cum conceditur Clericis sepultura, bis fit mentio generalis interdicti, & nulla profusa sit mentio specialis interdicti, illa ergo concessio solum habet locum in interdicto generali, non in speciali. Ideo autem conceditur in interdicto generali loci, ne cum omnia loca interdicantur, Clerici sepellantur in loco profano, quod non contingit in speciali interdicto, tunc enim in Ecclesia non interdicta sepeliri possunt.

Alij, vt Panor. in d. c. p. Quod in te, nu. 10. de penit. & remiss. Rosella, verbo, interdictum, 2. num. 10. Angelica, verbo, interdictum, 6. num. 32. Syluest. verbo, interdictum, 5. num. 10. quæst. 8. versic. Quintum. Tabiena; verbo, interdictum, 5. num. 12. §. Vndecimo, Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 2. num. 7. versic. Clericis, de sent. excomm. lib. 6. Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. ca. 44. §. 4. dicunt, existente speciali interdicto alicuius Ecclesie, Clericos illius Ecclesie sibi sepeliri posse, alienos vero non posse. Ratio est; quia alij Clerici, qui non sunt de illa Ecclesia habent suas Ecclesias non interdictas, in quibus sepeliri possunt, & proinde in Ecclesia specialiter interdicta sepeliri non debent, Clerici vero illius Ecclesie ibi sepeliri possunt, quia æquitas postulat, nè a suis Ecclesijs Clerici excludantur. Alij vt Hostiensis in cap. fina. de excess. præl. vniuersaliter tenent Clericos quoscumque tum illos, tum alterius Ecclesie, in Ecclesia interdicta sepeliri posse, & eandem sequi videtur Palud. 4. dist. 18. q. 8. in art. 2. princip. Conclus. 10.

13 *In hac re tria mihi videntur probabiliter dici posse.*

Primum est, Clericos eiusdem Ecclesie ibi sepeliri posse, secunda communis opinio DD. habet, & facit cap. vt priuilegia, de priuileg.

Secundum est, In rigore etiam Clerici alieni in eadem Ecclesia sepeliri possunt, & hoc non solum vbi reliquæ Ecclesie specialiter fuerint interdictæ, sed etiam si non essent. Ratio est; quia nullo iure inuenitur prohibitum aut concessum magis proprie Ecclesie Clericis, quam alienis. Deinde vt diximus capit. 5. vbi de diuinis officijs egimus,

mus, in Quarto dicto principali, in dubio post Notab. 8. sicut in prohibitione a sepultura in locis sacris, intelligitur prohibita tam Clericis ipsarum Ecclesiarum, quam alienigenis; ita in concessione sepulture Clericorum, intelligi debet concessa tam Clericis alienigenis, quam ipsius Ecclesie proprijs; maxime, cum hoc sit beneficium principis & fauorabile & ideo amplè interpretandum, arg. c. eum dilecti, de donat. & l. beneficium principis, ff. de const. Et confirmatur: quia prohibitio est odiosa, concessio est fauorabilis, ergo multo magis extendi poterit concessio ad Clericos alienigenas, quàm prohibitio, arg. c. odia, de reg. iur. lib. 6. præsertim cum supra docuimus hoc idem dicendum esse de officijs diuinis, quæ sunt principale, ergo & de sepultura, quæ est accessoria, argum. capit. accessorium, de reg. iur. libr. 6. Deinde, quia ratio huius concessionis est ordo Clericalis, at hæc æquè in alienigenis, ac in Clericis eiusdem Ecclesie militat, ergo, tam illi, quàm isti in Ecclesia specialiter interdicta sepeliri possunt. Item, quia multi sūt Clerici qui nullius Ecclesie sunt, vt sunt pro moti ad titulum patrimonij, & qui nullius Ecclesie seruitio destinati sunt, quos tamen durum est excludere a sepultura in Ecclesia interdicta, erga quam deuotionem habent, & vbi ante latum interdictum sepulturam elegerunt. Et denique, id probat Host. quia generale interdictum tantum valet quoad omnes Ecclesias, quàm speciale, quoad aliquas, argum. l. si duo in fine, ff. de administr. tut. si ergo interdictum generale non impedit sepulturam Clericorum etiam alienorum, nec speciale impedire debet.

Nec obstat, quod in d. ca. Quod in te, solum mentio fiat generalis interdicti, & nõ specialis; Quia hoc ideo fit, quia vt plurimum fertur generale interdictum, non speciale; at vbi legislator aliquid statuit de casu frequentiori, idem de casu minus frequenti decreuisse censetur, argum. l. vnicæ, iuncta gloss. in verbo, sponsam, C. de rapt. viig. & DD. ibi.

14 *Tertium est*, Quamuis Clericus alienus in Ecclesia specialiter interdicta sepeliri possit, vt diximus, honestius tamen est, vt in Ecclesia non interdicta sepeliri se faciat, si commodè eo deportari possit, & non longè abesset ab Ecclesia aliqua non interdicta, sic enim maior reuerentia Ecclesiastica censuræ, deferretur, & eius exemplo alij ad interdictum magis timendum prouocarentur. Quibus omnibus addendum est, Clericos in Ecclesia specialiter interdicta sepeliendos esse, absque officio Missæ, & absque cantu, & absque pulsatione campanarum, Quia cap. alma mater, nihil concedit pro eo tempore, sed solum pro interdicto generali, vnde quoad interdictum speciale loci manet dispositio iuris antiqui c. Quod in te, de penit. & remiss. & ita tradunt Palud. 4. dist. 18. q. 8. in art. 2. princip. Conclus. 10. Cou. in c. Alma mater, par. 2. §. 2. nu. 7. versic. Clericis, de sent. excomm. lib. 6. & Henriquez libr. 13. de excomm. & interd. c. 44. §. 4.

15 *Dubium tertium est*, An quæ dicta sunt de Clericis circa sepulturam, procedant etiam in religiosis? Respondeo affirmatiue ex Palud. 4. d. 18. quæst. 8. in articulo 2. princip. Conclus. 10. & Tabiena, verbo interdictum, 5. num. 12. §. Vndecimo, in princip. Ratio est; quia vt ante dictum est, priuilegium Clericorum est fauor, fauores autem Clericorum ad religiosos extenduntur, sicut videmus in iure plerosque fauores Clericorum expresse ampliatis ad Religiosos. Et circa materiam interdicti, de qua nunc est sermo, prius concessa sunt hæc priuilegia Religiosis, quam Clericis secularibus, vt colligitur, ex ea. vt priuilegia, & c. in his, de priuileg. & cap. Quod in te, de penit. & remiss. & præterea in cap. alma mater, concessum est tam in Ecclesijs Clericorum, quam in Monasterijs Religiosorum fieri omnia officia diuina sicut prius, cum certa tamè moderatione, vnde quæ de Clericis dicta sunt, pati ratione de Religiosis dicenda erunt.

16 *Dubium quartum esse potest*, An priuilegiatus vt interdicti generalis tempore officia diuina, audiat, & Sacramenta suscipiat, ad sepulturam Ecclesiasticam admitti, & i loco sacro sepeliri possit? Vgo. Tab. 5. c. 9. §. 3. n. 2. negat, eo quod sepultura, nec officium diuinum est, nec Sacramentum. Alij tamen oēs, quos viderim, talè ad sepulturam admitti posse affirmant.

mans, ſive ſint privilegiatus ſolum ſuper auditione diu-
norum, non facta mentione Sacramentorum, ſive ſit pri-
uilegiatus ſuper participatione Sacramentorum tantum
& a fortiori ſi privilegiatus ſi, ſtam ſuper Sacramentorum
ſumptione, quam diuini orſu auditione. Ratio eſt: quia cui
communicamus, uiuo etiam mortuo communicare debe-
mus, argum. cap. ſauē, l. 2. q. 2. & cap. ex parte, 2. de
ſent. & i. i. p. i. docent Ioan. Calder, & Anchar, in cap.
Alma mater, num. 1. 5. de ſent. excom. un. lib. 6. S. Anto. 3.
par. tit. 27. de interd. cap. 4. circa medium, Angelica, ver-
bo, Interdictum, 6. num. 36. Sylueſt. verbo, Interdictum,
5. quaſt. 8. num. 10. verſ. Sextum. Tabiena, verbo, Interdi-
ctum, 5. num. 12. §. Vndecimo Feder, de Sen. Conſil. 186.
Henriquez lib. 1. 3. de excom. & de interd. cap. 4. §. 5. Qui
omnes docent privilegium pro officijs conſeſum exten-
di debere ad ſepulturam, quippe quæ præcipue pertinet
ad officium diuinum, & quia fauor principis late inter-
pretandus eſt, & ſequitur ex doctrina ſuperius a nobis tra-
dita.

17 *Dubium quintum eſt*, An Eccleſia parochiali ſpecialiter
interdicta, vel tota parochia generaliter interdicta, paro-
chiani illius parochiæ ſepulturam eligere, & de facto in
alia Eccleſia non interdicta extra ſuam parochiam ſepeli-
ri poſſint? Hæc difficultati reſpondent cõmuniter DD.
vt S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, c. 4. poſt medium,
Sylueſt. verbo, Interdictum, 5. quaſt. 8. verſicu. Quintum,
propè finem. Tabiena, verbo, Interdictum, 5. numer. 12. §.
Vndecimo, in princip. Roſella, verbo, Interdictum, 2. nu.
12. poſt Paludan. in 4. diſt. 18. quaſt. 8. in art. 4. præcip. §.
Quantum ad ſextum decimum, citantes etiam Innoc. in
cap. vt privilegia, de privileg. cum diſtinctione, ſi enim in-
terdictum latum ſit propter delictum populorum, id eſt,
in pœnam laicorum temporalem, quæ eis infligitur, etiã
non deliquerint ipſi populi parochiæ, ſed eorum Domi-
nus, aut Rector temporalis, aut ſaltem totus populus non
deliquerit, ſed pars tantum, tunc parochianos nec in Ec-
cleſijs interdictis, nec alibi ſepeliri poſſe dicunt: Sin autem
Eccleſia interdicta ſit propter delictum Clericorum tan-
tum ad eos puniendos, tunc quidem parochianos alibi ſepeli-
ri poſſe concedunt, pro quo facete videtur cap. ſi ſenten-
tia, de ſentent. excomm. lib. 6. vbi expreſſe habetur,
*Interdicto Clero non comprehendit populum, neque etiam e
conuerſo.* Ex quo loco colligunt plerique DD. quod quan-
do interdictum in pœnam populi, vel Rectoris tempora-
lis latum eſt, non poſſunt qui de illo populo ſunt, neque ibi,
neque alibi participare Diuinis. Ceterum, meo iudicio ni-
hil tale ſtatuitur in illo cap. ſi ſententia, ſolum enim qui
ſunt de illo populo prohibentur participare Diuinis, quan-
do non ſolum locus, ſed etiam populus in pœnam Domi-
ni, vel populi interdictus eſt: Quandocumque ergo ſolus
locus interdictus erit, qui culpabiles non exiſtunt, alibi ſepeli-
ri poſſunt.

18 *Dubium ſextum eſt*, An exiſtente interdicto personali
generali populi, Clerici qui in illo populo ſunt, in Eccleſijs
aut Cæmeterijs ſepeliri poſſint? *Reſpondeo* ex communi
DD. conſeſu, poſſe, quia vt antea dictum eſt, ſub interdi-
cto populi, non comprehenditur locus, neque Clerici.

19 *Dubium ſeptimum eſt*, Vbinam ſepeliri debeant Laici
tempore interdicti? *Reſpondet* Calderinus tract. de Eccle-
interd. membr. 6. par. 2. No. 8. poſſe, & debere ſepeliri;
cautum enim iure eſt, ne defunctorum corpora inhumata
iaceant, cum ſit contra pietatem humanam, argum. ca.
placuit, 2. q. 5. & docent S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd.
cap. 4. vtrã medium, Sylueſt. verbo, Interdictum, 5. q. 8.
verſ. Tertium. Tabiena, verbo Interdictum, 5. num. 12. §.
Vndecimo. Henriquez lib. 1. 3. de excomm. & interd. ca.
4. 9. 4. Non tamen vt præfati auctores tradunt in loco ſa-
cro ſepelientur; ſed ſi locus ſit interdictus, extra locum il-
lum in campo aliquo, aut etiam in Cæmeterio per Episco-
pum deputato, non tamen benedictio, & conſecratio, ſepeli-
entur, idque abſque tunere Eccleſiaſtico & officio dum-
modo viui perſonaliter interdicti nõ fuerint, nec cauſam
interdicto dederint, arg. ca. ſi ſententia, §. ceterum, verſi.
Qui culpabiles, a contrario ſenſu, de ſentent. excomm. lib.
6. & faciunt quæ tradit gloſ. in Clement. prima, in ver-

bo, Cæmeterijs, de ſepult. quam ſequitur Vgol. de cenſu
Eccleſ. Tabul. 1. cap. 9. §. 4.

20 *Dubium octauum eſt*, de Perſonis morientibus tempore
interdicti generalis, vel ſpecialis, ſuppoſito, quod perſone
culpabiles fuerint, aut ſpecialiter interdictæ? *Reſpondeo*
huiusmodi moriantur cum penitentia, potuerint, & de-
buerint in articulo mortis abſolui per Sacerdotem, cum
nulla cenſura in eo articulo reſeruaſa ſit, & conſequenter
in Eccleſia, aut Cæmeterio & loco ſacro ſepeliri poterunt
ſin verò cum penitentia moriantur, vel etiam cum ſignis
penitentia, ſed ſine abſolutione Sacerdotali, tunc quidem
ſi ſigna penitentia oſtenderit, etiam poſt mortem abſolu-
ui poſſunt, ſi tamen ante mortem abſoluti non eſſent, non
debent in Eccleſia ſepeliri, ſed extra, ex Sylueſtro, in ver-
bo, Interdictum, 5. q. 8. verſ. Primum; ſin autem ſigna peni-
tentia non dederint, aut erat perſona huiusmodi, de qua
probabile ſit quod permiſſet penitentiam & abſolutionem,
& ſic etiam poſt mortem abſolui poteſt, aut erat talis vi-
vt probabiliter credatur non periturum penitentiam &
abſolutionem, & ſic extra locum ſacrum ſepeliendus erit,
præſertim ſi conſtet eum in penitentem fuiſſe, & obſer-
uatum, & ſi eſſet interdictus propter contumaciam.

21 *Dubium nonum eſt*, An ſepulti extra locum ſacrum tem-
pore interdicti, relaxato poſtea interdicto ad locum ſacrum
transferendi ſint? *Reſpondeo* ſi in morte apparuerint ſigna
penitentia, dummodo non fuerint culpabiles, exhumari
poſſunt, & de nouo ad locum ſacrum transferri, ubique ſepeli-
ri. Sic Innoc. in cap. Tanta, de exceſſ. prælat. qui citat
cum illorum, de ſent. excom. idem tener Hoſt. in d. c. Tanta,
& allegat e. A nobis, 2. de ſent. excom. & Gloſ. in Clem.
1. in verbo eis, quibus, de ſepult. quaſt. Inno. & Hoſt. cum
idem docet Panorm. in cap. Quod in te, nu. 10. in fine, de
pœnit. & remiſſ. qui etiam ad hoc citat Innoc. & Io. And.
conſentient etiam Calderin. tra. de Eccleſ. interd. membr.
6. p. 2. nu. 14. Palud. 4. d. 18. q. 8. in art. 4. principali, §. Quan-
tum ad ſextum decimum, qui citat d. cap. cum illorum, de
ſent. excom. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. vtrã
medium. Angelica, in verbo, interdictum, 6. nu. 3. Sylueſt.
ſter loco citato, in dubio octauo, Tabiena, verbo, interdi-
ctum, 5. nu. 12. §. vndecimo, & Vgol. de cenſu. Eccleſ. Tab. 1.
c. 9. §. 4. & Summa Aſtenſis, par. 2. lib. 7. tit. 16. ar. 3. in præ-
cipio. Nau. in Man. c. 27. nu. 176. Henriquez lib. 1. 3. de ex-
com. & interd. c. 4. §. 5. qui ait ſic in praxi obſeruari. Sum-
ma Corona, tit. de interdicto, num. 10. Alphoſius Vual-
tit. de interdicto, num. 176. Hinc colligo tempore locali
interdicti caute aduertendum eſſe, vt defuncti ſine ſignis
penitentia ſeparatim ſepeliantur ab illis, qui cum ſignis
penitentia mortui ſunt, quia hi vltimi tantum ſunt po-
ſtea ad loca ſacra transferendi.

22 *Dubium nonum eſt*, An ſi quis contra interdictum
Eccleſiæ tempore interdicti ſepultus ſit intra Eccleſiam, vel
Cæmeterium, & antequam inde extrahatur, tollatur ſeu
relaxatur interdictum, exhumandus ſit, & alibi ſepeli-
endus? *Reſpondeo* ſi ſic ſepultus in Eccleſia, vel Cæmeterio
eſſet interdictus, & non dedit ſigna penitentia, præſertim
cum dare potuiſſet, exhumandus erit quàm primum, ſi in-
men cadauer eius ab alijs diſtingui poterit, arg. cap. ſi
de ſepult. talis enim nõ eſt dignus ſepultura Eccleſiaſtica.
Dixi, *ſi cadauer eius ab alijs diſtingui poſſit*, alias exhumandus
non erit, ne innocentes, & non præſciti ab Eccleſiaſti-
cum cõnocentibus, & præſcitis, Eccleſiaſtica ſepultura pri-
uentur, ſin autem non interdictus ſepultus ſit in Eccleſia,
aut Cæmeterio tempore locali interdicti, tunc Doctores
communiter concedunt poſt relaxatum interdictum non
eſſe amplius exhumandum quia tunc res ad eum ſtatim
deuenit, a quo incipere potuit, c. placet, de conuerſ. conu-
& l. Quia ad eum, ff. ad legem Aquil. ita Gloſ. in Clem. 1.
in verbo eis, quibus, de ſepult. & citat Innoc. & Hoſt. in c. d.
de exceſſ. prælat. & glo. in c. ſi Ciuitas in verbo, ſepeliri, &
ſent. excom. lib. 6. & glo. in c. A nobis, 2. in verbo forma ſepeli-
entur, de ſent. excom. in antiq. Palud. 4. d. 18. q. 8. in art. 4.
princip. §. Quantum ad ſextum decimum, S. Anton. 3. par. tit.
27. de interdicto, cap. 4. poſt medium. Angelica, ver-
bo, interdictum, 6. nu. 3. Sylueſt. in verbo, interdictum,
5. quaſt. 8. verſicu. Primum. Tabiena, verbo, interdictum, 5.
num.

num. 12. §. vndecimo. Nauar. in Manual. ca. 27. num. 176. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 44. §. 5. Vgol. Tab. 5. capit. 9. §. 4. & cap. 11. §. 1. num. 14. Quamuis enim ibi sepultus sit contra præceptum Ecclesie, multa tamen fieri prohibentur, quæ facta tenent, & maxime, quia cessante interdicto cessare debet, & prohibitio. argum. capit. cum cessante, de appellat. & ita praxis obseruat, vt Henriquez vbi supra notauit.

3) *Dubium vndecimum est, An tempore interdicti licitum sit Clericis accipere mortuaria, siue funeralia & alias oblationes etiam ab interdictis defunctis, & pro illis orare?* Respondet, si mortui sint cum signis penitentiae posse. Sic Calderin. tract. de Eccles. interd. memb. 6. par. 2. Innoc. in cap. Tanta, de excessi. prelat. Paluda. 4. d. 18. q. 8. in artic. 4. principali. §. Quantum ad sextum decimum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. ca. 4. vltra medium. Angelica, verbo interdictam 6. numer. 37. Tabiena, verbo interdictum 5. numer. 12. §. vndecimo. Syluest. verbo interdictum 5. §. 8. vers. 7. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 174. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. cap. 44. §. 5. Vgol. Tab. 5. cap. 11. §. 4. num. 2. & citant pro hoc cap. Quicumque intra, 11. q. 2. At verò si penitentes non sint, nec pro eis orandum esse eorum mortuaria recipienda sunt, arg. ca. fin. dist. 88. ex Paluda. Anton. & Syluest. cit. ceterum Ioann. And. in Clem. 1. de sepul. non ita simpliciter hoc concedere audeo, sed distinctione opus esse affirmat: Aut enim, inquit, Clerici ista accipiunt tempore interdicti pro sepultura de facto, restita contra interdictum, & sic illicite accipiunt, quia præsumuntur participes delicti; immo etiã non ipsi Clerici, sed alij contra voluntatem eorum sepelirent in loco sacro contra interdictum, adhuc Clerici ista recipere non possunt, quia participare videntur in crimine; sin verò mortui sepeliuntur extra Ecclesiam, non violaretur interdictum, & sic Clerici mortuaria licite accipere possunt. Et quamuis hæc Io. Andr. opinio in foro iudiciali locum habere possit, in quo statut præsumptionibus; in foro tamen conscientie, vbi cessat omnis præsumptio, locum non habebit. Vnde dicendum est, si quis tempore interdicti reclamantibus verè Clericis in Ecclesia sepeliatur, poterunt Clerici absque vilo scrupulo mortuaria accipere; Quia ex aliorum delicto non debent Clerici deterioris conditionis fieri, cessante ex parte ipsorum omni dolo, & fraude,

an pulsari queant.

- 9 Campanæ tempore interdicti ad concionem, seu prædicationem pulsari possunt.
- 10 Campanæ pro literarum Apostolicarum, aut aliarum publicarum scripturarum ostensione interdicti tempore pulsari poterunt.
- 11 Campanæ pro gestatione Sacramenti Eucharistie ad infirmos interdicti tempore pulsari possunt.
- 12 Campanæ ad festi solemnitatem populo significandam, non obstante interdicto, pulsari valent.
- 13 Campanæ pro quacunque alia re, quæ ad officium diuinum, sepulturam, & similia non pertinet, interdicti tempore pulsari possunt.
- 14 Campanæ pro omnibus officiis diuinis, non obstante interdicto, in festiuitatibus commemoratis in c. Alma mater pulsari possunt.
- 15 Ingressus in Ecclesiam cui prohibitus est, in Ecclesiam, quando diuina officia non celebrantur, ingredi potest.
- 16 Excommunicatus quare Ecclesiam ingredi non prohibetur.
- 17 Interdictus ne Ecclesiam ingrediatur, non solum in Ecclesiam interdictam consecratam, sed etiam in non consecratam, tempore, quo celebrantur officia diuina, ingredi prohibetur.
- 18 Interdictus ne Ecclesiam ingrediatur, in Ecclesia diuina facere nequit, in festis concessis in cap. Alma mater.
- 19 Interdictus cui est ingressus in Ecclesiam, Sacramenta in ecclesia ministrare nequit.
- 20 Interdictus ne in ecclesiam ingrediatur, alteri diuina facienti in ecclesia, neque vt clericus, neque vt laicus inferuire potest.
- 21 Interdictus cui est, ingressus ecclesie, nec Sacramenta sumere, nec orationes priuatas ibi, tempore diuinorum facere potest.
- 22 Episcopus interdictus ne in ecclesiam ingrediatur, Missam extra ecclesiam celebrare potest.
- 23 Interdictum de non ingrediendo ecclesiam, non ecclesie, sed personæ inhaerere censetur.
- 24 Interdictus ne in ecclesiam ingrediatur, si durante interdicto moriatur, nisi penituerit, neque in ecclesia, neque in cimiterio sepeliri potest, & quæ huius ratio sit.
- 25 Interdictum de non ingrediendo ecclesiam, in articulo mortis, per quemcunque Sacerdotem, siue generale, siue personale fuerit, relaxari potest.
- 26 Interdictus ne in ecclesiam ingrediatur, honorum, quæ ab ecclesia publice, aut priuatim fiunt, particeps est, & quænam huius sit ratio.
- 27 Indulgentiarum, an, & quando capax est is, cui ingressus in ecclesiam est prohibitus.
- 28 Indulgentiæ illis tantum profunt, qui illud faciunt, pro quo indulgentiæ conceduntur.

Quid circa pulsationem Campanarum tempore interdicti liceat, & quid ei, cui aditus in Ecclesiam interdictur, prohibetur sit. Cap. IX.

SUMMARIUM.

- 1 Campanæ ad horas Canonicas dicendas, vel ad Missarum celebrationem interdicti tempore pulsari non possunt.
- 2 Campanæ Clericorum ad horas Canonicas notificandas, quamuis deinceps officia diuina non recitentur, pulsari nequeunt, secus autem de laicorum campanis dicendum est.
- 3 Campanarum loco, alijs instrumentis, vt in triduo pascha si, interdicti tempore pulsare non licet.
- 4 Campanæ pro sepultura Clericorum quando pulsari poterunt tempore interdicti.
- 5 Campanæ ad salutationem Angelicam ter in die tempore interdicti pulsari possunt.
- 6 Campanæ pulsatio ad salutationem Angelicam vnde desumpta, & quinam huius institutores fuerint.
- 7 Campanæ in aduentu Prælati, aut Principis, non obstante interdicto pulsari possunt.
- 8 Campanæ pro reliquiarum ostensione tempore interdicti.

Quod pulsationem campanarum hæc communiter ab auctoribus traduntur.

Primo enim certum est, non posse pulsari campanas ad horas Canonicas dicendas, aut ad Missarum solemniam celebranda, etiam si clausis ianuis, & voce submissa horæ recitentur, & Missa celebretur, vt colligitur ex cap. Alma mater, §. adijcimus, de sent. excom. lib. 6. & DD. ibi. Calderin. de Eccles. interd. par. 1. §. sed nunquid. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. prope finem. Panorm. in c. Quod in te, num. 4. de penit. & remiss. Ioan. And. Dominic. Ancharan. num. 6. Franc. in d. ca. Alma mater. Angelica, verbo interdictum 5. nu. 7. §. Sexto. Syluest. verbo interdictum 5. q. 5. vers. primam, & Sextam. Tabiena, verbo interdictum 6. num. 5. §. Quarto. Gonfal. a Villadiego, de integ. cap. 2. de interdicto. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 177. Couar. in cap.

cap. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 5. vers. Decimo tertio, de sent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 46. §. 1. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 5. c. 8. §. 2. Id quod procedit primo, siue intra Ecclesiam sint siue extra eam, longeque ab Ecclesia remotæ sint, alioquin fraus fieret contra cap. Quanto, de priuileg. & c. cum quid vna via, de regul. iur. lib. 6. Ratio est, quia earum pulsatio non ideo prohibita est, quod in Ecclesia sint, sed ne ipsæ ad officia diuina pulsantur, & ideo siue intra Ecclesiam sint, siue extra, ad officia diuina notificanda pulsari prohibentur. Secundo, eadem ratione nec parua campanula pulsari debet, qua conuocari solent Clerici ad horas dicendas. Tertio neque licet Sacristæ cum signo campanula conuocare hunc aut illum Sacerdotem ad Missam celebrandam, tum, quia prohibitum est pulsari campanas, c. Quod in te, de penit. & remiss. tum quia fieri potest, vt a vicinis audiantur. Sic Calderin. & alij vbi supra. Quarto procedit etiam in pulsatione campanæ tempore elevationis Eucharistiæ, neque enim tempore interdicti pulsari potest campana in signum elevationis SS. Corporis Christi in Missa, ex Couar. Vgolino, & alijs vbi supra.

2. Secundo, pulsari non possunt campanæ Clericorum, & Ecclesiarum pro singulis horis Canonicis, vt pro Tertia, Sexta, Nona, & huiusmodi notificandis, quamuis deinceps officia diuina tunc non recitentur, quia præsumeretur factum in fraudem ad horas recitandas, & homines inde scandalum paterentur, ex Calderin. vbi supra Anchar. in cap. Alma mater, nu. 6. de sent. excomm. lib. 6. Vgol. cit. Dixi, Campanas Clericorum, quia campanæ laicorum etiam ad horas istas notificandas pulsari possunt, ex S. Anton. & Tabiena locus proxime allatus; Immo verò si laici Clericorum campanas pulsarent sine consensu eorum ad istas horas notificandas, excusarentur Clerici cessante fraude & dolo, vt notant Ioannes de Deo, relatus ab Angelo verbo interdictum 5. num. 7. quem ipse sequitur, & Sylu. verbo interdictum 5. num. 7. qu. 5. vers. Sextum, vbi addit contra Calderin. etiam Clericos posse pulsare suas campanas ad horas notificandas, quod dictum vt verum sit, intelligi debet, cessante omni dolo & fraude, ad commune populi vtilitatem, qui in suis exercitijs regitur pulsû istarum campanarum, vt experientia testatur; Quæ sanè opinio Syluestri mihi in foro conscientia videtur probabilior, cum sententia Calderini in præsumptione fundata sit, & cum Syluestro consentiunt. Nau. in Man. c. 27. num. 177. vers. Duodecimo, in illis verbis aut notificandum horas Cou. vbi supra, & Vgo. Tab. 5. c. 8. §. 2. & significat Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 46. §. 1. in fine.

3. Dubium tamen est, An alijs instrumentis loco campanarum pulsare liceat, vt sit triduo ante Pascha? Henriquez vbi supra, videtur affirmare hoc esse licitum, dum velit strepitu lignei instrumenti, vel tubæ euocari posse ad officia. Rectius tamen docet Vgol. cit. id non licere, dummodo per ea tunc diuina faciendæ esse significetur laicis. Ratio est, quia censentur loco campanarum; subrogatum autem eius naturam sumit, in cuius locum subrogatur, argu. l. si eum, §. qui iniuriarum, & ibi not. Iasac DD. ff. si quis caur. & idem docet Couar. in d. cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 5. vers. Decimo tertio, in verbo Cymbalorum, de sent. excomm. li. 6. ideo autem mentio campanarum solum fit, quia hæc sunt communia instrumenta, quæ de more ad diuina pulsantur, quæ etiam de causa Toletus lib. 1. ca. 20. docet, nec organa pulsari posse.

4. Tertio, pulsari non possunt campanæ pro sepultura Clericorum, nisi in festiuitatibus illis, de quibus infra dicitur. Sic S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. vltra medium. Angelica, verbo interdictum 6. num. 37. Tabiena, verbo interdictum 5. num. 12. §. Vndecimo. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 44. §. 4. & colligitur ex capitulo Quod in te, de penitent. & remiss. Quod enim ibi dicitur cum silentio, non est intelligendum de silentio officij funeralis, quia cum conceditur quod maius est, scilicet dicere Missam, & horas submisit, etiam officium funeralis concedi censetur, vt auctores citati Anton. Angel. Tabiena. Henriquez, & alij notant, sed de silentio campanarum.

5. Quarto, pulsari possunt campanæ omnes ter in die ad salutationem Angelicam, cuius meminit gloss. in verbo Zabazala, in Clemen. 1. de iudicis. ita Calderin. vbi supra num. 97. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. ca. 4. ante finem. Angelica, verbo interdictum 5. numero 7. Syluest. verbo interdictum 5. quæst. quinta, vers. Sextum. Tabiena, verbo interdictum 6. num. 5. §. Quarto. Nau. in Man. cap. 27. num. 177. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 46. §. 1. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 5. vers. Decimo tertio, qui alios refert, de sent. excomm. lib. 6. Toletus lib. 1. instruat. Sacerd. capit. 20. Ratio est, quia saluatio illa gloriose Virginis, nec officium diuinum est, nec officio diuino, aut ordini annexa. Vbi obiter aduertendum est ex Henriquez lib. 13. cap. 12. §. 4. hunc morem pulsandi ter ad precem Angelicam, sumi ex Psal. 54. Vespere mane, & meridie narrabo. Theodoricus autem Archiepiscopus Colonienfis censetur esse primus, qui instituit, vt mane recitaretur; Et Gagninus in vita Ludouici Xij. Regis Galliarum refert, quod hic Rex instituit, recitari in meridie, quod confirmauit Calixtus Papa III. vt refert Platina in vita eius. Et Ioannes Papa XXI. qui vocari solet XXI. instituit dici vespere in memoriam incarnationis. Refert autem Christophorus Verucchinus Capucinus, in Compendio suarum Meditationum, in fine meditationis decime septima, quæ est de incarnatione Christi, Patres Capucinos ex institutione S. Bonauenturae, bis in die, videlicet, vespere, & mane, ad salutationem Angelicam campanas pulsare; vespere quidem in memoriam salutationis Angelicæ, quandoquidem creditur B. Virginem tunc temporis ab Angelo salutatam fuisse; Mane autem, eo quod circa illud tempus a B. Virgine recessisse Angelus Gabriel creditur. Huius etiam pulsationis campanarum etiam mentionem faciunt Pan. seu potius Anton. De Butt. in c. 1. num. 2. de offic. custod. inter opera ipsius Panormitani, & Sandoval. de offic. Eccl. par. 2. c. 4.

7. Quinto, pulsari possunt campanæ in aduentu Prelati Ecclesiastici, necnon in aduentu Principis secularis, aut alterius insignis personæ, ex S. Anton. Tabiena, & Henriquez locis citatis, & Syluestro, verbo interdictum 5. q. 5. vers. Sextum.

8. Sexto, pulsari etiam possunt pro ostensione reliquiarum ex S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 4. ante finem. Tabiena, verbo interdictum 6. §. Quarto. Nau. in Man. c. 27. num. 177. Henriquez lib. 13. cap. 46. §. 1. post Calder. de Ecclesiast. interd. memb. 6. num. 96.

9. Septimo, pulsari possunt campanæ ad prædicationem verbi Dei, ex S. Anton. Tabiena, Syluestro, Nauar. Henriquez cit. Couar. in d. cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 5. vers. Decimo tertio, de sent. excomm. lib. 6. Ratio est, quia prædicatione licita est tempore interdicti, & non est officium diuinum, vt supra diximus.

10. Octauo, pulsari possunt pro ostensione literarum Apostolicarum, vel etiam aliarum literarum publicarum ex S. Anton. & Sebast. vbi supra.

11. Nono, pulsari possunt pro gestatione Sacramenti Eucharistiæ ad infirmos, sic S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. circa medium. Angelica, verbo interdictum 6. numero 21. Tabiena, verbo interdictum 5. §. Septimo. Nauar. in Man. cap. 27. num. 179. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 45. §. 2.

12. Decimo, pulsari possunt pro festo, ad significandam populo festi solemnitatem, Ang. verbo interdictum 5. nu. 7.

13. Vndecimo, pulsari possunt pro quacunque alia re, quæ non pertinet ad officium Diuinum, sepulturam, & similia ex Angel. verbo interdictum 5. numero 7. Tabiena, verbo interdictum 6. §. Quarto. Nauar. in Man. cap. 27. num. 177. Couar. in d. cap. Alma mater. cit. Henriquez lib. 13. cap. 46. §. 1.

14. Duodecimo, pulsari possunt campanæ etiam pro omnibus officijs Diuinis, sepultura, & huiusmodi in festiuitatibus illis, de quibus habetur, cap. Alma mater. Flora de hæc pulsatione campanarum videri possunt apud Anton. de Buttio, in d. c. 1. de offic. custodis, vbi ait campanam diuina Campana, vbi primo vsus eius fuit inuentus. Et de pulsatione campanæ hæc tenet.

Quoad etiam verò, cui ingressus in Ecclesiam interdictus est, licet recedantur.

11. Primo enim talis in Ecclesiam ingredi prohibetur, ut ipso verborum propria significatio denotare videtur, & docent Ioan. Calderin. de interdicto Ecclesiastico, memb. 2. vers. Sed queritur. Panor. in c. cum Ecclesia, numer. 5. de immunit. Eccles. Paul. Fuscus lib. 2. de visit. & regim. Eccle. c. 32. num. 7. & Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. c. 16. §. 1. & colligitur ex cap. is cui, de sent. excomm. lib. 6. vbi ei, cui ingressus Ecclesie interdictus est, per consequens interdicta est celebratio Diuinorum in Ecclesia; Vnde Panor. vbi supra, argumentatur in primis, & vt antecedens simplicem dicitur ei prohibitum esse. At verò alij, vt Innoc. in ca. sacro, verbo ingressum, de sent. excom. & Anch. & Gemin. in d. cap. is, cui, de sent. excom. lib. 6. Nauar. in Manu. cap. 27. num. 170. & Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 3. vers. poterit tamen, de sent. excom. lib. 6. & Alphons. Viuald. tit. de interdicto, num. 153. & Sebast. Medices vbi supra, q. 9. talem in Ecclesiam ingredi posse, & orare quando diuina non aguntur, existimant, ea ratione persuasi, quod excommunicatus in Ecclesia esse possit, ex glos. in capit. studer. i. questio. 1. Quæ tamen ratio parum valet, quia responsio potest, vt respondet Vgolinus vbi supra, idco excommunicatus ingredi posse Ecclesiam, eo quod per excommunicationem solo confortio fidelium priuatus sit, non autem communionem patrietum; Cui autem interdictus aditus in Ecclesiam, illi speciatim prohibetur ingressus in eam. Quamuis igitur, si verborum significationem in suo rigore consideremus, opinio prima vera esse videatur, quia tamen rigor iuris nonnumquam temperandus est, & odia, quantum fieri potest, restringenda sunt, hanc secundam sententiam æquitati magis conformem esse puto, immo accedente fere communium Doctõrum consensu, vt Iustus lib. 4. cap. 7. Decimus octauus modus, diximus, hanc etiam ipsi iuri magis consonam esse existimo, ita vt iura, quæ ingressum in Ecclesiam prohibere videntur, intelligi debeant de ingressu publico, & tempore celebrationis, vt eo in loco, exposuimus. Siue igitur hoc interdictum ab homine, siue a iure latum sit, (nam de vtroque agitur in d. cap. is, cui, ex glos. ibi, in verbo interdictus, & Anchar. ibi.) in Ecclesiam modo expõsto ingredi nequit; Quod procedit, quocumque se interdictus iustificatur, quia interdictum personæ inhaeret, & Ecclesia vbiq; vna est, licet varijs in locis sita sit. ex glo. in cap. si quis presbiter, 7. quest. 1. & Anton. de Butr. in cap. 2. num. 3. de offic. deleg. lib. 6. procedit etiam in Ecclesia interdicta, cum enim hæc Ecclesie immunitatem retineat, vt notat Panor. in capit. penult. num. 8. de immunita. Eccles. nec in eam sic interdictus ingredi valet; sicut neque in Ecclesiam non consecratam dum diuina officia celebrantur ingredi poterit, dummodo auctoritate Episcopi fuerit erecta, cum & hæc immunitate Ecclesie consecrata gudeat, vt habetur in cap. pen. & ibi Panor. de immunit. Eccles. & glos. in capit. fina. in verbo, Non consecrata, de consecrat. Eccles. vel altar. Calder. de Eccles. interd. memb. 2. Anchar. & Gemin. in d. cis cui.

18. Secundo, Talis neque in Ecclesia diuina facere potest, vt colligitur ex d. cap. is, cui de sent. excomm. lib. 6. & DD. & Glo. in c. 2. in verbo, interdictum, de censib. lib. 6. Innoc. in c. sacro, numer. 2. in verbo ingressum, de sent. excom. in anteq. & Panor. in c. cum dilectus, num. 20. de consuetud. Immo verò neque in festis illis diebus, qui habentur in c. Alma mater, §. in festiuitatibus, de sent. excomm. lib. 6. diuina facere potest; quamuis enim tunc interdictis permiffum sit, vt diuinis interfint, non tamen vt Diuina faciant eis concessum est.

19. Tercio, Non potest Sacramenta in Ecclesia ministrare, sed rones allatas, vt expresse docent Innoc. in d. c. sacro, num. 2. & Vgo. Tab. 5. c. 16. §. 2. num. 3.

20. Quarto, Alteri Diuina facienti sic interdictus in Ecclesia inferuire non potest, non modo vt Clericus, sed neque vt laicus, cum ei ingressus in Ecclesiam, vt diximus prohibitus sit, ex Philip. Franco, in d. cis cui. Immo verò, etiam si Sacerdos extra Ecclesiam sacra faceret, sic interdictus in Ecclesia illi inferuire non potest, vt cautando Epistolâ,

aut Euangelium, vt Subdiaconus, aut Diaconus, job rationes allatas. Sic Calder. cit. & Anchar. in d. cis cui, numero 1. vers. ad idem, & Gemin. in d. cis cui, numero 8. Sed licet si Sacerdos in tra Ecclesiam Missam faceret interdictus iste extra Ecclesiam seruire potest, legendo Epistolam, vel Euangelium, vt auctores citati docent, & sequitur Vgol. Tab. 5. c. 16. §. 2. nu. 2. Quia huiusmodi functiones accessoriae cum sint naturam sui principalis sequuntur, arg. c. accessorium, de leg. iur. lib. 6.

21. Quinto, Sic interdictus, nec interesse Diuinis in Ecclesia, dum ab alijs sunt, nec ibi Sacramenta recipere, nec priuatas orationes tempore quo celebrantur diuina in ea facere potest. Ratio est, quia ei ingressus in Ecclesiam prohibitus est, atq; cap. is, cui, de sent. excomm. lib. 6. & expresse docent Innoc. in d. cap. facto, num. 2. de sent. excom. mon. Felin. in cap. A nobis, num. 6. de except. Couar. in d. ca. Alnia mater, par. 2. §. 1. numer. 6. Alph. Viuald. tit. de interd. num. 152. Vgolin. Tab. 5. cap. 16. §. 3. num. 1. Dixi, in Ecclesia, quia extra Ecclesiam omnia, vt prius facere potest, & consequenter Episcopus sic interdictus, quia priuilegium

hoc habet, vt extra Ecclesiam Missam celebrare possit, vt in cap. fina. de priuileg. libro 6. habetur, (& idem de alijs, qui simile priuilegium habent, dicendum est) extra Ecclesiam Missa Sacram facere poterit; immo etiam & in priuatis oratorijs, vt docent Calderia. cit. Gemin. in d. cap. is, cui, §. fina. num. 7. & Anchar. ibi, & glos. ibidem, in verbo in ea, de sent. excom. libro 6. Item in Cemeterio Ecclesie, & hoc etiam si cemeterium illud Ecclesie contiguum esset, ex glo. in d. ca. is, cui, in verbo Cemeterio, & ibidem Franc. in glos. in verbo, in ea. Ratio est, quia limitata causa limitatum producit effectum, arg. l. in agris, ff. de acquir. rer.

23. domin. Ad verò hoc interdicto, solum prohibetur hæc facere in Ecclesia; & quia interdictum hoc personæ inhaeret, non autem Ecclesie; vnde extra Ecclesiam & diuina, facere, & facienti inferuire, & diuinis interesse, & etiam Sacramenta sic interdictus administrare potest, ex glos. in cap. is, cui, in verbo in ea. Anchar. ibi, num. 1. & Gem. nu. 4. & Franc. de sent. excom. lib. 6. Panor. in d. ca. cum dilectus num. 20. de consuetud. Anton. de Butrio, in cap. 2. num. 3. de offic. deleg. Nauar. in Man. cap. 27. num. 170. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 3. vers. sub hac verò definitione, de sent. excom. lib. 6. quos refert, ac sequitur Vgolin. Tab. 5. c. 16. §. 3. num. 2.

24. Sexto, sic interdictus, si durante interdicto moriatur, neque in Ecclesia, neque in Cemeterio sepeliri potest, nisi penituerit, vt expresse habetur in cis cui, de sent. excomm. lib. 6. & DD. ibi, vt Franc. & alij, & Innoc. in cap. sacro, nu. 2. de sent. excom. in antiq. Vgol. Tab. 5. c. 16. §. 4. numer. 1. Dixi, nisi penituerit, tunc enim in loco sacro sepeliri poterit, vt in d. cap. is, cui, habetur Ioann. And. & Philip. Franc. ibi, & Cou. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 3. de sent. excomm. lib. 6. Non tamen inter se consentiunt Doctores in ratione assignanda huius dicti. Nonnulli enim vt Ioann. Bernard. Diaz in prac. criminali, c. 121. in fine, id licere putant, quia omnis pena delicti morte finitur. Quæ tamen ratio vt doctè notauit Couatru. cit. parum valet, eo quod etiam in foro seculari propter delictum nonnunquã etiam post mortem procedi solet in penis, vt quando cadauer comburitur, aut inhumatum relinquitur, aut secatur in partes, & c. immo & in foro Ecclesiastico sepe etiam in penam delicti negatur sepultura, vt S. Gregorius in Dialogis testatur se fecisse cuidam Monacho proprietario, & ita etiam videmus aliquando Ecclesiam facere solere, & facit pro hac re cap. cum ad Monasterium, §. 1. de statu Regular. & cap. Quamquam, de visu. lib. 6. & latius probat Couar. lib. 1. var. resolu. ca. 1. num. 11. vnde hac ratione reiecta. Couar. vbi supra, hanc assignat: Quia vbi interdictum hoc latum sit in cõmuniaciam, nisi penituerit, Ecclesia eum sepultura Ecclesiastica priuare censetur, vbi vero latum sit in penam delicti commissi, & remissi non videtur esse mens Ecclesie in penam delicti post mortem priuare sepultura, sed de hac mente Ecclesia non certò nobis constat, cum presertim, vt diximus, in locali interdicto Ecclesia etiam post mortem priuare sepultura. Hæc ergo ratio satis probabilis assignari potest, quia etiam quando interdium

Quam fertur in penam delicti, ita respicit ipsam penam, ut tamen pena subordinetur culpæ: unde, hoc ipso quod in morte dantur signa penitentiae, praesumitur cessare culpam, & consequenter etiam censetur cessare pena. Habet autem hoc potius locum in morte, quam in vita, quia in vita semper habere potest remedium absolutionis, ut autem de penitentia innotescat Ecclesiae, recurrendum ad eam est pro absolutione; si verò interdictum sit latum propter contumaciam, & in morte apparuerint signa penitentiae, etiam in loco sacro sepeliri poterit. Ratio est, quia hoc ipso quod praebentur signa penitentiae, cessatur a contumacia; si verò quis moriatur sine penitentia, aut signis penitentiae, tunc quidem in loco sacro sepeliri non potest, ut colligitur ex d. c. is cui, de sent. excomm. lib. 6. Quia eo ipso quod in morte non dat signa penitentiae, praesumitur obstinatus in sua contumacia. Addit autem Io. And. in d. c. is cui, de sent. excomm. lib. 6. hoc interdictum in articulo mortis, per quemcunque Sacerdotem relaxari posse, & est cōmunis DD. opinio; Quod idem dicendum est de omni interdicto personali, ut ex dictis manifestum est.

26 *Septimo*, Sic interdictus bonorum, quæ ab Ecclesia publice, aut priuatum fiunt, particeps est, sic Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 4. de sent. excomm. lib. 6. & Vgol. de censur. Eccle. Tab. 5. cap. 16. §. 4. num. 2. Ratio est, quia ut diximus, hic Ecclesiae communiōne non priuatur, sed solum, ne Sacramenta sumat, Diuinis, dum fiunt, interfit, aut si Clericus sit, ne illa faciat in Ecclesia prohibetur unde pro interdictis etiam sic mortuis (dammodo penitentes fuerint) & oblationes recipere, & pro eis orare possumus, ut docet Innoc. in c. finali, de excessu. praelat. & latius a nobis in fine capituli praecedentis ostensum est.

27 *Dubium* solum est, An sic interdictus capax sit indulgentiarum; Huic Respondet Vgol. vbi supra, cum distinctione, si enim speciatim interdictus sit ob contumaciam, a qua non discessit, sic capax esse non potest; si verò ob penam interdictum latum sit, si ea facere possit, quæ forma indulgentiarum requirit, sic eas consequi valet, alias non potest unde, si ad indulgentiam consequendam requirantur peccatorum confessio, & Eucharistiae susceptio, tunc quia hic in Ecclesiam ingredi nequit, nec Sacramenta sumere valet, indulgentias lucrari nequit; quandoquidem ut communiter tradunt DD. quos sequitur Felin. in Serm. de indulgentia plenaria, num. 15. indulgentiæ illis tantum profunt, qui faciunt illud, pro quo indulgentiæ conceduntur. Et de his haec tenentur.

De Subiecto, ac Ministro interdicti.

Cap. X.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interdicere potest quicumque excommunicare, & suspendere valet, & e conuerso.
- 2 Interdici passiuè aliquid duobus modis potest.
- 3 Interdici non omnis homo, sed solus Christianus potest.
- 4 Interdici Christianus omnis, etiam innocens valet.
- 5 Interdici a iure, vel ab homine Papa nequit, & quare.
- 6 Amentes a natiuitate, & pueri vsu rationis non habentes, sub interdicto generali personali non comprehendantur, & quæ vera huius rei ratio sit.
- 7 Interdici possunt non solum personæ singulares, sed etiam Vniuersitates, Collegia, & Capitula.
- 8 Priuilegium a Papa habens, ne interdici, aut excommunicari possit, a sententijs excommunicationis, aut interdici Ordinarij sui non eximitur, nisi Rex sit, uel Regina, uel Regum filius, aut Religiosus ex eo ordine, & loco, cui priuilegium hoc concessum est.
- 9 Conuentus, & loca pia per Sedem Apostolicam a iurisdictione Ordinariorum exempta, sub interdictis Ordinariorum non continentur.

10 Interdici directè, aut indirectè quidnam sit.

- 11 Ordinarij locorum, quibusnam in casibus per Concilium Tridentinum, contra Religiosos exemptos, non obstantibus suis priuilegijs, procedere possint.
- 12 Exemptus a Papæ potestate, ne ab eo interdici possit, nec in singulari, nec in communi, aliquis esse non potest, & quare.
- 13 Interdicere quilibet potest personas sibi subditas, quibus eas iurisdictionem spirituales fori exterioris habet.
- 14 Papa qualibet loca; & quascunque personas totius orbis Christiani interdici potest.
- 15 Legatus, & Nuncius Apostolicus quæ loca, & personas interdici queat.
- 16 Delegatus Papæ, aut alterius quosnam interdici poterit.
- 17 Subdelegatus tantum aliquando potest, quantum delegatus.
- 18 Episcopus electus, & confirmatus, quamuis non consecratus, loca, & personas suæ Diocesis interdici potest.
- 19 Episcopus an Clericos, & Ecclesiam sine consensu capituli interdici possit.
- 20 Episcopus iurisdictionalia contra Capitulum ex consuetudine praescribere potest.
- 21 Praelati inferiores Episcopis iurisdictionem ordinariam fori exterioris habentes sibi subditos interdici possunt.
- 22 Generalis Religionis, & superiores Monasteriorum sibi subditos interdici possunt.
- 23 Capitulum an, & quibus in casibus interdictum aliquid ferre possit.
- 24 Concilium Generale, vel Provinciale interdicti sententiam valide ferre potest.
- 25 Canonici quinam, & quibus in casibus interdictum ferre poterint.
- 26 Femina, quamuis Abbatisa, uel Priorissa sit, Ecclesiam tamen, aut Clericos Monasterio subiectos, interdici nequit, & quare.
- 27 Iurdictio spiritualis de facto, & de iure communi Civilem ordinem supponit.

Communis est DD. sententia, quod quicumque excommunicare potest, etiam suspendere & interdici potest, & e conuerso; Et similiter qui excommunicari potest, etiam suspendi, & interdici poterit, & e conuerso, haec emittitur sub censura Ecclesiastica continentur in ca. Querens de verb. signific. sic summa Astenis par. 2. lib. 7. tit. 16. §. 7. ante finem. Angelica, uel bo interdictum 3. in principio Syluest. verbo, interdictum 2. num. 3. Tabiena, verbo interdictum 2. num. 3. §. Secundo. Nau. in Man. c. 17. m. 16. Vgol. de cens. Eccle. Tab. 5. c. 1. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 50. §. 1. & Sebast. Medices, par. 2. Summa. tit. 9. q. 7. Toletus lib. 1. in struet. Sacer. c. 9. qui omnes docent eos, qui excommunicare, aut excommunicari possunt, etiam interdici, & interdici posse.

Quoad subiectum verò seu personam, quæ interdicere aduertendum ante omnia est, aliquid passiuè interdici posse duobus modis; vno modo, ut interdici sit solum priuati officijs Diuinis, & alijs prohibitis in interdicto, & hoc modo late accepto interdicti vocabulo, non solum homines, sed etiam res inanimatae, ut sunt loca, interdici possunt, id est, officijs Diuinis priuari possunt; Alio modo, ut interdici, sit passiuè affici ipsa censura interdicti, & obligari ad eam sententiam seruandam, & ad penam irregularitatis, si non obstante interdicto, Diuina celebrantur, & hoc modo solæ personæ capaces sunt interdicti passiuè, & hoc etiam duobus modis vno modo in seipso, ut in interdicto personali contingit, & sic quocunque modo ferunt secum suum interdictum, & vbiunque celebrantur

irregulares efficiuntur; Alio modo in ordine ad locum, vt in interdicto locali fit; & sic solum obligantur ad obseruandum interdictum in illo loco; vnde extra illum locum sine vilo peccato, aut irregularitate Diuina celebrare possunt. Et quia ex his, quae de excommunicationis subiecto lib. 1. c. 8. diximus, ea omnia, quae ad interdictum pertinent, facile intelligi possunt, hoc in loco materiam hanc paucis tantum explicare necessum erit.

Primo igitur, Non omnis homo capax est interdicti, sed solum Christianus; Ratio est, quia infideles neque Ecclesiae, neque etiam Canonibus, Censuris, & penis Ecclesiasticis subiecti sunt, arg. c. Multi 2. q. 1. & c. gaudemus, de diuort. Qui enim foris sunt, nihil ad nos. 1. Corinth. 5. & Concil. Trid. sess. 14. de Sacram. Penitentiae, c. 2.

Secundo, omnis Christianus, etiam innocens interdicti potest, arg. cap. si sententia, de sent. excom. lib. 6. Sotus 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclus. 3. & ad 1. & 2. Nau. in Man. capit. 27. num. 168. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 4. de sent. excom. lib. 6. & lib. 2. var. resol. cap. 8. num. 10. Henriquez lib. 13. de excom. & interdict. ca. 50. §. 1. Quamuis enim vt infra dicemus interdictum ferri non possit, nisi propter delictum, non tamen necessario requirit delictum in eo; qui interdictus, sed vel in illo, vel in alio, vnde, & vnus, & multi possunt pro alio interdicti; vt enim communis DD. sententia tenet, propter vnus culpam, nempe illius, qui Dominus, aut Rector est loci, seu Civitatis interdicti potest Civitas, aut locus, & ob Regis delictum totum Regnum, vel etiam plura Regna interdicti possunt, vt colligitur ex cap. Non est vobis, de sponsal. & d. cap. si sententia, & latius c. fec. dicitur.

Tertio, certum est, Papam non subiacere interdictis a iure laicis; Lex enim legislatorem, aut supremum Principem non obligat, quantum ad vim coercitiuam, & partem penalem, sed solum quantum ad vim suam directiuam, Censurae autem ad coercitiuam pertinent, & est communis doctrina omnium in materia de legibus, & certa.

Quarto, Dabium est de Amentibus a Natiuitate, & de paucis nondum habentibus vsu rationis, nec perfectum, nec imperfectum, vt sunt verbi gratia, ante quinquennium & vt plurimum ante septennium, An isti de facto continentur sub generali interdicto personali sui populi, & an de possibili capaces sint huius penae? Et quidem Nau. in Man. cap. 27. num. 168. in fine, putat istos non solum esse capaces, sed de facto sub sententia generalis interdicti populi comprehendendi; Quod probat, quia interdictum ligat etiam innocentes, isti autem non videntur aliunde exculari posse quam ex innocentia. Alij tamen, vt Angelica verbo interdictum 1. n. 5. & Ioannes de Deo, ab eo relatus, & Syluel. verbo interdictum 2. §. 17. nu. 18. Rosella, verbo interdictum 1. num. 8. Couar. in ca. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 5. ver. Duodecimo, de sent. excom. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excom. & interdict. cap. 42. §. 3. docent, hos de facto sub huiusmodi interdicto non comprehendendi; De possibili vero nihil dicunt. Mihi autem valde probabile videtur etiam de possibili istos penae huius non esse capaces, non quidem ex eo capite, quia sunt innocentes, sed ex alio capite, quia cum isti rationis, & doli capaces non sint, consequenter neque praecipit, aut prohibitionis; ergo consequenter videtur dicendum, eos capaces non esse penae a iure ad praecipit, sicut nec in foro seculari penas legum ciuiliu incurrant. Adde, quod hoc ipsum, quod est officij diuini interesse, in huiusmodi personis non est actus humanae voluntatis, ergo nec praemij, nec penae capaces sunt, iuxta ea, quae diximus c. 4. §. 3. dub. 3.

Quinto, Non solum singulares personae, sed etiam Communitates, & Collegia, Capitula, Conuentus, Vniuersitates, & totus populus interdicti possunt, immo proprie magis interdicuntur istae Vniuersitates, & Communitates, quam singulares personae, & in hoc multum differt interdictum ab excommunicatione, cum Vniuersitas in communi, ex communi DD. sententia, excommunicari non possit, c. Romana, §. in Vniuersitatem, & c. si sententia, de sent. excom. lib. 6. Palu. 4. d. 18. quae 2. principali, in q. 2. articulo 2. articulo 3. Henriquez lib. 13. de excom. &

& interdict. cap. 25. §. 4. & cap. 50. §. 1. & alij multi.

Sexto, Personae singulares priuilegiatae per Sedem Apostolicam, ne excommunicari, aut interdicti possint, non intelliguntur exemptae a sententijs ordinarijs, sed possunt non obstante tali priuilegio ab eis interdicti, & excommunicari, nisi sint Reges, vel Reginae, aut eorum filij, cap. Ne aliqui, de priuileg. lib. 6. & ibi Ioan. Andr. & Anchar. Item S. Anton. 3. par. nu. 25. ca. 75. in fine. Syluester in verbo interdictum 3. quae 4. versic. Secundum. Marcus Antonius Cucchius lib. 4. institu. iur. Canon. tit. 12. Alphonsus Vuald. de interdicto, num. 193. Henriquez lib. 13. de excom. cap. 25. §. 5. Vgolini, de Censur. Eccles. Tab. 1. ca. 2. §. 12. nu. 5. & hoc etiam si essent personae Religiosae, vt in d. cap. Ne aliqui, habetur, intelligendo de priuilegio personali, id est ratione personae, non autem ordinis, seu Religionis, ex gl. in d. ca. Ne aliqui, in verbo Ratione, de priuileg. lib. 6. Vnde Religiosus aliquis priuilegium habens ne excommunicari, aut interdicti possit, non obstante tali priuilegio suae personae concessio ab Ordinario interdicti, & excommunicari potest; secus autem, quando priuilegium conceditur ratione loci Religiosi, v. g. Monasterij, aut Ordinis, quale priuilegium habent Religiosi Mendicantes, vt Ordo Praedicatorum, Minorum, Societatis Iesu, ne excommunicari possint aut alia censura iteriti ab Ordinarijs, aut legato, nisi super hoc specialem licentiam, & auctoritatem Papae habeant, quae faceret mentionem de ipso ordine; adeo, vt si ferrent sententias contra eosdem irritae essent, & inanes, & idem de ordine S. Benedicti dicendum est, ex priuilegio Eugenij IV. incipiente. Est ex debito. Anno Domini 1434. Kal. Martij, de qua re vide S. Anton. 3. par. tit. Henriquez lib. 7. de indulg. c. 24. §. 2. & lib. 13. c. 24. §. 1. & Compend. priuileg. ord. Minorum. in verbo exemptio, vbi late de hac re agitur.

Septimo, Conuentus, & omnia loca pia per Sedem Apostolicam exempta a iurisdictione ordinarij, & Religiosi omnes eodem modo exempti ratione Religionis, non autem personae, non continentur sub interdictis ordinarij. Quia per hanc exemptionem omnis iurisdictione ordinarij subtrahuntur. Quod in tantum est verum, vt non solum in si, & eorum loca directe, sed neque indirecte interdicti possunt, c. Quantum, de priuileg. & fauet Syluester vbi supra, vers. Primum.

Directe autem interdicti est ipso smet interdicere, vel eorum loca; indirecte est interdicere alios ratione ipsorum, vt v. g. interdicere eos, qui eorum Ecclesias frequentant, qui cum illis negotiantur, qui ab illis emunt, aut qui eis vendunt, qui molant eis frumentum, qui eis panem coquant, &c. vt in d. ca. Quanto, habetur. In tantum autem non possunt huiusmodi personae interdicere directe, vt si de facto interdicant, sententia est nulla, arg. ca. si duobus, de appellat. ca. cum directus, de relig. domib. & Clem. frequens, de excess. praelat.

Excipiuntur tamen casus, in quibus Concilium Tridentinum, non obstantibus suis priuilegijs, dat Ordinarijs potestatem, vt tanquam delegati, vel legati Sedis Apostolicae contra quoscunque etiam religiosos exemptos procedere possint, vt Sess. 5. c. 2. & Sess. 24. de ref. capit. 4. vbi prohibet Regularis praedicare absque Episcopi approbatione. & sess. 6. de reform. ca. 3. degens extra Monasterium si delinquat, ab ordinario puniri potest, & Sess. 7. de reform. c. 7. t. 4. & 15. confirmat Clem. Quia cogit, de relig. dom. vbi etiam exempti in quibusdam casibus, coram ordinarijs locorum conueniri possunt. Nau. in Man. c. 25. nu. 13. & Henriquez lib. 13. de indulg. c. 24. §. 2. in annot. litera O. vbi alia multa loca Concilij citat.

Ostauo, Quicumque quomodolibet exempti sine in singulari ratione personae, siue in communi ratione loci, aut Ordinis, & quocunque quamuis amplissimo priuilegio suffulti, ne possint interdicti, non eximuntur a iurisdictione Papae, quo minus ab eo interdicti possint. Na sicut a Dei potestate nemiā Romanus Pontifex eximere potest, ita nec a se, qui ipsius Dei personam in terris gerit, vt habetur in c. 2. de translat. praela. vt docent Ioan. Andr. quem refert, ac sequitur Panorm. in cap. cum instantia, nu. 6. de censib. & Rebuff. in praxi benef. versic. seu si venerabili Fratri Form.

Form. nou. prouif. declar. Vgolin. Tab. 1. ca. 2. §. 1. 2. num. 11: & Henricus 2 lib. 13. de excomm. & interd. cap. 2. §. 5. in annot. litteta G. Sed neque immunes ſunt ab interdicitis laicis in Bulla cenſ. Domini, vt habetur expreſſe in iſtis noſſimis Bullis cenſ. Domini, ante finem. & de ſubiecto interdicitu haecenus:

- 13 *Quod* Miniſtrum autem interdicitu
Primo, Communitas Regula eſt DD. omnem Praelatam, & Iudicem habentem Iuriſdictionem ſoti exterioris ſpiritualem ſine Eccleſiaſtica, ſive Ordinariam, ſive Delegatam interdicitere poſſe eas perſonas, & ea loca in quibus Iuriſdictionem habet; cap. cum inter, de conſuetud. cap. cum ab Eccleſiarum, de offic. Ordin. Sotus, 4. diſt. 22. q. 3. art. 1. Concluſ. 2. Et denique, qui ordinaria poteſtate excommunicare poteſt, hic etiam interdicitere poteſt; eamque facultatem viro Clerico aliqua cenſura non impedito delegare; vt auctores initio huius capituli allati teſtantur; & Henricus 2 lib. 13. de excomm. & interd. cap. 5. §. 1. & Alphoſus Viualdus titulo de Interdicto: numero. 124.
- 14 *Secundo*, Papa interdicitere poteſt quaeſcunque perſonas; & quaeſcunque loca; etiam totum Orbem Chriſtianum, ſi causa id poſtulet; cum Iuriſdictionem ſoti exterioris in omnes perſonas, & omnia loca habeat. arg. c. Tanta de exceſſ. praelat. Palud. 4. diſt. 18. q. 8. in art. 4. principali. §. Quantum ad quintum. Sylueſtri in verbo, Interdictum, 3. q. 3. Tabiena; verbo, Interdictum, 2. nu. 3. §. 2. Henricus 2 lib. 13. de excomm. & interd. cap. 5. §. 1. Alphoſus Viualdus vbi ſupra, num. 125.
- 15 *Tertio*, Legatus; & Nunciuſ Sedis Apoſtolicę interdicitere poteſt, cap. Nouit, de offic. legat. Palud. 4. diſt. 18. q. 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad quintum S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 2. in fine. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. nu. 3. §. Secundo. Henricus 2 loco cit. §. 1. verſic. Tertio. Alphoſus Viuald. vbi ſupra num. 126. quod intelligitur in perſonas, & loca tantum ſuę legationis; & hoc non ſolum ſi in literis ſuę Comiſſionis id exprimatür, ſeu addatur Clauſula hæc. *Contra diſtores per cenſuram Eccleſiaſticam compellendo, ſeu compellendo*; atq. ca. Quærenti, de verb. ſignific. ſed etiam ſi ſimpliciter legatus conſtituitur, nec apponatur talis Clauſula, ex S. Anton. Tab. Henricus 2 vbi ſupra; & fauet Viuald. nu. 127. qui cum hoc concedat de ſubdelegato; à fortiori idem de Legato concedere debet.
- 16 *Quarto*, Delegatus eiuſdem Sedis Apoſtolicę, cap. Sanè, 2. de offic. deleg. poteſt interdicitere perſonas, & loca, quarum, ſeu quorum causa ei delegata eſt, necnon & alias perſonas, ex quibus cauſe cognitio pendet. S. Anton. Palud. Tabiena Alphoſus Viuald. locis proximè citatis. Et pari modo delegati aliorum Praelatorum idem poſſunt iuxta terminos ſuę delegationis.
- 17 *Quinto*, Subdelegatus, id eſt, delegatus à delegato poteſt etiam interdicitere; cap. ex literis de offic. deleg. S. Anton. & Tabiena, vbi ſupra; & Alphoſus Viuald. num. 127. Poteſt etiam hic tantum, quantum ipſe delegatus, quia delegatus poteſt delegare, & delegando dat ſubdelegato totam ſuam Iuriſdictionem.
- 18 *Sexto*, Epicoſcopus etiam ſolum electus, & confirmatus, licet non ſit conſecratus interdicitere poteſt ſuos ſubditos, & loca ſuę Dięceſis; Quia interdicitere non eſt actus Ordinis, ſed Iuriſdictionis, cap. Tranſmiſſam, de elect. Palud. 4. diſt. 18. quaſt. 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad Quintum S. Anton. 3. parte tit. 27. cap. 2. in fin. Sylueſtri verbo Interdictum, 3. quaſt. 3. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. §. Secundo Alphoſus Viualdus cit. num. 128. & 129. Henricus 2 lib. 13. de excomm. & interd. cap. 5. §. 1. Immo etiam interdicitere poteſt perſonas per Sedem Apoſtolicam priuilegiatas, ne poſſint interdici, ſi priuilegium ſit conſeſſum tantum ratione perſonę, niſi fuerint Reges, Regina; aut eorum filij, qui ſic priuilegiati fuerint; aut niſi in filios ſpeciales à Papa recepti ſint. cap. 1. de verb. ſignific. li. 6. Natur. in Manual. cap. 27. nu. 164. verſic. Octauo. & Alphoſus Viualdus titulo de interd. nu. 196. vt ex prædictis conſtat; perſonas autem priuilegiatas & exemptas ratione ordinis interdicitere nequit, vt diximus.
- 19 *Dubium* eſt apud DD. An Epicoſcopus interdicitere poſſit

Clericos, & Eccleſiam, ſine conſenſu Capituli? Ratio dubitandi ex cap. 1. de exceſſ. praelat. deſumitur; vbi Pontifex prohibet, *ne Clericos ſine iudicio Capituli Epicoſcopi ſuſpendat, aut eorum Eccleſias interdicitu ſubijciat.* & faciunt pro hoc ca. Nouit, & cap. Quarto, de his, quę ſunt à maio. part. Capit. & certe tota difficultas in intellectu horum Canonum, maxime vero d. c. i. conſiſtit; quod à diuerſis diuerſimode exponitur:

20 *Prima* enim expoſitio eſt Innoc. in d. cap. 1. de exceſſ. praelat. & ibi Panorm. num. 2. Palud. 4. diſt. 18. quaſt. 8. in art. 4. principali, §. Quantum ad Sextum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 2. in fine. Sylueſtri verbo, Interdictum, 3. quaſt. 3. Viuald. cit. num. 128. Tabiena; verbo, Interdictum, 2. §. Secundo. Henricus 2 lib. 13. de excomm. & interd. cap. 5. §. 1. Qui intelligunt capitulum de interdicitis ferendis in perpetuum; aut in longum tempus, tunc enim exiſtunt Epicoſcopum non debere (vt S. Anton. Tabiena, Sylueſtri Viuald. & Henricus loquuntur) aut non poſſe, vt Palud. cum Innoc. docent. Clericos, aut eorum Eccleſias interdicitere, ſine conſenſu Capituli.

Secunda eſt eorundem, maxime Inno. Palud. & Alphoſus Viualdi qui etiam intelligunt de interdicitis ferendis, quando Epicoſcopus procedit contra aliquos ex officio, ſive præſentes, ſive abſentes tunc enim quia cum maio. i. maturitate; ſicut etiam in priori caſu, procedendum eſt, requiritur conſilium Capituli.

Tertia eſt, vt Calderinus in tract. de interd. memb. 4. num. 54. refert, Hoſtienſis, qui intelligit de interdicitis ferendis, quando Epicoſcopus procedit ad correctionem Canonicoꝝ, & Clericoꝝ, & maxime vt ſic eorum contumaciam comprimat; tunc enim Canonicos ipſius Capituli Iuriſdictioni ſubiactes, non niſi ex conſenſu Capituli interdicitere valet, iuxta formam cap. Irrefragabili, de exceſſus, de offic. Ordin. & capitul. cum contingat, de ſort. compet.

Quarta eſt eiuſdem Hoſtienſis; qui intelligit de interdicitis ferendis quando Epicoſcopus cum Capitulo habet omnia communia etiam Iuriſdictionem; vt cum Epicoſcopus non conſtituit, aut deſtituit ſine conſilio Capituli, nec alia facit, quæ ad Iuriſdictionem pertinent; tunc enim interdicitere non poteſt ſine conſilio Capituli. Addit tamen Hoſt. in his caſibus etiam ſententiam ſolius Epicoſcopi eſſe iurisdictionem, quia quantum iure prohibetur hoc facere, nullatenus iure declaratur factum eſſe irritum.

Quinta eſt Calderini vbi ſupra; qui intelligit hoc caſuſ multipliciter & vniuerſaliter prout iacet, & verba ſonant, quantum eſt ex vi iuris communis, & iuris ſcripti, vt Epicoſcopus non poſſit interdicitere Eccleſias, nec Clerum ſine conſenſu ipſius Capituli, & facit cap. Epicoſcopus, nullius, 15. quaſt. 7. & faciunt, d. capitul. Nouit, & capitul. Quarto, in his quę ſunt à praelat. Immo addit Calderinus, hoc non ſolum habere locum in Epicoſcopo, ſed etiam in omni Praelato habente ſub ſe Capitulum & idem docet quoad hoc vltimum Palud. citat. §. Quantum ad Sextum. Cum Calderino conſentiunt gloſſ. in d. cap. 1. in verbo, Capitulum Panormitan. ibi, & Vgolin. de cenſur. Eccleſ. Tab. 5. cap. 1. §. 1. qui id docent verum eſſe de iure ſcripto, vt ſine conſenſu Capituli Clericos ſuſpendere, aut interdicitere non poſſint. Addunt tamen Panormitan. Calderin. & Vgolin. hodie Epicoſcopos ex conſuetudine præſcripiſſe Iuriſdictionem contra Capitulum, vt ſine conſenſu Capituli quaeſcunque cenſuras ferre poſſint, & Clerum, & Eccleſias interdicitere, & præſcriptio & conſuetudo valet, vt experientia, & vltimò quotidianus declarat, arguunt. capitul. 5. de conſuetud. lib. 6. Nemo enim Epicoſcopus hodie eſt, qui per ſe Iuriſdictionem non exerceat. Quarum expoſitionum, & ſententiarum hæc quinta & vltima mihi videtur prior, & textui conformior & quod ab Epicoſcopo præſcribitur; poſt hanc locum habere poſſunt prima, & ſecondanda: Tertia verò & quarta non videntur mihi conuenire de aptari poſſe textui. Quibus omnibus addo cum Vgolino vbi ſupra, abſque controuerſa Epicoſcopum ſine conſenſu Capituli in laicos cenſuram quamcuſque ferre poſſe; id quod iuri ſcripto, & experientia conformiter conuenit non eſt.

21. *Septimo*, Prælati inferiores Episcopis habentes Iurisdictionem spirituales ordinariam fori exterioris interdicere possunt sibi subditos, cap. cum inter, de consuetud. & c. cum ab Ecclesiis, de offic. ordin. & ibi glos. in verb. *Ecclesiastica sententia*, ubi notat quinam sint illi prælati, videlicet esse Abbates, & Prælatos Ecclesiarum Collegiarum, qui licet subsint Episcopis, sunt tamen Iudices Ordinarii in plebe sua. Idem docent Palud. 4. distinct. 18. q. 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad quintum, & §. Quantum ad sextum. S. Anton. 3. part. titulo 27. de interd. cap. 2. in fine. Syluest. verbo, interdictum, 3. q. 3. Tabiena, verbo interdictum, 2. §. Secundo. Sotus, 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. Conclus. 2. Alphonsus Viuald. num. 130. Henriquez lib. 13. de excommunicat. & interd. cap. 51. §. 1. ubi ait tales in suo territorio interdiceri posse, siue ex iure, siue ex consuetudine, siue ex privilegio hanc Iurisdictionem habeant: immo, etiam & Abbates seculares qui habent Iurisdictionem quasi Episcopalem. Et Innoc. in d. cap. cum inter, de consuetud. idem posse Decanos affirmat, quod probat ex cap. Dilectis, de appellat. An autem isti interdiceri possint Clerum, & Ecclesiam sine consensu Capituli, dicendum est, vt supra de Episcopis diximus.

22. *Eodem modo* Generalis Religionis interdiceri potest subditos sibi, qui tamen, vt notat Henriquez ubi supra, in consuetudine non habet, vt Oppidum aut Castrum interdicat, nec si effectus consuetudinis in oppositum, est admittendum, nisi illud habeat spirituales Iurisdictionem, ex Soto, & Henriquez ubi supra. Sic etiam Priores, & Guardiani, & superiores Monasteriorum subditos suos interdiceri possunt ab audiendis diuinis aut Confessionibus ex Henriquez lib. 13. cap. 24. §. 3. & capit. 51. §. 1. locum tamen, aut personam simpliciter interdiceri nequeunt, & fauet Palud. cit.

23. *Quinto* Capitulum de iure communi non potest interdiceri, quia nullam habet Iurisdictionem ordinariam. Excipitur tamen

Primo casus vacationis Sedis Episcopalis quo casu tota Iurisdictione deuoluitur ad ipsum Capitulum, paucis exceptis ex Henriquez lib. 13. de excom. cap. 24. §. 1. in fine, & facit ad hoc, cap. His que, & ibi glos. fina. & cap. cum olim, & ibi glos. in verbo, *Capitulum*, ubi docet in quibus non deuoluitur Iurisdictione ad Capitulum, de maior. & obed. & cap. ad abolendam, in princip. & ibi glos. in verbo, *Sede vacante*, de heret. & c. penul. & vlt. de supplen. neglig. prælati, lib. 6. & cap. cum nullus, & ibi glos. in verbo, *Capitulum*, de temp. ordin. lib. 6. & d. 6. §. cap. vlt. & d. 23. c. In nomine Domini, & 7. q. 1. cap. Pontifices, vt refert glo. in d. cap. His que. Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 4. princip. §. Quantum ad quintum. Hostien. in d. cap. ad abolendam S. Anton. 4. part. tit. 17. de interdicto, cap. 2. in fine. Tabiena, verbo, *Interdictum*, 2. §. secundo. Alphonsus Viuald. num. 131. & num. 135 Henriquez lib. 13. cap. 24. §. 1. & cap. 51. §. 2. Nunc autem mortuo Episcopo vicarius a Capitulo eligendus est, qui Iurisdictionem exerceat, ex Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 16. Excipitur *secundo* casus specialis privilegij Sedis Apostolicæ, scilicet ex privilegio concessa sit Capitulo talis Iurisdictione. Excipitur *tertio* casus Consuetudinis præscriptæ, scilicet Capitulum vllam Iurisdictionem præscriptam ex consuetudine in oppida sibi subiecta, vt capitulum Ecclesiæ Salernitanensis in oppida Valdoperæ, de la Valdobra, vt Henriquez in d. c. 51. §. 2. testatur. Idem docet Summa Aboensis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 7. in fine.

24. *Quarto*, Communitas etiam quadam habet Iurisdictionem interdicens, vt Concilium Generale, Provinciale, & Episcopale, vt Henriquez cit. & communis DD. sententia testatur.

25. *Decimo*, Dubium est de Canonicis, an ipsi interdiceri possint, & intelligitur maxime de Canonicis Ecclesiæ Cathedralis. In qua re hæc communiter ab auctoribus traduntur.

Primo Certum est, neque singulares Canonicos seorsim, neque plures Canonicos simul posse interdiceri Ecclesiæ Episcopo subiectas, sine consensu ipsius Episcopi, & aliorum Canonicorum, vt habetur in c. Quæsit, de ijs que

sunt a maio. par. cap. Palud. 4. d. 18. q. 8. in art. 4. principali, §. Quantum ad Sextum. Angelica, verb. interdictum, 3. num. 2. Tabiena, verbo, *Interdictum*, 2. §. Secundo. Alphonsus Viuald. num. 132. & si de facto interdicerent, neque teneatur Episcopus interdictum illud seruare, neque permittere debet ab alijs seruari, vt Cælestinus III. in d. ca. Quæsit, expresse determinauit, & statuit.

Secundo, si Canonicus aliquis Episcopale ius habeat in aliqua Ecclesia, illam interdiceri potest, ex glos. in d. cap. Quæsit in verbo, *Ecclesiam*.

Tertio si Canonicus præbendam aliquam habet, cui Ecclesia est annexa, vt in cap. extirpanda, §. si verò, de præbend. in qua de consuetudine Iurisdictionem fori exterioris spirituales exercet, iuxta cap. super eo, de præbend. libro 6. illam interdiceri potest, ex Calderino tract. de Eccle. interd. memb. 3. nu. 55. & Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 4. princip. §. Quantum ad Sextum. Tabiena, verbo, *interdictum*, 2. num. 3. §. Secundo in fine, & Alphonsus Viuald. cit. numero 133.

Quarto, si Canonicus de consuetudine præscripta exercet Iurisdictionem spirituales fori exterioris in terram seu territorium ipsius præbende ipsius territorium, & terram interdiceri potest, sic Calderin. & Tabiena, cit. contra Paludanum in d. §. Quantum ad Sextum.

Quinto, si Canonicus ex præscripta consuetudine exercet Iurisdictionem super aliquos homines, seu personas, super quas habet aliquam præbendam, verbi gratia, quia sunt, vel habitant in eius præbenda, tunc omnes, & singulos illos homines interdiceri potest, vt notat Calderin. & Palud. ubi supra, & consentit Innoc. in c. Quæsit, de ijs que sunt a maio. parte cap. Addit etiam Pal. in d. §. Quantum, ad sextum, non posse consuetudine induci, vt pro communibus factis Ecclesiæ Collegiatæ, vel Canonicorum, vel Ecclesiæ simul, & Canonicorum, quilibet Canonicus interdicit, aut excommunicat homines Ecclesiæ, quia cum de factis communibus agatur, communi sententia opus est; & idem expresse docent Calder. cit. & Innoc. in d. c. Quæsit; non enim quilibet de Capitulo est dominus hominum Ecclesiæ, sed Vniuersitas, Pari ratione puto nõ solum seorsim singulos, sed neq; aliquos, tres, aut quatuor & c. simul posse interdiceri, sed necessario requiritur maior pars suffragiorum ad interdicens.

26. *Vndecimo*, Femina interdiceri non potest, etiam si Abbatissa, vel Priorissa sit, & etiam si Ecclesiæ Monasterio subiectas habeat quia non est capax Iurisdictionis spiritualis tum ratione sexus, tum quia non est capax Ordinis Clericalis spiritualis autem Iurisdictione saltem de facto, & de iure communi Ordinem Clericalem supponit, sic S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interd. cap. 2. in fine. Tabiena, verbo, *Interdictum*, 2. nu. 3. §. secundo. Henriquez lib. 13. de excom. & interd. c. 51. §. 1. Vgolin. Tab. 1. cap. 2. §. 7. Felin. Panor. & Innoc. in c. dilecta, de maior. & obed. & idem Panor. & DD. in cap. Noua, de penit. & remiss. & Syluest. in verbo, *Interdictum*, 3. q. 3. & Alphonsus Viualdus tit. de Interdicto, nu. 134.

De causa dispositiua, & Forma ferendi sententiam interdicti. Cap. XI.

S Y M M A R I V M

- 1 *Interdictum, non nisi ob causam, & culpam grauem ferri debet.*
- 2 *Interdictum extensiuè pena grauior est, quam excommunicatio, quauis intensiuè lenior sit.*
- 3 *Culpa, & causa grauis ad ferendum interdictum qualis esse debeat.*
- 4 *Censuræ Ecclesiasticæ neruus sunt discipline Ecclesiasticæ.*

- 5 Interdicti in particulari ob alterius culpam nemo potest.
- 6 Interdictum, ut valde in Collegium, aut Vniuersitatem feratur, ut singuli culpabiles sint, non est necessum.
- 7 Interdictum generale loci, vel personarum, ob vnius delictum, non nisi ex speciali Papae licentia, & tunc quo ordine, & modo ferendum.
- 8 Delictum Principis populi, seu Rectoris Ciuitatis habentis Iurisdictionem temporalem causa sufficiens est, ut Ciuitas, seu locus interdicatur.
- 9 Delictum Episcopi causa sufficiens esse potest, ut Ecclesia Cathedralis, & tota etiam Diocesis interdicatur.
- 10 Delictum principalium membrorum Ciuitatis, seu Vniuersitatis, causa sufficiens esse potest interdicens Ciuitatem.
- 11 Delictum magna partis Ciuitatis, causa sufficiens est ad Ciuitatem, vel populum interdicens.
- 12 Delictum personae priuatae, an, & quando sufficiens sit causa, interdicens Ciuitatem, vel populum.
- 13 Innocentes quare sacri Canonices interdicti posse, statuerint.
- 14 Causa ferendi interdictum duplex esse potest, delictum scilicet, & contumacia.
- 15 Delictum, & contumacia quidnam sit.
- 16 Contumacia peccatum duplex esse potest, & quid utrumque sit.
- 17 Interdictum pro contumacia Domini, aut Episcopi loci, aut pro debito pecuniario, contra Ciuitatem, Prouinciã aut Territorium, sine speciali Sedis Apostolicae licentia, ferri non potest.
- 18 Legatus Papae pro debito pecuniario interdictum ferre nequit in locum, aut Ciuitatem aliquam suae Legationis.
- 19 Interdictum speciale loci pro debito pecuniario ferri potest.
- 20 Interdictum contra parochiam pro debito pecuniario ferri nequit, & quae huius ratio sit.
- 21 Interdictum generale personale pro pecuniario debito ferri valde potest.
- 22 Interdictum loci longo tempore decerni non debet, & quamobrem.
- 23 Forma, ac modo ferendi interdictum qualisnam sit.
- 24 Monitio, ut interdictum ab homine feratur, necessaria est, non autem si feratur a iure, & quare.
- 25 Interdictum non nisi in scriptis ferri debet.
- 26 Interdictum, non nisi expressa eius causa, ferendum.
- 27 Exemplar scripturae, & causae ob quam interdictum fertur, parti petenti a Iudice tradi debet.
- 28 Effectus interdicti a iudice pro suo orbitio limitari potest.
- 29 Interdictum, ut obliget, parti intimandum, & publicandum est.
- 30 Publicatio interdicti contra Ciuitatem, Populum, aut Vniuersitatem laici, qualiter fieri debeat, ut obliget.
- 31 Interdictum generale ab Episcopo latum, etiam ad exemptos extenditur, non tam ex sententia ipsius hominis, quam ex iuris communis dispositione.
- 32 Promulgatio sententiae interdicti, ad eius obligationem omnino est necessaria.

P Aludanus 4. distin. 18. q. 8. in art. 4. principali. 6. Quantum ad 4. de causa ferendi Interdicti agens existimat omnino difficile esse perstringere quam ob causam Interdictum poni possit, cum hoc sit de officio Iudicum, quorum officium latissimum est. Et certe res haec dif-

ficilior redditur ex eo, quod cum ex communi DD. sententia interdictum contra innocentes ferri possit, alicui violari possit, interdictum non egerit causa. Ceterum ut recte docet Sotus. 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclus. 3. & veritas ipsa comprobatur, ad interdictum requiritur non solum causa, sed etiam grauis, & digna, cum sit grauis poena. Id quod ex trinitate ratione poenae colligitur, Quia omnis poena, quatenus poena est, punitio, & vindicta est culpae; unde conueniens est, ut tam grauis poena non nisi ob grauem causam feratur. Cum enim locus, & populus interdicti possit, adeo, ut in tali interdicto etiam innocentes comprehendantur, ex Nauar. in Manual. cap. 37. num. 168. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 4. de sent. excomm. lib. 6. & lib. 2. var. resol. c. 8. num. 10. Soto. 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclus. 1. & ad 1. & 2. Toledo lib. 1. Instruēt. Sacerd. cap. 29. & Henriquez lib. 1. de excomm. & interd. cap. 50. §. 1. poena hanc interdicti extentiue grauior est, quam excommunicatio, quamuis intentiue leuius sit arceri a sacris audiendis per interdictum, aut suspensionem, quam excommunicari, iuxta ea quae tradunt S. Thom. in addit. 3. par. q. 22. artic. 5. ad 2. & Henriquez loco proxime citato, §. 2. in annot. litera l. ideoque ex genere suo requirit peccatum grauius quam sit peccatum inobedientiae ob quod ferri solet excommunicatio, ut Sotus, & Henriquez vbi supra testantur. Graue autem in hac materia vocatur, non solum illud quod est peccatum mortale, sed etiam illud, quod pluribus nocet, quamuis non grauius singulis noceat Ratio autem cur graue debeat esse delictum, colligitur tum ex cap. Quasi, de ijs quae fiunt a maior. par. Cap. tuum ex cap. cum medicinalis, de sent. excomm. lib. 6. tum ex Concil. Tridentino sess. 25. de reform. cap. 3. tum ex SS. Patribus, ne censurae Ecclesiasticae, quae debent esse nervus Ecclesiasticae disciplinae, & gladius Ecclesiasticae potestatis, & iustitiae, viscant, si ex leuibus causis ferantur, & hoc maxime locum habet, quando interdictum in multos fertur.

Quia vero nonnunquam aliqua persona in particulari interdicatur, aliquando vero multi, ideo de vtriusque dicendum est. Et quidem cum quis singulariter seu specialiter interdicatur, tunc necessario culpa praecedere debet in eo, qui interdicatur, alterius enim culpa quis in particulari puniri non debet, argum. l. Sancimus, C. de penis & notatio eod. Cod. Ne filius pro patre, vnde si is qui interdicatur, uere coram Deo innocens sententia interdicti contra eum prolata uere non ligatur, ut ex ijs quae tradunt Richardus d. 18. articuli. 3. quest. 3. ad 1. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 50. §. 2. & Vgolin. Tab. 5. cap. 19. §. 1. colligitur. Quando autem simul interdicuntur multi generaliter, ut cum interdicatur Populus, Collegium, Vniuersitas, &c. siue specialiter, ut quando interdicatur familia, tunc quidem non necessario requiritur culpa in singulis qui interdicuntur, immo rarissimum est singulos esse culpabiles, sed propter culpam aliquorum plures innocentes simul cum illis interdicuntur.

Observandum autem est, non satis esse culpam omnique ad ponendum interdictum generale loci, vel personae, seu quolibet interdictum multorum, non enim ob vnius priuati delictum Ciuitas tota, aut totus populus interdicatur, ut notat Ioan. Monach. in cap. 1. de vni. lib. 6. & post eum idem docent Henricus in c. in quibusdam, de penis. Chosmas in pragmat. Sanct. titul. de Interdicto, uerbo, priuata, & Summa Confessor. lib. 3. titul. 33. quest. 231. in fine. Sebast. Medices par. 2. Summa. tit. 9. quest. 8. nisi id speciali licentia Papae fiat, quae magna cum difficultate concedi solet, & in hunc modum; ut primo interdictum decernatur in Ecclesiam parochialem, aduersarij, & simul in alteram Ecclesiam parochialem, vel collegiatam; Deinde crescente malitia, & contumacia in diuisas Ecclesias collegiatas, vel duo monasteria; Tertio demum non respiciente contumacia, tota Diocesis supponitur interdicto; & adhuc illius corde indurato, Cathedralis Ecclesia interdicatur, ex Ioan. Siaphilaeo, de licentia gratiae, & iustitia Florent. 156. colum. 2. quem refert, & sequitur Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. nu. 4. vnde sed ob vnius priuati, de sentent. excomm. lib. 6. qua de-

dores docent Cathedralem Ecclesiam non censi interdictam, etiam si in totius Diocesis, & in omnes ciuitatis Ecclesias interdictum latum sit, prout latius cap. 3. dub. 6. num. 10. expofuimus, arg. c. Quamuis, §. Quamquam, de preb. lib. 6. vbi habetur Ecclesiam Cathedralem appellatione Ecclesiasticam Ciuitatis, aut Diocesis, in literis ad benedicta Ecclesiastica non contineri. Id quod locum etiam habere putant Compofitellanus in c. capitulum de Rescri. noster Coroll. 39. de Rescri. & in cap. postulat, num. 4. tit. eod. & Ioan. de Selua, de benefic. par. 3. q. 1. r. qualitate 22. in qualibet odiosa dispositione, qualis est materia Interdicti, de qua nunc agitur.

Ad hoc agitur vt pro alterius culpa, & delicto Vniuersitatis, seu locus interdicatur, necessario requiritur culpa aliquorum ex his.

Primo Delictum Principis, Populi, vel Rectoris Ciuitatis, habentis iurisdictionem temporalem, cap. Non est vobis, de sponsal. & cap. Sanc. 2. & ibi Felin. de offic. deleg. & cap. vbi periculum, §. praterca, de elect. lib. 6. & cap. si sententia de sent. excomm. lib. 6. & Extrauag. Super gentes, de conductad. S. Thom. in addit. 3. par. quest. 22. art. 5. ad secundum. Angelica, in verbo, Interdictum, 3. num. 3. Tabiena, verbo, Interdictum, 3. num. 1. Syluest. verbo, Interdictum, 3. quest. 5. versic. Primum. Sotus 4. dist. 22. qu. 3. artic. 1. Conclus. 3. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 4. de sent. excomm. lib. 6. Henriquez libr. 13. de excommunicat. & interd. cap. 50. §. 3. Vgol. Tabul. 5. capit. 20. §. 1. nu. 1. & Tolet. libro 1. capitul. 19. Id quod rationaliter fit, eo quod pena eorum, qui subiecti sunt, ad ipsorum Dominos, & Rectores redundat; Vnde & Domini gratius puniuntur, ex eo quod non solum in seipsis, sed etiam in subditis suis puniuntur, vt docet Gratian. in cap. Ecclesia, item peccato ciuium, 1. quest. 4. & glof. in Extrauag. Diuersi crescente malitia, in verbo, Quomodo libet, de penit. Sotus 4. d. 22. quest. 3. art. 1. in solut. arg. primi. Vgol. cit. & colligunt ex d. c. si sententia, vers. Dummodo & ipsi, de sentent. excomm. lib. 6. Praterquam quod talibus Rector, aut Dominus subiectorum clamore a conuincia sua recedet, ex Feliciano in Enchirid. de Censur. ca. 9. de interdicto.

Secundo, Delictum Episcopi potest esse sufficiens ad supponendum Interdicto, Ecclesiam Cathedralem, & alias Ecclesias ei subiectas, necnon ad interdicendum Capitulum, & Clerum; Immo si causa sit grauis, etiam ad interdicendum Populum & Ciuitatem, & totam Diocesim. Quod patet a simili: Si enim sufficit delictum Rectoris secularis, etiam & delictum Praelati Ecclesiastici satis erit. Id quod procedit, etiam si Episcopus eo in loco iurisdictione tantum spiritualem & Ecclesiasticam habeat, ex Archid. in cap. si sententia, de sent. excomm. lib. 6. Dominic. ibi, & Gemin. ibidem, §. ceterum, num. 8. vbi alios idem sententios refert. Item Felin. in cap. Sanc. 2. nu. 2. & Decius. Notab. de offic. deleg. Couar. in ca. Alma mater, part. 2. §. 1. num. 4. de sent. excomm. lib. 6. Vgol. Tab. 5. capit. 20. §. 1. num. 2. qui tres vltimi hanc communionem opinionem DD. esse testantur; Quamuis Cardin. in d. cap. Sanc. 2. & Panorm. num. 7. & Vincent. quem citat, & Henriquez libr. 13. de excommunicat. & interd. capitul. 50. §. 3. vident, textum illum procedere, quouies Episcopus iurisdictionem simul temporalem illius loci habeat, sed prior opinio magis communis est.

Tercio, Delictum principalium membrorum aliquorum Ciuitatis, vel Vniuersitatis, vt delictum Consulum, Conferuatorum, Baluatorum, Consiliatorum, Vniuersitatis, & quocumque nomine vocentur eorum qui Communitatem gubernant, causa sufficiens esse potest, vt Ciuitas interdicatur. Id quod inde probatur, quia ferri potest pro delicto Rectoris, ergo, & pro delicto itorum.

Quarto, Delictum magnae partis multitudinis popularis est etiam sufficiens causa ad interdicendum Populum, Ciuitatem, vel Vniuersitatem, quia magna pars popularis multitudinis, paucis Consiliarijs, seu Magistratibus aequiualet.

Quinto, Delictum cuiuscumque personae priuatae ad-

quando potest esse sufficiens causa ad interdicendum Populum, vel Vniuersitatem, vel locum, scilicet in hoc casu tantum, quando eius delictum redundat in delictum Principis, Rectoris, aut membrorum Ciuitatis, aut magnae partis multitudinis, vt ex dictis constat, & habetur in Constitutione Concilij Basileensis Sessione 20. Anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo quinto; Quod quidem Concilium, quoad illa omnia quae circa censuras Ecclesiasticas, materiam fidei, & causas beneficiales habet approbatum, & confirmatum fuit per Nicolaum V. In quo Concilio statutum est, quod nulla Ciuitas, Oppidum, Castrum, Villa, propter culpam, aut causam cuiuscumque personae priuatae, auctoritate quacumque ordinaria, vel delegata interdici possit, nisi his tribus concurrentibus.

Primum est, quod talis persona prius excommunicetur, aut denunciatur excommunicata in Ecclesia.

Secundum est, quod auctoritate Iudicis Ecclesiastici, Domini, seu Rectores vel officiales locorum requisiti sint, vt huiusmodi personam excommunicatam ex loco, vel Ciuitate eiciant.

Tertium est, quod post huiusmodi requisitionem infra biduum si vere, & cum effectu eiciant, aut ad satisfactionem compellant; hoc casu, quia iam delictum priuatae personae redundat in delictum Principis, vel Officialium Ciuitatis, non eicientium talem personam, ferri potest Interdictum generale loci, seu Ciuitatis. Idem ad verbum habetur, in Constitutione 16. Leonis X. in Bullario, quae Constitutio incipit, In eminenti. Anno Domini 1516. 15. Cal. Septembris, post medium Bullae. Ex quibus constat, quanta cum maturitate concilij Ecclesiasticum Interdictum ferendum sit.

13 Ex his, quae diximus duo inferuntur, Vnum est, quae de causa Sacris Canonibus statutum sit, vt etiam innocentes interdicto affici possint, quae duplex esse potest, eaque valde rationalis, & honesta;

Prima est, vt omnibus inferioribus, & subditis clamantibus, & conuincentibus, & instantibus apud Dominum, seu Rectorem, tandem Dominus loci respiciat.

Secunda est, vt cum propter suum delictum Dominus, & Capita Ciuitatum, & locorum se puniri etiam in suis subditis videant, eorum saltem causa, & afflictione commoueantur.

14 Alterum est, causam ferendi interdictum duplicem in vniuersum assignari posse, nimirum, delictum, & contumaciam, quae duo in hac materia, & similibus ita distinguuntur, non quod vnum necessario excludat alterum, (Nam & contumacia ipsa delictum est, & aliquod delictum est contumacia) sed quia delictum in hac materia dici solet peccatum praeteritum, in quo non amplius persistitur, Contumacia vero dicitur peccatum quodcumque post debitam monitionem perseverans, vnde contumacia est delictum respiciens futurum.

16 Potest autem duplex esse peccatum contumaciae; Vnum, quod ad nullum aliud peccati genus reduci potest, sed est vera contumacia, id est, inobedientia contradicens praeepto superioris, quod est quando materia quae a superiori praecipitur, neque est bona in se, neque mala, sed indifferens. Aliud vero genus, & peccatum contumaciae est, quod coniunctum est cum aliquo alio peccato, scilicet quando materia, quae praecipitur, aut prohibetur a superiori, per se, & ex sua natura est bona, vel mala, & fugienda, vel sequenda. Siue ergo contumacia sit sola, siue coniuncta cum alio peccato propter illam ferri potest interdictum, dummodo tamen, vt superius de delicto diximus, contumacia ipsa sit grauis non solum ex parte ipsius contumaciae, quia scilicet omnino contradicitur Praelato, eiusque imperium contemnitur, sed etiam grauis sit, ex parte obiecti, quia scilicet in re graui contemnitur obedientia Praelati & superioris; Vnde communis est DD. sententia pro graui tantum contumacia, & delicto interdictum ferri debet, siue id personale fuerit, siue locale, prout in te communi factum legimus, de personali habetur in cap. Felicis, §. fin. de penis, libr. sexto, vbi interdicto subicitur Vniuersitas, quae persecutores Cardinalium quouis modo

adiiuit. & in cap. *Quantum*, de censib. lib. 6. eadem pena afficitur, quando a personis Ecclesiasticis portoria, aut vectigalia exigunt. & in cap. 1. de usur. lib. 6. ubi permittit usurarios manifestos, & in Clement. Si quis suadente, de penis, ubi grauius in suum Episcopum deliquit. Idem de interdicto locali habetur in cap. ubi periculum, §. praterea, de elect. lib. 6. ubi interdicitur locus ob non seruata debitam formam in electione Summi Pontificis, Et in c. Non est vobis de sponsal. quia Rex filijs uxores non restituit. Et in cap. Sane, 2. de offic. deleg. Quia delegato Papae non obtemperatur. Et in Extrauaganti, Super gentes, de Consuetud. quia Legatus Apostolicae Sedis non recipiebatur, & idem de alijs multis ostendimus in seq. cap. Sicut ergo Lex, non nisi ob graue delictum, aut contumaciam interdictum fert, ita nec homo, qui est Lex animata, interdictum aliquod nisi pro graui contumacia, & delicto ferre debet.

17 *Hinc etiam constat quam rationabiliter a Bonifacio VIII. constitutum sit in Extrauag. Proinde attendentes*, de sent. excommun. in communibus, quae etiam est Constitutio prima eiusdem in Bullario, ne pro contumacia Domini, aut Episcopi, loci alicuius in detinendo res alienum, & debito pecuniario non soluendo quacunq. auctoritate ordinaria, vel delegata interdicti possit aliqua prouincia, Ciuitas, Castrum, Locus, Territorium sine speciali licentia Sedis Apostolicae, literis patentibus expressa, qui non nisi raro, & cum difficultate id alijs committit, & aliter latum interdictum irritum & inane sit, quocunq. pacto, vel conditione non obstante. Quam Bonifacii VIII. Constitutionem confirmauit postea Clemens Papa VII. anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo Nono Calend. Iunij, Pontificatus sui anno septimo, vt constat ex Constitutione 35. eiusdem in Bullario, incip. *Licet ea qua*, de qua te legendi sunt Panorm. in ca. cum in partibus, de verb. signific. Gemin. in cap. presentis, nume. 2. de sent. excommun. lib. 6. & ibidem Ioan. Andr. Domin. & Philip. Franc. Calderin. tract. de Eccles. interd. memb. 1. numer. 2. 1. Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. artic. 4. princip. §. Quantum ad quartum, S. Anton. 3. par. tit. 27. capit. 3. §. Eius pro pecuniario debito. Angel. verbo, deuotionem, num. 3. Tabiena verbo, Interdictum, 3. nu. 1. in fine. Sylu. verbo, Interdictum, 3. quaest. 5. versic. Secundum, Felin. in cap. Sane, 2. de offic. deleg. Sorus. 4. dist. 22. quaest. 3. art. 1. Conclus. 3. Navar. in Man. cap. 27. num. 168. Cou. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 5. de sent. excommun. lib. 6. Henriquez lib. 1. 3. de excommun. & interd. ca. 50. §. 3. ubi ait Collectorem subsidij, & Commissarium Cruciate in Hispania habere talem commissionem & licentiam a Papa. Alphons. Viuald. tit. de Interdicto, nu. 194. Thomas Zerula in sua Praxi Episcopali in verbo, Interdictum, dub. 6. par. 1. & verbo, eodem, par. 2. in fine, Toletus lib. 1. cap. 19. Vgol. Tab. 5. c. 1. §. 1. num. 2. Ex quibus patet, neque Legatum a latere, pro huiusmodi causa ferre posse Interdictum tale, nisi de speciali Papae licentia in literis patentibus. Constat etiam, quod si pro non soluto debito pecuniario, quae res communiter est magni momenti, prohibetur ferri huiusmodi interdictum, multo maius pro rebus leuioribus ferendum est. Et sicut pro non soluto debito pecuniario Domini, Rectoris ciuitatis, aut Episcopi ferri non potest, ita nec pro debito Officialium, incolarum, & habitatorum loci ferri queat.

39 *Circa hanc autem Extrauag. Proinde attendentes*, Bonifacii VIII. aduertendum est, omnes DD. citatos excepto Couarruua, docere illam tantum procedere de Interdicto generali loci, de quo solo ibi mentio habetur, vt scilicet pro huiusmodi debito pecuniario ferri non possit interdictum generale loci, pro quo tamen debito, speciale interdictum loci, verbi gratia, in Ecclesiam aliquam vnus est plurius vnus Oppidi, aut Ciuitatis ferri posse purant, non obstante d. Extrauaganti. *Proinde attendentes*, Vnde solus Couarruua est, qui Extrauagantem illam de interdicto speciali loci intelligit, existimans nec aliquam specialem Ecclesiam pro debito pecuniario interdici posse, quod ex eo probat, quia sunt, inquit, vbique Iudices seculares & Regij, qui facile possunt quemlibet

cogere ad soluendum debitum pecuniarium absque inuocentur periculo, & damno quod prouenit ex his interdictis. De qua re duo mihi dicenda videntur, *Primo est*, Si loquamur an debeatur, seu conueniens sit vt interdictum speciale ponatur pro debito pecuniario, sic verum est quod Couarruua affirmat, eo quod alia via debitum hoc facile exigi poterit. *Alterum est*, Si loquamur de nullitate talis Interdicti, si de facto feratur, sic falsum esse puto, quod idem auctor affirmat; Quia nullum omnino verbum est in d. Extrauag. quod accommodari possit ad Interdictum speciale.

20 *Quod vero Toletus & Naua. cit. specificant*, neque Interdictum parochiae ferri posse pro debito pecuniario, mihi verum esse videtur, & iuri conforme, quia omne interdictum generale non solum in d. Extrauag. *Proinde attendentes*, prohibetur, sed etiam irritatur; interdictum autem parochiae generale est, vt superius exposuimus.

21 *Addit denique Calderin. cit. memb. 1. num. 22. praedictam Extrauag. habere locum etiam in interdicto generali personali, cum interdicitur Populus, Communitas, Ciues, Incole, sub istis, vel similibus appellationibus*, idque ait non quidem haberi ex verbis ipsius Extrauag. sed ex eius mente, & legislatoris intentione, & pro testaque opinione multos Canones citat, legesque civiles, 1. quaest. 1. capitul. Marcon, & capitul. intelligentia, de verb. signific. & licet, ff. de leg. & lidem conueniunt, §. aptanda, ff. de petit. here. sed de hac re idem dicendum censet, quod de sententia Couarruuae dictum est; id quidem bene dicitur si de conuenientia loquamur, sin autem de verbis Extrauagantem agatur, falsum esse puto. Quod autem dicitur ex mente canonis colligi, quia ratione verum sit, valde dubitatum loquitur; penae vero restringendae potius sunt quam ampliandae.

22 *Illud vltimum aduertendum est, quod mouet Sorus 4. d. 22. quaest. 3. art. 1. Conclus. 3. & Henriquez lib. 13. de excommun. & interd. capitul. 50. §. 2. Interdictum loci non debere longo tempore decerni, quia cedit in damnum populi, & quorundam inopentium, & in diuini cultus detrimetum, minusque plurimum deuotionem hominum si prolixum sit; Immo etiam & Clerus ipse minus, pigriorque fit ad Diuina celebranda, prout Summus Pontifex in cap. Alma mater, de sent. excommun. lib. 6. asseruit.*

Quoad Formam autem & modum ferendi Interdictum, haec breuiter ex DD. colliguntur.

23 *Primo enim Quamuis nulla certa, & determinata verborum forma in iure expressa sit, quae ad sententiam Interdicti ferendam necessarii requiruntur, ea tamen verba omnino adhibenda sunt, quibus & interdictum ferri significatur, & in quos, siue in hominem, siue in locum, & an in personam particularem, aut hominum vniuersitatem; an in locum particularem, vt in hanc, vel illam Ecclesiam; aut in locum vniuersalem, vt in Parochiam, Villam, Castrum, Ciuitatem, Regnum, & huiusmodi, ferunt manifestum sit, arg. capit. si sententia, & capit. Ciuitas, de sent. excommun. lib. 6. vnde quibuscuq. verbis exprimitur actus interdicens, persona, aut locus, qui interdicitur, & causa, propter quam interdicitur, satis est, vt sententia legitima sit. Solent autem DD. hanc formam, vel huiusmodi communiter assignare; *Nos talem personam, vel gratia, Petrum; vel talem vniuersitatem seu Populum, verbi gratia, Populum Bononiensem; vel talem Ecclesiam; vel Ciuitatem, Castrum, aut Regnum; propter talem causam supponimus Ecclesiastico Interdicto*, arg. ca. cum patribus, de verbo, signific. & additur communiter, *Ecclesiastico, et Summa Confess. lib. 3. tit. 3. q. 23. 2. & S. Ant. & Tabiena, ad differentiam Interdicti legalis. Hanc ponunt Palud. 4. d. 18. q. 8. in art. 4. princip. §. Quantum ad octauum, S. Anton. 3. par. tit. de Interdicto, c. 5. in princ. Angelica, verbo, Interdictum, 3. nu. 5. Tabiena; verbo Interdictum, 3. nu. 1. Sylu. verbo, Interdictum, 3. q. 7. Armilla verbo, Interdictum, 2. 24. Sor. 4. d. 22. qu. 3. art. 1. Conclus. 3. versic. Debet praeterea. Henric. li. 13. de exc. & interd. c. 50. §. 4. Vgo. Tab. 5. ca. 22. Alph. Viuald. tit. de Interdicto, n. 196. Toletus lib. 1. ca. 19.**

Secundo, Quamuis nulla monitio præcedens necessaria sit quando a iure, vel ab homine fertur propter excessum, seu delictum commissum, iuxta ea quæ docuimus de suspensione libro præced. c. 2. & latius tradunt Innoc. & alij, quos S. Anton. Tabiena, & Syluester, quæst. 6. vbi supra referunt, ac sequuntur, & hoc sine speciale, siue generale sit, loci, aut personæ, quia ipsa intrinsece cognitio pro monitione habetur; Quoties tamen ab homine fertur ob contumaciam, præuiam monitionem requirit, sine qua contumax quis esse nequit, arg. c. reprehensibilis, de appellat. & c. cum medicinalis, de sent. excom. lib. 6. Palud. in d. art. 4. principiis. §. Quantum ad septimum. S. Anton. Tabiena, & Henriquez locis proxime citatis Angelica, verbo, Interdictum, 3. num. 4. Summa Aftenfis. par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 8. Sotus vbi supra, Alphons. Viuald. tit. de interdicto, nu. 192. & Summa Confess. lib. 3. tit. 3. quæst. 23. 1. num. addo ex Vgolino, Tab. 3. c. 20. §. 1. num. 4. vbi Vniuersitas ob alterius culpam interdicatur, non ipsam Vniuersitatem prius adnotandam esse, sed eam cuius culpa interdictum ferendum est. Is enim, qui contumax est, ad moneri debet, vt a contumacia discedat, Vniuersitas autem ipsa contumax non est, & idem de interdicto loci ob alicuius culpam ferendo, dicendum est.

3. Tercio, censura hæc fit & reliquæ ferri debet in scriptis, vt habetur in capitul. cum medicinalis, de sentent. excom. lib. 6. & omnes auctores citati testantur. Syluest. d. quæst. 7. Alphons. Viuald. tit. de Interdicto, num. 143. & num. 190.

4. Quarto, In iisdem scriptis exprimi debet causa, propter quam sententia Interdicti fertur, ex d. cap. cum medicinalis, & DD. citatis.

5. Quinto, Exemplar huius scripturæ infra mensem a Iudice, si requisitus fuerit, parti petenti tradi debet, d. c. cum medicinalis. Quod si Iudex Ecclesiasticus in sententia Interdicti ferenda contra aliquod horum triu fecerit, ab ingressu Ecclesiæ, & a Diuinis officijs per mensem suspensus est, Quod si infra mensem quo suspensus est, officia diuina prosequatur sicut prius, irregularitatem incurrit, super qua non nisi per summum Pontificem dispensari poterit, vt in d. c. cum medicinalis, habetur.

6. Sexto, Potest Iudex pro libera voluntate limitare effectum Interdicti, puta ab ingressu tantum Ecclesiæ, vel a sepultura, vel ab horis, vel a Missa cum cætu. Potest etiam Iudex pro voluntate sua ab Interdicto excipere, & subijcere aliquos, quos nominauerit, & etiam pro tempore quo vult, vt quandiu Dominus terræ ibi fuerit, & huiusmodi, arg. cap. Non est vobis, de sponsal. S. Anto. 3. par. tit. 27. de Interdicto, c. 5. in princip. Syluest. verbo, Interdictum, 3. q. 7. Summa Confess. lib. 3. tit. 3. quæstione 23. 2. Tabiena, verbo, Interdictum, 3. num. 1. Henriquez lib. 1. 3. de exc. & Interd. ca. 51. §. 4. Interdictum verò iuris semper declarat effectus, quos habet.

7. Septimo, Interdictum, vt obliget intimandum est parti, & publicandum, quod si Interdictum sit contra singularem personam, cõter intimada est sententia ipsi personæ, quod si persona non compareat, satis est, vel in Iudicio publicari, vel in Ecclesiâ, vel ad fores domus ipsius interdicti pro consuetudine Iudiciorum; postquam publicationem, cõter non datur in foro exteriori allegatio ignorantie, nisi sufficienter probetur. Sio verò interdictum feratur in Ciuitatem, vel in Populum, vel in Vniuersitatem, publicatio sententiae non est faciendâ singulis, sed satis est fieri in locis consuetis Iudiciorum, ex S. Anton. 3. p. cit. c. 5. in principiis, & Tabiena, verbo, interdictum, 3. §. Primo, nu. 2. & Alphons. Viuald. tit. de interdicto, nu. 287. & nu. 288. & Toledo lib. 1. c. 19. qui ait satis esse intimare Ecclesiæ Matri, arg. cap. 1. de postulat. præla. quam alie sequuntur. Postquam promulgationem licet alicui adhuc ignorent sententiam, & coniequerter inuincibiliter ignorando excusentur a peccato in foro interiori, & ab irregularitate, & alijs penis, quam primum tamen postea habuerint notitiam, cessare debent ab omnibus Diuinis; Immo, etiam si solum publicauerint eum, & famam de sententia, saltem propter securitatem cessare debent, quousque certiores redduntur.

Item, si vident, aut sciunt vicinos suos, aut Ecclesiam Cathedralẽ, vel Matricem recepisse, & obseruare sententiam, (quamuis fortassis alie parochie illam non feruerit), alie omnes Ecclesiæ, etiam Religiosorum, tam exemptorum quàm non exemptorum, eam seruare debent, siue interdictum illud a Sede Apostolica, siue ab Ordinario loci latum sit, quibuscuque non obstantibus, & non seruando, excommunicationem incurrunt ipso facto. Clemen. 1. de sent. excom. Conc. Trident. sess. 25. de Regul. ca. 12. Tabiena, verbo, Excommunicatione, 5. casu 52. & verbo, Interdictum, 3. nu. 2. §. 1. Nau. in Man. c. 27. nu. 146. Henriquez lib. 1. 3. de excom. & interd. c. 50. §. 3. in fine.

8. Et si quis arguat, Episcopum contra exemptos nullam sententiam ferre posse; Resp. Ta. vbi sup. post Host. & Io. And. quos citat, id verum esse de sententia speciali, tunc enim eos talis sententia non ligaret; secus autem, quando sententia interdicti generalis est, tunc enim etiam ad exemptos extenditur, non tam ex sententia hominis, quam ex iuris ipsius communis dispositione, cui Regulares subijciuntur.

9. Hæc autem promulgatio sententiæ ita necessaria est, vt etiam si ego certissime sciam Iudicem sententiam scripsisse, immo etiam si dictante Iudice egomet scripserim, quousque Iudex illa promulget, ad nihil teneor, vt ex his, quæ communiter ab auctoribus in materia de legibus traduntur, manifestum est.

De Interdictis in iure latis. Cap. XII.

S V M M A R I V M.

- 1 Interdictum generale triplici ex causa in iure latum reperitur, & quanam cause illa sint.
- 2 Impediens ne Legatus, vel Nuncius Sedis Apostolicæ officium suum in Regno, Ciuitate, aut loco sibi subiecto exequi possit, & peccat, & Regnum, aut Ciuitas, et alia loca eius interdicto supposita sunt.
- 3 Episcopum iniuriõsẽ, vel temerẽ percutiens, capiẽs, banniens, occidens, aut hæc fieri mandans, territoria eius interdicta sunt.
- 4 Dominus quilibet, Rectores, & Officiales loci, in quo moritur Papa obseruari non faciens, quæ ex iure obligantur, & peccat, & locus, & Ciuitas interdicatur.
- 5 Episcopi, & alij tam superiores, quam inferiores Ecclesiastici, qui per mensem in excommunicatione, vel suspensione contra eos lata, quod usurarios alienigenos nõ expellant, permanent, post mensem terræ ipsorum interdicta sunt.
- 6 Ciuitas, aut Vniuersitas, quæ pedagia, & alia similia a personis Ecclesiasticis pro rebus suis exigit, interdicta est, quousque restituat, & satisfaciat.
- 7 Ciuitas, quæ Episcopum iniuriõsẽ capit, percutit, aut occidit, aut hæc fieri mandat, interdicta est.
- 8 Ciuitas quæquis præter Urbem, quæ causa est aliquo modo, vt Cardinalis aliquis occidatur, vel percutiatur, ipso facto interdicta est.
- 9 Clerici tam seculares, quam Regul. qui aliquem compellunt, aut fide interposita ad eligendam sepulturam in eorum Ecclesia inducunt, quando interdictis censeantur Ecclesiæ eorum, & quousque.
- 10 Hæreticus qui scienter in sepultura sacra reconditur, & exhumandus est, & locus ille in perpetuum quoad sepulturam interdicatur.
- 11 Interdictus an sit populus loci, quando locus generaliter propter delictum Vniuersitatis, aut populi interdicatur.
- 12 Vniuersitas concedens represalias, seu pignorationes contra personas Ecclesiasticas, aut bona earum, quando interdicta censeatur.

- 13 *Vniuersitas personis Ecclesiasticis Decimas, Tallias, & Collectas imponens, aut eas ab illis exigens, ipso facto interdicta est, & a solo Papa absolui potest.*
- 14 *Vniuersitas Collegia, aut Capitula, quae a Sententijs Ordinationibus, & Mandatis summi Pontificis ad futurum Concilium Generale appellant, interdicta sunt.*
- 15 *Capitulum Sede uacante, infra annum a die vacationis alicui dimissorias concedens, quando interdictum censetur.*
- 16 *Capitulum, quod aliquid abstulit contra Extrauag. unicane sede vacante, quousque interdicto Ecclesiastico subijciatur.*
- 17 *Judex Ecclesiasticus censuram sine scriptis, vel sine monitione, aut non expressa causa ferens, ab ingressu Ecclesiae suspensus est.*
- 18 *Episcopatum, Abbatiam, vel aliam dignitatem de manu laici recipiens, ab ingressu Ecclesiae est suspensus, seu interdictus.*
- 19 *Episcopus, & alij superiores, necnon Abbates, & alij Regulares, aut seculares aliquid de redditibus Ecclesiae uacantis vsurpantes, quousque interdicti sunt.*
- 20 *Alienans non legitime bona Ecclesiae, siue Abbas, siue Episcopus sit, interdicitur ab ingressu Ecclesiae.*
- 21 *Metropolitanus qui Suffraganeum, & Suffraganeus antiquior residens, qui Metropolitanum ultra annum non residens, ad Papam intra tres menses non defert, ab ingressu Ecclesiae est interdictus.*
- 22 *Visitor, qui in uisitatione aliquid ultra licitum accipit, ab ingressu Ecclesiae interdicitur.*
- 23 *Utare interdictum quemlibet in diuinis officijs, Sacramentis, aut alijs similibus nemo nisi post denunciationem, aut specialem declarationem tenetur.*
- 24 *Interdictum quodcumque a iure, vel ab homine promulgatum seruare nemo tenetur, nisi specialiter, & expresse a Iudice promulgatum fuerit.*
- 25 *Interdictum nemo seruare tenetur, si ille, in cuius gratiam ac fauorem latum est, illud non custodiat.*
- 26 *Interdictus qui est, quamuis denunciatus non sit, interdictum tamen illud seruare tenetur.*
- 27 *Interdictum alij seruare tenetur, quamuis ille, ob cuius delictum positum sit, illud non obseruet.*

Cum in superioribus dictum sit, interdictum omne generale, vel speciale loci, aut personae esse, ideo in hoc capite suo ordine sententias omnes interdicti in iure latae recensere & Primo quidem de Interdicto generali, & speciali loci; deinde uero de Interdictis generalibus, & specialibus personarum dicemus.

- 1 *Primo igitur interdictum generale loci in iure latum reperitur ex triplici causa. Prima est culpa Domini temporalis Secunda est culpa Episcoporum, & Clericorum, seu personarum Ecclesiasticarum. Tertia est culpa ipsiusmet Ciuitatis, seu ciuium. Ex culpa Domini temporalis, in his casibus fertur, & incurritur interdictum iuris.*
- 2 *Primus est, Quando Dominus Regni, Castri, Ciuitatis, Oppidi, aut alicuius loci impedit ne Legatus, vel Nuncius Apostolicus exequi possit officium suum in suis locis, tunc eius Regnum, Ciuitas, Terra, & quaelibet loca ei subiecta tamdiu sunt eo ipso Ecclesiastico supposita Interdicto quamdiu in huiusmodi contumacia Dominus loci persistit, ut expresse habetur in Extrau. Super gentes, de Confectu. inter communes, Angelica, verbo, Interdictum. 4. Martin. Ledsm. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de Interdicto, Vgol. Tab. 5. c. 3. num. 6. Syluest. verbo, Interdictum, 4. quaest. 1. §. 7. Alphons. Vivald. tit. de Interdicto, nu. 13. Sebast. Medices, par. 2. Summa, tit. 9. q. 8. Toletus lib. 1. cap. 2. §. Primus.*
- 3 *Secundus est, Quando quis, quemcumque Episcopum in*

inuirose, vel temere percussit, caput, seu bannit, occidit, aut haec fieri mandat, aut ab alijs facta rata habet, vel consilium facienti dat, vel eundem scienter defendat, aut locum eius sit. tunc Terra ipsius (duo modo ultra vnam Diecesim non contineat) vique ad condignam satisfactionem interdicta est; & locus etiam, ubi Episcopus captus detinetur, interdictus est, quamdiu durat detentio, ut habetur cum multis alijs circa hanc materiam in Clem. 1. de pœnis §. Terra quoque ipsius. Martin. Ledes. 2. 4. q. 26. art. 2. cit. & Vgol. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 3. num. 6. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interdicto, cap. 2. in princip. vers. Sexto. Tabiena verbo, Interdictum, 2. nu. 1. vers. Sexto. Angelica, verbo, Interdictum 4. in princip. vers. Sic. us. Syluest. vbi supra, q. 1. §. 5. & §. 6. & Alphons. Vivald. tit. de Interdicto, numero 12.

4 *Tertius est, Quando Dominus aliquis, Rectores, vel Officiales Ciuitatis, in qua moritur Summus Pontifex, de in qua facienda est electio Romani Pontificis, iuxta ea que habetur in cap. vbi periculum, de elect. lib. 6. non faciunt ea inuolabiliter obseruari absque vlla fraude, & dolo quae in d. c. constituta sunt, tunc locus, & Ciuitas ipso facto interdicta est, ut ibidem habetur, §. Praeterea, vers. Ciuitas, Palud. 4. dist. 18. q. 8. artic. 1. in princip. Quantum ad primum, Conclus. 5. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interd. cap. 2. in princip. vers. Quarto, Angelica, verbo, Interdictum, 4. in princip. vers. primus. Syluest. vbi supra, quaest. 1. §. 1. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. numero 1. vers. Quarto. Sotus, 4. dist. 22. q. 3. art. 1. Conclus. 3. ante finem. Toletus lib. 1. c. 2. §. Quartus. Vgol. Tab. 5. c. 3. nu. 6. Alphons. Vivald. tit. 8.*

5 *Secundo, ex delicto Episcopi, & Clericorum Interdictum generale loci inuenitur latum; Quando Episcopus, Archiepiscopus, & alij tam superiores, quam inferiores Ecclesiastici per mensem suum inueniunt sententiam excommunicationis, vel suspensionis contra ipsos in iure latam, eo quod manifestis vsurarijs alienigenis conducunt, vel alio titulo concedunt domus ad vsu exercendum, & eo que non expellunt, post mensem enim omnes terrae ipsorum interdictae sunt, quamdiu iidem vsurarij in eis commorantur, ut habetur in capitulo primo, de vsu lib. 6. iuncta glossa in verbo, sustinuerint. Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. artic. 1. in princip. §. Quantum ad primum, Conclus. 1. vbi notat terras laicorum non esse interdictas, sed interdicendas, S. Anton. 3. part. tit. 27. cap. 2. in princip. vers. Secundo. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. numero 1. vers. Secundo. Angelica, verbo, Interdictum, 4. in princip. vers. Quarto. Vgol. Tab. 5. cap. 3. nu. 4. Alphons. Vivald. numero 10.*

6 *Tertio, ex culpa Ciuitatis seu Communitatis Interdictum generale loci, fertur in his casibus.*

7 *Primus est, Quando ciuitas, seu Vniuersitas, aut Collegium delinquit exigendo a personis Ecclesiasticis, aut Ecclesijs Pædagia, Gnidagia vel alia per se, vel per alium, de rebus suis exportandis, vel importandis, quas non causa negotiationis deferunt. Terra ipso facto interdicta subiacet, donec acceptum totum restituerit, ac pro delicto huiusmodi competentier satisfecerit, capitulo, Quamquam, de censib. libro sexto. Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. artic. 1. in princip. Conclus. 2. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interd. cap. 2. in princip. vers. Tertius. Syluest. verbo, Interdictum, 4. q. 1. §. 5. Tabiena, verbo, Interdictum, 2. in princip. vers. Prima. Sotus 4. dist. 22. quaest. 3. art. 1. Conclus. 3. ante finem. Martin. Ledes. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de Interd. Namar. Manual. cap. 27. num. 169. Vgol. Tabul. 5. cap. 3. num. 5. in princip. Alphons. Vivald. tit. de Interdicto, numero 6. Summa Corona tit. eod. nu. 5. Toletus lib. 1. c. 2. §. Secundus.*

8 *Secundus est, Si Ciuitas Episcopum iniuirose, vel temere ceperit, percusserit, bannierit, occiderit, vel haec fieri mandauerit, vel ab alijs facta rata habuerit, vel loca fuerit facientis, aut dederit consilium, vel fauorem, vel scienter defensaerit, ipsa interdicta est, ut habetur in Clement. prima, de pœnis, §. Ciuitas. donec satisfecerit. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interd. cap. 2. in princip. vers. Sexto. Angelica, verbo, Interdictum, 2. in princip. vers. Sextus. Tabiena, ver-*

verbo Interdictum. in princip. versic. Sexto. Martin. Le-
delm. 2. 4. quæst. 26. artic. 2. tract. de interdicto. Nauar. in
Man. c. 27. num. 169. Vgol. Tab. 5. c. 3. nu. 6. Syluest. vbi su-
pra q. 1. §. 5. Alphon. Vuald. cit. nu. 12. Toletus. lib. 1. c. 2. §. 1.
Quintus.

Tertius est. Ciuitas quævis præter Urbem, quæ confen-
dit dando consilium, auxilium, vel fauorem occidentibus,
vel percurientibus Cardinalem Sanctæ Romanæ Eccle-
siæ, vel quæ infra mensem delinquentes huiusmodi prout
enormitas facientis exigeret, & ei facultas affuerit, non
pauent, ipso facto interdicta est. capitulo Felicitis, de pœ-
nitentiæ libro sexto. Palud. 4. dist. 13. quæst. 8. art. 1. princip. Con-
cluf. 4. S. Anton. 2. par. tit. 27. de Interdicto, capit. 2. in prin-
cip. versic. Quinto. Angelica, verbo Interdictum, 4. in prin-
cip. versic. Secundus. Syluest. cit. quæst. 1. §. 2. Tabiena, ver-
bo Interdictum, 2. in princip. versic. Quinto, Vgol. Tab. 5.
c. 3. nu. 6. Alphon. Vuald. cit. nu. 11. Toletus lib. 1. ca. 11. §.
Tertius.

Secundo, Interdictum speciale loci in iure latum reperit-
ur in his casibus :

Primus est. Quando Clerici siue Saculares, siue Regu-
lares inducunt aliquem ad vouendum, iurandum, vel fide
interposita, seu alias promittendum, vt in eorum Ecclesia
eligat sepulturam, vel semel electam vltimus non immu-
tet, si postea in eorum Ecclesia, vel Cœmeterio hunc sepe-
tate presumpserint, tunc, si infra decimum Ecclesiæ vbi
de iure sepeliendus erat, omnia quæ occasione sepulture
habuerunt, & etiam ipsum cadauer, si petatur, ipso facto,
eorum Ecclesiæ, & Cœmeteria eouque interdicuntur, quo-
uisque facta fuerit prædictorum omnium plenaria restituo
non habetur in cap. animarum, de sepulturis, li. 6. Palud.
4. d. 18. quæst. 8. art. 1. in princip. §. Quantum ad tertium,
Concluf. 1. Angelica, verbo Interdictum 4. in princip. ver-
sic. Quintus. Syluest. verbo Interdictum 4. qu. 3. §. 2. Marr.
Ledesm. 2. 4. quæst. 26. art. 2. tract. de interd. Nauar. in Ma-
nual. c. 27. nu. 169. in fine. Alphon. Vuald. cit. num. 19. &
Toletus lib. 1. cap. 21. in fine. Vbi aduertendum est, quod
hoc aliqui velint hoc intelligi si in Ecclesia fuerit sepe-
latus, quod tunc Ecclesia cum Cœmeterio contiguo interdi-
cta sit; secus autem, si vel in contiguo Cœmeterio, vel in Cœ-
meterio non contiguo fuerit sepultus, quasi tunc solum
Cœmeterium interdictum sit, non autem Ecclesia: Alij ta-
men, & rectius, quos sequitur Palud. cit. dicunt in differen-
tes, quod in quocunque illorum sepeliatur, vtrunque il-
lorum, id est, Ecclesia, & Cœmeterium ipsorum inducen-
tium interdicto subijcitur, quia hic vtrūque per se interdi-
citur. Quibus etiam addendum est eodem Palud. quod
si quis sine dolo, & fraude & obligatione alium inducat
ad eligendum, vel mutandum sepulturam, non ipsum obli-
gans ad non mutandum locum, non habet locum hæc Co-
stitutio. Sin autem ipse met curatus hanc in ductionem faci-
at, apud quem de iure tumultus erat, nec Ecclesia, nec
Cœmeterium erunt interdicta, ex Palud. vbi supra, cum
hæc Constitutio in fauorem parochorum facta sit, cui pa-
rochus renunciare potest.

Secundus est. Quando hæreticus traditur scienter Eccle-
siæ sepulture, locus ille in perpetuum interdicatur (quo
ad sepulturam, ita, vt nullus ibi in perpetuum poterit sepe-
lari) quantum autem ad alia, locus ille non censetur inter-
dictus. c. Quicunque, de hæret. lib. 6. Palud. 4. d. 18. q. 8. art.
1. princip. §. Quantum ad tertium. Concluf. 2. Tabiena, ver-
bo Interdictum, 2. nu. 2. versic. Primo, in Casu 7. Qui am-
bo docent, reconciliationem nihil valere, nec Episcopum
posse hoc interdictum remouere; quia quando dicit Per-
pene, remouere videtur dispensationum inferiorum, & fa-
uer. Alphon. Vuald. cit. nu. 91.

Tertio, Interdictum generale personale in his casibus la-
tum est in iure;

Primus est, amplissimus, vt a multis refertur, qui tamen
non est vique adeo certus; Quædo locus est interdictus ge-
neraliter propter delictum Vniuersitatis, seu populi, tunc
totus populus illius loci generaliter interdictus est. Hunc
casum ponit Syluest. verbo Interdictum, 4. num. 2. & facit
glos. in cap. si sententia, in verbo Domini, de sent. excom.
lib. 6. & Angel. in verbo Interdictum 2. in princip. refert

Innoc. & Hostiensem dicentes, quando locus est genera-
liter interdictus propter delictum populi, tunc illius loci
homines non posse nec ibi, nec alibi interesse diuinis; quod
est ipsosmet homines esse interdictos. Et fundant se in d.
cap. si sententia, vbi dicitur, Quando locus est interdictus
propter delictum Principis, vel Rectoris, posse homines il-
lus loci, qui non sunt culpabiles alibi interesse Diuinis;
vnde isti inferunt, ergo, quando locus est interdictus pro-
pter delictum ipsius populi, non possunt alibi interesse Di-
uinis. Mihi verò magis probatur sententia Nauar. in Ma-
nual. c. 27. nu. 167. scilicet, personas loci interdicti, quæ non
sunt culpabiles, siue interdictum latum sit propter deli-
ctum Principis, siue propter delictum populi, nunquam
esse interdictas, & consequenter posse alibi Diuinis inter-
esse. Id quod ex d. ca. si sententia colligi potest, vbi dicitur:
*Quando interdictum locale est ex delicto Domini, persona que
non sunt culpabiles, non sunt interdicta;* ergo neque in in-
terdicto lato ex delicto populi sunt interdicta; Quia v-
trobique par est ratio innocentium, ergo par vsu totum-
que erit.

Secundus est. Quando vniuersitas concedit reprefalias,
seu pignorationes contra personas Ecclesiasticas, vel earū
bona necnon quādo easdem reprefalias quantumcunque
generaliter concessas ab alijs, cuiusvis consuetudinis præ-
textu, quæ potius abusus est, ad personas Ecclesiasticas, ea-
rumque bona extendit, tunc enim nisi prædicta Vniuersitas
concessionem, vel extensionem huiusmodi reuocauerit in
tra mensem a die concessionis, vel extensionis computan-
dum, ipso iure in interdictum incidit, vt habetur in cap.
vnico, de iniurijs, libro sexto. Palud. 4. d. 18. q. 8. in ar. 1. prin-
cipali, §. Quantum ad secundum. Concluf. 3. S. Anton. 3.
par. tit. 27. de Interdicto, c. 2. in principio. versic. Tertio. An-
gelica, verbo Interdictum 4. num. 1. versic. Quartus. Syluest.
verbo Interdictum 4. quæst. 1. §. 8. Alphon. Vuald. citat.
num. 9. Tabiena, verbo Interdictum, 2. in princip. versic.
Tertio. Nauar. in Manual. cap. 27. nu. 136. Henriquez. libro
13. de excommunicat. & interd. cap. 43. §. 5. versic. Tertio,
& Vgol. Tabul. 5. cap. 3. numero 5. Reprefaliæ verò sunt,
quando Dux, aut Iudex (postquam monuit Rempub. fa-
tus facere læsis, nec illa fatiscit) concedit licentiam gene-
ralem, vt in recompensam rapiant bona a quocunque il-
lius Ciuitatis.

Tertius est, Quando Communitas, seu Vniuersitas im-
ponit, exigit, vel recipit a personis Ecclesiasticis Decimā,
Tallias, Collectas; seu quando bona Ecclesiarum, aut per-
sonarum Ecclesiasticarum in Ecclesijs deposita arrestaue-
rit, occupauerit, vel arrestari, aut occupari fecerit, seu de-
derit in his consilium, auxilium, vel fauorem scienter, ipso
facto interdicta est, nec nisi de speciali mandato Sedis A-
postolicæ absoluitur, non obstantibus quibuscunque pri-
uilegijs, per Constitutionem Bonifacij VIII in c. Clericis.
de immun. Eccl. lib. sexto. Quod tamen interdictum cum
tota illa Constitutione, & Declarationibus, & alijs ex ea
consecutis, reuocatum fuit per Clement. vnicam, de im-
munit. Eccles. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. in princip.
versic. Sexto in fine. Angelica, verbo Interdictum 4. nu. 1.
versic. Primus, & alij. Syluest. vbi supra, q. 2. versic. Secundo.
Alphon. Vuald. cit. num. 17.

Quartus est, in Bulla Cænæ Domini in nouissimis Bullis
nostri temporis in Canone secundo, vbi interdicuntur V-
niuersitates, Collegia & Capitula, quo iūque modo vocet-
tur, quæ a Sententijs, Ordinationibus, & Mandatis Roma-
ni Pontificis appellant ad futurum Concilium Generale,
& ij etiam quorum consilio, & fauore fuit appellatum.
Alphon. Vuald. cit. nu. 15.

Quintus est, Interdicatur Capitulum, quod Sede vacan-
te intra annum a die vacationis concedit alicui Dimissio-
rias ad ordines, præterquam in vno casu, quando scilicet
aliquis est ordinandus ratione beneficij accepti, vel acci-
pendi; Quod intelligendum est, si illud beneficium talem
ordinem requirat, vt habetur in Concil. Trident. sess. 7. de
form. cap. 10. Henriquez lib. 13. de excommunicat. & in-
terd. cap. 43. §. 5. versic. Secundo. Alphon. Vuald. citat. nu-
mero 18.

Sextus est, Capitulum quod aliquid abstulit contra Ex-
trau.

trau. vnic. Ne Sede vac. donec ablatum restituerit, Interdicto Ecclesiastico subijcitur. ex d. Extrau. & Vgol. Tab. 5. c. 3. nu. 5.

Quarta, Interdictum personale particulare, seu speciale in iure latum reperitur in his casibus: Quorum

17 *Primus* habetur in capitu. cum medicinalis, de sentent. excommunic. libro 6. vbi iudex Ecclesiasticus, qui sententiam cuiuscunque Censuræ propriè dictæ pronunciat sine scriptis, vel in scriptis quidem, sed sine monitione, aut nõ exprimitendo causam, vel qui parti petenti non concedit intra mensẽ exemplar scripturæ, suspensus est ab ingressu Ecclesiæ. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 43. §. 5. vbi ait Regularem posse absque scriptis proferre Censuram contra suos.

18 *Secundus* habetur in c. si quis deinceps, 1. 6. q. 7. vbi interdicitur ab ingressu Ecclesiæ, qui Episcopatum, Abbatiam, vel aliam dignitatem de manu laici recipit.

19 *Tertius* habetur in capitulo Præsenti, de offic. Ordin. libro sexto, vbi Episcopus, ipse maior, necnon Abbates, seu alij Regulares, aut Seculares, qui sibi aliquid vsurpant ex redditibus dignitatis vacantis, aut Ecclesiarum subditarum, interdicto ab ingressu Ecclesiæ puniuntur, quousque de prædictis restitutionem fecerint. Henriquez l. 13. de excom. & interd. c. 43. §. 5.

20 *Quartus* habetur in Extrauag. vnica, de reb. Eccles. non alien. vbi Episcopus, aut Abbas, qui bona Ecclesiæ non legitime alienat, ab ingressu Ecclesiæ suspenditur, seu interdicitur. Vgol. Tab. 5. c. 3. nu. 2.

21 *Quintus* habetur in Concil. Trid. sess. 6. de reform. cap. 1. vbi interdicitur ab ingressu Ecclesiæ Metropolitanus, qui Suffraganeum, & Suffraganeus antiquior residens, qui Metropolitanum ultra annum non residentem, nõ defert ad Rom. Pontificem intra tres menses, vel per nuncium, vel saltem per literas.

22 *Sextus* habetur in Concil. Trident. Sess. 24. de reformat. cap. 3. vbi renouatur interdictum latum in cap. exigit, de Censib. libro sexto, quo suspenditur, seu interdicitur ab ingressu Ecclesiæ Visitator, qui in visitatione aliquid accipit ultra ea, quæ in d. c. ei conceduntur, vt latius in dicto Concilio continetur.

23 *Aduertendum est* autem, neminem teneri ad vitandum quemlibet interdictum in Officijs Diuinis, neque in Sacramentis, aut alijs, nisi post denunciationem, seu declarationem specialiter, & expressè factam per iudicem Ecclesiasticum. Immo vero sub nulla Censura prohibemur in humanis cum vilo viro interdicto participare, in diuinis vero tam Laicus, quam Clericus talem vitare tenentur, quamuis præceptum hoc per se, & directè potius Clericis impositum sit, vt colligitur ex c. Non est vobis, de spons. vbi dicitur, *Ne celebratis, nec aliquem celebrare permittatis*; Henriquez lib. 13. de excom. & interd. c. 43. §. 7. in annot. litera C. Sin vero tota communitas, vt populus, aut Collegium, de interdicto personali denunciatur, quilibet qui est pars, & culpabilis, saltem Communitatis eius, censetur quasi nominatim interdictus. Quod si quidam sint tantum generaliter interdicti, vt fautores, aut receptatores Petri, aut si diuersus iudex interdicat participantes in communi, hos non tenemur vitare (sicut nec vitare tenemur notoriè excommunicatos) aut si idem iudex ferat excommunicationem contra participantes, nec tamen illos nominet, requiritur enim, vt participantes nominentur, ad hoc vt eos vitare teneamur.

24 *Similiter*, Nemo interdictum quodcumque generaliter promulgatum a iure, vel ab homine seruare tenetur, nisi fuerit promulgatum specialiter, & expressè a iudice contra certam aliquam personam, Collegium, Vniuersitatem Ecclesiæ, aut certum locum. Quæ omnia habentur expressè ex iure nouo instituto in Extrau. *Ad vitanda scanda la* in Concilio Basileensi, & Costantiensi sub Martino V. vt refertur apud Felinum, in cap. Rodolphus, nu. 5. de re scriptis. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, c. 6. ante finem. Tabiena, in verbo interdictum, 2. numero 1. in fine. Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de interdicto. Sor. 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclu. 3. vt t. Estque notandum. Nauar. in Manual. cap. 27. nu. 187. Vgol. Tab. 5. cap. 6. §. nu. 2. & cap.

17. §. 2. num. 2. Tolet. lib. 1. cap. 21. Henriquez lib. 3. de excom. & interd. c. 43. §. 7. Cuius Extrauagantis ratio duplex causa fuit; *Vna*, vitatio scandalorum; *Altera* conscientiarum quietatio, & tranquillitas, vt ex d. Extrau. colligitur. Item, nec interdictum seruare tenetur, qui a Romano Pontifice licentiam, aut priuilegium habet, arg. cap. fin. de sen. excom. lib. 6. & ca. licet, de priuileg. lib. 6. quam licentiam, quodque priuilegium solus Papa dare potest, ex glossa in c. Ad hæc, 5. in verbo interdictum, & ibi Panormitan. de appell. Neque etiam seruare tenetur quis, vbi interdictum suspensum est, arg. d. c. fin. §. in festiuitatibus vero, de sen. ten. ex c. lib. 6. In tali tamen suspensione forma suspensionis diligenter consideranda est, ne contra interdictum quid fiat; si enim simpliciter suspendatur, Diuina omnia ibi, vt prius fieri poterunt, si ad quædam, ea tantum sent; & si vsque ad certum tempus, eousque, & non vterius diuina officia celebrari poterunt, arg. d. §. in festiuitatibus vero, & arg. c. Non est vobis, de sponsal. Nauar. in Manual. cap. 17. nu. 183. Alphonsus Viualdus tit. de interdicto, num. 257. Vgol. Tab. 5. c. 6. §. 2. nu. 3.

25 *Præterea*, Interdictum nemo seruare tenetur, vbi ab eo non seruatur, cuius gratia latum ipsum est, vt habetur in cap. Petitis, de priuileg. & ibi communiter DD. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto. cap. 3. in princip. Tabiena, verbo interdictum 3. num. 8. §. Septimo. Alphons. Viuald. cit. num. 188. in quo casu, si plurium gratia interdictum promulgatum sit, requiritur, vt maior pars eorum interdictum violet, & animum perseverandi habeat, ex Panorm. in d. capit. petitis, numer. 2. de priuileg. id quod ex actibus eorum percipi potest, ad hoc, vt alij impunè interdictum violant.

26 *Excipitur* tamen semper ipse interdictus, sine enim specialitate, siue per Vniuersitatem quis interdictus sit, & quis denunciatus nõ sit, seruare tamen interdictum debet, cum ei nullo modo per d. Extrauag. *Ad vitanda scandala*, subueniatur. Immo, etiam si is, ob cuius crimen, vel delictum positum est, illud non obseruet, nihilominus tamen alij obseruare debent, vt rectè Alphons. citat. nu. 188. docet.

A D D I T I O.

* Adde. Et nunc iure nouissimo interdictum fertur in Ciuitates, terras, oppida, vel castra, & loca, in quibus expressè, vel tacitè permittunt ipsorum domini, magistratus, senatus, vel populus duellum admitti, ex constit. Clem. Sancip. *Illius vices*, &c.

De Suspensione interdicti, & quibus modis id fiat. Cap. XIII.

S Y M M A R I U M.

- 1 Interdictum Generale loci, quibus festis diebus in iure suspensum reperitur.
- 2 Interdictum generale loci in festiuitatibus commemoratis in cap. Alma mater, nec tollitur, nec in totum, seu ad omnem effectum suspenditur.
- 3 Ordines, aut Extrema Vnctio in festiuitatibus, c. Alma mater, conferri non possunt.
- 4 Interdictum generale loci, in festiuitatibus, c. Alma mater, pro prima tantum die earum, non autem pro sequentibus suspenditur.
- 5 Officia diuina, quæ in quibusdam festiuitatibus tempore interdicti generalis loci permittuntur, a primis vespere ipsum diem festum antecedentibus, incipiunt.
- 6 Festum Corporis Christi, a primis vespere diei antecedentis incipere censetur.
- 7 Festa Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini.

1. *missi, quoad eorum officia, a Missa vigiliis eorum interdicuntur.*
- 8 *Officia festiuitatum ca. Alma mater, non solum secundas Vesperas earum, sed etiam Completorium comprehendere censentur.*
- 9 *Completorium tempore interdicti generalis loci suspensi quo tempore, & hora recitandum.*
- 10 *Missae, & officia diuina, non solum de festo proprio, sed etiam qualibet alia tam publica, quam priuata, in festiuitatibus c. Alma mater, celebrari possunt.*
- 11 *Nuptiae in festiuitatibus Pentecostes, Corporis Christi, & Assumptionis B. Virginis, tempore interdicti generalis loci benedici possunt.*
- 12 *Sepeliri possunt laici etiam cum officio solemniter in festiuitatibus, c. Alma mater, & quae huius sit ratio.*
- 13 *Laici in festiuitatibus c. Alma mater, etiam interdicti, officijs Diuinis interesse possunt.*
- 14 *Lacorum interdictorum oblationes in festiuitatibus cap. Alma mater, in Missa accipi non debent.*
- 15 *Laici interdicti, quamuis in festiuitatibus cap. Alma mater, officijs Diuinis interesse possint, altari tamen appropinquare prohibentur.*
- 16 *Interdictum generale loci, a primis vespers in festo corporis Christi, & per totam eius octauam suspensum est.*
- 17 *Interdictum generale loci, an in festiuitate Conceptionis B. Virginis, & per totam eius octauam, nunc, vt olim cenatur, suspensum.*
- 18 *Officia omnia diuina, 200. annorum antiquitatem non excedentia, per Bullam Pij V. de officio Romano recitata, reuocata sunt.*
- 19 *Interdictum generale loci, an per aduentum Regis in locum illum suspensum sit.*
- 20 *Interdictum generale loci, an in festo omnium Sanctorum, & in die Commemorationis omnium defunctorum sit suspensum.*
- 21 *Interdictum per priuilegium speciale suspendi potest quale a Summo Pontifice Religiosis concedi solet.*
- 22 *Priuilegia omnia cuius ordinis Religiosorum de celebrandis officijs diuinis tempore interdicti coepta, an, et quatenus per cap. Alma mater reuocata sint.*
- 23 *Priuilegia quae nam prius concessa, per cap. Alma mater, reuocata censentur.*
- 24 *Priuilegia Religiosorum, quibus Religiosi in festis Sanctorum sui ordinis, & per octauas eorum, non obstante generali interdicto loci, in suis Ecclesijs, excommunicatis dumtaxat exclusis, diuina officia celebrare possunt, an per Concilium Tridentinum reuocata sint.*
- 25 *Concilium Tridentinum Sess. 25. de Regular. cap. 1. & 2. 2. priuilegia quaedam generalia tantum, non specialia reuocata.*
- 26 *Legatus a latere priuilegium celebrandi tempore interdicti, an, & quatenus concedere possit.*
- 27 *Interdictum suum, non solum Episcopus, sed etiam prelati inferiores suspendere possunt.*
- 28 *Interdictum personale, ab Ecclesiastico iudice, vel quoad omnes eius effectus, vel quoad aliquos tantum pro arbitrio suo suspendi potest.*
- 29 *Interdictum quoad tempus, quantum ad aliquem, vel omnem effectum suspensum, redit, quamuis qui causam eius dederunt, satisfecerint.*
- 30 *Interdicti sententia suspensa, an appellatio valida interponi possit.*

Interdictum tribus praecipue modis suspendi potest; Primo, Generali priuilegio; Secundo, Priuilegio speciali, seu particulari; Tertio Sententia Iudicis Ecclesiastici, de quibus singulis breuiter in hoc capite dicendum est.

Primo, Generale interdictum loci Generali priuilegio inuenitur suspensum in his quattuor anni festiuitatibus, scilicet, Natiuitate Domini, Resurrectione Domini, Pentecoste, & Assumptione B. Virginis, vt habetur cap. Alma mater. §. in festiuitatibus, de sent. excom. lib. 6. [Quibus festiuitatibus prout prius] campanae pulsantur, & officia diuina voce alta, & ianuis aperiis solemniter celebrantur, excommunicatis prorsus exclusis, non interdictis, quibus ob reuerentiam dictarum solemnitaturn, vt ipsi interdicti ad humilitatis gratiam, & reconciliationis effectum facilius inclinentur] praefatis diebus participatio diuinorum permittitur, sic tamen, quod illi, propter quorum excessum interdictum huiusmodi prolatum est, altari nullatenus appropinquent, vt in d. §. habetur. Dixi. *Interdictum generale loci*; si quidem interdictum particulare his festiuitatibus non suspenditur, vt ex textu d. c. Alma mater, & glossa ibi, in verbo Ecclesijs. Nauar. in Manuali, c. 27. nu. 173. versic. Nono dico. Covar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. nu. 1. qui multos alios citat, & Marco Antonio Cuchio, lib. 4. Institut. iuris Canon. tit. 12. Alphonso Vinaldo titu. de Interdicto, num. 255. & alijs colligi potest. Circa quam suspensionem nonnulla annotanda sunt.

Primum est, In his festiuitatibus non tolli interdictum, sic enim omnia Sacramenta administrari possent hoc tempore, quod falsum est, vt infra dicemus, sed tantum suspenditur arg. eorum; quae tradunt glo. in c. vt priuilegia, in verbo Semel in anno, & ibi Panorm. nu. 3. de priuileg. Nauar. in Manu. cap. 27. num. 158. Henriquez lib. 13. de excom. & interdict. cap. 47. §. 2. Vgol. Tab. 8. §. 12. num. 1. Immo, nec suspenditur in totum, id est, non quantum ad omnem effectum; nam in d. §. in festiuitatibus, expresse prohibetur, ne interdicti, qui dederunt causam, vllatenus appropinquent altari, quae particula, qualiter intelligenda sit, inferius dicemus.

Secundum est, Ex communi Canonistarum sententia in iisdem festiuitatibus non possunt confertur ordines, neque etiam extrema vnctio morientibus, ex Covar. in ca. Alma mater, par. 2. §. 5. versic. Decimo, de sent. excom. lib. 6. Vgol. Tab. 5. capit. 8. §. 1. Quia tunc solum permittuntur officia diuina, non Sacramenta; Quid autem de alijs Sacramentis sentiendum sit, abunde satis, cap. 6. a nobis expositum est.

Tertium est, In his festis interdictum solum suspenditur pro prima die earum, non autem pro duobus alijs consequentibus; vnde prima solum die licite celebrantur diuina officia, vt prius ex communi DD. opinione. Sic Archid. quem refert, ac sequitur Syluest. in verbo interdictum §. q. 2. num. 3. versic. Secundum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, capit. 4. §. Item nota. Tabiena, verbo interdictum §. numero 2. §. primo, ante finem. Nauar. in Manuali, c. 27. nu. 182. versic. Decimo quinto. Henriquez, lib. 13. de excom. & interdicto, cap. 47. §. 2. Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 9. Et patet, quia priuilegium hoc concessum est ob salutarem Christi ortum, & ob gloriosam eiusdem resurrectionem, & aduentum Spiritus Sancti, quae vno die facta sunt, vt scripturae testantur; at vero limitata causa, limitatum producit effectum, arg. c. cum cessante, de appell. Et quia reliqui duo dies sequentes de octaua sunt, & officium de octaua fit, non de die, immo in Natali officium fit de alijs Sanctis, & est communis opinio DD. quicquid Sotus 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclus. 4. & Alph. Vival. tit. de interdicto, nu. 237. 238. 239. & seqq. contrarium sine vlla efficaci ratione, vel auctoritate doceant.

Quartum est, Quoad inchoationem diuinorum Officiorum, quae permittuntur, docent communiter DD. inchoari a primis vespers antecedentibus ipsum diem festum, sic gloss. in cap. Alma mater, §. in festiuitatibus, in verbo Assumptionis, de sentent. excom. lib. 6. & citatur in margine Archid. & idem docent Gemin. Philip. Franc. & Anchar. ibidem, num. 3. Ioan. Andr. ibi. Calderin. de Eccles. interdict. memb. 6. versic. vito de effectu. colum. 8. S. Antonin. 3. par.

3. par. titul. 27. de interd. cap. 4. Item nota. Sylu. verbo interdictionum §. q. 2. nu. 3. vers. Secundum. Armilla verbo interdictionum nu. 43. vbi ait esse communem. & Felicianus Episcopus opus de lentis in Enchiridio. de censuris. ca. 7. Vgolin. Tab. 5. c. 8. §. 7. Nanar. in Man. c. 27. nu. 184. etenim in primis vespers incipiunt officia diuina, ex gl. in c. 2. de ferijs. & in c. Quod die. dist. 75. vbi dicitur *Dominicum diem Resurrectionis & vespers Sabbati iniuriu habere*. & idem colligitur ex Clem. vnica. in fine. vers. Quid autem in primis vespers. de reliq. & Ven. Sanctior. vbi festum Corporis Christi incipere dicitur a vespers antecedentis diei. & est communis opinio. quam etiam sequitur Sotus vbi supra. quicquid Io. Mona. c. quem refert. non tamen sequitur diem festu inchoari tantum ipsomet die festo illucescente. & mane. & vespers comprehendit. iuxta illud Gen. 1. *Factus est vespers. & mane dies vnus*. cuius opinio falsa est. etenim licentia his diebus ea de causa concessa est. vt officia diuina in eis celebrentur. officia vero illa cum sint duplicia. a vespers antecedentis diei inchoantur.

7. *Ceterum* Palud. 4. dist. 18. q. 8. art. 2. principali. Conclu. 7. singulariter praeter ceteris notat. quod licet officium solemnitate communitur incipiat a primis vespers. vt iam dictum est. in his tamen festis Resurrectionis. Pentecostes. & Natiuitatis. officium inchoari putat a Missa Vigiliae. id est. die praecedenti. quem sequitur Tabiena. verbo interdictionum §. num. 2. §. Primo ante finem. id quod etiam Alphonsus Vualdus vbi supra. num. 242. & rationale. & iuri consonum esse arbitrat. Probari potest de singulis. Primo. de festo Resurrectionis. quia Missa Vigiliae Sabbati Sancti antiquitus consuevit dici sub vespers. vt patet ex collecta eius. in qua dicitur. *Deus qui hanc Sacramissimam noctem*. vnde illa Missa pertinet ad noctem Paschalem. non autem Paschalis ad ipsius Paschae festiuitatis pertinet. Deinde omnes concedunt officium solemnitate cuiusque inchoari a primis vespers. vespers autem Sabbati Sancti intra Missam dicuntur. & cum eadem protus collecta Missa in eadem festiuitate. & vespers includitur. & par honor vtrique tribui debet. & de festo Paschae. idem cum Paludano. & Tabiena sentiunt Sotus 4. d. 22. q. 3. art. 1. Conclu. 4. Polanchus in Directorio Confess. c. de interd. ante finem. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 47. §. 3. id quod de festiuitate Paschali mihi etiam videtur certum. & indubitatum. Et similiter de Missa Vigiliae Pentecostes idem probat Palud. vbi supra. quia in Vigiliae Missae Pentecostes dicitur eadem prefatio. que dicitur in ipsomet die Pentecostes. ergo & illa Missa pertinet ad festiuitate Pentecostes. De Natali Domini probat. quia Missa Vigiliae. & simul officium a laudibus est duplex. quod non fit in alijs Vigilijs. ergo & officium ipsius Vigiliae a laudibus cum Missa pertinet ad festiuitatem Natalis. Cuius sane opinio. quam Polanchus. & Henriquez vbi supra. sequuntur de festis Pentecostes. & Natiuitatis Domini. mihi etiam valde probabilis videtur. non tamen adeo certa est. sicut de festo Paschalis. & facit. quia cum sit priuilegium Principis. & fauorabile. potius ampliandum. & late interpretandum erit. quam restringendum. arg. Reg. odia. de reg. tur. lib. 6. In Assumptione vero B. Virginis solemnitas inchoatur a primis vespers.

8. *Quintum est*. Quamuis Gloss. in cap. Alma mater §. in festiuitatibus. in verbo Assumptionis. de sent. excomm. lib. 6. & Ioannes Andr. & Anchar. ibidem Calderin. tract. de interd. memb. 6. §. Viso de effectu. eolum. 8. existiment suspensionem interdictionis in his festiuitatibus terminari ipso die festiuitatis. vespers iam peractis argum. tex. in cap. 2. de ferijs vbi dicitur. *De vespers in vespers celebrabis Sabbata vestra*. Alij tamen omnes. vt Archid. quem refert & sequitur Angelica. verbo interdictionum 6. numero 18. Domin. & Franc. in d. capitul. final. de senten. excommunicat. libro sexto. & Gemina. ibidem numero 9. Federic. de Sen. Consil. 111. num. 6. Gonsal. de Villadiego de irregul. capitul. de interdictione. eolum. 5. Syluest. verbo interdictionum §. question. 2. numero 3. vers. secundum Conar. in capitu Alma mater. par. 2. §. 5. numero 5. versical. Sexto. de senten. excommunicat. lib. 6. Nauar. in Manual. ca.

pit. 27. num. 184. Frat. Medina. lib. 1. instruct. Confess. cap. 11. §. 13. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capit. 1. §. tertio. Alphonsus Vualdus. titul. de interdictione numero 246. Corona Confessorum. tit. de interdictione. numero 8. Ioseph Angles. in Florib. 4. sent. par. 2. in quest. de excommunicatione. articulo 6. Difficult. 2. Conclu. 1. Vgolin. Tab. 5. cap. 8. §. octauo. docent non solum secundas vespers diei. sed etiam Completorium eius festi alta voce ianus appetis. & pulsatis campanis celebrari posse. idemque docet Palud. 4. dist. 18. question. 8. articulo. secundo. principali Conclu. 7. & est communis opinio. Ratio est. quia Completorium festi duplicis est pars officij illius diei. vnde etiam ipsum dicitur duplex. & officium cuiusque diei in Completorio terminatur. Cum igitur licita sint quaecunque officia diuina. toto illo die aperienda. & voce alta. multo magis Completorium quod ad diem illum pertinet. & hoc maxime. quia cum sit beneficium principis. late interpretandum erit. vt etiam Completorium ipsius diei festi comprehendat. argum. ca. cum dilecti. de donat. & in Beneficium. ff. de constit. princip. Quibus addo. quod licet in Matrice citius. quam in alijs Ecclesijs finitum sit Completorium puta hora 3. post meridiem. & repetatur interdictionum cum pulsu campanarum. & cebit nihilominus in alijs Ecclesijs etiam regularium hora solita. puta hora 5. post meridiem. seu hora diei 24. can tate Completorium cum praedictis solemnitatibus. vt Consuetudo interpretatur. & Henriquez Medina. & Vualdus vbi supra testantur. Nec his obstant. que ex ca. 2. de ferijs. pro contraria sententia afferuntur. illud enim in veteri lege obseruatum fuit. tunc autem festus dies mutatus est. Deinde dici potest cum Archid. quem refert. ac sequitur Angel. verbo interdictionum 6. nu. 18. vespers illis etiam Completorium comprehendit. & facit c. fin. dist. 92. & ibi glo. vbi totum officium diuinum in Matutinum. & vespersum diuiditur.

10. *Sextum est*. In his festiuitatibus licet honestius. & iustius sit. saltem quantum ad principalem Missam. que in Ecclesia celebratur. vt de ipso festo proprio dicatur. quia id est inductum in honorem illarum solemnitatum. & ideo de eis celebrandum. nihilominus tamen alia quorundam officia diuina tam publica. quam priuata. tam ordinaria. quam extraordinaria. siue coniuncta sint cum benedictionibus. siue absque benedictionibus fiant. publice celebrari possunt. Quia tunc generaliter dicit. *Missae celebrantur. & alia quorundam officia dicuntur. sicut prius*. Sic glo. in d. c. Alma mater §. in festiuitatibus. in verbo. sicut prius. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 2. Tabiena. verbo interdictionum §. nu. 2. §. Primo ante finem. Martin. Ledesmi. 2. 4. question. 26. art. 2. tract. de interdictione. Calderin. de Eccles. interdictione. memb. 6. fol. 12. eolum. 4. Anchar. in die capit. Alma mater. & Franc. & Couar. 2. par. §. 5. num. 5. versic. Septimo. Nauar. in Manual. capit. 27. num. 175. Alphonsus Vualdus. tit. de interdictione. numero 247. & num. 248. Vgolin. Tab. 5. capitul. 8. §. 19. num. 1. & ita obseruat consuetudo. Vnde consequenter his diebus potest Episcopus in illis consecrare. Abbates. Abbatias. Calices. Ecclesias. Virgines. Corporalia. & alios apparatus Altaris. Vela. & alia similia. ex d. Anton. vbi supra. Syluest. vbi supra. versic. Tertium. Alphonsus Vuald. cit. num. 249. & Tabiena. Nauar. cap. 27. Manual. num. 186. Couar. in d. cap. Alma mater. par. 2. §. 5. num. 6. versic. Nono. Anchar. & alijs. de senten. excommunicat. lib. 6. Angelica. verbo interdictionum 6. num. 18. Federic. Consil. 111. Calder. de Ecclesijs. tit. 1. memb. 6. Item benedicere potest Sacerdos his diebus aquam. & ea que populi aspergete. vt praefati auctores testantur.

11. Possunt etiam in Assumptione B. Virginis. & Pentecostes. & festo Corporis Christi fieri benedictiones nuptiales. quae pertinet ad officium. S. Antonin. 3. par. tit. Tabiena vbi supra. & alijs. Soto 4. d. 2. quest. 3. art. 1. concl. 4. Couar. in c. Alma mater. par. 2. §. 5. num. 6. versic. Vndecimo. de senten. excommunicat. lib. 6. Anchar. & Franc. in Syluester post Hostiensem. in verbo interdictionum §. quest. 2. Federic. Consil. 111. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 47. §. 4. Alphonsus Vualdo. tit. de interdictione. num. 254. Vgolin. Tab. 5. capitul. 8. §. 10. numero 2. non tamen

men in festis Natiuitatis, & Resurrectionis, cū id iure prohibetur sit in Conc. Trident. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 10.

11. Possunt etiam his diebus sepeliri mortui etiam Laici cū solemnī officio sepulturae, quia sepultura, vt superius diximus, non aliter tempore interdicti prohibita est, quam ratione officij, vel ratione benedictionis Ceterij, in his autem festiuitatibus licitum est omne officium diuinū, quale est officium sepulturae, & omnis benedictio. Sic Casderin. de Eccles. interd. memb. 6. Anchar. in d. cap. Alma mater, §. in festiuitatibus, num. 2. & Couar. ibi par. 2. §. 5. num. 6. verfic. Octauo. Angelica, verbo interdictum 6. num. 35. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 4. Syluest. vbi supra, verfic. Quartum. Alphonsus Viualdus cit. num. 250. Nauar. in Man. c. 27. num. 181. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. c. 47. §. 4. Quod intelligi debet ex S. Ant. & Ang. nisi aliud obstat, puta, quia sunt specialiter, aut nominatim interdicti; aut quia fuerunt in culpa, aut quia ad hoc dederunt consilium, auxilium, vel fauorem, propter quod interdictum latum sit.

13. Septimum est, In his festiuitatibus interdicti etiam laici ad participationem diuinorum admittuntur, hoc est, officij diuinis interesse possunt, hoc enim interdictis permittitur in d. c. Alma mater, §. in festiuitatibus, de sen. excommuni. lib. 6. *Dimmodo tamen ij, ob quorum excessum interdictum latum est, altari nullatenus appropinquent.* Hoc autem quod est altari non appropinquare, non nulli interpretantur de sumptione Eucharistiae, vt non liceat istis, qui culpabiles erant, Eucharistiam dare, id quod verum est, non tamen existimo hunc esse horum verborum sensum, quia interdicti suspensum est solum quoad officia diuina, non autem quoad Eucharistiam, & quia ibi agitur de ijs interdictis, qui adhuc in contumacia, & peccato perseuerant, vt colligi potest ex illis verbis, *vt ipsi ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum facilius inclinentur.* Constat autem tales non posse Christi corpus accipere, & proinde non opus erat vlla huius rei expositione ad eos excludendos, & eius sumptione; Alij vero communiter exponunt, vt Tabiena, verbo interdictum 5. nu. 2. verfic. Primo. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. cap. 47. §. 2. Polanc. in Direct. Confess. cap. de Interdicto, & Corona Confessorum, par. de interdicto, num. 8. de Offertorio in Missa, scilicet ne oblationes eorum accipiantur in Missa, quae expositio vera est de interdictis viuus, non penitentibus; oblationes enim eorum, qui cum poenitentia mortui sunt, licite accipi possunt, vt cap. 7. in fine, ex communi DD. sententia diximus. Item intelligitur de loco altaris, vt verba sonant, *ne scilicet altari appropinquent;* Quamuis enim eis permittitur vt diuinis intersint, dum tamen orandi causa ad Ecclesiam his festiuitatibus veniant eis altari appropinquare prohibetur; id quod ob eam rem fit, quo rubore percussus a contumacia discedant, arg. ca. 1. de except. lib. 6. Sic enim, & ad Ecclesiae valuas quis aliquando ponitur, vt penam luat, arg. cap. in capite, dist. 50. Sic Henriquez li. 13. cū inter alias huius loci expositiones hanc etiam affert, & Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 12. numero quarto, hanc genuinam, & propriam horum verborum expositionem esse dicit. Quam etiam expositionem secutus est Alphonsus Viualdus, tit. de interdicto, num. 235. & fauet Cosmus Philarchus, par. 1. de officio Sacerd. libro 4. cap. 3. casu 13. Item Henriquez vbi supra vult intelligi ne Clerici, qui culpabiles erant Missam his diebus celebrent, aut in ordine sacro mittrent.

14. Tabiena, verbo interdictum 5. nu. 2. verfic. Primo. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. cap. 47. §. 2. Polanc. in Direct. Confess. cap. de Interdicto, & Corona Confessorum, par. de interdicto, num. 8. de Offertorio in Missa, scilicet ne oblationes eorum accipiantur in Missa, quae expositio vera est de interdictis viuus, non penitentibus; oblationes enim eorum, qui cum poenitentia mortui sunt, licite accipi possunt, vt cap. 7. in fine, ex communi DD. sententia diximus. Item intelligitur de loco altaris, vt verba sonant, *ne scilicet altari appropinquent;* Quamuis enim eis permittitur vt diuinis intersint, dum tamen orandi causa ad Ecclesiam his festiuitatibus veniant eis altari appropinquare prohibetur; id quod ob eam rem fit, quo rubore percussus a contumacia discedant, arg. ca. 1. de except. lib. 6. Sic enim, & ad Ecclesiae valuas quis aliquando ponitur, vt penam luat, arg. cap. in capite, dist. 50. Sic Henriquez li. 13. cū inter alias huius loci expositiones hanc etiam affert, & Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 12. numero quarto, hanc genuinam, & propriam horum verborum expositionem esse dicit. Quam etiam expositionem secutus est Alphonsus Viualdus, tit. de interdicto, num. 235. & fauet Cosmus Philarchus, par. 1. de officio Sacerd. libro 4. cap. 3. casu 13. Item Henriquez vbi supra vult intelligi ne Clerici, qui culpabiles erant Missam his diebus celebrent, aut in ordine sacro mittrent.

17. Item secundo, Generali Priuilegio suspensum est interdictum in festiuitate Corporis Christi, & per totam eius octauam, vt in quatuor praedictis; Quae suspensio facta est per Martinum V. solum pro die festiuitatis Corporis Christi, eam autem postea Eugenius Papa IV. in quadam Exmanagan. quae incipit, *Excellentissimi*, ad octauam, vique diem extendit, vt notant S. Anton. 3. par. tit. 27. de interdicto, cap. 4. Angel. in verbo interdictum 6. numero 26. Syluest. verbo interdictum 3. quae 2. Tabiena, verbo interdictum 5. numero 2. §. primo. Martin. Ledesm. 2. 4. quae 20. art. 2. tract. de interd. Nauar. in Manual. c. 27. numero

183. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 5. numero 2. verfic. primum, de sent. excommuni. lib. 6. Mar. Anton. Cucchius lib. 4. Institut. iuris Canon. tit. 12. Barthol. Medina, lib. 1. in struct. Confess. cap. 11. §. 13. Alphonsus Viuald. tit. de interdicto, nu. 243. Corona Confess. vbi supra, num. 8. Cosmus Philarchus loco citato, casu 13. Toletus lib. 1. cap. 20. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. cap. 47. §. 4. & Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 6. num. 2. Quibus diebus eadem fieri possunt, & eodem modo, quo in praedictis quatuor festiuitatibus expositum est; Est enim mens Pontificum eodem modo in hac festiuitate, & per totam eius octauam suspendere interdictum, sicut suspenditur in cap. Alma mater, de sentent. excommunicat. libro 6. cui priuilegio accedunt multa, quae de hac solemnitate statuta decisa fuerunt in Clement. vnica, de reliqu. & Ven. Sanct. vbi glossa in verbo reuelatum, praedixit hanc Martini V. & Eugenij IV. Concessionem.

17. Item tertio, Generali Priuilegio suspenditur interdictum in festiuitate Conceptionis B. Virginis, & per totam eius octauam per quandam Bullam Leonis X. vt habetur in Compendio Priuilegiorum Ordinis Mendicatum in verbo Conceptio, §. 11. & in verbo Interdictum 2. §. 8. & huius etiam meminerunt Nauar. in Manual. cap. 27. numero 182. & num. 186. Alphonsus Viualdus tit. de interdicto, num. 243. & 256. Cosmus Philarchus lib. 4. de officio Sacerdotis, cap. 3. in fine. Toletus lib. 1. cap. 20. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 5. num. 2. verfic. Secundo, de sentent. excommunicat. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. cap. 47. §. 4. Difficultas tamen est, An vbiq. vel in certo aliquo loco valeat haec suspensio, Couar. putat solum habere locum in Hispanijs, Nauar. & Toletus docent solum valere in illis Ecclesijs, in quibus dicitur officium Conceptionis, ordinatum per Protonotarium nomine Leonardum Nogarolum, & Missa eiusdem, quae incipit, *Egredimini*, vbiunque officium hoc, & Missa dicitur, & non alibi. Quae sententia non differt fortē a sententia Couar. quia fortē in solis Ecclesijs Hispaniae dici solet hoc officium. Et nunc post Bull. Pij V. de offi. Romano recitando (quae incipit, *Quod a nobis*, & est 72. in ordine eiusdem, edita 1568. septimo Idus Iulij, Pontificatus sui anno 3.) reuocata sunt omnia antiqua officia, quae 200. annorum antiquitatem non excedunt, & consequenter reuocatum est hoc officium, quod ex concessione huius priuilegij probabiliter non excedit antiquitatem Leonis X. nisi fortē, vel per eundem Pium V. aut alium suum successorum de nouo concessum sit hoc officium in Ecclesijs Hispaniae. Henriquez autem vbi supra, docet etiam ex consuetudine concedi, vt generaliter liceat quoduis aliud officium, sicut in alijs festiuitatibus, & Missas, quae ad festum non pertinent, dicere, & celebrare, quia textus dicit, *vt Missa celebrentur, & alia officia diuina, sicut prius*, id quod etiam Nauar. in Manuali, cap. 27. numero 186. seipsum retractans tandem fatetur, nec compendium priuilegiorum vbi supra, mentionem alicuius officij, aut Missae particularis facit.

19. Item quarto, Nonnulli, vt Ioannes Staphileus in tract. de literis gratiae, & iustitiae fol. 157. colum. 1. & Couar. in c. Alma mater, par. 2. §. 5. num. 4. verfic. Quinto, de sent. excommunicat. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excommuni. & interd. cap. 47. §. 4. & Vgol. Tab. 5. cap. 8. §. 6. num. 2. addunt interdictum generale loci suspendi etiam in aduentu regis in aliquam Ciuitatem, quae interdicta est saltem in die aduentus, vel altero sequenti, non tamen quoad totum tempus, quo Rex in aliqua Ciuitate manserit, cum id admodum graue esset, & in dispendium Censurae Ecclesiasticae. Sed vt recte notant Henriquez, & Vg. hoc nullo priuilegio, aut iure communi cautum est, vnde solum fundari videtur in quadam rationabilitate, & decencia Regiae dignitatis, vt cum summa sit festiuitas & letitia communis in aduentu Regis, decens est relaxari, seu suspendi interdictum; Et certē probabile est, non esse mentem Papae in hoc casu communem eorum letitiam impedire.

20. Addit quinto Palud. 4. d. 18. q. 8. in artic. 2. principali. Couar.

Concluſ. 7. ſe vehementer cupere, vt interdictum Generale etiam ſuſpenderit in feſto omnium Sanctorum, & in die commemorationis omnium Defunctorum. Quia, inquit, maximè decens eſt, vt in feſto omnium Sanctorum ſuſpenderit, cum illa feſtiuitas dicata ſit Deo, B. Virgini, & Sanctis omnibus, vt patet ex eius officio. In commemoratione verò omnium Defunctorum, idem conueniens eſt, quia peccata viuentium impedire non debent ſuffragia defunctorum, præſertim cum defuncti iam ſint conſtituti in alio foro, & in grauiffimis penis, maximè verò ſuffragia tam vniuerſalia, & tam magna, quæ in toto orbe ſunt, & fauet Alphonſus Viualdus ut. de interdicto, num. 244. citans Armillam, verbo interdictum, num. 14. & Episcopum Scalenſem, de interdicto, capit. 7. Addit tamen idem Palud. quod lex quamuis dura, ſeruanda ſit, vt non extendatur, pluſquam extenſa ſit.

21 *Secundo* Principaliter ſuſpenderit Interdictum ſpeciali privilegio, ſiue illud poſitum ſit in iure, ſiue non. Hoc autem privilegium primo, & communiter & ordinariè concedi ſolet per Sedem Apoſtolicam, vt multa fuerunt olim privilegia conceſſa Religioſis, & Episcopis circa celebrationem tempore interdicti, vt expreſſè colligitur ex cap. cum & plantare, §. Quod ſi Templarij, & ex cap. vt privilegia, & ex cap. Quod nonnullis, de privileg. Multa etiam conceduntur privilegia Templarijs, & Hoſpitalarijs: multa etiam conceſſa ſunt Religioſis, quæ non habentur in iure, ſed referuntur a S. Antonin. 3. par. tit. 27. de interdicto, capit. 3. ante finem. Tabiena, verbo interdictum 3. numero 11. §. Decimo, quæ licet ab ipſis referantur conceſſa ordini Prædicatorum, per communicationem tamen privilegiorum Mendicantium factam, valent etiam alijs Religioſis, vt laicè oſtendit Henriquez li. 13. de excommunicat. & interdict. capit. 48. §. 1. quæ privilegia Religioſorum conſulenda ſunt, & referuntur in Compendio Mendicantium, verbo communicationis, & verbo interdictum.

22 *Advertendum* autem eſt omnia privilegia, quæ cuius ordinis, ſub quacunque forma, vel tenore conceſſa ſunt antiquitus ante Conſtitutionem Bonifacij VIII. in cap. Alma mater, reuocata ſunt per §. vltimum, dict. capit. Alma mater, ſi aliquo modo aduerſantur diſpoſitioni dict. cap. Alma mater, vt notant Tabiena, verbo Interdictum 3. num. 12. §. vndecimo. & Henriquez libro 13. de excommunicat. & interdict. capit. 48. §. 1. Et quamuis gloſ. fina, dict. capit. Alma mater, dicat errare fratres Prædicatores, & Minores, & alios privilegiatos in eo, quod dicant poſſe ſe certis ſuis feſtiuitatibus celebrare tempore interdicti, interdum vſque ad octavas; quia ſcilicet privilegia, quorū virtute hoc faciunt iam reuocata ſunt per dict. cap. Alma mater. Verum tamen certum eſt poſt Sixtum IV. hoc dictum gloſæ non eſſe verum; Nam Sixtus IV. in quodam privilegio, quod incipit, *Regimini*, vt reſert Tabiena, loco proxime allato, conſirmauit, & de nouo conceſſit Fratibus Prædicatoribus omnia privilegia antiquitus eis conceſſa per præcedentes Romanos Pontifices circa celebrationem tempore interdicti, quæ conceſſio per communicationem privilegiorum valet etiam alijs Religioſis.

23 *Notandum* inſuper eſt, in dict. capit. Alma mater, ſolum reuocari privilegia conceſſa prius de actuè celebrando tempore interdicti, ſi ſint contraria dict. capit. Alma mater, non tamen irritat privilegia poſterius data, neque etiam quæ prius data fuerant, ſi non ſint contraria diſpoſitioni dicti capit. Alma mater, nec quæ data ſunt de audiendo, ſeu de interſeſſendo officijs diuinis paſſiue, vt notant Tabiena, verbo interdictum 3. num. 12. §. vndecimo, verſic. Quartum, patet. Armilla, verbo interdictum, §. 41. Henriquez lib. 13. capit. 48. §. 1. vt colligitur ex illis verbis, capit. Alma mater, in fine, vbi ait, *Sufficere debet vt tempore interdicti Religioſi, & alij celebrent, iuxta moderationem dict. capit. Alma mater*, non autem dicit ſufficere, vt in *verſim modo præmiſſo*, id eſt, iuxta eandem moderationem dict. capit. Alma mater. vt ſubtiliter deducit Tabiena cit. contra Palud. 4. diſtin. 18. quaſt. 8. art. 2. principali, Concluſ. vndecima, vnde inferit Tabiena, privilegia

uilegiū quo gaudet Cruce ſignati per Inquiſitores vtriusque privileg. Innoc. IV. quod incipit *Militia huius temporis*, vt poſſint interſeſſe Diuinis officijs tempore interdicti, & cetera illius privilegij non eſſe reuocata per dictum c. Alma mater, & addit idem ſenſiſſe Ioannem Calderin. in quodam conſilio, quod fecit Fratri Paulino de Forluuo, quod ſeruat Bononia in ſerinio Inquiſitorum: quod reſertur ſibi vidiſſe, & legiſſe. Addit idem Tabiena, nō reuocari per d. c. Alma mater, privilegium Honorij IV. quod incipit *Meritis veſtre Religionis*, conceſſum ordini Prædicatorum, quo conceditur non reuocari privilegia Prædicatorum literis impetratis, aut impetrandis a Sede Apoſtolica, niſi Ordinis, & privilegiorum eius ſpecialis mentio de verbo ad verbum in huiusmodi literis fiat. Quale etiam privilegium Eugenius Papa IV. in quodam ſuo privilegio impetente, *Ex immunito nobis*. Anno Domini cæcæ incarnationis Milieſimo Quadringenteſimo Trigefimo ſexto, Quinto Idus Iulij, Pontificatus ſui anno ſexto; Congregationi Caſinenſi, aliàs S. Luſtinæ de Padua, ordinis S. Benedicti conceſſit; in quo ſtatuit, ordinat, & decernit, quod quæcumque literæ Apoſtolicæ, etiam Motu Proprio, ſub quacumque expreſſione verborum, aut Clauſularum derogatoriæ conſectæ, aut in futurum conſtituendæ, quæ Indulgentijs, Privilegijs, Gratijs, Immunitatibus, Exemptionibus, & Conceſſionibus huiusmodi dictæ Congregationi hæctenus conceſſis, & in futurum concedendis, in toto, vel in parte obuiens, niſi appareat euidentiffimè, & apertiffimè, quod ſumus Pontifex, qui pro tempore fuerit, præſatis Indultis, & Privilegijs in toto, vel in parte velit derogare per literas Apoſtolicas facientes ſpecielem mentionem de verbo ad verbum ex certa ſcientia de huiusmodi privilegijs, actiua Congregatione, expreſſerit; quod iſdem Privilegijs, Indultis, & Conceſſionibus intendit derogare: Inſuper in iſdem literis nominatim, & ſingulatim expreſſa fuerint omnia nomina Monasteriorum dictæ Congregationis; nullius ſint roboris, vel momenti. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Et ſimile privilegium Societati Jeſu conceſſerunt Paulus II. in Bulla Societatis Jeſu anno 1549. & Gregorius XIII. in alia, vt reſert Henriquez lib. 13. de excom. & interdict. cap. 48. §. 1.

24 *Difficultas* autem eſt. An privilegia Religioſorum, quibus nonnulli Religioſi poſſunt in feſtis Sanctorum ſui ordinis & per octavas eorum, etiam ſi ſit generale interdictum loci, in ſuis Eccleſijs, & Oratorijs diuina officia celebrare, excommunicatis duntaxat excluſis, quo etiam tempore conceditur, vt in ſuis Eccleſijs admittere valeant alios Regulares, aut Seculares Sacerdotes ad celebrandum publice; perinde ac licet in quatuor feſtis, per cap. Alma mater, reuocata ſint per Concilium Trident. ſeſſio. 25. de Regular. cap. 12. & 22. vbi præcipitur ſub generali Clauſula Regularibus, *Vt obſeruent interdicta poſita a ab Episcopo, non obſtantibus eorum privilegijs etiam Magni, & conſiſſis ordini Militari Sancti Ioannis*. In qua re Nauar. in Manuali vulgari docuit Concilium non habere locum in feſtis Sanctorum ordinum Mendicantium, ſequutus diſpoſitionem Bullæ Pij V. quæ incipit, *Eſt Mendicantium*. Poſt Bullam verò Gregorij XIII. quæ incipit, *In tanta* nomen *gotiorum mole*. quæ priorem Pij V. Bullam reuocauit omnia annullando, quæ erant contra Concilium Trident. in Manuali Latino, capit. 27. numero 199. tenens diſpoſitionem Pij V. eſſe contra Concilium Trident. affirmat prædicta privilegia Regularium, cum ſint contra ius commune, per Concilium Tridentin. vbi ſupra reuocata eſſe. Alij tamen, vt Fr. Medina, lib. 1. Inſtruct. Confeſſ. ca. 11. §. 13. Henriquez lib. 13. de exc. & interdict. ca. 48. §. 1. Emanuel Rodriguez in expoſit. Bullæ Cruciatæ, §. 3. numero 16. & Hieron. a Sorbo Capucinus in comment. ad Colleſtorem in compend. privileg. Mendicant. in verbo Interdictum 3. in principio, docent dicta privilegia per Concilium Tridentin. reuocata non eſſe, nec eſſe contra Concilium Trident. & Gregorium XIII. ſolum reuocaffe conceſſiones Pij V. & ſuorum antecęſſorum, quæ erant contra Concilium, & non erant in vſu; aliàs verò conceſſiones omnes, & privilegia

ad hoc, vt appellatio ista valida esse possit, necessario requiritur, vt interdictum suspensum sit quantum ad omnes effectus eius; Si enim suspensum esset quoad aliquos effectus tantum, etiam plures, immo etiam quoad maiorem partem, dummodò tamen quoad vnum tantum effectum maneat, appellatio interposita erit nulla, & irrita; Quod probari potest: nam totum fundamentum, in quo Doctores fundant valorem appellationis tempore quo sententia manet suspensa, hoc solum est, quia tempore huius suspensionis sententia hæc equiparatur conditionali, vt docere videntur Summa Confess. vbi supra, & Summa Pisanella, verbo. Interdictum, l. §. vlt. quamdiu autem ponitur conditio, sententia pro illo tempore non habet coniunctum effectum; At vero quando interdictum manet etiam quoad vnum solum effectum, non equiparatur conditionali, & habet illum saltem effectum coniunctum, & proinde non potest tunc valide appellari. Quæ doctrina diligenter annotanda est, eo quod rarissime Interdictum aliquod quoad omnes effectus suspensum esse legitur.

De Peccato, & Pœnis violantium Interdictum. Cap. XIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Laici transgrediendo interdictum an mortaliter, vel venialiter peccent.
- 2 Laici transgrediendo interdictum quibus in casibus mortaliter peccent.
- 3 Laicus transgrediendo personale interdictum, quamuis mortaliter, aut venialiter peccet, irregularitatem tamen non incurrit.
- 4 Laici, Regulares, Monachi, seu Moniales violantes interdictum, peccant mortaliter, irregulares tamen non efficiuntur, & quæ variusque sit ratio.
- 5 Clerici Seculares, vel Regulares sacris initiati, interdictum personale, vel locale violantes, mortaliter peccant.
- 6 Ignorantia quamquam Clericos ab omni peccato interdictum violantes excuset.
- 7 Clerici violantes interdictum beneficijs omnibus priuandi sunt.
- 8 Clerici interdictum violantes in perpetuum sunt deponendi.
- 9 Clerici in loco interdicto diuina celebrantes, nec ad beneficia Ecclesiastica, & dignitates eligi, nec eligere valent.
- 10 Clerici interdictum transgredientes ad Ecclesiasticam dignitatem postulari non possunt.
- 11 Celebrans, vel celebrare faciens in loco generaliter interdicto interdictus est ab ingressu Ecclesie.
- 12 Clericus interdictum loci non seruans ab officio, & beneficio suspensus est.
- 13 Religiosi interdictum generale non obseruantes, vbi Cathedralis, aut Matrix ipsorum Ecclesia illud obseruat, ipso iure excommunicati sunt.
- 14 Domini terrarum, qui in locis interdictis aliquem Diuina facere compellunt, & mortaliter peccant, & ipso facto excommunicationem incurrunt.
- 15 Fratres Minores recipientes alios in suis Ecclesijs ad officia diuina tempore interdicti, quando excommunicati sint.
- 16 Sepeliens mortuos in loco sacro tempore generalis interdicti loci, præterquam in casibus à iure permissis, quous-

- que excommunicatus sit & à quo absoluen-
 17 Clericus interdictus moriens quando sepultura Ecclesiastica priuandus sit.
 18 Clericus quodcumque interdictum exercitio ordinis sacri violans irregularis efficitur.
 19 Officiorum Diuinorum nomine quenam intelligantur.
 20 Interdictus actum ordinis sacri solemniter in quocumque loco exercens, irregularitatem incurrit.
 21 Clericus non interdictus actum proprium ordinis sacri in loco specialiter, vel generaliter ab homine, vel à iure interdicto exercens, irregularitatem à solo Papa dispensandam incurrit.
 22 Diaconus Euangelium, Subdiaconus Epistolam solemniter cantans, vel Sacerdos Missam celebrans in loco interdicto, irregularis efficitur.
 23 Responsorja, vel Psalmos, & Horas in loco interdicto cantans quando fiat irregularis.
 24 Aquam benedicens, aspergendo populum cum versiculo [Asperges,] in loco interdicto, irregularis est.
 25 Missam audiens, & officia diuina in loco interdicto, licet peccet, irregularitatem tamen non incurrit.
 26 Clericus, tempore generalis interdicti loci, vnam, aut plures ex conditionibus positæ in c. [Alma mater,] omittens, an interdictum violare censetur.
 27 Interdicti transgressor est, qui officia diuina recitando, vnam ex conditionibus positæ in c. [Alma mater,] tempore generalis interdicti loci omittit.
 30 Violans moderationem aliquam cap. [Alma mater,] & cum eadem violatione postea celebrans, irregularis efficitur.
 31 Clericus violans aliquam conditionem c. [Alma mater,] animo, vt officia diuina celebrentur, nulla diuinorum celebratione scuta, irregularis non est.
 32 Clericus, alijs celebrantibus, campanas pulsans tempore interdicti, quare irregularitatem non incurrat.
 33 Campanas pulsans, ita vt causa sit cur alij tempore interdicti officia diuina celebrent, irregularis est.
 34 Celebrans coram interdictis, aut interdictos publice ad officia diuina, vel sepulturam in loco non interdicto admittens, quamuis irregularis non sit, ab ingressu tamen Ecclesie interdictus.
 35 Interdictus cui est ingressus Ecclesie, in Ecclesia, vel Cæmeterio contiguo celebrans irregularis efficitur.
 36 Celebrans in Ecclesia, vel Cæmeterio pollutis, nec suspensus, nec irregularis est.

1 **P**rimo, Quoad laicos, Doctores non ita conueniunt qualiter transgrediendo peccent, Nam Innocent. in cap. Tanta, num. 2. de excess. prælat. relatus à S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interdicto, cap. 4. ante finem, indistinctè affirmat grauius peccare, & S. Anton. vbi supra, bis ait esse peccatum mortale, si scienter aliquid contra Interdictum faciat laicus, quia est contra obedientiam Ecclesie, citans ad hoc cap. si qui sunt, dist. 81. Sic etiam Archid. apud Syluest. verbo, interdictum, 6. §. 7. & Ioseph. Angles in floribus, 4. Sent. part. 2. in quest. de excommunicatione, art. 6. Difficult. 3. Conclus. 3. Idem Syluester, vbi supra, & Angelica, verbo, Interdictum, 7. num. 9. indistinctè putant hoc non esse peccatum mortale, nisi in quatuor casibus positæ in Clement. 1. de sepult. & Clem. Grauis, de sent. excommunic. & præterea quando hoc facerent in contemptum Ecclesie. Quatuor autem casus in d. Clem. Grauis, sunt cogentes interdictos officia diuina celebrare, seu in locis interdictis aliquem celebrare; Item euocantes interdictos, aut excommunicatos, vsque ad officia audiant; Item prohibentes ne sic excommunicati, aut interdicti de Ecclesia exeat

- violari interdictum a Clericis, quando actum aliquem ordinis exercent in loco interdicto, vt Miſſam, aut aliud officium diuinum quodcumque de more celebrent, vt ſi generalis interdicti loci tempore hæc faciãt pulſatis campanis, ianuſ Eccleſiæ apertis, alta voce, laus ad diuina officia admiſſis; aut etiam ſi quis interdictus hæc eadem faceret, etiam cum moderationibus iſtis, de quibus in cap. Alma mater, de ſent. excom. li. 6. Et quidem de interdicto personali res tam certa eſt, vt nec probatione indigeat. De locali etiam patet, Quia locali interdicto directe & per ſe prohibetur Clericis Diuinorum celebratio; vnde ſi in loco interdicto celebrent, vel etiam in loco, in quo poſſunt, nõ tamen cum illa moderatione, ad quam tenentur, transgrediuntur præceptum Eccleſiæ in re graui, & etiam per actum in ſe grauem, Excusantur tamen iſti ex ignorantia inuincibili, probabili, ſeu iuſta ab omni peccato, vt docent Henriquez lib. 13. de excom. & interd. c. 46. §. 3. & Couar. in cap. Alma mater, part. 2. §. 2. num. 3. Hæc autem, de ſent. excomm. lib. 6. qui tamen loquitur de excuſatione ab irregularitate, ſed de opinione Henriquez non eſt dubitandum; ignorantia verò crassa, & ſupina non excuſat, vt latius dictum eſt cum de excommunicatione diſcerimus, & DD. communiter affirmant. Et de peccatis violentum interdictum hætenus.
- 7 *Quarto*, Clerici violentes interdictum merentur aliquas penas, alias ipſo facto incurrunt.
- Prima* pena, quam merentur, eſt ſpoliatio ab omnibus beneficijs, quæ habet, vt habetur in ſc. poſtulaſtis. §. Quæſiſtis, de Cler. excomm. miniſtr. Palud. 4. diſt. 18. qua. 1. §. art. 4. principali, §. Quantum ad decimum octauum. Summa Confeſſ. li. 3. tit. 3. qua. 267. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interd. c. 4. ante ſinem. Summa Aſtenſis, 2. part. lib. 7. tit. 16. art. 6. Angelica, verbo Interdictum, 7. nu. 4. Sylu. verbo, interdictum. 6. qu. 3. verſic. Primum. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 46. §. 3. Vgolin. Tab. 5. capit. 1. §. 1. numer. 8.
- 8 *Secunda eſt* Pena de poſitionis perpetua, cap. Clerici, de Cler. excomm. miniſtr. Quam de poſitionem Panorm. ibi. numer. 1. notat debere eſſe ab officio, & beneficio, & facit gloſ. in d. cap. Clerici in verbo *Moniti*, item de Sacerdote ſic violante Interdictum celebrando, expreſſum eſt deponendum eſſe ab officio, ſeu ordine Sacerdotali, in cap. latores, & ibi gloſ. in verbo *Deponas*, & Panorm. nu. 1. de Cler. excomm. miniſtr. Hæc tamen pena in duobus caſibus meretur diſpenſationem, & mitigationem.
- Primus eſt*, ſi violans interdictum cum primum fuerit per Eccleſiam monitus, vt deſiſtat, deſiſtit, vt habetur in d. c. Clerici, iuncta gl. ibi. in verbo, *Moniti*, de Cler. excomm. miniſtr.
- Secundus eſt*, ſi tam magnus numerus Clericorum in hoc delinquat, vt peringat ad quadraginta, vt habetur in d. cap. latores, tunc enim ſolum in perpetuo deponuntur, qui auctores, & capita delicti fuerunt.
- 9 *Tertia eſt*, celebrans in loco interdicto, aut diuina ibi faciens, nec ad beneficia Eccleſiaſtica, & dignitates eligi poſteſt, aut eligere, ea. Is qui, ſi, ſi, vero, de ſent. excomm. lib. 6. & ibi gloſ. in verbo, *ineligibilis*, & in verb. *cum alijs*. Summa Confeſſorum lib. 3. tit. 3. qua. 267. Innoc. in c. 1. num. 3. de poſtul. prælat. & in cap. ſina. de exceſſ. prælat. numero 5. Alphoſ. Vivald. tit. de Interdicto, num. 147. & num. 159. & Summa Corona tit. eod. num. 11. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 4. ante ſinem. Summa Aſtenſis, part. 2. lib. 7. tit. 16. art. 6. Angelica, verbo, interdictum, 7. num. 2. Sylueſt. verbo, interdictum, 9. q. 2. verſ. Secundum. Tabiena, verbo, interdictum, 6. num. 1. in princip. Sotus 4. d. 22. q. 3. art. 1. Concluſ. 5. Nauar. in Man. cap. 27. num. 1. 7. §. Decimonono. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 46. §. 3. Vgolin. Tab. 5. cap. 11. §. 1. numero 2. Panorm. in ca. poſtulaſtis, nu. 5. de Cleric. excomm. miniſtr. & Henric Bohic. in cap. ſina. num. 5. de exceſſ. prælat.
- 10 *Quarta eſt*, Quod nec poſtulari ad dignitatem Eccleſiaſticam valet, arg. c. 1. de poſtul. prælat. gloſ. pen. in d. cap. iſt. qui, de ſent. excomm. lib. 6. Angelica, cit. nu. 3. Tabiena, Sotus, Henriquez & Vgolin. vbi ſuprà, nu. 3.
- 11 *Quinta eſt*, celebrans, vel celebrare faciens in loco generaliter interdicto, vltra ea quæ de iure cõceduntur etiam ſi exemptus ſit, interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ incurrunt, quouſque ad arbitrium eius ſatis egerit, cuius interdictum violant, c. Episcoporum, de priuileg. li. 6. & ad arbitrium Episcoporum, ſi violat interdictum iuris, Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 3. principali. Concluſ. 1. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. c. 4. ante ſinem, Angelica, verbo Interdictum 7. num. 5. Sylueſt. verbo, Interdictum 6. qua. 1. verſ. Tertium. Tabiena, verbo Interdictum 6. in princip. Vgolin. Tab. 5. cap. 11. §. 1. nu. 5. Et quamuis aliqui velint hoc ſolum habere locum in Clericis priuilegiatis, alij tamen vt gloſ. ibi. in verbo, Ingreſſum, rectius intelligunt vniuerſaliter de omnibus Clericis etiam non priuilegiatis. Quorum opinio textui conformior eſt, ibi enim expreſſe dicitur, *Clerici ſeculares, & regulares quantumcumque exempti, &c.* Quo loco verbum illud, *Quantumcumque non eſt reſtrictiuum, ſed potius ampliatiuum, vt ſit ſenſus, Clerici ſeculares, ſed potius ampliatiuum, vt ſit ſenſus, Clerici ſeculares, aut Regulares etiam exempti, melius eſſet dicere, Clerici ſeculares, vel Regulares exempti. Eandem interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ penam, ad arbitrium eius, cuius ſententiam violant, & ad arbitrium Episcoporum, ſi interdictum iuris violant, incurrunt, qui etiam in loco non interdicto, coram tamẽ publicẽ denunciato interdicto celebrat, vt in d. ca. Episcoporum, de priuileg. lib. 6. habetur.*
- 12 *Sexta eſt*, Clericus, qui non ſeruat interdictum loci, ab officio, & beneficio ſuſpenſus eſt, cap. ſina. de exceſſ. prælat. & gloſ. & DD. communiter ibi, & Summa Confeſſ. lib. 3. tit. 3. q. 267. Angelica, verbo, Interdictum 7. nu. 7. Sylu. verbo, Interdictum 6. q. 3. §. Primum. Marcus Anto. Caccchius, lib. 4. Inſtit. Iuris Canonici, tit. 12. & Vgolin. Tab. 5. cap. 11. §. 1. num. 4. & ſic ſuſpenſus ea, quæ iuriſdictionis ſunt, exercere non poſteſt, ex Pan. Anchar. & DD. communiter, in d. c. ſina. Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 4. principali, §. Quantum ad decimum octauum. Sylueſt. verbo, ſuſpenſus, nu. 5. Couar. in cap. Alma mater, part. 2. §. 2. num. 2. verſ. Secundo ex præmiſſis, de ſent. excomm. lib. 6. vbi docet communem eſſe DD. ſententiam, ſuſpenſum ab officio conſequenter iuriſdictione priuari, quæ ei ratione officij competit, & Vgolin. vbi ſuprà. Quæ doctrina quamuis probabilis admodum ſit ob communem DD. ſententiam, quam colligunt ex d. cap. ſina. de exceſſ. prælat. vbi declarantur omnes inſtitutiones iuriſdictionis, & deſtitutiones & excommunicationes factæ per Episcopum quendam Colibienſem poſt violatum ab eo interdictum; ex eo tamen nõ ita certò colligitur priuari hominem omni iuriſdictione, ſed ſolum annullari omnes illos actus iuriſdictionis, qui facti erant ab illo Episcopo, ea occaſione, vt puniret eos, qui noluerunt violare Interdictum, & præmiaret eos, qui illud violarent, vt ex d. cap. ſina. conſtat; tum, quia ibi expreſſe eſt ſermo de inſtitutionibus, deſtitutionibus, & excommunicationibus ea occaſione factis, tum, quia ibi Gregorius Papa IX. Episcopo Bracarenſi præcipit, vt ſuſpendat ab officio omnes transgreſſores illius interdicti; Cum igitur tunc ſuſpendendi erant per ſententiã, conſequenter nõ erant ipſo iure ſuſpenſi ab officio, ſuper quo eſt iuriſdictione.
- 13 *Septima eſt*, Religioſi interdictum generale non obſeruantes, vbi Cathedralis, aut Matrix Eccleſia ipſorum illud obſeruat, ipſo iure excommunicati ſunt, vt habetur in Clement. 1. de ſent. excomm. Palud. 4. d. 18. q. 8. artic. 3. principali, Concluſ. 4. Angelica, verbo, interdictum 7. nu. 8. Tabiena, verbo interdictum, 3. num. 2. §. Primo, ante ſinem. Sylueſt. verbo, interdictum, 6. q. 3. verſ. Secundum. Vgolin. Tab. 5. cap. 11. §. 1. num. 9. Alphoſ. Vivald. tit. de interdicto, num. 162. & Summa Corona, tit. eod. num. 11. Ioseph Angles in Florib. 4. Sent. in q. de Excomm. artic. 6. Difficul. 3. Concluſ. 1. Quouſque autem pateat hæc pena, docent Angelica, cit. & Nau. in Man. cap. 27. num. 146. & DD. ibi.
- 14 *Ottava eſt*, Domini terrarum, qui in locis interdicto ſubiectis aliquem Diuina celebrare cogunt, mortaliter peccant, & ipſo facto excommunicati ſunt, vt habetur in Clement. 2. de ſent. excomm. & DD. ibi. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 16. §. ſeprimo. & cap. 27. num. 104. Alph. Vivald. tit. de interdicto, nu. 275.
- 15 *Nona eſt*, Fratres Minores, qui in ſuas Eccleſias ad Diuina

una officia interdicti tempore tertij ordinis Sancti Fran-
cisci fratres, forore esse recipiunt, itidem in excommunica-
tionem ipso iure incidunt. Clement. 3. de sentent. excom-
glos. & Doctores, ibi, & Vgol. cit. num. 11.

16. *Decima est*, in loco sacro Interdicti generalis loci tem-
pore mortuus, in casibus non permissis sepeliens, ipso fa-
cto in excommunicationem incidit, & qua absoluti nequit,
nisi prius ad arbitrium Ordinarij illis, quibus ob id iniu-
ria interrogata est, omnino satisfecerit, vt habetur Cle. 1. de
sepul. glo. & DD. ibi. Vgol. Tab. 5. cap. 11. §. 1. nu. 13. Alph.
Viald. tit. de Interdicto, nu. 276.

17. *Undecima est*, Clericus interdictus decedens, Ecclesia-
stias sepultura priuatus est, vt habetur in cap. is cui, de sent.
excomm. lib. 6. Angelica, verbo, interdictum, 7. num. 12.
& Syluest. verbo, interdictum, 6. q. 2. §. Quintum. Henric.
quez lib. 1. 3. de excomm. & interd. cap. 46. §. 3. in fine. Al-
phons. Viald. tit. de Interdicto, num. 213. & nu. 276. &
175. quod intelligitur nisi moriens penituerit vt in d. ca. is
cui, dicitur, & hoc procedit, siue a iure, siue ab homine in-
terdictus fuerit, ex glos. in d. capit. is cui, in verbo, interdi-
ctus.

18. *Dodecima est*, Clericus Interdictum quodcunque exer-
citio alioquin ordinis facti violans, irregularis est, vt colligi-
tur ex c. 1. de sent. & re iudic. lib. 6. & cap. cum medica-
lis, & cap. is qui, §. is vero, de sent. excom.
lib. 6. Innoc. & DD. in cap. fina. de excess. prelat. Calderin.
de Eccl. interd. memb. 6. idem Innoc. in d. c. cum medici-
nalis. Panorm. in cap. 2. num. 3. & in cap. illud, num. 8. de
Cleric. excomm. ministr. Henric. in cap. vic. eod. tit. & lib.
Palud. 4. d. 18. quæst. 8. in art. 3. princip. per totum, & art. 4.
princip. §. 1. Quantum ad decimum septimum Summa
Confess. lib. 3. tit. 3. q. 267. Idem Innoc. in cap. Tanta
num. 7. de excess. prelat. Summa Aftensis. par. 2. lib. 17. tit.
16. art. 6. Summa Confess. lib. 3. tit. 33. q. 25. & seq. Rich. 4.
d. 13. q. 1. art. 4. S. Anton. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. ante
finem. Syluest. verbo, Interdictum, 6. q. 2. Tabien. verbo,
Interdictum, 6. per totum. Angelica, verbo, Interdictum,
7. num. 11. Nicol. Plouius tract. de Interd. reg. 29. & in trac.
de irreg. reg. 45. & seq. Sorus 2. d. 22. quæst. 5. art. 1. Concl.
5. Ceter. verbo, Interdicti violatio, in princ. Simon. Maiol.
lib. 3. de irreg. cap. 20. & 23. Nauar. in Man. cap. 17. num.
244. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 2. num. 2. & num.
3. de sent. excomm. lib. 6. Alphonsus Viald. tit. de Interdi-
cto, num. 126. & num. 258. & seq. Summa Corona tit.
eod. num. 11. Ioseph Angles in Florib. 4. Sent. part. 2. in qu.
de excomm. art. 6. Difficult. 5. Concl. 1. Tol. ubi lib. 1. cap.
20. Vgolia. Tab. 5. cap. 11. §. 1. ubi Couar. hanc Re-
gulam tradit, vt quis irregularis propter officij diuini cele-
brationem iudicetur, aduertere oportet, an actus illo per-
tinet ad ordinem aliquem Ecclesiasticum, & aut diuini
celebrationem, quam etiam tradit Syluest. verbo, Interdi-
ctum, 6. quæst. 2. §. Primum. Minorum autem nomine ex
eodem Syluest. cit. & Palud. ubi supra, in art. 3. princip. con-
19. cl. 6. veniunt Missæ, Horæ Canonice, Exequiæ, Benedi-
ctioes solemnes, & huiusmodi, de qua te dicenda sunt
illa omnia que lib. præced. cap. 16. de Irregularitate quæ
ex violatione suspensionis incurritur diximus. Ex qua do-
ctrina hæc colliguntur.

20. *Primum est*, Interdictum actum ordinis facti in quocun-
que loco siue interdicto, siue non interdicto, solemniter
exercens irregularis efficitur, est communis DD. sic Angel.
verbo, Interdictum, 7. num. 13. & Syluest. verbo, interdi-
ctum, 6. q. 2. vers. Secundum, & etiam ad hoc capis qui, &
cap. is cui, de sent. excomm. lib. 6. & cap. Cum aterni, de
sent. & re iudic. lib. 6. & Alphons. Viald. cit. numer. 260. &
Summa Corona, ubi supra, num. 11. & hoc siue denuncia-
tus sit interdictus, siue non cum Extravagant. Martini V.
Ad curanda scandala, ipsi sine interdictis nullo modo sus-
frageatur.

21. *Secundum est*, Non interdictus actum ordinis facti pro-
prium in loco specialiter, vel generaliter, ab homine, vel a
iure interdicto, exercens, irregularis efficitur, & a solo Pa-
pa cum eo dispensatur, capis qui, §. is vero, de sentent. ex-
comm. lib. 6. & DD. omnes ubi supra, & Gemin. Anhar.
franc. ibidem, glos. in cap. Episcoporum, in verbo, iure,

de priuileg. lib. 6. Panorm. in cap. postulastis, numer. 5. de
Cleric. excomm. ministr. Henric. Bohic. in cap. fina. nu. 14.
de excess. prelat. Richar. 4. d. 13. q. 1. art. 4. & alij, vt Palud.
4. dist. 18. q. 8. in art. 3. princip. Concl. 1. Alphonsus Viald.
tit. de Interdicto, numer. 263. & præterea suspensus est ab
ingressu Ecclesie, donec satisficiat ad arbitrium Iudicis,
qui tulit sententiam Interdicti, vel ad arbitrium Episcopi
si sit Interdictum iuris, vt diximus supra in pœna quinta,
& procedit, siue Clericus secularis sit siue regularis, Canō
enim generaliter loquitur; procedit etiam si exemptus
simpliciter sit, ob illa verba Nisi super hoc priuilegiatus exi-
stat, quæ habentur in d. ca. is, qui, §. is vero, quæ verba priuile-
gium particulare ad hoc requiri significant, ne celebrans
irregularis reddatur, quod quidem priuilegium iure com-
muni exempti non habent, arg. c. Episcoporum, de priui-
leg. lib. 6. & Clem. 1. de sentent. excomm. in v. Vgolia. ubi
supra Tab. 5. capitul. 11. §. 1. numer. 1. subtiliter annota-
uit.

22. *Hinc Diaconus* vel Subdiaconus Euangelium, vel Epi-
stolam solemniter cantans in loco interdicto, irregularita-
tem incurrit Sacerdos in eodem loco celebrans Missam;
aut aliquod Sacramentum ministrans, itidem irregularis
est, sicut etiam quories aliquid quod proprium est Sacer-
dotis ibidem exercet. Episcopus etiam ibidem ordines ma-
iores, vel minores, aut primam tonsuram conferens, (&
idem de Abbate conferente ordines minores, aut primam
tonsuram) irregularis efficitur, cum hæc vel Episcopalis
ordinis sint, vel saltem a solo Sacerdote tribui soleant, ar-
gum. cap. cum contingat, de arat. & qualit. ordin. Simon.
Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 23. num. 7. Specu. in titulo de dis-
pensat. §. iuxta, versic. Sed quæro utrum is, & Ioan. And.
in addit. ad Specul. lib. Federic. de Sen. conf. 231. & etiam
Palud. 4. dist. 8. quæst. 8. art. 2. princip. Concl. 6. ordines
igitur sic conferens, etiam clausi ianuis, & excommuni-
catis, & interdictis exclusis, iuxta formam cap. Alma ma-
ter, §. ad iurimus, de sentent. excomm. lib. 6. & etiam si id
faciat in illis factis ibi permissis irregularis est, quia eo tem-
pore, & ea forma seruata permittuntur tantum officia Di-
uina non autem Sacramenta; Sed neque si imminet ne-
cessitas, ordines conferre potest, ex Syluest. verbo, Interdi-
ctum, 7. num. 9. §. Sexta. Couar. in cap. Alma mater, part. 2.
§. 3. num. 2. versic. Quinto, de sent. excomm. lib. 6. Vgolia.
Tab. 5. capitul. 11. §. 1. num. 1. Qui duo vltimi auctores idem
procedere, docent etiam si ipse Episcopus interdictum
tulerit; Is enim illud seruare tenetur, vel illud tollere, aut
suspendere, alioquin irregularis erit, arg. c. vlt. de priuileg.
lib. 6. Caldor. de Eccl. interd. memb. 3.

23. *Item irregulares sunt*, qui assistentes Episcopo, dum or-
dines in loco interdicto, confert, Diaconi, vel Subdiaconi
sumus vestibus sacris induti exercent, ex Couar. in num.
5. versic. Decimo, agunt enim actus tempore interdicti or-
dinali sacro conuenientes, ideo que sunt irregulares.

24. *Sic etiam irregulares sunt*, qui interdicti tempore Dia-
conatum, vel Subdiaconatum sumunt in loco interdicto,
multo que magis qui presbiter ordinatus est, vt Couar. &
Vgolia. ubi supra, tradunt, quorum tamen opinio quoad
hoc quod vltimo tradunt nobis non placet, vt latius in li-
bro præced. capitul. 16. Dub. 5. de suspensione docuimus.
Exercens igitur actum ordinis sacri, si id faciat solemniter,
siue presbiter, siue Diaconus sit, siue Subdiaconus, in
loco interdicto generaliter, vel specialiter, irregularis effi-
citur; Secus autem ubi exercere actum non deputatum
ordini sacro, vt cantans responsoria, vel recitans Psalmos
& horas diurnas, vel nocturnas, legens Euangelia, quod
quilibet potest in terra interdicta, siue & prædicare, & capi-
responsio, de sentent. excomm. non enim hæc faciens erit
irregularis, ex Host. & Veruec. quos refero, & sequitur Syl-
uest. verbo, interdictum, 5. quæst. 4. versic. Primum quod
intelligi, si non faciat officio principaliter, id est, ex
officio suo, vt Clericus solemniter officiendo Ecclesiam,
vel populum, & inchoando, vel perficiendo, ve est hebdo-
madarius, qui dicitur agere ex officio suo, cum hoc sit pro-
prium Sacerdotis, tunc enim esset irregularis, secus si hæc
faceret vt laicus, etiam in Choro.

26. *Sic etiam irregularis est*, qui aquam benediceret,
M m 3 asper-

- aperiendo populam, cum verſiculo, *Aſperges*, in principio Miſſæ. & etiam qui benediceret Calices, Paramenta, Corporalia, Candelas in feſto Purificationis, oliuas in die palmarum, cum hæc Sacerdotum ſint; ideoque nec ab interdico, nec à non interdico, in loco interdico, niſi ſecundum moderationem ca. Alma mater, de ſent. excomm. lib. 6. ſine irregularitate fieri poſſunt, ex Sylueſt. verbo, interdico, 5. quaſt. 4. §. Quintum. Tabiena verbo, interdico, 6. num. 4. §. Tertio. Alphonſo Viualdo tit. de interdico, num. 224. & 277.
27. *Quibus* addo ex Sylueſt. verb. interdico, 5. quaſt. 4. §. Primum in fine. Tabiena verbo, interdico, 6. num. 1. ante finem. Simone Maiolo, lib. 3. cap. 20. num. 7. verſ. Audicio etiam Miſſæ. Vgolin. Tab. 5. cap. 1. §. 1. num. 1. Nau. in Manuali. cap. 27. num. 187. & Alphonſo Viualdo. tit. de interdico, num. 274. Quod licet audiens Miſſam, & officia diuina in loco interdico, male faciat & peccet, irregularitatem tamen non incurrit, dummodo interfit ſolum ex deuotione, non contemnendo; ſi tamen ex contemptu, & auctorizando audiatur, vt quia Prælatuſ aliquis iubeat coram ſe diuina celebrari, irregularis erit, vt Sylueſt. Tabiena, Maiol. cit. & gloſ. in Clem. Archiepiſcopo, in verbo, *Celebrari*, de priuileg. docent, & etiam Panor. in cap. fin. num. 6. de exceſſ. prælat. quem ſequitur Alphonſus Viualdus vbi ſuprà, nu. 274. Vnde, maxime cauere debent Prælati, ne tempore excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdici, coram ſe celebrari faciant, aut celebrationi interſint, quia vt Panor. & Tabiena, cit. notant, videntur tunc auctorizare.
28. *Dubium* eſſe poteſt circa hoc ſecundum dictum, An ſcilicet Clericus, qui tempore generalis interdici loci, vnam, aut plures ex quatuor illis conditionibus poſitis in cap. *Alma mater*; omittat, interdico nihilominus violare dicatur, & conſequenter irregularis fiat? Exempli gratia Diuina officia celebrat, pulſatis tantum campanis; aut ianuam Eccleſiæ tantum clauſis; aut voce alta tantum; aut excluſis tantum excommunicatis, & interdico. Hanc quaſtionem tractatur Ioann. Calderin. tract. de Eccleſ. interd. memb. 6. à numer. 75. ad 78. incluſione, Ioan. Andr. Anchar. num. 3. Gemin. num. 3. & Philip. Franc. in cap. Alma mater. §. adijcimus. de ſent. excomm. lib. 6. Zabari, in cap. Permittimus. de ſent. excomm. in antiq. Sylueſt. verbo, interdico, 5. quaſt. 5. verſic. Primum. Tabiena, verbo, interdico, 5. num. 2. §. Primo in princip. Armilla, verbo, Interdico, num. 43. S. Anton. 3. part. titulo 27. de Interdico, cap. 4. in princip. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. numer. 6. verſic. Decimo quarto, de ſent. excomm. lib. 6. Alphonſus Viuald. vbi ſuprà, num. 264. & num. 266. Vgol. Tab. 5. cap. 1. §. 1. nu. 2. Ex quibus hæc colligi poſſunt.
29. *Primum eſt*. Tranſgreſſor interdici cenſetur, qui vnam ex prædictis conditionibus tempore generalis interdici loci prætermittit, officia diuina recitando; & in hac re omnes conueniunt. Ratio eſt: quia ex prima inſtitutione interdici iſti actus officiorum diuinorum ſimpliciter prohibiti ſunt, & per Eccleſiam non ſunt conceſſi niſi cum illa quadruplici moderatione; & conſequenter aliquam ex illis conditionibus violans, & omittens tranſgreſſor eſt interdici.
30. *Secundum eſt*. Quod ad poenam irregularitatis; in quo tamen DD. cit. non ita conueniunt, ſed tui in hac re dicunt.
- Vnum eſt*. Si ille ipſe, qui violauit moderationem aliquam ex prædictis, cum eadem violatione poſtea celebret, tunc irregularem eum eſſe putant etiam ſi pulſatis tantum campanis celebret, aut etiam ſi alta tantum voce celebret. Sic Hoſtienſ. Ioan. Andr. Sylueſt. S. Anton. Tabiena, Couar. Vgolin. cit. Henriquez lib. 14. cap. 7. §. 3. & Ioan. Calder. qui addit, quod licet iſta dura videantur, ſufficit tamen iſta ſcriptum eſſe, argum. cap. in memoriam, diſt. 19. Et Ratio eſt: quia quodlibet horum expreſſe prohibetur in d. c. Alma mater. Et quamuis nonnulli recentiores in ſuis ſcriptis hoc dictum falſum eſſe putent, eo quod ex pulſatione campanarum tantum non incurritur irregularitas, cum hæc non ſit actus ordinis ſacri, ſed cuius etiam ſententiæ eſt

Alphonſus Viualdus, tit. de Interdico, num. 266.) Vnde volunt, quod ſi quis pulſet campanas, nec tamen ianuam aperiat, & ideo nullus intrat Eccleſiam, nec interſit Diuinis, quamuis ipſe, qui pulſauit, celebret, non tamen fore irregularem; Et quod maius eſt, exiſtunt non fore irregularem etiam ſi aperiat ianuam, & celebret, ſi nullus ingrediatur, & Diuinis interſit; Immo addunt, quod ſi quis in Eccleſia ſita in ſolitudine Miſſam celebraret alta voce, non eſſet irregularis, ſi nullus audiat, vnde totam rationem prohibitionis in hoc ſitam eſſe putant, ne laici interſint, hæc tamen recentiorum ſententia nec mihi placet, & omnino falſa eſt; Quia non ſolum per Eccleſiam Clericis prohibetur, ne præſentibus laicis, atque audientibus, diuina faciant, verum etiam ipſis Clericis prohibetur, ne contra formam hæc celebrent, quo minus etiam audiri poſſint, vt in cap. Quod in te, de penit. & remiſ. habetur, vbi dicitur: *Et voce ita demiffa Diuina ſiant, quod exterius audiri non poſſint*. Ex quibus conſtat, Diuina officia non ſolum celebranda non eſſe, vbi à laicis audiuntur, ſed nec etiam ſic celebrari poſſe, vt laici audiri poſſint. Negatiua enim illa Non propoſita verbo *Poſſunt* omnem potentiam denegat. Quam etiam ſententiam manifeſte fatiſ docuiſſe videtur Gregorius de Valentia, tom. 4. diſt. 7. quaſtio. 18. puncto 2. Notat. 3. vbi aſerit interdico, duo prohiberi. Vnum primario, & quaſi per ſe, videlicet, ne illi, quorum eſt adminiſtrari diuina officia, adminiſtrant illa. Alterum ſecundario, & conſequenter, ne ſcilicet, alij poſſint illis officiis interſe, aut illa participare. Et quamuis ſola pulſatio campanarum, aut ſola apertio ianuarum non ſint actus alicuius ordinis ſacri, quorum exercitio ſolum incurri irregularitas ſuperius diximus: quia tamen celebratio Miſſæ, aut alicuius alterius actus ordinis ſacri exercitium, cum violatione alicuius illarum quatuor conditionum ab iſtiusmodi ſite, conſequenter irregularis efficitur Clericus, qui vel vnus ex illis quatuor celebrando Miſſam, aut ordinis ſacri actum exercendo, interdico violauerit.

31. *Alterum* quod hi DD. tradunt eſt: Clericus, qui verè & de facto aliquam prædictarum conditionum violat, puta, aperit ianuam, aut pulſat campanam, & ingrediuntur laici, & hæc eo animo facit, vt officia celebrentur, ſi tamen nulla diuinorum celebratio ſequatur, etſi Archid. hunc irregularem eſſe putet, Alij tamen vt S. Anton. Sylueſt. Tabiena, & Vgolin. rectius docent, in hoc caſu nullam irregularitatem incurtere. Ratio eſt: quia vt omnes præſentati ctores, & Anchar. in d. capitul. Alma mater, §. adijcimus, numer. 6. & Franc. ibi tradunt, irregularitas actum perfectum requirit, i. §. quaſt. 1. cap. ſina. vel vt alij, quia irregularitas non niſi alicuius actus ordinis ſacri exercitio incurritur.

32. *Tertium*, quod dicunt eſt, Clericus qui alijs celebrantibus campanas pulſauerit, vel Eccleſiæ ianuam aperuerit, tunc etiam ſi ipſemet non celebret, irregularis tamen efficitur, vt Calder. Ioan. Andr. Anton. Sylueſt. & Tabiena, aſſumant. Ratio eorum eſt: quia quia participat in crimine criminioſo. Facit c. ſi concubina, de ſent. excomm. Quorum dictum omnino falſum eſſe puto id quod etiam docet. Couar. vbi ſuprà.

Primo quidem, quia nullo iure habetur expreſſum participantem in hoc caſu in crimine criminioſo effici irregularem; irregularitas autem non incurritur, niſi quatenus iure expreſſa eſt, cap. is qui, de ſent. excomm. lib. 6. Archid. in cap. excommunicatis, 1. 1. quaſt. 3. Felſ. in cap. ad audientiam, in fine, de homicid. Simon. Maiol. lib. 1. de irreg. c. 2. nu. 2. §. Sexta. Nicolaus Dionyſ. de Peruſio, in d. c. is qui, dicebat, quod qui dicit aliquem eſſe irregularem, caſum legis adducere debet.

Secundo, quia participans in crimine criminioſo, non incurrit niſi illam poenam, quam incurreret primus criminioſus, vt patet aperte in dict. capitul. ſi concubina, & tradit Henriquez lib. 14. 7. §. cap. 4. hoc autem loco nihil tale eſt, & ſi qua poena incurrenda eſſet, eſſet poena interdici, & non irregularitatis.

Tertio, quia vt rectè arguit Couar. irregularitas non incurritur niſi exercitio actus ordinis ſacri contra interdico; at verò campanas pulſare, vel ianuam aperire tempo-

potest interdici ad officia diuina, alicuius ordinis sacri actus proprii non sunt, immo possunt per licitos agi, & quotidianè aguntur, ideoque ex his irregularitas, non conuenitur.

33 *Adde* tamen cum eodem Couarr. Quod si quis auctoritate publica, vel priuata usus, vel campanas pulset, vel ianuas aperiat, & ab alio celebrentur diuina, quasi ipse auctoritate prebeat tempore interdicti diuinorum officiorum celebrationi, hac ratione irregularis erit, vt habet communis DD. opinio, Innoc. & Panor. in cap. finali. nu. 6. de excess. præl. Gonsalus a Villa diego, tract. de irreg. cap. de interdicto. Tabiena, verbo, interdictum, 6. num. 1. ante finem, etiam si Henriquez lib. 14. cap. 7. §. 4. contrarium sentiat, eo quod non sit actus ordinis sacri nec in iure exprimitur esse irregularem; sed cum idem auctor, §. 3. concedat excommunicatum, vel alia censura ligatum auctorizando officia diuinam coram se celebrari faciat, esse irregularem, cum tamen hoc non sit actus ordinis sacri, nec in iure expressum, pari ratione concedere debet, esse irregularem in casu proposito, aut rationis disparitatem assignare. vnde Alphons. Vivald. Couarruiz sententiam amplexus est titu. de Interdicto, num. 266. Quæ autem in hoc dubio dicta sunt, de interdicto generali loci accipienda sunt; Interdictum enim speciale loci violatur, etiam si seruatis illis quatuor conditionibus, in loco interdicto diuina fiant, neque enim ea forma adhibita, diuina ibi fieri possunt, glof. in cap. alma mater, §. ad iudicium, in verbis Ecclesie, & ibi Franc. de sentent. excomm. lib. 6. Naua. in Manuali, cap. 27. num. 173. versic. Nono. Coar. in c. Alma mater, par. 2. §. 5. nu. 2. versic. Tertio, de sent. excomm. lib. 6. Paul. Fusc. lib. 2. de visit. & regim. Ecclesie, cap. 32. num. 4. Tabiena, verbo, interdictum, §. num. 2. §. Primo. Syluest. verbo, Interdictum, §. q. 1. versic. Primum Vgolin. Tab. §. c. 10. nu. 5. & cap. 11. in princ. nu. 2. in fine, ideoque illis omnibus seruatis celebrans, aut actum ordinis sacri exercens contra prohibitionem interdicti, nisi in casibus a iure concessis, irregularis efficitur.

34 *Tertium* principale, quod colligitur ex dictis, est, Quod licet celebrans coram publicè interdictis a iure, vel ab homine, vel recipiens publicè interdictos ad Diuina officia, vel sepulturam Ecclesiasticam, vel ad Sacramenta; dummodo hæc in loco non interdicto faciat, non est irregularis, est tamen interdictus illi ingressus Ecclesie, donec satisfaciat ad arbitrium eius, cuius sententiam contempnit cap. Episcoporum, de priuileg. lib. 6. Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 3. principali, Conclus. 2. & 3. Richard. 4. d. 13. art. 4. quæst. 2. Anton. 3. part. tit. 27. de Interdicto, c. 4. Summa Astensis, part. 2. lib. 7. tit. 16. art. 6. Angelica, verbo, interdictum, 7. nu. 5. Syluest. verbo, Interdictum, 6. quæst. 2. §. Tertium. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. nu. 2. §. Primo. Alphonsus Vivaldus, tit. de Interdicto, num. 272. & Summa Corona tit. eod. num. 11. Quia nullibi iure cautum est hunc irregularem esse, & pœna non sunt amplianda.

35 *Quartum* est, Cui interdictus est solus ingressus Ecclesie, si celebrat in Ecclesia, vel cœmeterio contiguo, irregularis est, cap. is, cui, de sentent. excomm. lib. 6. si verò ingrat se diuina extra Ecclesiam, pura sub dio, vel tentorio, irregularis non esset, ex glof. in d. cap. is, in verbo, *intra*, si verò celebrat in oratorio, ita vt non sit Ecclesia, non erit irregularis, si verò sit Ecclesia, sed nondum consecrata, quæ proprie dicitur basilica, est irregularis, quia satis est, quod sit Episcopi auctoritate fundata, ex Syluest. verbo, Interdictum, 6. quæst. 5. Nauar. in Manu. cap. 25. num. 75. & cap. 27. num. 170. & Couarr. in cap. Alma mater, par. 2. §. 1. num. 3. de sentent. excomm. lib. 6. Alphons. Vivald. cit. num. 272. si autem suspensus esset non solum ab ingressu Ecclesie, sed etiam a Diuinis, tunc ubicunque diuina celebraret, irregularis esset, cap. cum medicinalis, §. fin. de sentent. excomm. lib. 6. Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 3. principi. Conclus. 7. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. nu. 1. in fine. Syluest. verbo, Interdictum, 6. q. 5.

36 *Quintum* est, celebrans in Ecclesia, vel cœmeterio polluitis, vel quocunque aliud diuinum faciens, nec suspensus est, nec irregularis, cap. is, qui, de sent. excomm. lib. 6. Palud. 4. d. 18. q. 8. art. 3. princ. Conclus. 5. Richard. 4. d.

13. art. 4. quæst. 1. Summa Confess. lib. 3. tit. 33. quæst. 252. Scot. 4. d. 13. q. 2. art. 2. in fine, Sorus. 4. dist. 13. q. 2. artic. 5. Nauar. in Man. c. 25. num. 83. Summa Astensis, part. 2. lib. 7. tit. 16. artic. 6. Tabiena, verbo, Interdictum, 6. num. 2. §. Primo, in fine. Henriquez lib. 13. capitu. 51. §. 5. & lib. 14. capitul. 7. §. 3. Alphons. Vivald. titu. de Interdicto, nu. 265.

De Absolutione, seu Relaxatione Interdicti, & Ministro illius. Cap. XV.

S Y M M A R I V M.

- 1 Absolutio, seu relaxatio interdicti ab homine, vel a iure simpliciter lata, aliqua forma verbali fieri debet.
- 2 Interdictum ad tempus, vel vsque ad aliquam actionem, vel actionis cessationem latum, elapso tempore, seu facta actione, eiusue cessatione, ipso facto tollitur sine alicuius absolutione.
- 3 Interdictum ante lapsum temporis, vel exercitium, aut cessationem actionis, sola absolutione Summi Pontificis, relaxari, & tolli potest.
- 4 Interdictum a nullo citrà Papam, sola intentione relaxari potest, sed sicut verbo fertur, ita verbo relaxandum est.
- 5 Interdictum, propterea quod ab eo non seruatur, qui illud iulit, sublatum non censetur.
- 6 Ignorantia reuocationis interdicti violatores ab irregularitate excusat.
- 7 Interdictum Generale loci ad cautelam relaxari non potest.
- 8 Interdictum speciale loci an ad cautelam relaxari possit, & quare.
- 9 Interdicto speciali loci durante, ibi officia diuina celebrari non possunt.
- 10 Interdictum speciale personale ad cautelam relaxari potest, dummodo sic interdictus penituerit.
- 11 Interdictum generale personale quare ad cautelam relaxari poterit.
- 12 Interdictum improuidè latum sine dissimulatione relaxandum est.
- 13 Interdictum generale, si persona principalis, ob quam latum est, satisfaciatur, relaxari debet.
- 14 Interdictum iuris, si nulli reseruatum sit, ab Ordinario relaxari potest.
- 15 Interdictum alicui reseruatum, ab eo solo, aut alio, de illius mandato absoluendum est.
- 16 Interdictum iuris Sedi Apostolica, vel alteri reseruatum quando per Episcopum, aut eius ad id specialiter deputatum Vicarium absolui possit.
- 17 Excommunicatio contra personas singulares, & interdictum contra Vniuersitatem ob idem delictum in eodem Canone latum, si illa reseruata sit, an hoc etiam reseruatum censetur.
- 18 Lex de duobus disponens, & vnum reseruans, alterum non, illud alterum liberum relinquere censetur.
- 19 Interdictum hominis, ab eo solo, a quo fertur, relaxari debet, & non a superiori, absque eius consensu.
- 20 Interdictum a suffraganeis suis latum, Archiepiscopus regulariter tollere nequit.
- 21 Interdictum ab inferiori indebitè latum, superior relaxare potest, & debet.
- 22 Parochus ab interdicto & suspensione, quare sicut ab excommunicatione iuris, aut generali hominis, nulli reseruata, absolueri non possit.

- 23 Interdictum quodcumque personale speciale, Sacerdos qui-
libet in articulo mortis relaxare potest.
24 Interdictus ab ingressu Ecclesie, si in articulo mortis pani-
teat, in loco sacro sepeliri potest.
25 Interdictus nominatum, mortuus in interdicto, quando
post mortem absolui poterit.
26 Interdictum relaxans, partes vocare, & instrumentum de
stando mandatis Ecclesie exigere debet.

Cum maxima sit inter suspensionem & interdictum in
multis conuenientia, quæ de absolutione a suspensione
dicta sunt, huic etiam accommodari possunt: ut autem
certior, & facilius huius rei doctrina habeatur, hæc breui-
ter ex DD. tradi possunt.

- 1 *Primum est.* Quoties a iure, vel ab homine latum est in-
terdictum simpliciter, & non ad tempus, & cum aliqua
conditione, tunc licet non sit tradita specialis forma abso-
lutionis necessario seruanda, ut tamen oportet aliqua for-
ma verbali, (quandoquidem sicut verbis fertur, ita verbis
tollitur, argum. cap. 1. de reg. in antiq. & l. nihil tam na-
turale, ff. eod.) satis autem erit dicere, *Absoluo te a vincu-
lo interdicti, seu absoluo te ab interdicto seu remoueo, vel re-
uoco interdictum,* vel alia verba adhibere, quibus interdic-
tum tolli significatur. sic Summa Confess. lib. 3. tit. 3. q. 269. S. Anton. 3. part. tit. 27. de Interdicto, cap. 5. Summa
Athenis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 9. Angelica, verbo, Interdic-
tum 8. in princip. Syluester, verbo, Interdictum, 3. quaest. 9. vers. Primum. Tabiena, verbo, Interdictum, 3. numer. 4.
§. Tertio, circa medium. Armilla, verbo Interdictum, num.
31. Felicianus Episc. Scalens. in Enchirid. de censur. capitul.
21. de Interdicto. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. capitul.
23. numer. 1. & Henriquez lib. 13. de excommunic. & in-
ter. cap. 50. §. 4. Alphonsus Viualdus titu. de Interdicto, nu.
293.
2 *Secundum est.* Interdictum latum ad tempus, vel usque
ad aliquam actionem, vel cessationem actionis, puta *us-
que ad annum, vel donec sati fecerit, restituerit, vel donec a
contumacia cessauerit, vel donec talis tibi moreretur,* in huius-
modi, elapso illo tempore, vel facta restitutione, vel satis-
factione illa, vel deposita contumacia illa, ipso facto tollit-
ur interdictum, sine alicuius absolutione, & licet post
hoc celebratur, & hoc intellige siue ab homine, siue a iure
latum fuerit, ut probatur in cap. Dilecti filii, & Panorm.
ibi, num. 10. de appellat. gloss. in cap. Non est vobis, in ver-
bo, Donec, & Panorm. ibi, nu. 7. de sponsal. Summa Athenis,
par. 2. lib. 7. tit. 16. artic. 9. Angelica, verbo, interdictum
8. in princip. Syluester, verbo, Interdictum, 3. quaest. 9. vers.
Secundum. Tabiena verbo, Interdictum, 3. num. 4. §. Tertio,
ante fin. Marc. Antonius Cucchius, lib. 4. Institut. iuris
Canonici, titu. 1. Burgal. de sent. interd. num. 17. de irreg.
& dispensat. part. 6. Felicianus Episc. Scalens. in Enchy-
rid. de Censur. cap. 20. Vgolin. Tab. 5. cap. 4. num. 3. & cap.
23. numer. 3. Henriquez lib. 13. capitul. 47. §. 1. & capitul.
50. §. 4. & Alphonsus Viualdus titu. de Interdicto, num.
291. & numer. 293. velatus lib. 4. cap. 17. num. 5. exposui-
mus.
3 *Tertium est.* Interdictum ante lapsum temporis, vel exer-
cium, aut cessationem actionis, non aliter quam per re-
laxationem & absolutionem tolli potest; Quod si fuerit in
terdictum iuris, relaxari antea non potest nisi per Sedem
Apostolicam. Tabiena, verbo Interdictum, 3. num. 9. §. 8.
in fine. Tolens lib. 4. cap. 22. ut de suspensione diximus
lib. preced. cap. 17. §. Secundo. Quia qui antea absolueret,
dispensaret in iure, quod non potest Episcopus: Quod au-
tem de Sede Apostolica diximus, intelligitur etiam secun-
dum aliquos, nec improbabiler, de legatis a latere.
4 *Quartum est.* Interdictum a nullo citra Papam sola inten-
tione relaxari potest, sed sicut verbo fertur, ita verbo re-
laxandum est. Neque per hoc relaxari censetur interdic-
tum, quod Papa alicui licentiam det celebrandi in Eccle-
sia a se specialiter interdicta, sed solum suspenditur inter-
dictum pro illo casu ex Innoc. & Hostiens. & Bernar. quos
citant Summa Athenis part. 2. lib. 7. tit. 16. art. 9. quaest. 3.

Syluest. verbo, Interdictum, 3. quaest. 9. vers. Primum. Hen-
riquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 50. §. 4. Alphons. Viual-
dit. num. 295.

5 *Sed neque tollitur interdictum, propterea quod ab eo
non seruatur, quia illud tulerit, si autem profertens interdic-
tum non seruando illud, intendat illud eo ipso relaxare,
& id verbis exprimat, dicendo verbi gratia, Vbi non obser-
uatur interdictum, tunc intelligo illud relaxare, tunc si ipse il-
lud non obseruat, relaxatum est, ex Calderin. tract. de in-
terd. memb. 5. in fine, ibi, sed vbi profertens, & Syluest. ver-
bo, interdictum, 3. quaest. 9. vers. Primum, & Tabiena ver-
bo, interdictum, 3. num. 8. §. Septimo. Henriquez lib. 13.
de excomm. & interd. cap. 50. §. 4. & Alphonsus Viual-
dus vbi supra, num. 295. quicquid Vgolin. Tab. 5. cap. 23.
nu. 2. contrarium sentiat, eo ductus argumento, quod in-
terdictum verbis aliquibus id significantibus tollendum
sit, quæ in casu proposito non adfuit, cum eo loquendi mo-
do significat solum se illud tollere velle, non autem de fa-
cto tollere. Cuius opinio falsa est, & ratio friuola; siquid-
cum censura hæc, sicut & alia vim suam habeant ad na-
tum, & voluntatem iudicis eam profertens, argum. ex
ueniens, 2. de testib. & capit. significasti, de eo qui duxit in
Matrim. quam possit & laicus probat Couar. in calma ma-
ter, par. 2. §. 2. num. 4. de sentent. excomm. lib. 6. Index
hæc verba profertens, satis exprimit intentionem suam ef-
fe, ut interdictum hoc nemine in liger, dummodo ipse il-
lud non seruet; Vnde censura hæc conditionalis esse videtur,
& ligare consuevit iudicari, quousque qui eam tulerit,
ipsam obseruet, qua sublata conditione, & ipsa etiam cen-
sura interdicti cessabit. Adde tamen cum præfatis DD.
quod vbi profertens hoc non dixit, licet mente gereret il-
lud relaxare, vbi ipsemet illud non seruauerit, non cen-
setur sublatum interdictum, eo quod ipse illud non seruet;
quia sicut verbo fertur, ita verbo tolli & relaxari debet, ar-
ta. 1. de reg. iur. Quod verum est præterquam in Papa, qui
legibus non subiacetur, ff. de legib. l. Princeps. Vnde sola
mente reuocare potest. Ignorantes autem quod esset re-
uocatum, quamuis violantes interdictum peccarent, irreg-
ularitatem tamen & alias iuris penas non incurterent, ex
Cald. Sylu. Tabiena, & Henriquez vbi supra.*

6 *Quintum est.* Interdictum generale loci ad cautelam rela-
xari non potest, cap. Præfenti, & ibi gloss. de sent. excomm.
lib. 6. & ibi Franc. & Gemm. qui alios refert, Innoc. in cap.
Ad hæc quoniam, num. 3. de appell. Angelica, verbo, In-
terdictum, 8. num. 2. Summa Athenis, part. 2. lib. 7. tit. 16.
art. 9. Syluest. verbo, Interdictum, 3. quaest. 9. num. 14. vers.
Tertium. Tabiena, verbo, Interdictum, 3. num. 3. §. 2. Mar-
cus Anton. Cucchius lib. 4. Institut. Iuris Canonici tit. 12. in fi-
ne. Nauarr. in cap. cum contingat, de Rescrip. Remedio 6.
num. 2. Couar. in cap. Alma mater part. 2. §. 1. num. 5. vers.
Præter hæc, de sentent. excomm. lib. 6. Henriquez lib.
13. de excomm. & interd. capit. 29. §. 5. & capit. 51. §. 4.
Vgol. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 2. §. 1. numer. 9. in fine,
Specialis autem interdictum loci ex communi DD. sen-
tentia bene potest ad cautelam relaxari, sic Ioan. Monach.
quem Ioan. Andr. Domin. & Perus. cum communi
sequuntur, contra Archid. idem tenent Rota Decis. 436
vtrum interdictum quæ in noue impressis Rubrica est §.
de sentent. excomm. Felim. in cap. Apostolica, num. 3.
de except. Nicol. Miles, in Repetitorio, in verbo, Interdic-
tum. Calder. de Eccles. Interdicto, pag. 8. memb. 2. vers. 1.
sed quero secundum Petrum Anchar. Franc. & Gemm. in
dict. cap. Præfenti, & Nauarr. & Couar. locis proxime allat-
is, & Syluest. & Tabiena, in hanc sententiam potius in-
clinant, & Vgol. vbi supra, Henriquez lib. 13. capitul. 29. §.
5. in fine, & ita obinet vsus Curie Romanæ, ut Felimus re-
statutur, & Ratio esse potest, quia cap. Præfenti, de sentent.
excomm. lib. 6. loquitur de generali Interdicto loci, quod
scilicet ad cautelam relaxari non potest, secus ergo de speci-
ali Interdicto in aliquam Ecclesiam, vel locum; Perfer-
tim, quia in speciali interdicto loci alia ratio est, quam in
generali, ut colligi potest ex his, quæ tradit gl. in d. Præ-
fenti, in verbo, Declaramus. Hæc autem mihi magis pro-
bat, quia in interdicto speciali loci periculum inelle po-
test, diuina enim ibi nulla ratione fieri possunt, ut habetur
capit.

cap. is qui, §. *si*. de sent. excomm. lib. 6. At verò in Interdicto generali proposito, & diuina fieri possunt voce solomni, & Sacramenta magis necessaria administrari queant, vt habetur in cap. Alma mater, de sentent. excomm. lib. 6. & ideo speciale ad cautelam relaxari potest, non generale. Quicquid autem sit de speciali quantum ad locum, certum est interdictum speciali personale ad cautelam relaxari potest: quia absolutio ad cautelam fit, vt persona participare possit Sacramentis, & diuinis officiis interesse, quæ omnia specialiter interdicto denegantur, donec absoluat. sic DD. omnes vbi supra. Quod tamen Angelica, verbo Interdictum, §. num. 2. limitat dummodo sic personaliter interdictus peniteat, & relaxatio expediens sit, ex Syluest. cit. aliis non; Quia sic relaxatio causam daret peccandi, nisi forte in casu sicut cum absoluitur inuitus ab excommunicatione, quando nimirum excommunicatio non prodest excommunicato, & a nocet eò comunicati, tunc enim absolui potest inuitus, ex Panorm. in ca. Apostolica, de excep. & Angelica, verbo Absolutio, §. 6. Septimo. Et quod diximus de interdicto speciali personali, quod scilicet absolui possit ad cautelam, dicendum est de interdicto generali personali, scilicet quando fertur in Vniuersitatem, & Collegium hominum, sic enim latum, etiam ad cautelam relaxari potest, vt nota est Gemin. Anchar. & Franc. in d. cap. *Præsent.* & Vgol. vbi supra, etenim, & in hoc periculum aliquod inesse potest, vbi homines interdicto subiecti sunt, vt dictum est, quibus Sacramenta denegantur, donec absoluantur, maxime quando culpabiles sunt, vt superius diximus.

11. *Secundum est*, Quando sententia interdicti improvide lata est, sine difficultate relaxanda est, arg. capit. *Græue gerimus*, de offic. ord. & cap. cum medicinalis, de sentent. excomm. lib. 6. Et si quis pro contumacia, vel alia causa interdictus sit, & offert se ad iustitiam de his, pro quibus interdictus est, iudex qui eam tulit, ne in sententia decedat, absoluerit eam poterit, etiam si pars aduersa obitaculum appellatio nis, ne absoluat, interponat, recepta cautione, quod iuris parebit aequitati, arg. capit. *Qua fronte*, de appell. ex Palud. 4. dist. 18. quæst. 8. in art. 4. princ. §. Quantum ad Decimum nonum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, cap. 5. post medium. Summa Confess. lib. 3. tit. 33. quæst. 269.

12. *tertium est*, Quando est interdictum generale, si principalis personæ, vel principales persone propter quam, vel quas latum est interdictum, offerunt satisfactionem, illi admitti debent, & relaxari debet interdictum; si verò satisfactio offerant alie personæ, quæ non sunt principales, sed dederunt fauorem, consilium, aut auxilium, tunc quidem acceptanda est satisfactio hæc, & inuigenda est penitentia, non tamen relaxandum est interdictum. Pal. 4. dist. 18. quæst. 8. art. 4. princ. §. Quantum ad Decimum nonum. S. Anton. 3. par. tit. 27. de Interdicto, cap. 5. ante finem. Syluest. verbo Interdictum, §. num. 1. §. 9. vers. Quantum & num. 19. q. 1. & Tabiena, verbo Interdictum, §. 3. num. 5. Quarto. Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. cap. 50. §. 4. Alphonius Viald. tit. de Interdicto, num. 164. & num. 300. Ratio est, quia manet adhuc causa principalis ipsius Interdicti.

Quoad Ministrum autem absolutionis, sed relaxationis Interdicti, hæc colliguntur ex DD.

13. *Primo*, Interdictum iuris si non sit expresse reseruatum, relaxari potest ab Ordinario ipsius Interdicti, cap. Nuper, de sent. excomm. vbi dicitur, *Hoc ipso quod conditor iuris sibi sententiam non reseruat, alijs eam relinquit*, & Arch. quem refert ac sequitur Franc. in cap. si Civitas, in glos. 1. de Gemin. ibi num. 1. de sentent. excomm. lib. 6. Anchar. in Cem. vnica, num. 12. vbi alios refert, de rebus Eccles. non alien. Syluest. verbo Interdictum, §. 3. numer. 16. quæst. 269. Primam. Tabiena, verbo Interdictum, §. 3. numer. 9. §. octauo. Armilla, verbo Interdictum, num. 36. Sot. 4. dist. 22. quæst. 3. Art. 1. Conclus. 3. vers. Quin verò, Angel. verbo Interdictum, §. 8. in princip. Summa Astensis, par. 2. libro 7. tit. 16. art. 9. in princip. Marcus Antonius Cucchius libro 4. Institut. iuris Canon. tit. 12. Alphon. Viald. tit. de Interdicto, num. 298. Tolerus lib. 1. cap. 22. Henriquez libro

13. de excomm. & interd. cap. 53. §. 3. Vgol. Tab. 5. cap. 4. Excipitur tamen, vbi ad tempus certum ratum sit, quia tunc ante illud absolueri non potest Ordinarius, ex Syluest. & Vgol. cit. & facit glo. in cap. cupientes, in verbo *Suspensio*, §. ceterum, de elect. lib. 6. Dicit, *Quando nulli est reseruatum*, quando enim reseruat, non nisi per eum cui reseruat, relaxari potest, aut per eum, cui mandauerit, vt ex d. c. nuper colligi possit.

16. *Secundo*, Quando interdictum iuris est reseruatum. Secundi Apostolicæ, vel alteri, de iure quidem antiquo a nullo profus absolui poterat in quocunque casu, nisi in articulo mortis, iure tamen nouo Concilij Tridentini Sess. 24. de reform. cap. 6. relaxari potest per Episcopum, aut eius Vicarium ad id specialiter deputatum, quous crimen occultum est, & ad forum contentiosum non deductum, quod intelligitur in foro conscientie, vt potest in omni suspensione occulta etiam reseruat, quamvis Concilium hoc non ita exprimat de interdicto, vt docet Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. c. 51. §. 3.

17. *Tertio*, Quando in eodem Canone fertur excommunicatio contra singulares personas, & interdictum contra Vniuersitates propter idem delictum, si excommunicatio reseruat sit, nulla tamen facta mentione interdicti, non censetur reseruat interdictum consequens & annexum, vnde ab Ordinario, vbi supra, etenim, & in hoc periculum aliquod inesse potest, vbi homines interdicto subiecti sunt, vt dictum est, quibus Sacramenta denegantur, donec absoluantur, maxime quando culpabiles sunt, vt superius diximus.

18. *Quarto*, Quando in eodem Canone fertur excommunicatio contra singulares personas, & interdictum contra Vniuersitates propter idem delictum, si excommunicatio reseruat sit, nulla tamen facta mentione interdicti, non censetur reseruat interdictum consequens & annexum, vnde ab Ordinario, vbi supra, etenim, & in hoc periculum aliquod inesse potest, vbi homines interdicto subiecti sunt, vt dictum est, quibus Sacramenta denegantur, donec absoluantur, maxime quando culpabiles sunt, vt superius diximus.

19. *Quinto*, Quando in eodem Canone fertur excommunicatio contra singulares personas, & interdictum contra Vniuersitates propter idem delictum, si excommunicatio reseruat sit, nulla tamen facta mentione interdicti, non censetur reseruat interdictum consequens & annexum, vnde ab Ordinario, vbi supra, etenim, & in hoc periculum aliquod inesse potest, vbi homines interdicto subiecti sunt, vt dictum est, quibus Sacramenta denegantur, donec absoluantur, maxime quando culpabiles sunt, vt superius diximus.

20. *Sexto*, Quando in eodem Canone fertur excommunicatio contra singulares personas, & interdictum contra Vniuersitates propter idem delictum, si excommunicatio reseruat sit, nulla tamen facta mentione interdicti, non censetur reseruat interdictum consequens & annexum, vnde ab Ordinario, vbi supra, etenim, & in hoc periculum aliquod inesse potest, vbi homines interdicto subiecti sunt, vt dictum est, quibus Sacramenta denegantur, donec absoluantur, maxime quando culpabiles sunt, vt superius diximus.

- seruetur ab interdicto tamen & suspensione eidem absol-
vere non conceditur, quicquid aliqui contrarium affirmet
posse sicut ab excommunicatione, ita etiam ab istis cen-
suris. Ratio discriminis est: quia ideo conceditur facultas ab-
soluendi ab excommunicatione, eo quod absolutio eius
ad receptionem Sacramenti omnino praequiratur, abso-
lutio vero suspensionis & interdicti non est necessaria an-
te absolutionem a peccatis: Per Bullam autem cruciate
conceditur confessario electo privilegium absoluendi ab
interdicto personali, & alijs censuris, vt Henriquez vbi su-
pra testatur.
- 23 *Septimo*, In articulo mortis absolui, & relaxari potest
quodlibet interdictum personale, praesertim vero speciale,
seu particulare per quemcunque Sacerdotem: quia haec
est Ecclesiae pietas, vt nullum omnino delictum, nullam
censuram voluerit in articulo mortis non posse absolui, vt
colligitur ex Concil. Trident. Sess. 14. de Sacram. penit. c. 7.
Nau. in Man. c. 26. nu. 26. & c. 27. nu. 272. Henriquez li. 13.
de excom. & interd. c. 51. §. 3.
- 24 *Octavo* interdictum ab ingressu Ecclesiae, si in articulo
mortis peniteat, in loco sacro sepeliri potest, cap. is cui, de
sentent. excommunic. libro 6. Et quia ibi non requiritur
confessio, vel absolutio, sed solum penitentia, penitere
autem dicitur qui dat signa penitentiae in illo articulo,
ideo qui solum signa dedit penitentiae, puto sic sepeliri
posse.
- 25 *Nono*, Quamuis nominatim interdictum & mortuus in
suo interdicto, in loco sacro sepeliri non possit, sub pena
excommunicationis latae sententiae, vt habetur in Clemen.
1. de sepul. Si tamen signa penitentiae dederit, ab interdi-
cto post mortem absolui potest, & postea in loco sacro se-
peliri; Id quod colligi potest ex regula quadam Panor. in
capitul. A nobis, 2. numer. 8. de sentent. excomm. vbi
ait, *omnia que principaliter pertinent ad corpus posse post mor-
tem applicari ipsi defuncto*; Sed sepultura, & consequenter
relaxatio interdicti ad effectum sepulturae principaliter per-
tinet ad corpus, cum ex signis penitentiae datus in morte
praesumamus quantum ad animam, sic interdictum abso-
lutum a Deo; potest igitur post mortem absolui vt sepelia-
tur. Haec tamen absolutio post mortem, non nisi ab eo fi-
eri potest, ad quem de iure in vita absolueri pertinebat, vt
in c. A nobis, 2. habetur.
- 26 *Decimo*, Ante absolutionem aut relaxationem interdi-
cti praecedere debet satisfactio partis, vnde relaxans inter-
dictum vocare debet partes, vt eas componat, vbi id opus
erit. Et praemittenda erit nonnumquam ante absolutio-
nem cautio iuratoria, id est, iuramentum de stando man-
datis Ecclesiae, vel saltem cautio ad eum modum, quo in
sine tract. de absolutione suspensionis latius expositum
est, ex Alphonso Vinaldo tit. de interdicto, num. 146. &
alijs. Et haec de interdicto sufficiant.

De violatione Ecclesiae, & quibus casibus fiat. Cap. XVI.

S Y M M A R I U M.

- 1 Violatio, seu pollutio Ecclesiae, qua in re similis sit interdi-
cto loci.
- 2 Violatur Ecclesia per effusionem iniuriosam sanguinis hu-
mani intra Ecclesiam.
- 3 [Effusionis] vox abundantiam significat.
- 4 Effusio sanguinis humani vt polluat Ecclesiam, peccatum
mortale esse debet.
- 5 Vulnus sine sanguinis effusione in Ecclesia inflictum, Ec-
clesiam non polluit, nisi &c.
- 6 Effusio sanguinis aliorum animalium praeter hominum,
violationem Ecclesiae non inducit.
- 7 Occisio ante Ecclesiam facta, etiamsi occisus postea in Ec-
clesiam delatus sit, Ecclesiam non polluit.
- 8 Effusio sanguinis desuper in tecto, aut infra sub specu, aut

- 9 [Ecclesiae] nomine, tam non consecrata, quam consecrata
Ecclesia intelligitur.
- 10 Effusio sanguinis, vt celebrationem in Ecclesia impediatur,
publica esse debet.
- 11 Effusio sanguinis, aut seminis facta ab hinc multis diebus,
quomodo hodie & non antea, celebrationem officiorum
diuinorum impedire possit.
- 12 Homicidium voluntarium mortale intra Ecclesiam fa-
ctum Ecclesiam polluit.
- 13 Homicidium casuale Ecclesiam non violat.
- 14 Effusio sanguinis ob fidem Catholicam occisi, aut vulne-
rati in ecclesia eam polluit.
- 15 Perussio mortalis in Ecclesia facta, licet extra eam ma-
riatur, Ecclesiam polluit.
- 16 Sententia mortis contra aliquem in ecclesia lata, tam
non polluit, dummodo mortis executio extra illam
fiat.
- 17 Seminis humani effusio illicita intra ecclesiam illam pol-
luit.
- 18 Seminis aliorum animalium praeterquam hominis effusio,
ecclesiam non polluit.
- 19 Matrimonialis coitus in ecclesia ecclesiam polluit, cen-
suratur.
- 20 Mollities, & Sodomia intra ecclesiam commissa illam pol-
luit.
- 21 Pollutio voluntaria indirecte in somno ecclesiam non vio-
lat.
- 22 Excommunicatus denunciatus intra ecclesiam sepultus,
ecclesiam polluit.
- 23 Infidelis intra ecclesiam sepultus, ecclesiam polluit.
- 24 Catechumenus ante baptismum in ecclesia sepultus eccle-
siam polluit, non censetur.
- 25 Filius fidelium ante baptismum mortuus, in loco sacro
sepeliendus sit.
- 26 Filius infidelium in ecclesia sepultus ecclesiam polluit.
- 27 Ecclesia per episcopum publice excommunicatum conse-
crata polluta censetur.
- 28 Polluta ecclesia, pollutum est Cimiterium contiguum,
sed non e contra.
- 29 Missam in ecclesia polluta celebrans, quamuis mortaliter
peccet, irregularis tamen non est.
- 30 Festus, in quibus suspenditur de iure interdictum loci, in
ecclesia polluta celebrare non licet.
- 31 Ecclesia consecrata polluta a quo, & qualiter reconcilia-
da.
- 32 Ecclesia solum benedicta & polluta, a quo, & qualiter
reconciliari debeat.
- 33 Ecclesia an consecrata, vel benedicta sit, quomodo cognosci
poterit.

- 1 **Q**uoniam pollutio, seu violatio Ecclesiae similis est in-
terdicto loci in hoc, quod in Ecclesia benedicta pro-
hibentur celebrari Missae, & alia officia diuina sub pecca-
to mortali, si illius violatio publica sit, ideo breuiter causa
illos ponere oportet, quibus Ecclesia violatur, qui causa
a iure feruntur, cum ab homine nunquam imponi so-
leant.
- 2 *Primus est*, Quando effunditur iniuriose sanguis homi-
nis viuentis intra Ecclesiam capit. Ecclesis, dist. 68. & cap.
Ecclesis, de consecr. dist. 1. & capit. propositus, de consecr.
Eccles. vel altar. Palud. 4. dist. 18. quaest. 8. in art. 1. princip.
§. Quantum ad quartum. Conclus. 1. Host. in Summa tit.
3. titulo de consecr. Eccles. vel altar. numero 5. §. Erant
iteranda Summa Confess. lib. 3. tit. 24. quaest. 150. Summa
Astensis par. 2. libr. 6. tit. 29. art. 3. S. Anton. 3. par. tit. 1. c. 2.
6. §. de violatione Ecclesiarum. Angelica, verbo, Consecra-
tione

eratio Ecclesie, numer. 4. Pisanella, verbo, consecratio. 2. Sylvest. verbo, consecratio, 2. quest. 5. versic. Secundus casus, Tabiena verbo consecratio, 2. numero. 4. §. Tertio. Ioan. Bachon. 4. distin. 10. quest. 2. artic. 3. Sotus 4. dist. 13. quest. 2. art. 1. circa medium. Martin. Ledesm. 2. 4. dist. 13. quest. 2. tract. de irreg. in fine. Nauar. in Manual. capit. 27. artic. 1. §. 6. Henriquez lib. 9. de Missa, cap. 27. §. 5. Alphonsus Vinaldus titulo de interdicto, num. 54. Summa Coronata, titulo eodem, numero 6. Iacobus de Grassijs, libro secundo de Dicit. capit. 48. numero 11. & numer. 22. Cosinus Philarchus de officio Sacerdotis par. 1. libro 4. capitulo 4. & Thomas Zerula in Praxi Episcopali, part. 1. in verbo, Pollutio Ecclesie. Franciscus Victoria in Summa, numero 99. Sebast. Medices, part. 2. titu. 9. quest. 10. & alij Tolemus libro quinto instruct. Sacerd. capit. 8. In eo quod dicitur, quod sit *Effusio*, denotatur, quod debet esse in abundantia, effusio enim hoc loco abundantiam significat, ex Tolemo & alijs vbi supra, & Panor. in cap. *proposuisti*, de consec. ecclesie. & glos. in cap. *cum illorum*, in verbo *effusionem sanguinis de sent. excomm.* quicquid Alphonsus a Castro, lib. 1. cap. 7. Caroli. 2. de potest. leg. pœnal. velit, ex quo vis modica effusione sanguinis Ecclesiam polluit, nisi forte vis, aut altera tantum gutta effunderetur, tunc enim neque secundum illum Ecclesia polluetur. Ex modica igitur sanguinis effusione non polluitur Ecclesia, nec reconciliatione indiget vt DD. præfati testantur. Immo si quis forte cum aliquo in Ecclesia contendens pugno eum percussit in naribus, & fluere sanguis (vt contingere solet in æris puerorum) etiam in magna quantitate, non polluitur Ecclesia, vt Victoria, Sotus & Iacobus de Grassijs vbi supra, nu. 25. Thomas Zerula vbi supra citans etiam Panor. in cap. *Proposuiti* numer. 3. de consecrat. Ecclesie. vel altar. & Ioann. Sylua. tract. de beneficijs par. 1. quest. 6. nu. 128. testatur.

Debet etiam hæc effusio esse *Iniuriosa*, seu iniuriose fieri, ita vt sit mortalis culpa; Quia non sufficit naturalis effusio sanguinis a naribus, aut ex ore, aut ob aliquem euentum factam, puta ob casum, aut lapsum lapidis, aut regule per se de Ecclesia cadentis, etiam si eum occideret. Sed nec ita quæ propter iustam defensionem sui sit; nec quæ loquor, & recreatione, subintelligit, iusta, & licita facta est; Quæ tamen vt rectè Marr. Ledesm. & Nauar. vbi supra, dicunt, in Ecclesia raro fieri potest; nisi forte ad pia representanda, argum. cum decorem, de vita & hon. Cler. & caput. Debet deim munit. Eccles. lib. 6. Nasque ex Alphonsio Castro, lib. 1. cap. 7. de potest. leg. pœn. si chirurgus, dum vulnus curat in Ecclesia, aut venam incidit, effundat sanguinem inculpate. Neque sufficit effusio sanguinis facta per fatuosum, aut atremem, ebrium, aut infantem vsu rationis carentem. Secus tamen si quis seipsum vulneraret, dum modo sanæ mentis esset, ex Gem. in ca. vnico, de consec. Ecclesie. lib. 6. quem refert, ac sequitur Syl. vbi supra.

Debet etiam *effundi sanguis*; Quia vt notant Syluest. Ledesm. Nauar. Vivald. numero 57. Iacobus de Grassijs articulo 14. vbi supra, & fauet Panor. in d. cap. *proposuisti*, non sufficit vulnus sine sanguinis effusione, etiam si terat carnes, & confringat ossa. & facit glos. in capitul. vnico, de consec. Ecclesie. lib. 6. Vnde in d. cap. vnico, & in cap. *finis*, eod. titulo in antiq. sit mentio de *sanctis effusions*, & hoc tenet Ioan. Bachon vbi supra. Id quod intelligendum est, vt verum sit, eo modo, quo inferius num. 8. dicemus, scilicet, nisi postea opus fuerit vulnus illud heret a perire, tunc enim illi occasione illius sanguis in abundantia exiret, Ecclesia polluta erit.

Effundit debet sanguis *hominis*, quandoquidem effusio sanguinis aliorum animalium non inducit violationem Ecclesie, ex Ledesm. Vivaldo numero 58. & Nauar. citato post glos. in c. vnico, in verbo, *Sanguinis*, de consec. Ecclesie. libro 6.

Debet etiam effusio hæc sanguinis esse *hominis*, *viuentis*; Vnde si quis ante Ecclesiam occidat, mox intra Ecclesiam occidat, occisor verò aut alius mortuum esse non credens, corpori abbat. calido plagam infligit, ex qua sanguis fluit, non polluitur Ecclesia, vt colligi potest ex Henriquez vbi supra.

supra, quicquid contrarium putet Bachon. citat.

8. *Præterea* Effusio hæc sanguinis fieri debet *intra Ecclesiam*. Non enim sufficit si extra Ecclesiam fiat, etiam desuper in tecto, aut infra sub specul, aut loco subterraneo, ex glos. in d. capitul. vnico, libr. 6. Vnde si quis alibi extra Ecclesiam vulneratus, ad Ecclesiam confugiens illic multum sanguinis effunderet, non pollueretur Ecclesia; Contra verò si quis intra Ecclesiam vulneratus, antequam ad terram sanguis decurreret, vt puta quia in scutella colligitur, exiret, nihilominus qui intra Ecclesiam effusionis sanguinis causa facta est, polluitur Ecclesia, & reconciliatione indiget. glos. in d. capitul. vnico, in verbo *Sanguinis*, de consec. Ecclesie. lib. 6. Paludan. Bachon. Syluest. Summa Confessorum, cit. quest. 152. Iacobus de Grassijs numero 23. Vivald. numero 63. & 64. Cosinus Philarchus vbi supra Toletus libro 5. capitulo 8. vbi supra. Sic etiam si quis percussit aliquem in Ecclesia, cauendo tumorem, vnde postea opus sit vt aperiat ferre Ecclesia est polluta, quia percussio iniurio facta fuit in Ecclesia; Non enim est de essentia pollutionis Ecclesie, vt sanguis in ea exeat, sed satis est, quod facta sit talis percussio in ea, & quod postea exinde exeat sanguis in quantitate secus verò, si quis verberaret aliquem in Ecclesia cauendo huorem, tunc enim Ecclesia polluta non erit, ex Thoma Zerula in par. 1. suæ Praxi Episcopalis, in verbo, *pollutio Ecclesie*, citans etiam Afflicti, in Constitutione, *Si quis aliquem*, Rub. 12. num. 3. versiculo *Secundo quæro*, vt superius numero 5. dictum est. Ecclesie autem nomine hic intelligitur. Ecclesia tam consecrata, quam non consecrata, argum. capitul. fin. de consec. Ecclesie. & ibi glos. in verbo, *non consecrata*. Ledesm. Nauar. cit. Alphons. Vivald. numero 56. & Sebast. Medices, part. 2. Summa, titu. 9. quest. 10. quatuor quoad reconciliationem magna sit differentia, quia consecratam Ecclesiam reconciliare debet Episcopus cum aqua a se, vel a b alio Episcopo benedicta; non consecratam verò potest solus Sacerdos cum aqua benedicta a se reconciliare, cap. *Aqua*, de consec. Ecclesie. & glos. in cap. *finis*, in verbo, *lanetur*, de consec. Ecclesie. vel altar.

10. *Quibus* omnibus addo, quod ad hoc vt talis effusio sanguinis impediat celebrationem in Ecclesia, debet esse publica talis violatio, si enim sit occulta nec opus est Missas, & diuina officia suspendere, neque Ecclesiam reconciliare, glos. in c. vnico, in verbo, *pollutio*, de consec. Ecclesie. lib. 6. Hostien. in Summa, vbi supra Ioan. Bach. 4. d. 10. q. 2. art. 3. in fine. Richard. 4. dist. 13. q. 1. art. 4. Summa Astenis vbi supra art. 3. in prin. Syl. in verbo, *Consecratio*, 2. q. 5. vers. Tertius. Tabiena verbo, *Consecratio*, 2. num. 4. §. Tertio. Alphonsus a Castro lib. 1. de potest. leg. pœnal. c. 15. Concl. 3. in fine. Nauar. in Manual. c. 27. num. 256. Sotus 4. d. 13. q. 2. art. 3. versic. Et est hic notandum. Henriquez lib. 9. de Missa, cap. 27. §. 5. Cosinus Philarchus, & Thomas Zerula vbi supra & Iacobus de Grassijs nom. 11. Toletus lib. 5. Instruct. Sacerd. c. 8. Ioan. Andr. quem refert Syl. vbi supra, & colligitur ex c. significasti, in verbo *publice*, de adulterijs. Fiunt autem hæc publica, vel ex publica confessione eorum, qui fecerunt, vel ex facti euidencia. Et hoc intelligo veram non solum in effusione sanguinis, aut seminis sed etiam in alijs casibus sequentibus, quibus polluitur Ecclesia; quod pater ratione Ioann. Andr. quia, inquit, Ecclesia non iudicat de occultis. Vnde, si Sacerdos icit per confessionem Ecclesiam esse pollutam sanguinis, aut seminis effusione, potest ibi celebrare, argum. capitul. cum non ab homine, de senten. excomm. Palo. vbi supra, Concl. 2. quicquid Hostien. in Summa, lib. 5. tit. de pœnit. & remiss. num. 5. §. in quo tenetur, in fine. Et Summa Astenis, par. 2. lib. 6. titu. 29. art. 3. in principi. & Summa Confess. lib. 3. tit. 24. quest. 154. velint tutius esse, vt hoc reuelet Episcopo in genere, dicens, Talis Ecclesia eget reconciliari, quorum opinio nulla ratione sequenda est.

11. Addi potest ex Pan. in c. significasti, num. 2. de adult. & Nau. vbi supra, nu. 256. in fine, & Sebast. Medice vbi supra q. 12. contingere posse, vt effusio sanguinis, vel seminis facta abhinc decem diebus, hodie incipiat impedire Missam, & diuinorum celebrationem, & non ante, vt si ipsi qui

qui fecerunt, nunc delictum manifeſtent, aut ſi facta ſit, tunc videntibus duobus, & vſque nunc facientibus, iam vero publicantibus, ita vt fama gignatur, ſic enim licet nō ex tunc, ex nunc tamē impedit, vnde quod Thomas Zerula Epifcopus Minorēſis in ſua Praxi Epifcopali par. 1. in verbo, *Pollutio Eccleſie*, Notab. 5. affirmat ex Alphonſo de Caſtro. lib. 2. de lege, penali, c. vlt. in fine, ſcilicet, ſi aliquid horum, quibus polluitur Eccleſia interuenit hodie & ignoratur, & poſt octo dies venerit ad notitiam, ſi interim ibi fuerit celebratū, non opus eſt reconciliatione, quia vnica ſola celebratione dicitur Eccleſia reconciliata, nec in praxi tutum, & contra communem DD. conſenſum, & omnino falſum eſt.

- 12 *Secundus eſt*, Per homicidium mortale intra Eccleſiam perpetratum, ſic Paludan. Hoſt. Summa Aſtenſ. Ioan. Bachon. Nau. Ledef. Sotus, Henriquez vbi ſuprà, in caſu 1. & Sylu. cit. q. 5. verſ. Primus. Tabiena, cit. 5. Quartus, Angelica, cit. nu. 4. verſ. Secundus. Viuald. Iacobus de Graſſ. Philarchus Zerula, Corona Cōfeſſ. Viſtoria vbi ſuprà. Quod intelligitur, etiam ſi ſanguinis non effundatur, vt puta ſi ibi ſuffocaretur, aut ibi vulneratus ad mortem, exiret, antequam ſanguis emanaret, aut ſi occideretur cum terſorio ad collum, aut ſi poſtetas ibi hominem ſuspendat, nullo ſanguine fuſo. ex gloſ. in cap. vnico, in verbo, *ſanguinis*, de conſec. Eccleſ. lib. 6. Palu. Bachon. Sylu. Tab. Viuald. nu. 64.
- 13 & 66. Coſmus Philarchus, Iac. de Graſſ. nu. 23. vbi ſuprà. Dixi, *Homicidium mortale*: Non enim polluitur per homicidium caſuale puta cum lapis caſu de ſuperioribus cadēs ibi hominē vulneret, aut occidat, aut ſi quis ſalmine percuffus ibi moreretur. Neque ſufficit ſi quis ſarioſus in amētia ſeipſum, aut alium ibi interficiat, quia non eſt homicidium mortale, vbi de eſt voluntas, arg. Clem. ſi ſarioſus, de homicid. ſecūs tamen, ſi quis ſue meatis compos, ſeipſum vel alium in Eccleſia animo irato occidat, ſi ſit publicum.
- 14 *Neque violatur*, cum quis ſe defendendo cum moderamine inculpate tutelae alium occidit, ex Ang. Sylu. eſt. & Tab. Victor. nu. 99. Viu. nu. 62. Summa Corona nu. 6. vbi ſuprà. Item, cum quis ſanctus ob fidem Catholicam in Eccleſia occiditur, quicquid Summa Confeſſ. lib. 3. tit. 24. q. 153. Pan. vbi ſuprà, & aliqui alij velint Eccleſiam non pollui, quali Eccleſia talis ſanguine, & morte conſecratur potius, quam violatur, veritas tamen eſt, gl. in c. vnico, in verbo, *Sanguinis*, de conſec. Eccleſ. lib. 6. Io. And. Summa Aſtenſ. Palu. Ang. Sylu. Tab. Nau. Viu. n. 65. & Iacob. de Graſſ. nu. 24. vbi ſuprà, quia licet paſſiua effuſione ſanguinis illius honoretur & ſanctificetur Eccleſia, ca. Quamuis, diſt. 21. ex iniqua tamen & actiua effuſione polluitur, & magis iniuriatur ſecundum illud, *Actio diſplicuit, paſſio grata fuit*, & ideo Eccleſia reconcilianda eſt, non tamen laudandus eſt locus vbi ſanguis effuſus eſt, vt gloſ. Angel. Sylu. eſt. & Tabiena, notant. Dixi *intra Eccleſiam perpetratum*. Que particula intelligenda eſt ſicut in primo caſu, vnde ſi quis in Eccleſia leuiter percutiatur, & extra Eccleſiam moriatur, Eccleſia violatur, quia verē in Eccleſia factum eſt homicidium; ſecūs tamen ſi extra Eccleſiam percuffus ſit, & poſtea ad Eccleſiam fugiens multum ſanguinis effundat, ibique moriatur, quia nō eſt factum homicidium in Eccleſia. Similiter ſi quis ſuprà tectum Eccleſie occidatur, aut ſub Eccleſia, non violatur Eccleſia, quia verē non eſt factum homicidium intra Eccleſiam, ſed extra ex Summa Aſtenſi vbi ſuprà, art. 3. q. 2. & 3. Io. Bachono, q. 2. art. 3. Ang. cit. nu. 5. Sylu. cit. Tab. vbi ſup. 8. Quinto, & gl. in c. vnico, in verbo, *ſanguinis*, de conſec. Eccle. Quod ſi quis extra Eccleſiam exiſtens cum ſagitta percuteret exiſtentem in Eccleſia & moriatur intra, vel extra Eccleſiam polluitur Eccleſia, eo quod in Eccleſia facta eſt percuffio iniurioſa, ex Tabiena, cit. 8. Sexto, ſi verē feratur ſententia mortis contra aliquem in Eccleſia, non violatur Eccleſia, 16 ſi executio mortis extra illam fiat, vt docet Nau. in Man. c. 27. n. 256. cum Led. vbi ſuprà. Exiſtens autem in Eccleſia, ſi hominem extra Eccleſiam poſitum occidat, nō exinde polluitur Eccleſia ex Ledef. cit. Nau. num. 256. verſ. *Aut mortis*. Viuald. num. 67. Et quod in ſuperiori caſu de pollutione publica diximus in hoc etiam caſu intelligendum eſt, ſicut in caſibus ſequentibus.

- 17 *Tertius eſt* Quando ſemen humanum illicitē effunditur in Eccleſia, cap. *Eccleſis*, diſt. 68. & c. *Eccleſis* de conſec. 1. Pal. 4. d. 18. q. 8. art. 1. princ. 9. Quantom, Concl. 2. Hoſt. in Summa lib. 3. tit. de Conſec. Eccleſ. 8. Et an ſciteranda, nu. 6. verſ. ſi verō ita. Summa Confeſſorum lib. 3. tit. 24. q. 150. & q. 154. Summa Aſtenſis, par. 2. li. 6. tit. 29. artic. 3. in princip. Ioan. Bachon. 4. d. 10. q. 2. art. 3. S. Ant. 3. p. tit. 2. art. 6. Angelica, verbo, conſecratio Eccleſie nu. 6. verſ. Sextus. Sylu. verbo, Conſecratio, 2. q. 5. 8. Tertius. Tabiena, verbo, Conſecratio, 2. nu. 8. 6. Septimo Martin. Led. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de irreg. in fine. Sotus 4. d. 13. q. 2. art. 3. Navarra. Man. c. 27. nu. 257. Henriquez lib. 9. de Miſſa. c. 27. 8. 5. Alphonſus Viualdus tit. de Interdicto, nu. 68. Franciſcus de Viſtoria, in Summa, nu. 99. Summa Corona tit. de Interdicto, num. 6. Iacobus de Graſſis, lib. 2. Decret. ca. 48. num. 26. Coſmus Philarchus lib. 4. de officio Sacerd. p. 1. cap. 4. Marcus Antonius Cucchius, lib. 2. Inſtitut. Iuris Canonici, tit. 13. Thomas Zerula Epifcopus Minorēſis, in par. 1. ſue Praxi Epifcopalis, in verbo, *pollutio Eccleſie* & habetur etiam in c. ſina. de Conſec. Eccle. vel Altar. & c. *Significati*, de adult. Dixi *Semen humanum* ad excludendum ſemen aliorum animalium, & ad includendum vtrumque ſexum, tam viri, quam mulieris, Clerici, aut laici, fidelis, aut infidelis; Item, ſiue ſit per adulterium, ſiue per ſimplicem fornicationem, ex glo. in d. c. Eccleſijs, in verbo, *ſemine*, diſt. 68. & in cap. Eccleſijs in verbo, *ſemine*, de Conſec. diſt. 1. & gl. in c. vnico, in verbo, *ſemine*, de conſec. Eccleſ. lib. 6. & DD. vbi ſuprà.
- 19 *Immo etiam* polluitur Eccleſia per coitum matrimoniale, ſcilicet, ſi vit cognoscat vxorē in Eccleſia excommunicatori DD. ſententia, ſic Palud. Sylu. Ang. Tabiena Tolletus Nau. Summa Confeſſ. q. 154. Summa Corona, Alphonſ. Viuald. nu. 72. Coſmus Philarchus, & Iac. de Graſſi nu. 26. & Summa Piſan. verbo, Conſecratio, 2. 8. Henriquez & Sebaſt. Medic. poſt Ioan. And. & gl. in d. c. Eccleſijs, de Conſec. diſt. 1. & in cap. vnico, in verbo, *ſemine*, de Conſec. Eccleſ. lib. 6. quamuis Archid. Vgol. Alex. de Alex. part. 2. quaſt. 147. membr. 2. & alij, quos refert gloſ. in d. c. vnico, contrarium putant non pollui actū matrimoniale, & Ioan. Bach. inclināt, & dubitat Sotus vbi ſuprà. Quorum DD. opiniones inter ſe conciliari poſſunt, ſi dicamus actum ſeu coitum matrimoniale publicum, qui eſt illicitus & factilegus, & contra reuerentiam loci ſacri polluetur, illud verō, qui caſu neceſſitatis ſit, & qui licitus eſt, & reuerentiam tollit, non polluetur, vt ſi coniuges longo ſopore in loco ſacro obſiderentur, & illicita ſemine emiſſione ſibi timent de incontinentia, petendo & reddendo debitum in Eccleſia, crederent non violari Eccleſiam, vt expreſſe Sylu. & Henriq. Rich. 4. d. 3. 2. art. 3. qua. & Alpha Caſtro lib. 1. de poſtate legis pœnalis, c. 7. ſententur, quamuis in hoc etiam caſu Palu. illam putat pollui. Ratio Sylu. eſt, quia ſi non violat effuſio ſanguinis facta ad conſecrationē vitæ corporalis, ſecundum Innoc. & alios, quare violabit effuſio ſemine ad conſecrandam vitā ſpiritualē; maxime quando non fuit publicus iſte coniugum congregatus. Item polluitur per quamcumque ſemine emiſſionem illicitam, vt per molliem ſecum, aut per vitium Sodomiticum cum alia perſona, ſiue vit ſit, ſiue ſomina. Polluitur tamen in ſomnis etiam voluntaria indirecte in caſu mortali non violat, ſecundum omnes, gl. in d. cap. *Eccleſijs*, in verbo, *ſemine*, de conſec. d. 1. Pal. Aſtenſis, Sylu. Tab. Nau. Alphonſum a Caſtro Io. Bach. Henriquez & alios, contra Angelicam, vbi ſuprà, qui falſo vult etiam nocturna pollutione in ſomnis pollui, talis enim emiſſio nō habet auctoritatem ſecum aliquam loci irreuerentiam. Ad dont aliqui, vt Aſtenſis, & Sylu. quod debet eſſe effuſio magna, quia propter modicam humectationem nō polluitur Eccleſia; ſed iudicio meo magis conſideranda eſt voluntaria emiſſio ſemine, quam quantitas ipſius; præterquam quod modica humectatio non dicitur effuſio ſemine, quā tamen reuertunt cap. *Eccleſis*, diſt. 68. & cap. *Eccleſis*, de conſec. diſt. 1. & cap. *ſina*, de conſec. Eccleſ. effuſio enim abundantiā ſignificat, vt diximus, vt autem talis effuſio ſeu emiſſio ſemine Eccleſiam polluat debet eſſe publica, occulta enim non violat, vt DD. omnes ſuperius allati teſtantur.

Quartus est, Quando in ea sepelitur aliquis excom-
municatus denunciatus, ca. consulti de consecr. Eccles. Ho-
stiensis vbi supra, nu. 7. Palud. Conclaf. 6. Summa Confeff.
lib. 3. tit. 2. 4. quest. 150. Astenfis d. art. 3. q. 3. Angelica; ver-
bo, Consecratio, 2. nu. 6. Syluest. Consecratio, 2. q. 3. versic.
Quartus, Tabiena, verbo, Consecratio, 2. §. Septimo in fi-
ne, S. Anton. 3. part. tit. 12. capit. 6. §. de violatione Ecclesia-
rum. Mart. Ledefm. & Nauar. Henriquez locis proxime
citatis. Vinald. nu. 73. Franc. Vieh. nu. 99. Cosmus Philiar-
chus, Thomas Zerula, Iacobus de Grass. num. 3. 1. Sebast.
Medice, vbi supra, quest. 10. Toletus lib. 5. capitul. 8. Dixi
excommunicatus denunciatus, secus enim si denunciatus non
esset. Immo vt notat Palud. quamuis is cui est interdictus
ingressus Ecclesie si in mortuario hoc interdictum non
debetur Ecclesie, vel Cœmeterio sepeliri, nisi per uenerit;
non tamen ibi sepultus facit locum pollutum, cum non sit
excommunicatus. Et sic intelligit cap. is, cui §. 1. de senten-
t. excomm. in libro 6. Item interdictus simpliciter si sepeliatur
in loco sacro, non propterea censetur locus ille pollu-
tus, cum hoc non sit iure expressum, & pena potius re-
stringenda sunt quam amplianda, cap. odia, de regul. iur.
lib. 6.

Quintus est, Quando aliquis infidelis in Ecclesia sepe-
latur, vt habetur in cap. Ecclesiam, 1. & 2. de consecr. dist.
1. Host. Angel. Syluest. Nauar. Ledefm. Alphof. Vinald. nu.
74. Cosmus Philiarachus, Thomas Zerula, & Anton. Cuc-
chius, Toletus, & Henriquez locis allatis, Palud. vbi su-
pra, Conclusione quinta. Et in hoc casu quinto, sicut in
quarto, si Ecclesia erat consecrata, reconcilianda est, & pre-
dictorum corpora projicienda, si discerant possint ab alijs,
alioquin si discerant non possunt commode, melius est ipsa
relinqui vna cum ossibus fidelium, quam ossa ipsorum fi-
delium vna cum infidelium ossibus exhumari; & Ratio
est, quia infideles dum viuunt, ab Ecclesia ei sciendi sunt, er-
go & mortui quia quibus non communicamus viuus, nec
mortuis. Non sunt tamen radendi patietes, & tigna vt no-
tant Panor. & Syluest. vbi supra, quia per abrasionem pa-
rietum violaretur consecratio, & non esset reconcilianda
solum, sed etiam resecranda. Illud verò ca. Ecclesiam,
2. de Ecclesia nondum consecrata, quo casu radendi essent
parietes, & sic intelligendi sunt Astenfis, Ios. Andr. Ledef.
& Nauar. Vinald. Cosmus Philiarachus. Aiton. Cucchius,
& alij, vbi supra. Sin autem Cathecumens in Ecclesia,
vel in Cœmeterio ante Baptismum sepeliatur, licet fieri non
debeat, non tamen polluitur Ecclesia, aut Cœmeterium,
quoniam non reputatur quoad hoc infidelis, sed creditur
habuisse baptismum flaminis, sicut nec de illo, qui in suo
sanguine baptizatur, & tanquam martyre sepelitur; Quam-
uis in tractatu de matrimonio quando dicitur cultus di-
sparitas dirimit matrimonium, ibi accipitur fidelis cum
infideli, id est, baptizatus cum non baptizato etiam fide-
li. Ad id etiam Paludan. Quod filius fidelium mortuus ante
baptismum non solet sepeliri in loco sacro, nisi mater
moriatur in partu. Nulli enim datur Ecclesiastica sepul-
tura nisi de quo creditur quod tunc, vel quandoque intra
bit in requiem Ecclesie triumphantis, non tamen polluitur
locus, si puer ibi sepeliatur, quia licet non sit fidelis, non
est tamen proprie Genilis, vel infidelis, ex quo est filius fi-
delium. Puer autem filius infidelium tumulatus bene pol-
lueret, sicut si esset magnus. Quando autem mater mori-
tur in partu exitum mortui, vel qui statim ante bap-
tismum moritur, consecratus est, vt sepeliatur cum ea, licet scia-
mus ipsam damnatam, quia reputatur quasi pars visceru,
& pro honore matris Christianæ coniunguntur in sepul-
tura, quasi fuerit coniuncti, & nunquam separati in vita,
& in morte, & ideo non polluitur locus, idem docent Hu-
go, & Goffred. quos refert Hostiens. in Summa, lib. 3. titul.
de consecr. Eccle. nu. 8. quamuis ipse dubius sit quid in hoc
casu agendum sit.

Sextus est, Quando Ecclesia consecratur, aut Cœme-
terium benedicatur per Episcopum publicè excommuni-
catus, argumēt. capituli, consulti de consecr. Eccles.
Paludan. in d. articu. primo princip. §. Quantum ad quar-
tum, Conclaf. 4. Panormitan. & Hostiens. in d. capitul.
consulti, Angel. S. Antonin. vbi supra, Syluest. cit. quest.

quinta, §. Quintus. Tabiena vbi supra, §. Septimo, in fi-
ne, Astenfis vbi supra articulo tertio, questio. 3. Nauar. in
Manual. capitul. 27. numero 258. Ledefm. Summa Con-
feff. citat. quest. 150. Vinald. numero 76. Cosmus Philiar-
chus, Thom. Zerula & Henriquez locis citatis, Rationem
reddunt Panormitan. & Host. quia si sepultura corporis
excommunicati polluit ipsum locum, a fortiori, cum con-
secrationis officium per eorū os, & manus peragitur, qui
publicè excommunicati sunt. Et quia ea quæ consistunt
in exterioribus consecrationibus, & benedictionibus facta
per huiusmodi si publicè excommunicatum, ante reconcilia-
tionem per fideles exerceri non debent. His addo ex Host.
& Pal. cit. Quod si publicè excommunicatus ibi celebrat,
vel sepeliat, non propter hoc necessaria est reconciliatio, vt
habetur ex responso Honorij Papæ III. in c. A Nobis, de
Sacram. non iterand.

His omnibus addo ex Paludan. citat. Conclaf. 3. Astenfi
vbi supra, quest. sext. Summa Confeff. quest. 157. Vinald.
numero 78. 79. 80. & 81. Anton. Cucchio, Cosmo Philiar-
chus, Iacobo de Grass. num. 29. Thom. Zerula, Sebastiano
Medice, part. 2. titul. 9. q. 11. Toletus lib. quinto Instruct.
Sacerd. capitul. 8. & alij, Quod quando Ecclesia polluitur
quocumque modo, eo ipso intelligitur polluta Cœmeterium,
& capella contigua, sicut de interdicto superius annotatū
est, quia Cœmeterium consecratum eodem privilegio
gaudet, quo & Ecclesia consecrata, argum. cap. consulti
tit. 1. & ibi gloss. in verbo, Cœmeteria, de Consecr. Eccles.
Vnde, nisi prius reconcilietur, non debet ibi aliquis se-
peliri, aut Missa celebrari; Polluto autem Cœmeterio,
non propterea polluta censetur Ecclesia, quia magis dig-
num trahit ad se minus dignum, non e contra. Quod si
Cœmeterium contiguum non fuerit, sed eorum extre-
ma ad inuicem separata, & idem si duo Cœmeteria ad
inuicem medio pariete separata sunt, licet de vno ad alterum
transeat per ostium, pollutio vnius, non inficit al-
liud, c. vnico, de Consecr. Eccles. lib. 6. Palud. & Astenfis v-
bi supra.

Qui verò in Ecclesia publicè violata missam celebrat,
aut alia diuina officia peragit, aut sepelit defunctum,
quamuis peccet mortaliter, nisi urgente necessitate id
fiat de licentia Episcopi ex Sanct. Thom. 3. part. quest. 83,
art. 3. q. 2. irregularis tamen, aut suspensus non efficitur,
quia pollutio Ecclesie non est proprie censura Interdi-
cti. Sic Paludan. 4. d. 18. quest. 8. art. 3. princ. Conclaf. 5.
Angelica, verbo; Consecratio Ecclesie, numero octauo,
Syluest. verbo, interdictum, 6. quest. 2. §. Secundum, ver-
sifica. Secundò limitatur, & in verbo, Consecratio, 2. q.
nona, Tabiena, verbo, Consecratio, 2. §. Nono Richar.
4. d. 13. art. 4. quest. 1. Scot. 4. d. 13. quest. 2. art. 2. vers.
Circa primum sciendum. Sotus, 4. d. 13. q. 2. art. 3. ad secundū,
versic. Rufus etiam adnotandum Summa Astenfis, par.
2. li. 6. tit. 29. art. 3. q. 4. Summa Confeff. q. 156. Cosmus Phi-
liarchus, Iacobus de Grassis, nu. 28. Summa Pisanella, ver-
bo Consecratio, 2. §. 10. Sebast. Medice, par. 2. tit. 9. q. 12. To-
letus li. 1. c. 2. 1. & lib. 5. c. 8. Henriquez lib. 9. de Missa, c. 27.
§. 7. & lib. 13. de excomm. & interd. c. 5. §. 5. & habetur ex-
presse in cap. is, qui de sent. excomm. lib. 6. Vnde falsò Lapus-
quem citant, ac sequuntur Angelica, cit. & Sylu. in ver-
bo, Consecratio, 2. quest. 9. & Vinald. num. 86. docent, ce-
lebrantem in Ecclesia polluta suspensum esse ab ingressu
Ecclesie, afferentes pro se cap. Episcoporum, de priuileg.
lib. 6. nam illud c. loquitur solum de eo qui celebrat, aut ce-
lebrare facit in loco interdicto, non autem de celebrante in
Ecclesia polluta & violata. Et in festis quibus iure suspen-
ditur interdictum loci, non licet in loco, seu Ecclesia viola-
ta celebrare, argum. eorum que tradunt gl. in c. Turum,
in verbo, Ad reconciliationem, de priuileg. Villadiego de ir-
regul. c. 4. nu. 10. & expresse Henriquez lib. 13. c. 5. §. 5. in
fine.

Quoad reconciliationem verò Ecclesie pollute, dili-
genter aduertendum est, an Ecclesia consecrata fuerit,
nec ne; Et quidem si consecrata fuerit a proprio loci E-
piscopo tantam, vel de eius licentia per alium Episcopum
reconciliari debet, cū aqua ab Episcopo benedicta quæ vi-
num cum cinere admixtum habeat, cap. Proposuiti, & c.
Nn Aqua,

Aqua, de consecr. Eccles. & cum verbis, quæ in Pontificali habentur; Papa tamen, non autem Episcopus, ut præstat DD tradunt, hanc Ecclesie consecrate reconciliationem simplici Sacerdoti committere potest, sed cum aqua per Episcopum benedicta. Quo modo intelligi debet Victoria, cum num. 99. cit. dicat, cuique Clerico hoc committi posse. Vnde Leo X. concessit Prælati ordinis Minorum, ut Ecclesias suas pollutas reconciliare possent, aqua per ipsos Prælatos benedicta; si Episcopus, qui illam benedixit dicitur ultra duas dietas, ut habetur in Compend. Mendic. verbo, Benedicere, §. 14. Henriquez ubi supra lib. 9. ca. 27. §. 6. & lib. 13. c. 5. §. 5. videtur Dietam continere viginti miliaria, seu leucas septem, & facit c. Nonnulli, & ibi gloss. in verbo, *Ultra duas dietas*, de Rescript. Si verò Ecclesia consecrata non fuerit, sed tantum benedicta, potest a simplici Sacerdote per aspersionem aquæ lustralis, reconciliari cap. si Ecclesia, & ibi gloss. in verbo, *Lauetur*, de Consecr. Eccles. Toletus lib. 5. c. 8. Astenis in Summa, par. 2. libr. 6. tit. 29. art. 3. q. 4. Syluest. verbo, Consecratio, 2. q. 8. Tabiena, verbo, Consecratio, 2. §. octavo. Sotus, 4. d. 13. q. 2. arg. 3. ad arg. secundum, §. *Quocirca violata Ecclesia*. & Iacobus de Graff. lib. 2. Decis. cap. 48. nu. 10. qui duo vltimi addunt hinc doctrinam notatione dignam, quæ hanc ob causam, solere Ecclesias consulto non consecrari, sed benedici, ne scilicet dum violantur, expectandus sit Episcopus,

33 Quando autem consecrata sit, vel non consecrata, apparere solet ex aliqua scriptura, vel ex aliquo instrumento dotationis, vel ex libris Ecclesie, vel ex columna, vel tabula aliqua marmorea, vel ex crucibus rubris pictis ad parietes Ecclesie, & huiusmodi, aut etiam si appareat vnus restis de visu, vel auditu, secundum aliquos, quia cum in hoc casu non tractetur de alicuius præiudicio, huiusmodi semiplena probationes sufficiunt, sic Innocent. in expositione ad Rubricam tituli, de Consecr. Eccles. vel altar. Panorm. in cap. fin. tit. eod. Summa Confess. lib. 3. tit. 24. q. 1. et 150. Summa Pisanelle, verbo, Consecratio, 2. §. 2. Angel. verbo, *Consecratio Ecclesie*, num. 3. Ioan. Bachonus 4. d. 10. quest. 2. art. 2. Syluest. verbo, *Consecratio*, num. 3. quest. 2. Tabiena, verbo, eod. numer. 2. ver. *Primo*, & Thomas Zetula Episcopus Minorensis, par. 1. sive Praxis Episcopalis, in verbo, *pollutio Ecclesie*, Notab. 3. Et de hac re hæcenus dictum sit.

De Cessatione a Diuinis, Quid sit, & qualiter differat a censuris Ecclesiasticis. Cap. XVII.

S Y M M A R I U M.

- 1 Cessatio a Diuinis interdicti loci similis est,
- 2 Cessatio a Diuinis qualiter a Diuinitibus definiatur,
- 3 Cessatio a Diuinis qualiter ab excommunicatione, & irregularitate distinguatur.
- 4 Cessatio a Diuinis quomodo ab interdicto loci differat.
- 5 Cessatio a Diuinis est quid facti, & omnes tam innocentes, quam nocentes respicit.
- 6 Cessatio nunquam a iure, sed solum ab homino imponitur.
- 7 Cessatio a Diuinis post appellationem decreta, ipso iure non annullatur.
- 8 Cessatio a Diuinis Censura Ecclesiastica proprie dicta non est.
- 9 Celebrans in loco interdicti suspensus est, & irregularis.
- 10 Cessatio a Diuinis, & interdictum, an, et quomodo æquiparatur in Clem. 1. de sent. excom.
- 11 Cessationem specialem violans regularis excommunicationem non incurrit.
- 12 Irregularitatem ad contrahendam paritas rationis non sufficit, nisi in iure exprimat.
- 13 Cessatio a Diuinis generalis non est idem, quod interdictum

similitè sumptum.

14 Cessatio a Diuinis duplex est, Generalis, & Specialis, quid utraque sit.

Cessatio a Diuinis admodum similis est Interdicto loci, adeo, ut nonnulli viri docti existimare videantur cessationem a Diuinis, esse idem quod antiquum interdictum, seu interdictum strictissimum, in quo solum interdictum est licuisse conferre Sacramenta necessaria in articulo mortis, ut sunt baptismus, penitentia, & Eucharistia seu viaticum, ut colligitur ex cap. *Non est vobis*, de sponsal. cap. *Quod in te*, de pœnit. & remis. & c. *Permittimus*, de sent. excomm. aduicis autem Sacramentum etiam Penitentia, & Eucharistia (nisi virgente præcepto diuino) interdictum strictissimum olim prohibebat, ex Tabiena, verbo, Interdictum, §. Quinto. Henriquez libro 13. de excomm. & interdic. c. 25. §. 1. De hac autem materia cessationis a iure in c. *Dilecti filijs*, de appellat. & in ca. *Irregularibus*, & ceterum, de offic. Ordin. in antiq. & in ca. *Si Canonice*, & c. *Quamuis*, de offic. Ordin. libro 6. & Clem. 1. de sent. exc.

2 Variè autem definitur a DD. Nam Panor. in d. cap. dilecti filijs, numero 18. de appellat. & Syluest. verbo Interdictum, 1. q. 1. in fine. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 2. numero primo, de sent. excom. libro 6. Sotus 4. dist. 22. qu. 3. articulo primo. Alphonsus Viualdus in suo Candelabro, par. 3. tract. de cessatione a diuinis, numero primo, & DD. communiter eam definiunt in hunc modum; [Cessatio est suspensio organorum id est, Ministrorum prohibitio, ne laudes diuinas, & Sacramenta ministrent, aut celebrent, in locum aliquem, seu Ecclesiam decreta.] Siquidem per huiusmodi cessationem eo in loco, neque Sacramenta ministrant, neque Sacrificia offerri, neque officia diuina celebrari possunt. Alij vero, ut Nauar. in Man. ca. 27. numero 188. & Martin. Ledesma, 2. 4. qu. 26. articulo secundo, post tract. de Interdicto Henriquez libro 13. cap. 52. §. primo, & Iacobus de Graff. libro 4. Decis. cap. 28. numero secundo, & Toletus libro primo, cap. 13. eam breuius, ad eundem tamen sensum, sic definiunt, *Est quedam desistentia ab officijs Diuinis, & Sacramentorum administratione*. Addunt autem ab alijs illa particula, *in locum decretis* quia non datur cessatio personalis, sed tantum localis.

3 Differt autem cessatio a censuris Ecclesiasticis, & etiam ab irregularitate, Excommunicatio enim priuat directè omni communionem, & consequenter priuat Sacramentum. Suspensio priuat actu, seu facultate Ordinis, vel iurisdictionis vel vtriusque; Ordinis quidem, ne ministret, iurisdictionis, ne sententiam ferat, ne eligat, ne eligatur, ne absoluat ab excommunicatione; & vtriusque, si ab omnibus suspendatur. Irregularitas priuat a susceptione, vel administratione Ordinum, prout Ordines sunt: Cessatio autem a Diuinis est ipsa desistentia; Vnde, licet desistentia hæc ceteras Censuras consequatur, ut patet consideranti, non tamen ita proprie & directè, sicut consequitur cessationem a Diuinis, quæ formaliter in ipsa desistentia consistit.

4 Differt etiam ab Interdicto generali loci in multis. Primo quia cessatio a Diuinis, & Interdictum, generale, tanquam diuersa, & distincta in iure ponuntur.

5 Secundo, quia cessatio a Diuinis, est quid facti, id est, non est aliud quam ipsa desistentia, & pro omnibus imponitur, nec in hoc magis respicit delinquentes, quam ipso innocentes, neque locum ipsum afficit, hoc est, non reddit locum ipsum in interdictum; At vero interdictum generale est quid iuris, & immediate prohibet celebrare, & officia diuina eo in loco exercere.

6 Tertio, cessatio nunquam imponitur a iure, sed ab homine; interdictum vero quid iuris est, interdum ipso iure imponitur, ex Soto 4. d. 22. q. 3. art. 2. Conclus. 1. Syluest. verbo, interdictum, 1. q. 1. in fine. Henriquez li. 13. c. 52. §. 1. Toletus lib. 1. cap. 23. Couar. in cap. Alma mater, par. 1. nu. 1. de sent. exc. lib. 6.

7 Quarto, Cessatio a Diuinis post appellationem decreta non sit nulla ipso iure, cum ad factum pertineat, & in

& in facto consistat, facta vero infecta esse non possunt, unde, non obstante appellatione, nihilominus a diuinis cessatur; Interdictum autem, cum ad iuris effectus pertineat, nullum est ipso iure, si post appellationem decernatur, arg. cap. Ad hæc quoniam, de appella. & c. is, cui, §. vlt. de sent. exc. lib. 6. Cou. vbi supra.

Quinto, Cessatio non est Censura proprie dicta; Interdictum autem Censura est capit. Querenti, de verb. signific. *Sexto*, celebrans in loco interdicto, incurrit irregularitatem ex eo quod violat interdictum, per interdictum enim violatum efficitur quis suspensus, cap. fin. de excess. prelat. suspensus vero celebrans irregularis efficitur, ca. 1. de sent. & re iudic. lib. 6. & cap. cum medicinalis, §. fina. & cap. is qui, §. is vero, de sent. excom. lib. 6. Panorm. in cap. dilectis filijs, numer. 18. 19. & 20. de appell. Syluest. verbo, Interdictum, §. q. 4. §. Primum. Tabiena; verbo, Interdictum, §. in penac. Couar. in c. Alma mater, §. 2. num. 3. de sent. exc. lib. 6. Prædicta intellige de eo, qui ministrat in Ordine sacro solemniter, quem habet, & a cuius executione suspensus est, & qui celebrauerit tempore interdicti generalis, quod in Ecclesia Matrice seruatur, si enim in ea non seruatur, irregularis non esset, vt notat Couar. in ca. Alma mater, §. 2. num. 3. vers. Hæc autem irregularitas, de sent. excom. lib. 6. & Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 5. cap. 6. §. 2. nome. §. & Federic. consil. 23. 1. Qui vero celebrat, vel ministrat contra cessationem a diuinis, non fit irregularis, glof. in cap. si canonici, in verbo, Cessare, de offic. Ordin. lib. 6. Palud. 4. dist. 18. q. 8. art. 3. princip. Concluf. 4. Panor. in cap. dilectis filijs, nu. 18. & 19. de appell. Anton. Imola, & Franc. ibi, Bonifac. in Clem. 1. colum. penult. num. 60. de sent. excommu. Summa Pisaneffa, verbo, Cessatio, §. 1. Syluest. verbo, interdictum, 1. q. 1. in fine, vbi ait ita communitur sentire DD. in cap. itrefragabili, ceterum, §. de offic. Ordin. & ibi Innoc. & idem Syluest. in verbo Cessatio, q. 5. in fine, vbi ait Sum. Rosell. & Sum. Pisan. idem sentire. Sorus 4. d. 22. q. 3. art. 2. vers. De penis autem & Martin. Ledesm. 2. 4. qua. 26. art. 2. post tract. de Interdicto, Frat. Medina, lib. 1. Instru. Confess. ca. 11. §. 14. Tabiena, verbo, Interdictum, 1. §. Sexto, in fine. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. c. 4. Marc. Anton. Cucchius lib. 4. Instit. iuris Canon. titu. 13. Jacob. de Graffijs, lib. 4. de off. cap. 23. num. 2. Gregor. de Valentia, tomo 4. Disput. 7. quaest. 19. Panctio 4. Toletus lib. 1. cap. 23. Nau. in Man. cap. 17. nu. 188. Henriquez lib. 1. 3. cap. 52. §. 1. & c. 54. §. 3. & Couar. in cap. Alma mater, §. 2. par. 2. num. 3. de sent. excommu. lib. 6. quamuis dubius magis in hanc partem propendat. Ratio est: quia, vt habetur in c. is qui, de sent. excom. lib. 6. irregularitas non incurritur nisi in casibus a iure expressis; iure autem hoc non cauetur nisi in violatione interdicti, quod est censura Ecclesiastica, & ideo pena hæc ad cessationem a Diuinis, eiusque violationem extendenda non est, vt sententia communis DD. confirmat; Et quidem quoad violentiam cessationem specialem, res est in confesso apud omnes; Quoad vero cessationem generalem ab eo indictam, qui poterat interdicere, nonnulli, vt Ioan. Calderin. de Eccl. Interd. fol. 2. colum. 4. Anchar. & Franc. in c. si canonici, post Ioan. Andr. ibi, de offic. Ordin. lib. 6. Innoc. in cap. Non est vobis de sponsal. & ibi Preposit. & Felin. in cap. itrefragabili, ceterum, de offic. Ordin. in antiq. Gonsalus a Villa diego tract. de irregu. cap. de interdicto, colum. vlt. S. Anton. 3. part. tit. 27. de interdicto, cap. 3. ante medium. Angelica, verbo, cessatio, in princip. & Simon. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 20. num. 11. vers. Hæc autem, & fauet Palud. 4. dist. 18. q. 8. art. 3. princip. Concluf. 4. existimant, violentiam cessationem generalem a Diuinis incurrit irregularitatem, eo quod in Clement. 1. de sent. excom. cessatio generalis a Diuinis, & interdictum æquiparantur. Ceterum alij omnes DD. quos superius enumerauimus, nec violentiam cessationem generalem irregularem esse docent; Neque enim in d. Clement. 1. æquiparantur quoad omnia, sed solum quoad effectum incurritur de sententiam excommunicationis; Agitur enim ibi contra Regulares exemptos, qui non seruant interdictum, aut cessationem generalem a Concilio Prouinciali facta vel a Cathedrali, aut Ecclesia Matrice seruata; ad

ditque huiusmodi regulares eam non seruantes ipso iure excommunicationem incurritur; licet cessatio generalis a capitulo Ecclesie Cathedralis, aut a solo Episcopo imponatur; Quam tamen excommunicationem non incurrit Regulares, si cessationem specialem violent, vt expresse Angel. vbi supra. nu. 1. & Cucchius testantur. Immo Mendicantes, diu violant cessationem generalem non incurrit excommunicationem, quia speciali privilegio eximantur, vt Henriquez lib. 13. c. 54. §. 3. testatur, post Syluest. verbo, Cessatio, 1. q. 4. in fine. Cum igitur in d. Clem. æquiparentur solum quoad penam excommunicationis in ordine ad Regulares & penæ non sint extendendæ, consequens est, vt nec cessationem generalem violans irregularis efficiatur maxime, cum hæc non nisi in casibus a iure expressis incurritur c. is qui, de sent. excom. lib. 6. vnde, neque verum est quod Couar. vbi supra addit, paria esse hæc duo, etiã quoad irregularitatem contrahendam, vbi quis diuina officia publice, & ianuis apertis celebraret in loco, vbi cessatio generalis imponitur: non enim satis est ad irregularitatem contrahendam paritas rationis, sed opus est, vt iure exprimat, arg. c. is qui, de sent. excom. lib. 6. ideoque Nicolaus Dionysius de Perusio in d. cap. is qui, dicere solebat, quod qui dicit aliquem esse irregularem, casum legis adducere debet, vt Simon Maiol. lib. 1. de irreg. c. 2. nu. 2. testatur.

13 Hinc inferitur primo falli eos, inter quos sunt S. Anton. 3. par. titu. 27. tract. de interdicto, c. ante medium Angelica, verbo, Cessatio, in prin. & Syluest. verbo, Cessatio, nu. 1. & Sorus, 4. d. 22. q. 3. art. 1. Concl. 4. qui arg. d. Clement. 1. de sent. excommu. existimant cessationem a Diuinis generalem idem esse quod antiquum Interdictum, seu Interdictum strictissimum, & Alphonsus Vualdus in suo Candelabro, par. tertia, tract. de Cessatione a diuinis, nu. 5. fauet. Quorum opinio satis ex dictis refutatur, præterquam quod in interdicto generali manet communiter diuina officia aliquo modo, & pro aliquo tempore, sicut priuatio supponit manere subiectum cum aptitudine secundum locum, & tempus; Cessatio autem est totalis ommissio, seu negatio officiorum.

14 Inferitur secundo, Cessationem a Diuinis duplicem esse, vnam generalem, alteram specialem: Generalis est illa, quæ in loco Vniuersali imponitur vt in Regno Castro, Ciuitate Villa, immo & in Parochia, ex Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. post tract. de interdicto, Nauar. in Manual. ca. 27. num. 188. & Henriquez lib. 1. 3. cap. 52. §. 1. Specialis est illa, quæ in loco particulari ponitur, puta in vna, vel pluribus Ecclesijs.

De causis extrinsecis, & intrinsecis cessationis, & conditionibus ad illam ritè ferendam requisitis.

Cap. XVIII.

SUMMARIUM.

- 1 Cessatio a Diuinis quid facti est, nec ipso iure incurritur.
- 2 Cessatio a solo homine imponi potest, non tamen a quocumque.
- 3 Cessationem a Diuinis Episcopus iure proprio, & ordinario imponere potest.
- 4 Cessationem a Diuinis Collegium, seu Capitulum Sede vacante imponere valet.
- 5 Cessationem a Diuinis capitula, & Collegia ex privilegio seu consuetudine præscripta, an, & quomodo imponere possint.
- 6 Cessationem a Diuinis Concilia Prouincialia, & Episcopalia ponere possunt.
- 7 Cessationem a Diuinis quis iure ordinario relaxare valeat.
- 8 Cessationem a Diuinis, Episcopus ad tempus, vel ad vnum locum suspendere potest, non tamen pro vno officio, & quæ huius ratio sit.

- 9 *Ceſſatio a Diuinis quam ob cauſam poni ſolet.*
 10 *Ceſſatio a Diuinis lumen vnicuique ad repellendas iniurias Eccleſiæ factas appellatur.*
 11 *Forma verborum in ceſſatione imponenda quam ſit.*
 12 *Ceſſationis imponenda cauſa iuſta, rationabilis, & mani- feſta eſſe debet.*
 13 *Ceſſatio a Diuinis, vt ritè, ac debito modo imponatur, quæ conditiones requirantur.*
 14 *Ceſſatio quando indicenda eſt, omnes de Capitulo, etiam abſentes vocari debent.*
 15 *Ceſſationis cauſa, in ſtrumento publico, ſeu literis patentibus publico ſigillo munitis, maniſeſtanda eſt.*
 16 *Ceſſatio a Diuinis, an deſicientibus requiſitis conditionibus ſeruanda.*
 17 *Ceſſatio a Diuinis an ſeruanda ſit, quando is, propter quem ceſſatur, eam non ſeruat.*
 18 *Argumentum a contrario ſenſu validum eſt, quando con- trarium in iure non exprimitur.*
 19 *Ceſſatio a Diuinis an tolli poterit ab eo, qui nullam po- ſuit, ſi elapſo menſe ad arripiendum iter ad Curiam Ro- manam, partes adinuicem conueniant.*

Quod Cauſam efficientem, illud imprimis ex comu- ni DD. conſenſu certum eſt, nullam ceſſationem a Diuinis iure ipſo incurri, aut imponi propter quod deũ que- ritur; quod eſt maximum diſcrimen a cæteris cenſuris, quæ paſſim ipſo iure imponuntur, ideoque communiter dici ſolet, Ceſſationem eſſe quid facti eo quod non incur- ritur ipſo iure, ſed ſolum iure conceditur facultas, vt eam Iudex decernat, quando expedire viſum fuerit. Sic Panor. in cap. Dilectis filijs num. 18. de appellat. Sylueſt. verbo, interdicit. 1. q. 1. in fine. Couar. in cap. Alma mater par. ſecunda, §. ſecundo numero primo, de ſenten. excom. nu- nic. libro 6. Sotus, 4. d. 22. q. 3. Articulo 2. Concluſ. 1. Toletus libro primo, c. 23. Henriquez lib. 13. ca. 42. §. 1. & c. 54. §. 1. A ſolo autem homine imponitur, non tamen a quo- eunque, ſed ab habente ad id auctoritatem, vel a conſue- tudine.

Et qui ſc̄ Ep̄ſcopus eam iure, & officio proprio, & ordi- nario imponere poteſt ex gloſ. in c. ſi Canonici, in ver- bo, Ceſſare de offic. Ordin. libro 6. vbi aſſerit Canonicos Sede vacante eam imponere poſſe, quia ſuccedunt in Iuriſ- dictione Ep̄ſcopi Ordinariam, ergo ſignificat Ep̄ſcopum eam auctoritate propria & ordinaria imponere poſſe, & eſt communis DD. Soti, 4. d. 22. quaſt. 3. Articulo 2. Con- cluſ. 3. Couar. in ca. Alma mater, par. ſecunda, §. ſecundo, numero 6. de ſent. excomm. lib. 6. Toleti libro primo, Inſtruct. Sacerd. capitulo 23. Henriquez libro 13. capitulo 54. §. primo, poſt Sylueſt. verbo, Ceſſatio, in princip. & ſig- nificat Palud. 4. diſt. 18. quaſt. 8. Articulo tertio, princip. Concluſ. 4. vbi notat quod vbi dubium eſt, an Prælatuſ im- ponere voluerit Ceſſatione, vel interdictionem, præſumitur potius interdictionem ponere voluiſſe, ex Couar. cit. Idem quod Ep̄ſcopus, poteſt etiam quilibet poteſtatem Ep̄ſcopalem habens.

Secundo. Quamvis Capitulum viuente Ep̄ſcopo eam imponere non poſſit, & ſi eam imponat ſine Ep̄ſcopi cõ- ſenſu, Ep̄ſcopus eam tanquam inualidam reuocare, & tollere poteſt; arg. cap. irrefragabili, §. ceterum, de offic. Ord. Sotus, 4. diſt. 2. quaſt. 3. articulo 2. Concluſ. 3. Sede tamen vacante Capitulum, ſeu Conuentus, ſeu Collegium tam Regularium, quam ſecularium Eccleſiarum eam po- nere poteſt.

Tertio, eam imponere poſſunt Capitula, & Conuentus prædicti, quando id ex priuilegio, vel conſuetudine præ- ſcripta habent; in quo tamen caſu requiritur Ep̄ſcopi, ſeu Prælati conſenſus alias ceſſationem illam Ep̄ſcopus tolle- re poteſt; & inſuper etiã conuocari oportet omnes Cano- nicos & abſentes etiam, qui commode venire poſſunt, vo- candi ſunt, vt maior pars Capituli cõſentiat decerni Ceſ-

ſationem. Quæ omnia colliguntur ex citrefragabilibus ce- terum, de offic. Ord. in antiq. & c. ſi canonici, & c. Quam- uis, eod. tit. lib. 6. Card. in Clem. 1. de ſent. exco. Sot. 4. d. 22. q. 3. art. 2. Concluſ. 3. Couar. in c. Alma mater, par. 2. §. 2. nu. 6. de ſent. exco. lib. 6. Toletus li. 1. c. 123. §. Quarto. Henriquez lib. 13. c. 54. §. 1.

Quarto. Concilium Provinciale, & Ep̄ſcopale ceſſatio- nem a Diuinis indicare poſſunt, argu. Clem. 1. de ſent. exco. Card. ibi, in §. Quod etiam, & Bonifac. in d. Clem. 1. nu. 48. vt referat, ac ſequitur Couar. vbi ſupra.

Qui interdictionem iure ordinario relaxare valet, etiam Ceſſationem relaxare poteſt, ſcilicet, qui eam tulit, aut ſuperior illius aut ſucceſſor in dignitate, & officio; immo, etiam poteſt auctor, vt Ep̄ſcopus, aut Iudex delegatus, ad tempus, vel ad vnum locũ, puta, pro vna Ciuitate Eccleſiæ, aut Monafterio ſuſpendere, vt notat Henriquez lib. 13. ca. 54. §. 2. vbi ait ita prædictum fuiſſe Salmanticæ anno 1584. poſt multorum ſapientum conſultationem; Non tamen ea ſuſpendere poteſt pro vno tantum officio, puta pro Miſſa noua, aut pro ſepultura, ſed hoc a ſolo Papa fieri poteſt; Ratio eſt; quia ceſſatio, ſicut, & excommuni- catio ita habet a iure determinatum effectũ, vt omnes eius effectus ſint connexi, vt idem Henriquez notat lib. 13. cap. 32. §. 1. & c. 54. §. 2. Quare, ſi Ep̄ſcopus concedat, vt occul- tẽ in vno Monafterio, aut Capella dicatur Miſſa, conſeſſio hæc ipſo iura extenditur, vt tunc ibidem etiam fieri poſ- ſint alia officia.

Vritur autem Eccleſiæ ceſſatione a Diuinis ob iniuriam ſuſceptæ propulſionem, qua Eccleſiæ, vel aliquis de Ec- cleſiâ ſit aſſectus; ex Summa Piſanella, in verbo, Ceſſatio, in principio, & Soto, loco inferius citando; ceſſatioque a can- ticis ſuis lætitiæ, & laudis Diuinæ, iuxta illud *Psalm. 136. In ſalutibus in medio eius ſuſpendimus organa noſtra.* Sic enim Iſraeliticus populus in Babiloniã captiuus ductus, quibus in templo ſacrificabat, ſuſpendit, & petentibus Ba- bylonicis, vt quæ in templo conſueuerant, canerent, reſpon- derunt; *Quomodo cantabimus canticum Domini in terra alie- na?* ita Eccleſiæ in vitium anguſtias coacta, ceſſatione a Diuinis afflictionem ſuam ſignificat. Et meritiõ; Quos e- nim iure, & ordine, ac alijs cenſuris vincere corrigere, & ad penitentiam inducere non poteſt ſaltem hoc tamen- genti doloris ſenſu rebelles vult exterreri; vnde ceſſatio hæc a Clemẽte Papa V. *Lumen vnicuique ad repellendas iniurias Eccleſiæ factas*, appellatur, Clem. 1. de ſent. exco. prop. fine, Sot. 4. d. 22. q. 3. art. 2. Concluſ. 2. Henriquez lib. 13. c. 52. §. 2. Qui ſinis ſi adſit, & cauſa legitima, non minus expe- dit ceſſatio, quam interdictionem, aut alia Eccleſiæ Cenſura.

Forma vero verborum qua imponenda eſt ceſſatio, ſimilis eſt formæ prædicti loci, nimirum, *Nos ob talem cauſam, Ciuitatem, Villam aut Eccleſiam talem a Diuinis officijs ceſſa- re præcipimus &c.* ante quam tamen præcedere debet ad- monitio, vt ſciatur, an a contumacia diſcedere velit.

Sed, & cauſa, ob quam imponenda eſt, iuſta, rationa- bilis, & maniſeſta eſſe debet, nec ſatis eſt probabilis ratio- ne, & coniectura colligi factam fuiſſe offenſam; Neque contumacia, aut offenſa quilibet ſatis eſt, ſed grauior multo contumacia, & iniuria notoria requiritur, quam quæ ad imponendũ interdictionem adhæri ſolet, quæ etiam cauſa in literis ſidem facientibus exprimenda eſt, ex Soto 4. d. 22. q. 3. art. 2. Concluſ. 3. Henriquez lib. 13. cap. 52. §. 1. Summa Cor. ſel. lib. 3. tit. 3. q. 221. & Summa Aſſenſi, par. 2. lib. 7. tit. 16. artic. 8. & colligi poteſt ex cap. irrefragabili, §. ceterum, de offic. Ordin. antiq. & c. ſi canonici, & c. Quæ- uis, eod. titu. libro 6. vnde nec pro penſione ſubtracta, nec pro alia minima offenſa ceſſatio imponi debet, ſed propter grauem iniuriam, vt quia ſunt ſtatuta contra Eccle- ſiæ libertatem, aut quia imponuntur Clericis tallur, aut quia detinetur canonicus, vel electus per poteſtatem ſecula- rem, & huiusmodi ex Aſſenſi vbi ſupra.

Vt autem Ritè, & debito modo ceſſatio imponatur, de- cem requiruntur conditiones, vt colligunt Summa Aſſen- ſi, par. 2. lib. 7. titu. 16. art. 8. Angelica, verbo, Ceſſatio, num. 3. Sylueſt. verbo, Ceſſatio, num. 2. qu. 1. Tabiena, ver- bo, interdictionem, 1. num. 7. §. Sexto Sotus, 4. d. 22. q. 3. arti- cul. 2. Concluſ. 3. Henriquez lib. 13. cap. 52. §. 2. & Marcus

Antonius Cucchius lib. 4. Institut. Iuris Canon. tit. 13. Ioa. Andr. & DD. communiter, in c. si canonici, & c. Quamuis, de offic. Ordin. lib. 6.

Prima est, vt imponens Cessationem habeat potestatem a iure, vel consuetudine, vt eam ferre possit in illum locum.

Secunda est, vt quando Cessatio est indicenda, vocentur omnes de Capitulo, vel de Conuentu, etiamsi absentes sint. Ratio est: quia eodem modo inducenda est Cessatio, quo electio est faciendā: Cum igitur ad electionem faciendam omnes, qui interesse possunt, & debent, etiam absentes vocandi sint, aliter nulla esset electio sic etiam ad imponendam Cessationem, vt de electione habetur in cap. Coram dilecto, & c. Quia propter, & ibi glossa in verbo, electio, 1. num. 6. q. 5. & de Cessatione, in c. Quamuis, de offic. Ordin. lib. 6.

Tertia est, vt de causa cessandi diligenter, tractetur, priusquam cessetur.

Quarta est, vt fiat deliberatio, & hoc per maiorem partem Capituli, seu Conuentus: siquidem, in d. c. Quamuis, cessatio aequi paratur electioni, certum autem est, electionem faciendam esse cum maiori parte; Quo fit, vt si ex Capitulo, vel Conuentu vna pars concordet in Cessationem, & alia contradicat, ita, vt sit indifferens, indici non possit Cessatio; vnde, accedere debent duę partes necessario, nec satis est, vt sit maior pars, sed debet esse sanior, sicut in electione, cap. Quia propter, & ibi glossa in verbo, Sanior, & c. Ecclesia vestra, de elect. Sylue. verbo, Electio, 1. num. 11. q. 9. Reliqua etiam ad electionem necessaria hic applicanda sunt.

Quinta est, vt offensa, & causa, propter quam cessant, manifesta, & notoria sit: vnde non satis est quod probabilibus rationibus agatur contra illum, contra quem volumus cessari, sed debet esse manifesta, & notoria causa, ob quam imponitur, arg. l. Negantes, C. de action. & oblig. Nec contrarium consuetudine introduci potest quia esset Ecclesiis onerosum, argum. cap. Consuetudines, & c. cum venerabilis, de Consuetud. Angelica, verbo, Cessatio, numero tertio, Sylue. verbo, eod. q. 1. & Henriquez lib. 13. c. 53. secundo.

Sexta est, Quod causa sit rationabilis, arg. c. irrefragabilis, ceterum, de offic. Ordin.

Septima est, Quod ante cessationem instrumento publico, vel patentibus literis authentico sigillo munitis causa cessationis manifestetur.

Octaua est, Quod illud instrumentum, vel literę tradantur ei, contra quem cessatur.

Nonna est, vt ille moneatur, & requiratur an velit ante cessationem emendare offensam, quod si noluerit, poterunt Cessationem indicere.

Decima est, vt intra mensem a die cessationis, tam cessationem imponens, quam is contra quem cessatur, per se vel per procuratores sufficienter instructos, iter arripiant ad Sedem Apostolicam, & continuatis diebus quam cito commode poterunt se Apostolicę Sedi representent, vt causa cognita Summus Pontifex de remedio prouideat, ne Ecclesia diu in tali afflictione permaneat, vt ex cap. Quamuis, & DD. ibi de offic. Ordin. lib. 6. & Summistis colligitur.

16. Quæres tamen primo, An seruanda sit cessatio a Diuinis, vbi non seruantur prædictę conditiones? *Respondeo* quod non; & similiter si pars quę cessationem posuit, eam non seruat, nec alij eam seruare tenentur, Angelica, verbo, Cessatio, numero tertio, in fine, & Sylue. verbo, Cessatio, quæst. prima, in fine, qui pro hac sententia referunt Io. Monach. & Goffred. in c. si Canonici, de offic. Ord. lib. 6. & est communis sententia.

17. Quæres secundo, An econtrario seruanda sit cessatio a Diuinis, quando is propter quem cessatur, eam non seruat? *Respondeo* quod sic; Quia text. in cap. Quamuis, de offic. Ordin. libro 6. solum ait seruandam non esse, quando is, qui eam tulit, prædictas conditiones tam in cessando, quā in veniendo seu mittendo ad Sedem Apostolicam non seruat, ergo a contrario sensu, si is, contra quem cessatur, iter non arripiat, nihilominus seruari debet cessatio; Quod argu-

mentum a contrario sensu validum est, quando contrarium in iure non exprimitur. Ratio esse potest: quia alias pars per suam contumaciam irritaret actum Iuridicum Ecclesię, & partis læsę & commodum ex peccato suo reportaret; & id expresse docent Sylue. verbo, Cessatio, q. 2. & Sotus, 4. d. 2. q. 3. art. 2. post Conclusionem tertiam, §. Hinc autem quidam.

19. Quæres tertio, An si elapso mense ad arripiendum iter ad Curiam Romanam, partes adinuicem conueniant, poterit cessatio tolli ab eo qui illam posuit? *Respondeo* cum Soto vbi supra, Tolet. libro primo, capitulo 23. & Henriquez lib. 13. de excom. cap. 52. §. secundo, in fine, posse, nec opus erit adire Summum Pontificem; Ratio est: quia mens, & intentio Summi Pontificis in ca. Quamuis, de offic. Ordin. lib. 6. ea sola fuit, vt quam cito prouideretur Ecclesię, & damnis quę ex huiusmodi cessatione eueniret, si Ecclesia diu sine Diuinis cessaret; Cum igitur inter se partes conueniant, non est quod Romanum Pontificem adeant, sed statim citra iussum Pontificis cessatio tolli potest auctoritate eius, qui eam posuit.

Quid tempore Cessationis circa officia Diuina, & Sacramenta licitum sit; Et de penis iniuste cessantium, & dantium causam iustę cessationis. Cap. XIX.

S Y M M A R I V M.

- 1 Academia Salmanticensis quedam circa officia diuina, & Sacramenta tempore cessationis a Diuinis notatu digna decreuit.
- 2 Cessatione durante, officia diuina in Ciuitate, aut loco ubi ea posita est, celebrare non licet.
- 3 Eucharistię Sacramentum, qualibet hebdomada semel, non obstante cessatione, a sacerdote cum vno solo ministro fieri, & consecrari potest.
- 4 Horas canonicas, an bini, vel terni simul tempore cessationis a Diuinis recitare possint.
- 5 Horas canonicas Episcopi, & Regulares, vt simul cum alijs recitare possint tempore cessationis, priuilegium habent.
- 6 Cessatio a Diuinis, in festis illis, in quibus suspenditur interdictum, Generale etiam suspensum censetur.
- 7 Sacramenta Baptismi, & confirmationis cum solitis solemnitatibus, cessationis generalis tempore conferri possunt.
- 8 Penitentię Sacramentum tam sanis, quam infirmis, cessationis tempore ministrari valet.
- 9 Eucharistię Sacramentum infirmis dari, & portari cum solemnitate cessationis tempore potest.
- 10 Extremitatis unctionis Sacramentum cessationis generalis tempore nulli dari potest.
- 11 Ordo cessationis tempore, nisi graui urgente necessitate, conferri nequit.
- 12 Matrimonium, licet cessationis tempore contrahi possit, benedici tamen nequit.
- 13 Sepultura Ecclesiastica, non solum Sacerdotibus, sed alijs etiam clericis in Cemeterio cessationis tempore dari potest.
- 14 Laici cessationis tempore sepultura Ecclesiastica non sunt donandi.
- 15 Priuilegia, & Bullę concedentes facultatem audiendi Missam tempore interdicti, tempore cessationis etiam generalis non valent.

- 16 Campana ad Concionem, & ad Salutationem Angelicam cessationis tempore pulsari possunt.
- 17 Cessationem iniuste imponentium poena quoniam sint.
- 18 Actio contra iniuste Cessationem imponentes Ecclesie concessa est, & quo nomine actio hac appellanda sit.
- 19 Cessationis iuste causam dantes, ad omnia damna, & interesse Clericis, & Canonicis Ecclesie, in qua cessatum est, tenentur.
- 20 Cessationem generalem iustam Religiosi violantes quando excommunicationem incurrant.

1 **C**irca officia Diuina, & Sacramenta tempore Cessationis a Diuinis, Senatus Academiae Salmaticensis anno Domini Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Sexto, nonnulla notata digna decreuit, vt refert Frater Barth. Medina, lib. 1. Instruct. Confess. c. 11. §. 14. quae a nobis breuiter examinanda sunt, ad sensum, & sententiam aliorum DD. vt sic quid probabiliter saltem in hac retinendam sit, statuamus.

2 **Primum est**, Quod durante cessatione non licet celebrare officia Diuina in Ciuitate, vbi haec cessatio est, sed omnes Ecclesie cessant omnino. Id quod certum est, quod quidem cessatio inducit omnino suspensionem diuinorum officiorum, vt superius dictum est, & expressis notant Nauarr. in Manuali, capitulo 27. numero 189. Alphons. Viuald. tract. de Cessatione, numero 6. & numero 14. Couar. in capitulo Alma mater, part. secunda, §. quarto, numero 7. versic. Primum enim, de sent. excom. libro 6. Henriquez libro 13. c. 52. §. primo. Vnde, nec seruata quadruplici moderatione d. cap. Alma mater, de sent. excom. libro 6. licebit Missam, & horas in tono a multis coram alijs dicere, etiam voce submissa, ianuis clausis, non pulsatis campanis, & excommunicatis, & interdictis exclusis. Quae doctrina meo iudicio optimè probatur ex c. si Canonici, §. si autem, de offic. Ordin. lib. 6. vbi habetur [Eum] cuius culpa cessatio indicta fuerit, teneri canonicis, & clericis ad id, quod eorum interest, ex eo quod omnino cessantes a celebratione diuinorum officiorum, distributiones quotidianas amiserint, aut sane non acquisuerint,] quae non nisi interuentibus Diuinis officijs dari debent, & solent, vt habetur in capitulo vnico, de Cleric. no. resid. lib. 6. & Concil. Trident. Sess. 21. de Reforma. capitulo 3. & Sess. 22. de Reforma. capitulo 3. & Sess. 24. de Reforma. c. 12. quas tamen tempore interdicti generalis cantantes in choro lucrantur per capitulo Alma mater, §. adijcimus praeterea de sentent. excommunic. libro 6. Quod si Canonici, & Clerici tempore cessationis a Diuinis possent officia Diuina celebrare, etiam seruata forma d. §. adijcimus, nulli dubium esset, quin distributiones quotidianas lucrari possent, & consequenter is, cuius culpa cessatio indicta fuit, non teneretur Canonicis, & Clericis, quorum interest, damna satisfacere, prout in d. c. si Canonici, §. si autem, statuitur, vt Couar. vbi supra, numero 7. versic. Tertio, & versic. Quarto, & Henriquez libro 13. cap. 53. §. secundo, docte subtiliterque animaduertentur. Ratio esse potest: Quia ante Constitutionem d. capitu. Alma mater, penitus interdicta fuit celebratio diuinorum officiorum tempore Cessationis, argum. cap. Non est vobis. de sponsal. cui iuri veteri nullibi derogatum est, cum cap. Alma mater, de interdicto generali tantum agat, non de cessatione a Diuinis, vnde tempore cessationis celebrari non possunt diuina officia etiam cum illa quadruplici moderatione ca. Alma mater.

3 **Secundum** Vniuersitatis Salmant. decretum est, Quod solus Sacerdos cum vno ministro secrete celebrare potest in Ecclesia, ad Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum renouandum octauo quoque die. Circa quod decretum aduertendum est, Quod non solum in cessatione generali loci, sed etiam speciali ex consuetudine, (quae tempore cessationis ad ius antiquius, in c. Non est vobis, de sponsal. reducitur) non licet Sacerdotibus quotidie celebrare, etiam clā

cum vno ministro, sed in quavis Ecclesia, vel Monasterio solum licet qualibet hebdomada fieri vnam Missam renouanda Eucharistia. Hoc autem dictum non tam rure probatur de cessatione a Diuinis quam aequitate, & ex paritate rationis, quam de hoc quod de interdicto sine generali, siue speciali dicitur, ad tempus etiam cessationis tam specialis, quam generalis extendunt, vt reuenter conferentur species Eucharistiae sine putrefactione. Ad dicit tamen Henriquez l. 13. de excom. & interd. cap. 53. §. 2. quod licet sufficiat vnus solus Minister, qui inseruat Sacerdoti celebranti, nihilominus tamen interesse possunt duo, maxime quia Socherus Papa iubet in Missis adesse saltem duos, quibus Sacerdos dicat, *Domine vobiscum.* Hoc quoque de consecrat. dist. 1.

4 **Tertium** dictae Vniuersitatis decretum est, Quod in recitatione Horarum soli recitent, non autem duo simul, exceptis ijs, qui sunt priuilegiati, vt expresse affirmat Viualdus, vbi supra, numero 14. Hoc tamen Alijs iuris regularum videtur; Sicut enim iure antiquo licebat per capitulum. Quod in te, de penit. & remiss. tempore interdicti generalis, ante Constitutionem capituli Alma mater, de sentent. excomm. libro 6. Clericis in Conuentualibus Ecclesijs, binis & binis, vel tribus simul, Horas Canonicas voce submissa recitare, ianuis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, ita etiam priuilegium hoc iuris tanquam fauor ex paritate rationis merito per DD. ad cessationem extenditur, vt proinde Clerici duo, vel tres simul possint priuilegiati sine cātu, & voce submissa, clausis ianuis horas Canonicas recitare, cum huiusmodi officij Diuini recitatio ad publicum officium pertinere non videatur, vt Henriquez libro 13. cap. 53. §. 2. in fine testatur. Addit autem exceptis ijs, qui sunt Priuilegiati, Quia, & Episcopi, & Regulares scire omnes priuilegium habent, vt sicut tempore interdicti, sic etiam & tempore Cessationis Missam, & Horas Canonicas duo, vel tres simul celebrare possunt, vt de Episcopis patet in cap. Quod nonnullis, de priuilegijs antiqui, & in cap. fin. eodem tit. lib. 6. & docent Ioan. Andr. in cap. dilectis, de appellat. Summa Astensis part. 2. libro 7. titulo 16. articulo 3. versic. Nota etiam. Vbi ait Episcopi sine irregularitatis nota, durante cessatione celebrare in ea Ecclesia, vel alibi, & citat ad hoc cap. irrefragabili, §. certum, de offic. Ordin. Tabiena verbo, Interdictum, r. num. 7. §. Septimo, in fine Couar. in ca. Alma mater, part. secunda, §. quarto, numero 7. versic. Hinc patet, de sent. excomm. libro 6. Henriquez libro 13. cap. 51. §. 3. Quod sine priuilegio cum sit iuris communis, ample interpretandum est. De Regularibus etiam idipsum satis manifestum redditur ex cap. vt priuilegia, cap. Quod nonnullis, & c. in his, de priuilegijs, & c. Quod in te, de penit. & remiss. & ex priuilegijs Sixti IV. Clementis IV. & Leonis X. vt habetur in compend. Medicamentum, verbo, interdictum, l. §. 3. r. §. 1. & 23. & Henriquez libro 13. ca. 53. §. 3. in annotationibus in littera Q. Quibus addo ex Couar. in cap. Alma mater, part. secunda, §. quinto, numero 3. versic. Quarto, de sent. excomm. libro 6. & eodem Henriquez vbi supra, §. 3. in fine, Quod in festis illis, in quibus suspēditur interdictum generale, suspenditur etiam Cessatio generalis non tam ex concessione d. cap. Alma mater, (quod nihil concedit pro tempore cessationis) quam ex consuetudine, & sapientum, & Doctorum auctoritate, qui hoc ample interpretantur. Vnde Salmanticae anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, consultis Doctoribus tum Theologis, tum Iuris peritis, & alijs asserentibus id esse certum, practicum est in festo Corporis Christi, non obstat cessatione; & ita sicut tempore generalis interdicti officia diuina solemniter celebrari possunt, ita etiam, & tempore cessationis, maxime cum celebratio haec temporaria sit, & ad hos dies festos restricta, vt propoterea his diebus transactis vis ipsius cessationis, vt antea redeat, quicquid Viualdis vbi supra, nu. 6. contradicit.

5 **Quartum** Salmanticense decretum est, Quod conferri possunt Sacramentum Baptismi paruulis, & adultis cum solemnitate, & Carechismo, & Sacramentum Confirmationis: Item consecrari potest Christma, & oleum eucharisticum, ac si nullum esset de cessatione praecipuum. Haec

consentiant communiter DD. & expresse Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 7. versic. vtrunque tamen sit, de sentent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. capit. 53. §. 1. & cap. 53. §. 4. vbi docent, eadem Sacramenta cum debita illorum reuerentia, & solemnitate, quae conceduntur tempore Interdicti, absque vlla restrictione licere tempore cessationis. Haec autem omnia tempore interdicti licere superius ca. 7. latius ostendimus. Quod autem de Consecratione Chrismatis dictum est, intelligi debet de Chrismate quod est necessarium pro Sacramento Confirmationis, & ad ritum Baptismi, & idem de oleo baptizandorum. Sicut enim haec licite consecrantur in feria quinta hebdomadae Sanctae in loco etiam specialiter interdicto; ita etiam si permaneat cessatio in hebdomada Sancta, licebit Episcopo haec eadem consecrare, vt de consecratione istorum tempore Interdicti, habetur in cap. Quoniam, de sentent. excomm. lib. 6. & testatur Nauarr. in Manual. capit. 27. numer. 178. & loco citato a nobis fusius expositum est.

3 *Quintum* decretum est, Sacramentum Pœnitentiæ tam sanis, quam infirmis conferri potest. Idem docent Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 7. versic. vtrunque tamen, de sentent. excomm. lib. 6. & Henriquez lib. 13. ca. 53. §. 4. & in annot. in litera Z. Quamuis enim iure antiquo non concedebatur sanis tempore interdicti, iure tamen nouo capit. Alma mater, & ibi gloss. in verbo, *Sani* de sentent. excomm. lib. 9. conceditur tempore Interdicti; Quae concessio extenditur ad tempus Cessationis secundum praxim vulgo receptam, ex Couar. & Henriquez vbi supra, maxime in ijs, quæ non pertinent ad ordinariam Diuinorum officiorum celebrationem. Ratio esse potest: quia noluit Ecclesia pia Mater filios suos tam salutari & necessario salutis remedio priuare, cum non ita faciliè aditus quilibet contritionem habere soleat, qui tamen cum Sacramento hoc contritus & iustificatus erit; sic enim pie interpretanda est pia Matris sententia.

9 *Sextum* eiusdem Vniuersitatis decretum est, Quod Sacramentum Eucharistiæ solum infirmis dari possit; & portari cum solemnitate ad infirmos, cum pulsû campanulæ dummodò non recitent officium Diuinum. Ratio horum omnium est: quia dum conceditur Pœnitentia infirmis, eisdem etiam conceditur Eucharistia per modum viatici, vt habetur in cap. Quod in te, de pœnit. & remiss. & ibi gloss. in verbo, *Concedimus*, & eadem gloss. in ca. Non est vobis, in verbo, *Pœnitentia morientium*, de sponsal. Et dum ad infirmos deferretur, prædicta solemnitas conceditur, quia talis solemnitas pertinet ad reuerentiam Christi in Eucharistia contenti, & quia cum aliquid permittitur, intelligitur prout decenter vsus obseruatur; Non sunt tamen recitanda officia diuina, cum hæc ad illum acum non pertineant & aliis prohibentur pro illo tempore; possunt tamen recitari Psalmi, & priuatæ orationes a Sacerdote cum alijs; & in reditu ab infirmis Eucharistiam populo ostendere potest, vt eam adorent, vbi mos fuerit, sicut hæc etiam tempore interdicti fieri possunt, vt in c. 7. diximus, & expresse docet Henriquez lib. 13. c. 53. §. 4.

10 *Septimum* decretum dicte Vniuersitatis est, Quod non potest dari alicui Sacramentum extremæ Vnctionis. Quod intelligitur etiam Clericis Presbiteris, sine expresso priuilegio, vt nec licuit, nec liceat tempore Interdicti. Dixi, *Sine expresso priuilegio*, Nam Religiosi habent priuilegium recipendi, vt significat Tabiena, verbo, Interdictum, §. 6. Decimo, in fine. Compend. Mendicantium, in verbo, *Vnctio*. Henriquez lib. 13. cap. 45. §. 4. & cap. 47. §. 4. in annot. in litera Y. & cap. 53. §. 4. in annot. in litera M. & insinuat Nauarr. in Man. cap. 27. numer. 179. Addit Henriquez in d. cap. 53. nec ordinem conferri posse tempore cessationis a Diuinis, & est communis, cum nulla necessitas sit conferendi hoc Sacramentum maxime hoc tempore quo a Diuinis cessatur, nisi in casu necessitatis, quando deficerent Sacerdotes, qui Sacramenta necessaria hoc tempore ministrarent.

12 *Octauum* decretum est, Quod Sacramentum Matrimonij tempore Cessationis fieri potest, dummodò interueniat Parochus, aut alius Sacerdos de eius licentia; Benedictio-

nes tamen nuptiales, aut velationes fieri non possunt. Et in hoc consentiunt communiter auctores cum enim sit contractus, validè tunc temporis contrahi potest, sicut & tempore Interdicti, vt in cap. 7. diximus, & fatetur Henriquez lib. 13. c. 53. §. 4.

13 *Nonum* præfata Vniuersitatis Decretum est, Quod sepultura Ecclesiastica dari potest Clericis Sacerdotibus in Cœmeterio, non autem intra Ecclesiam. Haec autem limitatio quoad solos Clericos Sacerdotes, non placet Henriquez lib. 13. cap. 53. §. 4. quia capit. *Quod in te*, de pœnit. & remiss. generaliter loquitur de Clericis, Clericorum autem nomine etiam tonsurari continentur, vt capit. 8. docuimus & communis DD. sententia confirmat; Vnde, sicut iure antiquo tempore Interdicti, ita etiam, & tempore cessationis, non solum Clerici Presbiteri, sed etiam habentes primam tonsuram sub silentio, & absque officio funerali sepeliri possunt; Dixi, *iure antiquo tempore interdicti*, Quamuis enim nunc iure nouo per cap. Alma mater, de sentent. excomm. lib. 6. concessum sit officium funerale pro Clericis tempore generalis interdicti, seruata quadrupli capitis illius moderatione, non tamen extenditur d. capit. Alma mater, ad tempus cessationis, & ideo seruandum erit quoad hoc ius antiquum contentum in capit. *Quod in te*, de pœnit. & remiss. Dicitur a DD. Salmant. *Quod sepeliri possunt in Cœmeterio, non intra Ecclesiam*, quia de Cœmeterio expressum est iure antiquo, in d. capit. Quod in te, Addunt tamen Angelica, verbo, *Interdictum*, §. 2. & Hostiens. & Henriquez lib. 13. de excomm. & interd. capit. 53. §. 4. in annot. in litera D. posse Clericos sepeliri in Ecclesia etiam specialiter interdicta quando non esset alia

14 non interdicta. Quoad laicos verò conueniunt DD. laicos Ecclesiastica sepultura tempore cessationis donari non posse, id quod Henriquez vbi supra §. 4. in annot. in litera C. verum esse docet, etiam si laicus haberet Bullam, aut Priuilegium sepulturae pro tempore Interdicti, & fauet Couar. in capit. Alma mater, par. 2. §. 4. num. 7. versic. Hinc patet, & §. 5. num. 6. versic. 8. de sentent. excomm. libro 6. siquidem priuilegia, quæ homini priuato conceduntur, stricte interpretanda sunt, tanquam odium iuris, seu iuri communi contraria. In festis autem cap. Alma mater, licet sepultura cum officio etiam laicis, ex Henriquez lib. 13. cap. 53. §. 3. in fine.

15 *Decimum*, Vniuersitatis Salmanticensis decretum est, Quod Priuilegia, & Bullæ Apostolicæ concedentes potestatem audiendi Missam si sint tantum quoad interdictum non valent tempore cessationis etiam generalis. Quod si Bullæ loquantur etiam de tempore cessationis a Diuinis, ostendere prius debent priuilegium viris Doctis, & literatis, vt sciant quousque priuilegia se extendant, & an reuocata sint per Bullam cruciatæ, aut alio modo, ne alias excedant formam Priuilegij, & vt omnia obseruent ex consilio sapientium prout debent, ne peccent. Quo dsi priuilegium habeant audiendi, vel dicendi Missam in aliqua domo, aut loco particulari, non nisi Missam vnâ in die audire, vel celebrare possunt. Quod dictum intelligitur de habente priuilegium priuatum, tale enim est tanquam odium iuris stricte interpretandum in casu expresso; & in hoc etiam consentiunt Nauarr. in Manual. cap. 27. numero 189. Couar. in cap. Alma mater, par. 2. §. 4. numer. 7. versic. Nec tamen erit, vbi alios refert, de sentent. excomm. lib. 6. & Henriquez lib. 13. cap. 53. §. 3. in annot. in litera P. & §. 6. Alphonsus Viuald. tit. de Cessatione, num. 15. & Iacobus de Graffijs lib. 4. Decis cap. 28. num. 3. Toletus libro 1. cap. 23. quamuis enim priuilegium iuris tanquam fauor, ample interpretandum sit; priuilegium tamen priuatum, tanquam eiusdem iuris odium, stricte interpretandum est, vt præfati auctores testantur. His addi potest ex eodem Henriquez lib. 13. cap. 53. §. 5. in annotat. in litera P. & litera Q. licitum esse pulsare campanas ad concionem, & ad ea, quæ non sunt officia diuina, vt ad salutationem Angelicam, & pro aduentu Regis in Ciuitatem, etiam tempore Cessationis, & facit quod in simili tradit Couarr. in cap. Alma mater, par. 2. §. 5. numer. 4. versic. Quinto, de sentent. excomm. lib. 6. post Ioann. Stapuleum de literis Gratia, & Iustitia, fol. 157. colum. 1. Et de his quæ tempore

poteſtate ceſſationis licita, vel illicita ſunt, hæc dicta ſuffi-
ciant.

- 17 *Quoad* penas vero iniuſte ceſſationem imponentiſ communis DD. ſententia eſt, ſic iniuſte ceſſantes, eo quod non ſeruarunt conditiones ſuperius cap. 18. traditas, & ſimiliter quando cauſa propter quam ceſſarunt non eſt reperta canonica, & ſufficiens, ſive ſit Episcopuſ qui ceſſauit, ſive Canonici, tenentur reſtituere omnia damna illata, & intereſſe ſeu lucrum ceſſans læſis, vt Canonici, qui parati erant aſſiſtere officijs, & per iniuſtam ceſſationem impediuntur, reſtituere debent diſtributiones; & ſimiliter alijs Clericis ſatisfacere tenentur pro ſtipendijs Miſſarum, & officiorum, quæ lucrati eſſent, niſi impediti fuiſſent. Quod ſi ſic iniuſte ceſſans beneficiarius fuerit, non acquirit ſibi pro eo tempore fructus, ſed eos reſtituet Eccleſiæ, in qua ceſſatum eſt, ad arbitrium ſuperioris, vt in vtilitatem Eccleſiæ illius, & diuini cultus, cui debitum ſeruitium ablatum eſt, aut in pauperum neceſſitatem cōuertantur, immo etiam vltra prædicta tenentur ſatisfacere Eccleſiæ pro iniuria irrogata ei ad arbitrium ſuperioris, & etiam alteri parti ſumptus reſtituere; Quæ omnia colliguntur ex ca. ſi Canonici, de offic. Ordin. lib. 6. Et quauis, d. cap. ſi Canonici, loquatur ſolum de Capitulo Canonicoꝝ ſic iniuſte ceſſationem imponentiũ, ſecundum Geminianum tamen ibi, & Angelicam, in verbo, Ceſſatio, num. 1. & Sylueſt. verbo, Ceſſatio, num. 4. qu. 3. & q. 4. idem erit dicendum de alijs, qui ceſſationem iniuſtam imponunt, & in his etiam præter Angelicam, & Sylueſt. cit. conueniunt Summa Aſenſis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 8. Tabiena, verbo, Interdictum, num. 7. §. Sexto. Sotus, 4. d. 22. q. 3. art. 2. in fine, verſ. *Tentur præterea*. Toletus lib. 1. c. 23. verſ. Septimo, & Henriquez libro 13. de excom. & interd. capit. 5. §. 3. & eſt communis DD. opinio, & doctrina. His addo, quod datur Eccleſiæ, cui cōpetit hæc reſtitutio, actio contra huiusmodi iniuſte ceſſantes; quæ actio, quia non eſt in iure expreſſum in quo genere actionis ſit, merito dicitur *Conditio ex lege ff. de condic. ex leg. vnica*, & tradit gloſſa, in cap. cum liberum, in verbo, Beneficia, de ſepult. in antiq. & gloſ. in c. ſi canonici, in verbo, reſtituent, de offic. Ordin. lib. 6.
- 19 *Quoad* dantes cauſam ceſſationis iuſtæ, communis eſt DD. opinio, Quod qui dederunt cauſam iuſtæ ceſſationis, poſt monitionem tenentur ad omnia damna, & intereſſe Clericis, & Canoniciſ illius Eccleſiæ, in qua ceſſatum eſt, & ad aliquam ſatisfactionem æſtimandam arbitrio ſuperioris, ſcilicet Papæ, & in diuini cultus augmentum conueniendam, ex d. c. ſi Canonici, de offic. Ordin. lib. 6. Summa Aſenſis, par. 2. lib. 7. tit. 16. art. 8. Angelica, verbo, Ceſſatio, num. 2. Sylueſt. verbo, eod. q. 3. Soto, 4. d. 22. qu. 3. art. 2. verſ. *Tentur præterea*. Toletus lib. 1. c. 23. verſ. Septimo, & Henriquez libr. 13. c. 52. §. 3. in fine, Anton. Cucchiuſ lib. 4. tit. 13.
- 20 *Alia* pena etiam conſtituitur contra eos, qui iuſtam ceſſationem a Diuinis violant, ſcilicet excommunicatio, cum hac tamen differentia, ſi enim ceſſatio ſit particularis etiã ſi ſit Eccleſia Matrix, eam violans non incurrit excommunicationem, ſiue ſecularis ſit, ſiue Regularis. Ratio eſt: quia violatio cenſurarum excommunicationem inducit, ceſſatio autem particularis a Diuinis non equiparatur Interdicto, ob cuius violationem incurritur excommunicatio: Sin autem ceſſatio generalis ſit, impoſita ab Ordinario loci, vel a Sede Apoſtolica, vel a Concilio Provinciali, aut ab alio quocunque auctoritatem habente, ſi eam ſeruet Eccleſia Cathedralis, vel Matrix, ſeu Parochialis loci, Religioſus etiam exemptus eam violans ipſo facto excommunicatio nem incurrit, vt habetur in Clem. 1. de ſent. excom. Sylu. verbo, Ceſſatio, q. 5. Angelica, verbo, Ceſſatio, in princ. Soto, 4. d. 22. q. 3. artic. 2. verſ. *de penis autem*. Marco Antonio Cucchiuſ lib. 4. Inſtit. Iuris Canonici tit. 13. & Henriquez lib. 13. de exc. & interd. ca. 54. §. in nullo tamen caſu irregularis efficitur, velatiuſ in c. 17. ex communi DD. ſententia comprobauimus.

De Pena Degradationis, ſeu Depoſitionis, & Curia ſeculari traditionis, Quid ſint, & a quo pena iſta infligantur. Cap. XX.

S Y M M A R I U M.

- 1 *Iuris Canonici, & Ciuilis circa delicta puniendæ quorundam diſcrimen.*
- 2 *Pena Canonica quomodo ad penas Ciuiles comparatur.*
- 3 *Degradatio, ſuſpenſio, & depoſitio, aliquando pro eodem accipi ſolent.*
- 4 *Suſpenſio priuationem legitima executionis ordinis, vel officium, cum ſpe diſpenſationis importat.*
- 5 *Depoſitio priuationem executionis legitima officiorum, & beneficiorum ſimpliciter, & ex toto importat.*
- 6 *Degradatio, & legitima executione officiorum, & beneficiorum, & utroque priuilegio Clericali priuat.*
- 7 *Degradatio qualiter ab irregularitate diſtinguitur.*
- 8 *Degradatio quid proprie ſit.*
- 9 *Degradationis pena ſoli Eccleſiaſtici coerceri ſolent.*
- 10 *Degradatio eſt duplex, Verbalis, & Actualis, & quid utraque ſit.*
- 11 *Degradatio verbalis, & actualis qualiter inter ſe differant.*
- 12 *Depoſitus ſolum verbaliter priuilegio Canonis fruſtur.*
- 13 *Depoſitus verbaliter tantum gaudet priuilegio fori.*
- 14 *Depoſitus tantum verbaliter, Iuriſdictioni Eccleſiæ ſubijcitur.*
- 15 *Depoſitus ſolum verbaliter, quibus in caſibus, ſine Iudicis præſentia declaratione, per Iudicem ſecularem puniri poſſit.*
- 16 *Degradatus actualiter, utroque priuilegio tam fori, quam Canonis priuatur.*
- 17 *Depoſitio verbalis certum numerum Episcoporum requirit, non actualis.*
- 18 *Degradandi poteſtas ad Episcopum, eiſque ſuperiores olim pertinebat, hodie autem etiam Vicarius generalis Episcopi Clericos deponere poteſt.*
- 19 *Episcopus, an electum in Episcopum, qui renunciat Episcopatuſ, deponere poſſit.*
- 20 *Episcopus ordinatum Subdiaconum a Papa deponere non poſſit.*
- 21 *Episcopus, ordinatum ab inferiore de licentia Pape au deponere poſſit.*
- 22 *Degradandi poteſtas an Iuriſdictionis, vel ordinis ſit.*

1 **C**irca has, aliasque penas iure Canonico contra delinquentes inflictas, ante omnia diligenter obſeruandum eſt diſcrimen inter ius ciuile, & ius Canonicum circa delicta puniendæ: Nam quædam ſunt crimina capitalia, ob quæ iure ciuili imponitur pena Capitis; Quædam vero non capitalia, quæ pena pecuniaria puniuntur, de quibus habetur in l. 2. ff. de publicis iudicijs. Iure vero Canonico ob nullum crimē etiam enorme, pena capitis aut sanguinis imponitur, cum non ab homine, de Iudic. & capit. ſententiam. Ne Clerici vel Monachi, & tradit Io. Bernard. Diaz in Pract. Crim. Canon c. 133.

2 **P**ena vero Canonica hæc ſunt. Excommunicatio, Suſpenſio, Interdictum, Ceſſatio a Diuinis, Degradatio, Depoſitio, & Curia ſeculari traditio, quæ penæ ſecundum Spe.

Specul. tit. de accusat. §. 2. ad penas civiles sic comparantur: Excommunicatio enim, comparatur Interdictioni a-

Et quomodo Degradatio, Deordinatio, Suspendio, & Depo-

10 Est autem degradatio duplex una verbalis, Altera actua-

11 Primo, Quia Depositio verbalis significat tantum pri-

12 Secundo verbaliter depositus adhuc fruitor privilegio

10 Est autem degradatio duplex una verbalis, Altera actua-

11 Primo, Quia Depositio verbalis significat tantum pri-

12 Secundo verbaliter depositus adhuc fruitor privilegio

- lencia tomo 4. Disputar. 7. Quæst. 19. Puncto 4. Seba. Medic. par. 2. Summa, titulo 9. Quæstio. 24. Toletus libro 1. c. 17. & Henriquez libro 13. cap. 55. §. 3. Quod tamen limitandum est ex Panor. in d. c. ad abolendam, & alijs cit. nisi post verbale sequatur incorrigibilitas, quia tunc licite percuti potest, & absque alia traditione comprimi posset per
- 13 iudicem secularem. Eademque ratione sic verbaliter depositus gaudet privilegio fori, ut locis citatis DD. docent, quod intelligitur nisi sit incorrigibilis, siquidem inueteratus, & incorrigibilis Clericus potest ipso iure comprimi a iudice seculari absque alia degradatione actuali.
- 14 Illud tamen observandum est, quod cum Clericus verbaliter solum depositus sit de Iurisdictione Ecclesie, ex Panor. in capit. ex parte, numero 3. de Cler. coniug. potestas hæc super deposito incorrigibili exerceri non potest a Iudice seculari; nisi Iudex Ecclesiasticus declarat eum incorrigibilem, quem etiam declarare potest illo non citato ne fugiat. Quæ etiam doctrina traditur a Panor. in cap. cum non ab homine, numero 29. post Cardin. ibi, de iudic. & Innocent. in capitul. 1. de homicid. libr. 6. & Aret. in d. cap. cum non ab homine, colum. 5. & Felin. ibidem, colum. 5. & ad eodem Felin. in capit. Rodulphus, colum. 3. §. de Rescript. Dom. in ca. Nec licuit, d. 17. Bernard. Diaz in Pract. Crimin. Canon. ca. 131. in fine. Simone Maiolo, libro 4. de Irreg. c. 26. num. 4. Gregorio Tholosano in Syntagm. libr. 31. ca. 30. numero 6. & Alphonsio Vivaldo, loco citato, nu. 31. & 32.
- 15 Sunt tamen quædam crimina ob quæ (vt infra scripti auctores tradunt) post verbalem depositionem, ante realem degradationem, Clericus sic depositus, etiam sine prævia Iudicis declaratione, puniri poterit per Iudicem seculare, vt si esset assassinus, faciens aliquem Christianorum interfici per assassinos, vel mandans, & multo magis si ipsemet talis esset, argum. cap. 1. de homicid. libr. 6. & Lapus ibi, & Domin. ibi in fine. Barbat. in capit. At si Clerici, de iudic. colum. 32. num. 129. Ioan. Lupus in tract. de libertate Ecclesiastica, quæst. 9. & latius Arnauld. Albert. in Repet. in ca. Quoniam, in colum. 148. versic. Octavo, & ultimo fallit, cum 11. colum. seq. Ioan. Bernar. Diaz in Pract. Crim. Canon. capit. 91. & faciunt quæ docet Covar. in Clem. Si furiosus, par. 2. initio relect. numero 9. de homicid. & expresse Henriquez libro 13. capit. 55. §. 3. Idem si esset reus læsæ maiestatis, aut alijs criminibus enormibus se immiseret.
- 16 argum. eorum quæ tradunt glos. in capit. Perpendimus, in verbo, Cogantur, & ibi Panor. nume. 6. & 7. & alijs, quos refert, de sent. exc. Quorum opinio cautè, & non nisi vbi periculum esset in mora, practicanda est. At verò degradatus realiter, vtrunque privilegium Clericale tam Fori, quam Canonis amittit.
- 17 Tertio, Depositio verbalis certum numerum Episcoporum requirit, non sic actualis degradatio, vt notant Panor. in capit. Qualiter, & quando, numero 10. de accusat. & Gemin. in cap. 2. de penis, libro 6. Tabiena, verbo, Degradatio, in princip. Sylvest. verbo Degradatio, numer. 1. in fine, & nos in sequentibus vtriusque formam trademus.
- 18 Hæc autem deponendi, vel degradandi potestas ad Episcopum iure antiquo pertinebat, vel eius superiores, non autem ad Episcopum inferiores, cap. 2. de penis, libro 6. & facit glos. in cap. cum & plantare, §. in Ecclesiis, vero, in verbo, pleno iure, de privileg. Summa Aftens. par. 2. libro 7. titulo 17. articulo secundo, Alphonsus Vivald. tract. de depositione, & degradatio. numero 9. Toletus libro 1. capitul. 17. & Henriquez libro 13. capitul. 55. §. 2. in Annot. in litera G. Immo vero nec a Cardinali Legato a latere deponi potest Episcopus suæ prouinciæ, nisi id specialiter in suo privilegio contineatur vt colligunt DD. ex cap. inter corporalia, §. Sicut ergo Episcoporum, de translat. Episcopi, & expresse tradit Summa Aftens. par. 2. libr. septimo, titul. 17. articulo 2. & constat ex Conc. Trident. Sess. 24. de Reformat. capitulo quinto. Multoque minus possit Legatus Missus non Cardinalis Episcopum deponere. Addit tamen Summa Aftens. vbi supra presbiterum tam a Legato, dummodo sit Episcopus, quam etiam ab Episcopo deponi posse, concurrentibus alijs, quæ ad eius deposi-
- tionem requiruntur, nimirum, si adsit legitima causa, iuris ordine seruato, & reo de crimine conuicto. Dicitur tamen antiquo solum Episcopum, eiusque superiores deponere potest, quia hodie ex declaratione Concilij Tridentini Sess. 13. de Reform. capit. 4. etiam Vicarius Generalis Episcopi in spiritibus verbaliter Clericos deponere potest, vt etiam annotant Alphonsus Vivald. vbi supra, numero 9. Toletus libro 1. ca. 17. Quæ autem crimina depositionem, vel degradationem inducant, capit. sequenti dicemus.
- 19 Dubium verò esse potest, an Episcopus deponere possit electum in Episcopum, qui renunciauit Episcopatu, & retinuit beneficium primum? Respondet Summa Aftens. par. 2. libro septimo titul. 17. articulo secundo, quæstio. 2. post Ioan. Andr. quem refert. & Alphonsus Vivaldus loco superius allato numero 19. non posse, & hoc in memoriam pristinae dignitatis, ff. de Decurion. leg. vi. & maxime facit pro hæc cap. inter corporalia, §. Sicut enim Episcopus, versic. Vnde cum non sit, de translat. Episcopi, cum tamen sit eius subditus, poterit eum iudicare, argum. 20 cap. ad supplicationem, de renunciat. Sicut etiam ordinatum Sbdiaconum a Papa, Episcopus quamuis eum iudicare possit, cum sit subditus suus, deponere tamen nequit, sed causam instructam ad Papam mittere debet, sic glos. in ca. Per tuas, in verbo, Sbdiaconatus, vbi Panor. in numero 2. ait esse communem DD. de maior. & obed. & ibi Vinc. Host. Ber. & DD. in cap. cum in distribuendis, & ibi Innoc. qui ait, nec posse perpetuo suspendi ab illo Ordine per inferiorem. & Ioan. Andr. de temp. ordin. & Summa Aftens. par. 2. libro 7. titulo 17. articulo 2. quæst. 3. & Alphonsus Vivald. vbi supra, numero 20. Ratio eorum est: quia si non potest ordinari per inferiorem sine licentia Papæ, vt in d. capitul. cum in distribuendis, & de temp. ordin. a fortiori nec deponi potest; Quam sententiam Panor. d. cap. per tuas æquiorè esse dicit, & seruandam ob reuerentiam Romani Pontificis, ipse tamen contrariam opinionem cum glos. in cap. filium vestrum, in verbo, Non habet, 1. quæst. de Vgolin. sequitur, deponi posse ab Episcopo non solum a beneficio sed etiam ab ordine, ex delicto superueniente; Crimen enim priuat quem privilegio, citatque ad hoc cap. privilegium, 11. quæstio. tertia, & Authent. Qua in prouincia. C. vbi de crim. agi. oport. Nec obstat, quod non potest eum ordinare sine licentia Papæ, quia ibi non concurrat causa criminis, vt hic in casu nostro. Et quia privilegium est strictè interpretandum, quod cedit præiudicium aliorum, arg. c. ex parte, de Decim. Igitur interpretatio fieri debet, vt ille possit deponi. Hæc Panor. ibi cuius opinio valde probabilis est maxime quando crimen superueniens enorme esset, prior tamen opinio est communior, & seruanda, vt ipsemet Panor. fatetur, propter reuerentiam Romani Pontificis.
- 21 Sed dubitari potest de eo, qui de licentia Papæ recipit ordinem ab inferiorem, an hic ab eodem deponi possit? Respondet Hostiens. & Panor. in d. capitul. per tuas, in secundo de maior. & obed. & Fel. ibidem, & notat in margine illius loci, posse; Quia priuatus est primo privilegio; siquidem recipiendo ordinem ab inferiorem, illi privilegio renunciauit se videtur, arg. c. cum renunciat, §. 2. de elec. nemo seipsum excommunicare potest, ita nemo seipsum deponere valet, glos. in capitul. Nunc autem, in verbo, Marcellinus, dist. vigesima prima & est communis DD.
- 22 His omnibus addi possunt hæc duo vnum est, Quod licet nemo seipsum excommunicare potest, ita nemo seipsum deponere valet, glos. in capitul. Nunc autem, in verbo, Marcellinus, dist. vigesima prima & est communis DD.
- 23 Secundum est, Potestatem deponendi a beneficio, & officio Ecclesiastico esse potestatem Iurisdictionis, deponere verò ab ordine pertinere ad potestatem ordinis, ex obmuni DD. sententia, in c. Transmissam, & ibi glos. in verbo, de talibus, de election.

De criminibus depositione, seu degradatione dignis. Cap. XXI.

SYMMARIUM.

- 1 Depositionis pena varia est, & variis ex causis infertur.
- 2 Depositio non nisi ob crimen graue fieri debet, aut solet.
- 3 Crimen quodcumque mortale depositionem non inducit.
- 4 Deponendus quis non est, nisi ob publicum, & notorium crimen.
- 5 Deponendus quis non est, nisi ob crimen in iure specialiter expressum.
- 6 Depositionis varia crimina ab auctoribus, tam antiquis, quam recentioribus enumerantur.
- 7 Dilapidator bonorum ecclesiasticorum deponendus est, & quis, ut talis habendus.
- 8 Simonia notoria causa sufficiens est depositionis.
- 9 Deponendus est Clericus Presbiter, aut Diaconus de fornicatione notoria, scandalo, & concinua conuictus.
- 10 Fornicatorijs Presbiteris, aut Clericis, varia pena in iure imponitur.
- 11 Concubinitus diu continuatus, & notorius, causa sufficiens est depositionis.
- 12 Ebricitatibus, aleis, & iocis inhonestis deserviens Clericus, post admonitionem non se emendans, deponi meretur.
- 13 Clericus adulationibus vacans.
- 14 Item Usurarius.
- 15 Vel publica incontinentia laborans.
- 16 Sine examine promotus.
- 17 Sceleratissime ordinans.
- 18 Aut relicta propria Ecclesia, sine Ordinarij licentia pinguior accipiens, deponendus est.
- 19 Clericus Episcopo inobediens.
- 20 Aut crimen in Ecclesia vniuersalis scandalum fouens.
- 21 Aut pecunia aliquem in Ecclesia supplantans.
- 22 Vel exercitium curie in aliena Ecclesia sine licentia usurpans deponi meretur.
- 23 Episcopus, aut Clericus ad iudicium laicum confugiens.
- 24 Aut sine licentia Episcopi altare erigens.
- 25 Aut una cum Iudeis blaneis utens.
- 26 Aut raptor puerorum.
- 27 Vbi in locis priuatis sine licentia Episcopi celebrans deponendus est.
- 28 Accusatus Clericus de crimine grauissimo, & interim pendente accusatione promotus deponendus est.
- 29 Sacerdos culpa sua parochianum suum sine baptismo morti permittens.
- 30 Aut ob notabilem insufficientiam deponendus est.
- 31 Clericus per assiduos quempiam Christianorum interfici faciens, aut eos receptans, vel defendens deponi meretur.
- 32 Clericus excommunicatus aut interdictus celebrans & monitus non desistens deponendus est.
- 33 Deponendus quis non est, nisi ob maximum crimen.
- 34 Crimen maximum depositione dignum quodnam sit, Iudex iuxta ea, qua in iure exprimuntur, arbitrari debet.
- 35 Crimina a trocia dicuntur ea, quae ex legibus duodecim tabularum descendunt, & ob quae in iure civili pena capitalis imponitur.
- 36 Deponendus quis statim ob crimen graue non est, nisi sit incorrigibilis.
- 37 Incorrigibilis an quis sit ex quatuor praecipue cognosci potest, & quanam ea sint.

In hac re varia ponuntur Regulae a DD. Quia tamen varia est depositionis pena; quandoque enim quis deponitur ab administratione propter defectum scientiae; sicut Episcopus deponitur, c. *si quis Abbas*, 18. q. 2. non de huiusmodi depositione hic agitur sed de ea solum, quia quis ab officio, beneficio, & ordine deponitur. Haec autem depositio non nisi ob crimen graue fieri debet, aut solet; Quoniam autem sit hoc crimen, inter se DD. non conveniunt. Quidam n. dicunt, ob quodcumque crimen mortale seu capitale Clericus deponendus esse, loquendo de rigore iuris sic Goffred. in summa tit. de cohabit. Cleric. & mulier. & probat ex cap. *si Episcopus*, dist. 50. & capit. *si Diaconus*, d. 81. sed ut recte notat Panorm. in capit. *si Clericus*, num. 34. de iudicijs, non debet quis attendere multum ad Canones antiquos, quia illi de facili imponebant penam depositionis. Nam ut valde singulariter inquit textus in c. *fraternitatis tuae*, dist. 34. [nostri temporis aetas, quia non solum merita, sed etiam corpora defecerunt, censuram illius distinctionis, & antiquorum Canonum non patitur in omnibus manere.]

Aly. ut referunt gloss. l. dist. cap. 1. in verbo *damnatione*, & gloss. in Summa, 14. q. 8. in verbo, *de ultima vero*, & Hostiens. in Summa, lib. 5. tit. de accusat. §. *Quis sit effectus*, vbi Tradunt autem, num. 14. & Panorm. in d. cap. *si Clericus*, num. 34. de iudic. pro regula tradunt, quod omne crimen mortale inducit depositionem, nisi casus in iure sit exceptus. Sed neque vera est haec regula, quia odia, & penae restringendae sunt ca. *odia*, de reg. iur. lib. 6. non ergo addere debemus nos penam depositionis, sic enim pena ampliarentur.

Vt autem certi aliquid statuamus, regulas sequentes, ex communiore, & saniori DD. sententia apponam.

1 *Prima est*, Ob nullum crimen, nisi publicum, vel notorium sit, deponi quispiam debet, quae regula colligitur ex capitul. *ex tenore*, & capit. *finali*, de temp. ordin. & notant Panorm. vbi supra, & Summa Astenfis, pat. 2. lib. 7. tit. 17. artic. 6.

2 *Secunda est*, Propter nullum delictum deponendus est aliquis nisi in iure specialiter exprimat. Hanc regulam probant gloss. 8. d. & 15. q. 8. in Summa. cit. & Hostien. & Pan. locis proxime allatis. Alex. de Imola, in l. *scimus*, circa princip. Cod. de iure delib. l. 1. column. penult. C. de transact.

3 *Quod si quaeras*, quanam sint haec crimina, propter quae in iure imponitur depositio? Respondet gloss. in Summa, 15. q. 8. hoc non esse a Canone expressum, Hostiens. vbi supra, multa enumerat, sed nimis confuse, & sine textu, & auctoritate. Astenfis, in distinct. artic. 6. & cum sequatur Alphonsus Viualdus, tract. de Depositione, & Degradatione num. 1. enumerant 106. sed multa ab eis recensita non ita bene ex sacris Canonibus colliguntur, vnde praecipua crimina, ob quae quis deponendus est, haec sunt, quae iure exprimuntur.

1 *Primum est*, dilapidator bonorum Ecclesiasticorum, ca. *Apostolicos*, 12. q. 2. Et si sit de dilapidatione suspectus, dari ei debet vir prouidus & honestus in adiutorem, ut habetur in cap. *Venerabili fratri*, & ibi gloss. in verbo, *Suspectus*, & in verbo, *Coadiutorem*, de offic. iudic. deleg. & facit cap. *Licet Heli* §. *Quia vero*, de Simonia, cui suspecto de dilapidatione, & ipsius coadiutori, interdicti debet omne alienationis genus, ex Panorm. in d. capit. *Venerabili*, numero 4. vbi ait, quod talis datio Coadiutoris Episcopi, ad solum Papam pertinet, & colligitur ex can. vnico, de Cler. agror. lib. 6. vbi plura de hac re traduntur. Qualiter autem probetur dilapidator, vide per Specul. in tit. de inquisit. §. Tertio, & in §. *Quid si reus*. Dilapidator autem bonorum Ecclesiae est praelatus, res Ecclesiasticas alienans, & male expendens. Bald. in capitulo 1. §. *fancimus*, quo tempore miles. Angelica, Syluest. & Tabiena, in verbo, dilapidator.

2 *Secundus est*, ob Simoniam notoriam, c. *De hoc autem*, & cap. *Ea quas*, iuncta gloss. in verbo, *periculum ordinis*, de Simonia.

Ter-

- 9 *Tertium est*, Clericus presbyter, aut Diaconus deprehensus in fornicatione, perituro, furto graui, aut homicidio, deponendus est, dist. 81. cap. *presbyter*, & cap. *si quis episcopus*, sed quia cap. *presbyter*, d. 82. contrarium dicit, scilicet, non esse deponendum, nisi deo communis DD. sententia est, ex glo. in cap. *Maximianus*, in verbo, *remoueantur*, & in cap. *si quis episcopus*, dist. 81. Goffred. in Summa, in titulo de cohob. Cler. & mul. & Panorm. in cap. *si Clerici*, num. 35. & Anton. ab eo cit. quod ob simplicem fornicationem quis deponi non debet, quia ut ait Gregorius dist. 59. in cap. *Quia sanctitas tua*, pauci sine vitio incontinentia reperiuntur. Quod si ipsa fuerit admodum qualificata, vt notoria, scandalosa, aut diu continuata, tunc licet videatur digna depositione, relinquatur tamen arbitrio Iudicis, vt quam penam velit, contra talem imponat. Cum enim infra varias imponant penas contra hoc crimen, vt ibi refert Panorm. num. 35. relinquatur Iudicis arbitrio considerationis circumstantijs, scandalo, & consuetudine patrie, apponatur penam quandoque depositionis quandoque suspensionis ab officio, & beneficio, argu. cap. *Quam sit graue*, de excess. prelat. quandoque prius moneatur, quandoque sine monitione prius, ex quo constat de delicto, videtur enim data ei optio quam penam apponere velit, ex quo varias penas, & modos procedendi a iure reperimus traditos, ex glo. in cap. *Fraternitatis*, in verbo, *Pro fessura*, d. 34. argu. cap. *De causis*, & illis etiam, de offic. deleg. & glo. in Summa, 21. q. 2. in verbo, *Quia vero*, & in cap. *arapula*, in verbo, *Vel beneficio*, de vita & honest. Cleric. & Panorm. in d. cap. *si Clerici*, nu. 36. de iudic. semper tamen partem benigniorem sequatur.
- 11 *Quartum est*, concubinatus diu continuatus, & notorius, & perseuerans post monitionem; Item stuprum virginis, vel etiam cum filia spirituali, facit pro hoc ca. *si quis Episcopus*, & ibi glo. in verbo, *deponatur*, & ca. *virginibus*, & cap. *si qua monacharum*, & cap. *si quis rapuerit*, 27. q. 1. & cap. *omnes*, & cap. *si quis Sacerdos*, & cap. *Non debet*, 30. q. 1. Panorm. in cap. *si Clerici*, numero 35. & de Iudicij, Nauarr. in Manual. cap. 27. num. 248. & Henriquez li. 13. de excom. & interd. ca. 55. §. 5. maxime si Clericus in factis fuerit.
- 12 *Quintum est*, Clericus ebrietatibus, aleis, & alijs iocis inhonettis deseruiens, si monitus non desinat, deponendus est, dist. 35. cap. 1. & ibi glo. in verbo *aut desinat*, & c. *Nulli*, dist. 42.
- 13 *Sextum est*, Clericus qui adulationibus, & proditionibus vacare deprehenditur, c. *Clericus*, 1. d. 46.
- 14 *Septimum est*, Clericus vsurarius etiam deponendus est d. 47. c. 1. & 2. & c. *si quis Clericorum*, ead. d. & c. *Quoniam*, 14. q. 4.
- 15 *Octauum est*, Clericus publica incontinentia laborans, c. *Maximianus*, dist. 8.
- 16 *Nonum est*, Qui sine examine promouentur, dist. 24. c. finali.
- 17 *Decimum est*, Qui scienter criminosos ordinauit, c. *Tantis*, dist. 81.
- 18 *Vndecimum est*, Qui relicta propria Ecclesia absque Prælati licentia pinguiorem acceperit, 7. q. 1. c. *si quis presbyter*.
- 19 *Duodecimum est*, Clericus Episcopo suo inobediens, quicquid insidias, contumeliam, vel contumacia in proprium Episcopum contulerit, c. *si quis Sacerdotum*, 11. q. 1.
- 20 *Decimum tertium est*, Qui publice crimen aliquod in vniuersali Ecclesie scandalum fouet, c. *sim*, 2. q. 1.
- 21 *Decimum quartum est*, Qui pecunia aliquem in Ecclesia supplantauit, ita vt ipse in locum eius Simoniacè successerit, c. *Presentium*, 7. q. 1.
- 22 *Decimum quintum est*, Exercitium curæ in aliena Ecclesia sine licentia vsurpans, c. *Nullum*, 9. q. 2.
- 23 *Decimum sextum est*, Episcopus, aut Clericus ad Iudicium Imperatoris confugiens, c. *si quis presbyter*, 11. q. 3. & c. *si quis Episcopus*, 23. q. 8.
- 25 *Decimum septimum est*, Qui sine licentia Episcopi altare in Ecclesia consecrata erigit, c. *Nullus presbyter*, de conf. d. 1.
- 25 *Decimum octauum est*, Clericus viens vna cum Iudeis balneis, medicinis, & huiusmodi, ca. *Nullus eorum*, 28. q. 1.
- 26 *Decimum nonum est*, Clerici raptores puerorum, & consentientes, eos, & c. *de puellis*, 36. q. 2.
- 27 *Vigesimum est*, Celebrans in locis priuatis sine licentia Episcopi, c. *Clericos*, de conſec. dist. 1.
- 28 *Vigesimum primum est*, Qui accusatus de aliquo grauisimo crimine, pendente accusatione promouetur, glo. in c. *Tantis Daniel*, in verbo, *obrepſit*, d. 81. iuncto c. *conuictus*, de accusat.
- 29 *Vigesimum secundum est*, Sacerdos permittens culpa sua parochianum suum mori sine bapuzimo, de consecr. d. 4. c. *Quicumque*.
- 30 *Vigesimum tertium est*, Clericus ob notabilem insufficientiam, c. *fin*, de atat. & qualit. ordin. & gl. in ca. 1. in verbo, *insufficientem*, de Renunciat. lib. 6.
- 31 *Vigesimum quartum est*, Faciens per assassinos quempiam Christianorum interfici, aut eos receptans, vel defendens, vel abscondens, capitul. *Pro humanis*, de homicid. lib. 6.
- 32 *Vigesimum quintum est*, Clericus interdictus, & excommunicatus celebrans, monitus non desistens, c. *Clerici*, & ibi glo. in verbo, *Moniti*, de Cleric. excom. ministr. Et quomuis alla adduci possunt, hæc tamen præcipua sunt, quæ ex iure Canonico colliguntur.
- 33 *Tertium est*, Nullus deponendus est nisi ob maximum crimen; colligitur ex 6. q. 7. capitul. *inuentum*, ubi non priuatur quis beneficio nisi ob maximum crimen, & ca. *Tus*, de penis, dicitur, *Clericum non debere deponi nisi pro atrocibus, vel alijs magnis sceleribus*, & fauet glo. in cap. *ma*, in verbo, *supplicauerit*, 1. q. 3. Panorm. in c. *si Clerici*, §. 1. nu. 34. Cepoi. consil. 1. Anchar. consil. 26. Summa Ateusi. par. 2. lib. 7. tit. 17. art. 6. Nau. in Man. c. 27. nu. 248. Henriquez lib. 13. c. 55. §. 5.
- 34 *Quod si quartas*, quæ sint maxima crimina quoad præfens? Respondeo cum Panorm. ubi supra, non posse dari certam Regulam, sed informare debet Index animum suum, ex ijs, quæ in iure exprimentur; arg. l. Non possunt, ff. de leg. & Constit. quia de similibus ad similia procedi poterit. Notandum tamen est ex eodem Panorm. quod Index non ita facile iudicatio debet secundum Canones antiquos, quia illi de facili imponebant penam depositionis, & iam fere in desuetudinem abierunt.
- 35 *Adde autem ex glo. in l. C. de re iuris, & l. l. ff. de leg. & glo. in l. Ad ea*, ff. de reg. iur. crimina atrociora vocantur ea quæ ex legibus 12. tabularum descendunt, & ob quæ imponitur pena capitis, vt verbi gratia furtum magnum, vel aliud graue damnum in prædium alterius, vel in publicæ, homicidium adulterium, & huiusmodi & facta cap. 1. dist. 81. maxime, quando crimen illud est notorium, publicum, & scandalosum, arg. c. *Non debet*, & ibi glo. in verbo, *in conscientiam*, 30. q. 1. Item si delictum sit conuictum seu iteratum sæpius, arg. cap. *presbyter*, & ibi glo. in verbo, *captus est*, d. 81. & glo. in c. *primus*, in verbo, *Non emendauerit*, de Cler. percuss. Item si sit enorme, cap. *de penis*, Nauarr. in Manual. cap. 27. num. 248. Panorm. ubi supra. Henriquez ubi supra. Item si habet in se infamiam iuris arg. cap. *inter dilectos*, de excess. prelat. & Ioan. An. in cap. 1. de accusat. lib. 6. in nouella, ubi vult, quod cum Episcopus ex hoc poterit deponi, allegat Iudices, c. *de dignit.*, lib. 12. & l. infamia, C. de Decur. lib. 10. Panorm. in cap. *si Clerici*, nu. 31. & 34. & allegat. l. 2. §. miles, ff. de his qui not. infam. & d. c. inter dilectos, & quod leg. & not. in cap. *quærelam* de iniur.
- 36 *Quartum est*, Non statim ob tale crimen maximum deponendus est nisi sit incorrigibilis, arg. cap. *cum non ab omnino*, & ibi Panorm. nu. 28. de iudic. Summa Ateusi. par. 2. lib. 7. tit. 17. articulo 6. Syluest. verbo, *degradatio*, quæ est Simon Maiol. lib. 5. de irreg. cap. 29. nu. 4. Ad cognoscendum autem quis dicatur incorrigibilis, varios modos tradunt DD.
- 37 *Primo*, si reuertitur ad priora delicta, & in eis persistens, vel in alijs æque grauibus.
- 38 *Secundo* est incorrigibilis, si assignatum locum persequitur deserat fugiendo.
- 39 *Tertio*, Si quis ter monitus non desistat a criminibus præteritis, vel alijs similibus.

Quarto etiam in modo confitendi delictum suum, potest tunc talia verba dicere per quae appareat eum esse incorrigibilem, quia forte non ostendit se se penitere de delicto, sed potius dolere, quod non facit perfectius peccatum; Quae omnia colligi possunt ex Panorm. in cap. cum non ab homine, nu. 29. & Decio ibidem, colum. vlt. cum non ab homine, nu. 29. & Decio ibidem, colum. vlt. post Anton. de iudic. & Cardiu. in quodam consilio, vt refert Felin. in cap. Rodolphus, colum. 25. de rescript. Ioan. Bernard. Diaz in pract. Crimin. Canon. c. 131. & Simone Maiolo lib. 5. de irreg. c. 26. num. 4.

De modo, & forma procedendi in depositione, degradatione, & traditione Curiae seculari. Cap. XXII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Ecclesia privilegij suis Clericos proternos, & incorrigibiles fouere non intendit.
- 2 Episcopus consecratus, & de crimine depositione digno conuictus, a duodecim Episcopis olim deponi poterat.
- 3 Episcoporum depositio hodie Summo Pontifici reservata est.
- 4 Episcopus non consecratus, sed tantum electus, & confirmatus, a quot Episcopis olim deponi poterat, & hodie deponendus sit.
- 5 Episcoporum cause criminales minores in Concilio Provinciali tractandae, & definiendae sunt.
- 6 Sacerdos, vt ab officio, beneficio, vel ab ordine deponatur, quis Episcoporum numerus requiratur.
- 7 Sacerdos, vt degradari possit, sex Episcopi, vltra proprium Episcopum, tam antiquo, quam iure nouo sicut necessarii.
- 8 Expensis proprii Episcopi ad alicuius degradationem venire debent.
- 9 Degradare constitutum in minoribus proprius Episcopus sine alijs Episcopis potest.
- 10 Degradatus quilibet siue in sacris fuerit, siue in minoribus tantum, sit infamis.
- 11 Depositus verbaliter adhuc Clericaliter viuere tenetur, nec statim in brachio seculari tradendus.
- 12 Degradatio Clericorum quot modis, & qualiter fieri debeat.
- 13 Degradatio actualis coram Iudice seculari facienda.
- 14 Index Ecclesiasticus pro degradato apud Iudicem secularem efficaciter intercedere debet.
- 15 Degradari, & iudici seculari tradi, ob quas causas aliquis debeat.
- 16 Haereticus relapsus, & impenitens, degradandus, & foro seculari tradendus est.
- 17 Fallarius literarum Apostolicarum degradari, & iudici seculari puniendus tradi debet.
- 18 Clericus contra proprium Episcopum conspirans, aut homicida, an, & quando degradandus sit.
- 19 Degradandus an sit Religiosus Abbatem, aut Prouincialem suum occidens.
- 20 Degradandus an sit Clericus in sacris existens regulariter ob homicidium qualificatum, dummodo incorrigibilis non sit.
- 21 Sodomita Clericus, aut Religiosus, an, & quando degradandus, & brachio seculari tradendus.
- 22 Privilegium an causa sufficiens sit, vt Clericus degradari,

& Curiae seculari tradi possit.

- 23 Schismaticus Clericus an degradari, & Curiae seculari tradi mereatur.
- 24 Homicida si Clericus sit, an, & quando degradandus sit.
- 25 Degradatus actualiter, si Sacerdos sit, consecrando peccat, verè tamen consecrat, sicut etiam Episcopus veros ordines post degradationem confert.
- 26 Clericus in sacris post degradationem matrimonium validdè contrahere nequit.
- 27 Clericus in sacris post degradationem Horas Canonicas recitare tenetur.
- 28 Degradatus, cum officio & beneficio priuatus sit, an beneficij prioris fructibus alendus sit.

1 **C**um Ecclesia non intendat privilegij suis Clericos cofouere proternos, & incorrigibiles, statuit Celestinus Papa III. in ca. cum non ab homine, de iudic. Clericos incorrigibiles ab Ecclesiastico iudice primo verbaliter deponendos esse; ne tamen ad talem depositionis sententiam temere procedatur, modum quendam praescripsit, diligenter & cum maxima maturitate obseruandum. Vt autem res tota explicetur clarius, aduertendum est, vel agi contra Episcopum; aut contra Sacerdotem; aut contra Diaconum, aut Subdiaconum; aut contra Clericos in minoribus constitutos. Deinde vel agitur criminaliter, vel ciuilitate; De quibus omnibus quid dicendum, aut agendum, & quomodo procedendum sit, in sequentibus dictis ostendemus. Quorum

2 **P**rimum est. Si contra Episcopum consecratum criminaliter agatur, & crimen, de quo conuictus est, dignum sit depositione, olim iure antiquiori Metropolitanus illius Prouinciae cum alijs duodecim Episcopis vltra Metropolitanum conueniebant, qui duodecim à Metropolitano eligebantur, vel ab ipso reo, si electos à Metropolitano suspectos habebat, vt notant glos. in Summa, 3. quaest. 8. & clarius ibi Archid. Can. Duodecim. 5. quaest. 4. & in cap. Scirote, 6. quaest. 3. & 6. quaest. 4. cap. 1. 2. 3. & 4. & 9. quaestio. 3. cap. Saluo. Innoc. in cap. graue, numero 4. de praebend. Panorm. in cap. Non potest, nume. 5. de sent. & re iud. Alphons. Viuald. cit. numero 15. Gregor. Tholos. lib. 3. Syntag. cap. 30. numero 9. & videtur probari in cap. Felix Episcopus, 15. quaest. 7. & olim poterat Episcopus ab illis deponi, vt notat Panorm. vbi supra, ex cap. 6. quis Episcopus criminaliter, 6. quaest. 4. dummodo maior pars ex designatis Episcopis in sententiam depositionis consentiret, erant enim Iudices assessores, nò ordinarij, ex glos. in Summa, 3. quaest. 8. Panorm. in d. capit. Non potest, numero 18. Albertin. de Cathol. assert. quaest. 9. & Henriquez libro 13. cap. 55. §. secundo.

3 **D**ixi iure antiquiori, quia etiam iure antiquo, quamuis cognoscere poterant vique ad conclusionem cause, tamen definitio reservata fuit summo Pontifici, vt colligitur ex cap. accusatus, cap. discutere, c. Quamuis & c. Multum, 3. quaest. 6. Innoc. hoc insinuat in cap. Quod sicut, de elect. numero 4. & Archid. in cap. Si quis episcopus criminaliter 6. quaest. 4. & Panorm. in cap. Non potest, numero 5. & numero 14. de sent. & re iudic. & ibidem Felin. & Henriquez libro 13. cap. 55. §. 2. & nunc nouo iure Concil. Trident. tam cognitio causarum criminalium grauiorum contra Episcopos, quam earum conclusio Summo Pontifici reservatur, vt habetur in Concil. Trident. Sess. 24. de Reformat. capitul. 5. & docet idem Henriquez, vbi supra, & congregatio Cardin. interpr. Conc. anno 1585. Octobris 3. Quae autem dicantur cause grauiores, tradunt Iul. Cla. in Prac. Crim. in principio numero 9. Menoch. de arbit. libro 2. Centur. 3. Casu 266. & Lelius Iordanes, in libro de maioribus Ecclesiae causis, capitulo 1. & 2. Quod si causa eiusmodi sit, qua necessario extra Romanam Curiam sit committenda; neminè prorsus ea committi potest, nisi Metropolitanis, aut Episcopis à Papa eligendis. Haec autem commissio & specialis esse debet, & manu ipsius summi Pontificis signata, & sententia definitiva eidem reservari debet.

abus, vt in d. cap. 5. ſeſſ. 24. habetur. *Minores vero criminales cauſa epiſcoporum in Concilio tantum Provinciali, vel a deputandis per Concilium Provinciale cognosci, & terminari debent.*

4 Quando autem agitur contra Epiſcopum non conſecratum, ſed tantum electum & conſecratum, ſufficit iure antiquo numerus ſex Epiſcoporum, ex Archid. 3. quaest. 8. in Summa. ſuper glo. Summae, & Panorm. in d. cap. Non poteſt, numero, 9. de ſent. & re iudic. & facit cap. illud, diſt. 23. His omnibus addo, quod etiam in cauſis grauioribus criminalibus, cum cauſa contra Epiſcopum per Papam delegatur, quamuis Henrquez lib. 1. 3. de excomm. & inter d. cap. 55. §. 2. velit requiri duodecim Epiſcopos, cum Metropolitanum, prout iure antiquo requirebantur, tam in deſiſitione ab ordine, quam in deſiſitione ab Epiſcopo, ſive criminaliter, ſive civiliter agatur, & fauet gloſ. 3. quaest. 8. in Summa, alij tamen, vt Archid. in 3. quaest. 8. in Summa, ſuper gloſ. Summae, & in cap. illud d. 23. & Innoc. in cap. graue, numero 4. de praebend. & Panorm. in c. Non poteſt, numero 9. de ſent. & re iudic. rectius docent, quod quamuis hoc ſit honeſtum, propter excellentiam dignitatis Epiſcopalis, non eſt tamen neceſſarium, ſed conſideranda eſt forma Commiſſionis; quare, ſi vnus ſolus delegatus eſſet ad Ppapa, quia hic repreſentat perſonam Pape, argum. l. 1. ff. de offic. eius, & cap. Sanè, de offic. deleg. hic ſolus ſufficit ad deſiſitionem, argum. cap. per principalem, iuncta gloſ. ibi, in verbo, ad nos, 9. quaest. 3. Sin autem plures delegati ſint cum poteſtate deponendi, nõ requiruntur omnium concordia, ſed iudicio ſtatutorij plurimorum; Si quidem maior pars delegatorum in hoc cauſa perſonam delegantis repreſentat, ita vt iſtis delegatis condemnantibus, vel abſoluentibus, ipſemet Papa delegans condemnante, vel abſoluiſſe ceneatur, niſi appelletur; Sin autem diſcordant pari numero, tunc quidem deſiſitio à ſolo Papa dependet, argum. cap. final. de ſent. & re iudic. & ff. de re iudic. duo ex trib. & l. duo iudices, & Panorm. in ca. Non poteſt, num. 14. de ſent. & re iudic.

5 Cauſa vero criminales minores in Concilio Provinciali tractari & deſiſiri poſſunt, non exiſtentibus ibi duodecim Epiſcopis iure antiquo requiſitis, quia conſtat Concilium Provinciale ex numero nonnõ Epiſcoporum conſiſtere.

Neo obſtat, quod ad cognoſcendam cauſam Epiſcoporum requirantur duodecim Epiſcopi, quia illud ad ſummum procedit in cauſis maioribus, quando procedunt ſecundum ius antiquum, & quando commiſſio cum eodem numero ſit.

6 Secundum eſt, Cum agitur contra Sacerdotem, diſtinguendum eſt, vel enim agitur de deſiſitione quoad beneſicium, vel ad aliam penam; vel quoad deſiſitionem ab ordine: In primo cauſa non requiruntur numerus ille Epiſcoporum, vt notat gloſ. 15. quaest. 7. in Summa Innocenti graue, num. 5. de praebend. Panorm. in c. Non poteſt, numero 10. de ſent. & re iud. quia, ſi idem dicendum eſſe, etiam ſi agatur contra Abbatem, vel alios Prelatos inferiores, ſeu Clericos inferioris gradus, vt probatur 18. quaest. 2. cap. Si quis abbas, iuncta gloſ. & 16. quaest. 6. cap. Epiſcopo, ſi vero agitur ad ſententiam deſiſitionis ab ordine, ſeu de gradationis, tunc requiruntur ſex Epiſcopi, vltra Epiſcopum proprium; in deſiſitione vero Diaconi, vel Subdiaconi, vltra proprium Epiſcopum, requiruntur tres alij Epiſcopi, c. Si quis tumidus, c. Felix, & c. Si autem, 15. quaest. 7. & cap. 2. & ibi gloſ. in verbo, Canonibus, de penis, lib. 6. & Ioan. Andr. in Nouell. Archid. poſt Vgol. in cap. Scitote, 6. quaest. 3. Panorm. in cap. Non poteſt, numer. 10. de ſent. & re iudic. & facit cap. 1. & ibi gloſ. in verb. Canonibus, de heret. libro 6. Toler. libro primo, cap. 17. Henrquez lib. 1. 3. c. 55. §. 2. Synet. verbo, Degradatio, num. 1. Summa Aſſenſis, par. 2. libro 7. titulo 17. articulo ſecundo; Gregor. Tholoſanus libro 3. Synagm. iuris, cap. 31. num. 9. Alphons. Vivald. titulo de Deſiſitione, numero 16. & nona Conſtitutione Conc. Trid. ſeſſ. 13. de Reform. capit. 4. in caſibus, in quibus tot Epiſcoporum praesentia haberi nequit, aſſumere poteſt Epiſcopus totidem Abbates, ſum mitra & baculo, ex priuilegio Apoſtolico habentes qui ſibi aſſiſtant, aut

illis deſiſcentibus, totidem perſonas alias in Eccleſia deſiſſe conſtituas, additque Concilium poſſe Epiſcopum per ſeipſum etiam procedere ad abſolutionem degradatum ab ipſis ordinibus, & gradibus Eccleſiaſticis, adhibitis abſolutionibus praedictis, vt iatus Concilium ibi declarat. 1. illud vero obſeruandum eſt ex Ioan. Andr. in cap. 2. de penis, lib. 6. Panorm. in cap. Non poteſt, numero 10. de ſent. & re iudic. praedictum numerum Epiſcoporum requiri vbi agitur de de gradatione in ordine ad actum, hoc eſt, in examinatione, quando Epiſcopus tendit ad deſiſitionem actualem, ſecus autem ſi ſiſtere vellet in verbalis deſiſitione, & citat Panorm. cap. At ſi Clerici, & cap. cum non ab homine, de iudic. vbi ſolum ſit mentio de proprio Epiſcopo, & cap. poſtulaſti, de foro comp. & facit ca. 2. de penis, lib. 6. vbi in deſiſitione verbaliter ſiſtenda facit mentionem de Epiſcopis, in actuali vero dicit duntaxat de proprio Epiſcopo, Si quidem degradatio actualis eſt executio verbalis, & in executione non requiritur tanta ſolemnitas, quod etiam docet Sylueſt. verbo, Degradatio, num. 1. in fine.

8 Quorum autem expenſis veniant iſti Epiſcopi ad locum Iudicij, Archid. in cap. ſi autem, 15. q. 7. & Pan. in cap. Non poteſt, numer. 9. de ſent. & re iudic. dicunt, quod expenſis proprijs. Faciunt ad hoc c. cum ab omni, de vita & honore Cler. & c. cum ſit, de Simon.

9 Tertium eſt, Quoad de gradationem pro conſtitutione in minoribus, ſi ſit proprius Epiſcopus ſine alijs Epiſcopo, vt colligitur ex cap. 2. de penis, lib. 6. & cap. ſi autem, modo cap. ſeq. 15. quaest. 7. Panorm. in c. Non poteſt, numero 11. de ſent. & re iudic. & Henrquez lib. 13. cap. 55. §. 2. Toloſ. lib. 1. cap. 17. requiritur tamen praesentia Capituli, ſicut cap. Epiſcopus nullius, 15. quaest. 7. habetur, & tradunt gloſ. in d. cap. 2. in verbo, Praesentia & Panorm. in d. cap. Non poteſt, alias ſententia verbalis deſiſitionis eſt ipſo iure nulla, vt in d. cap. Epiſcopus nullius, dicitur, & gloſ. in cap. 2. in verbo, teneatur, de Conſuetud. lib. 6. Sufficit tamen quod de conſenſu Capituli adſint aliqui Canonici pura dos, vel tres, qui repreſentent totum Capitulum, poſt Archid. in d. cap. Epiſcopus nullius, & Panorm. in d. cap. Non poteſt, num. 11. de ſent. & re iudic. In mo. vero hodie Epiſcopus & Capitulum iure antiquo ex conſuetudine praescripta adde cauſas iſtorum ſine praesentia Capituli, & valet conſuetudo, arg. cap. 1. & ibi gloſ. in verbo, Non eſt, de conſuetud. lib. 6. & eadem gloſ. in cap. 2. in verb. praesentia, de penis, lib. 6. & Panorm. in cap. Non poteſt, numer. 11. de ſent. & re iudic. Toloſus lib. 1. cap. 17. & Henrquez lib. 13. cap. 2. & etiam valet conſuetudo ex eodem Panorm. vt ſolus deponat Clericos in minoribus conſtitutos, qui illud cap. 3. de Conſuetud. lib. 6. loquitur indiſtincte, de iſdem tenet Archid. in d. cap. Epiſcopus nullius, & facit ca. 2. de penis lib. 6. vbi ſolum ſit mentio de Epiſcopo in deſiſitione Clericorum minoris ordinis, & idem tenet Sylueſt. verbo, Degradatio, quaest. 1. & quaest. 8. Gregor. Tholoſanus, lib. 3. Synagm. iuris, cap. 30. eum. 9. Couar. in c. Quia nos, num. 4. de teſtam. Alphonsus Vivald. in tract. de Deſiſitione & de gradatione, numer. 12. & num. 17. Thomas Zerula in ſua Praxi Epiſcopali, par. 1. & par. 2. in verbo, Degradatio Quia Concilium Tridentinum ſeſſ. 13. de Reform. capit. 4. nihil in hoc expreſſe determinauit, & ideo nunc etiam iuri antiquo ſtandum eſt. Notat tamen Couar. & Vivald. vbi ſupra, hanc de gradationem actualem minime moribus receptam eſſe in his, qui minoribus ordinibus in ſignati ſunt. Nihilominus tamẽ in Pontificali Romano, in titulo, De ordine de gradati Clericos, ſit mentio, & apponitur forma non ſolum de gradandi Clerici exiſtentes in Minoribus, ſed etiam eos qui prima in reſtaurata accepertunt. Quae omnia multo magis procedunt in actuali

ADDITIO.

Adde. Et quod in cauſa haereſis ſolus epiſcopus poſſit degradare, vide in c. 1. de haeret. in 6. Et idem ſi eſſet petua immutandus.

actu degradatione, ad eius enim executionem non requiritur vltus Episcoporum numerus, aut Canonico- rum sed solus Episcopus proprius vni ex iudicatur. Et sic de- positus in omnibus casibus praedictis hoc est, siue sit Epi- scopus qui deponitur, siue Sacerdos, siue Diaconus, siue Subdiaconus, siue in minoribus constitutus, si deponatur ab ordine, si infamis, ex Panorm. in cap. cum te, num. 10. de sentent. & re iudic. cum talis depositio non nisi ob gra- ue crimen fieri debeat; neque ministrantur ei sumptus de Ecclesia, quia male meriti debeat egestate publica la- borare, ff. de positi, l. bona fides, & Summa Astensis, par. 2. lib. 7. tit. 17. art. 4. q. 2. & 3.

11 *Quartum est.* Quamuis si verbaliter depositus quis fue- rit, nondum tamen statim degradandus est, dummodo se corrigere voluerit, immo tenetur adhuc Clericali vi- uere, & Ecclesia tueri eum, & Clericali priuilegio gau- dere, & glossa in capitulo ad abolendam, in verbo, *Proroga- debit*; & glossa in capitulo ad abolendam, in verbo, *Proroga- tur*; & ibi Panorm. num. 10. de haeret. & Summa Astensis, par. 2. lib. 7. tit. 17. articulo 3. Innoc. in capitulo. *Ex parte*, de Cler. coniug. & glossa in capitulo. *Dicitur est*, in verbo, *Secu- lariter*, dist. 81. Sin vero adhuc incorrigibilis maneat, tunc quidem actualiter degradandus est. Hec autem degrada- tio actualis duobus modis fieri potest; vno modo secun- dam cap. *Degradatio*, de penis, lib. 6. quando scilicet, Iu- dex laicus non adest, sed tamen cum quidam solemnita- te sit ab Ecclesiastico Iudice, ad huc in modum; Nam cler- icus degradandus indutus sacris vestibus, & manibus tenens vas, aut instrumentum, vel ornamentum ad suum ordinem spectans, ac si in suo officio deberet solemniter ministrare, adducitur ad praesentiam Episcopi; & auferun- tur illi omnia data in ordinatione, incipiendo ab vlti mo- gradatum vsque ad vltimum datam in prima tonsura; deia deo condetur, vel raditur caput illius, ne tonsura, seu cler- icatus vestigium remaneat in eo sem; Er potest episcopus in degradatione huiusmodi, verbis aliquibus vti ad terro- rem, illis oppositis, quae in collatione ordinis prolata sunt, dicendo presbitero, haec vel similia verba in remotione planeta: Auferimus tibi vestem Sacerdotalem; & te hono- re Sacerdotali priuamus; & sequi in remotione reliquorum insignium similibus verbis vtiens: In ablatione vero vlti- mo, quod in collatione ordinum fuit primum, infra scripto vel alio simili modo pronunciet, siue dicat: Auctoritate Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac no- stra, tibi auferimus habitum clericalem, & deponimus, & degradamus, spoliamus, & eximus te omni ordine bene- ficio, & priuilegio clericali. J. Hec Bonifacius Papa VIII. in capitulo, *degradatio*, de penis, lib. 6. Sum. Pisan. in ver- bo, *Degradatio* principio & Syluest. verbo, eod. numer. 1. Toletus lib. 1. Instru. Sacerd. capit. 17. & Summistae com- munit.

13 *Alio modo fieri potest degradatio actualis, praesente Iu- dice laico, ita vt Iudex Ecclesiasticus coram eo in illetem coelestem insignijs proprijs ordinum exutum tradat conse- quenter iudici seculari cum protestatione, quod recipiat eum in forum laicum; intercedere tamen debet efficaciter pro eius capitali pena in eum exerceat, & sic conse- cutur Curiae seculari traditus, vt habetur in ca. *Novimus*, de verb. signifi. & ibi Panorm. num. 8. & Host. in Summa lib. 5. tit. de haeret. §. *Qua pena feriat*, num. 9. vbi Panorm. post Abbatem ait, quod Iudex Ecclesiasticus monebit iu- dicem secularem ad pietatem, dicendo, quod ille est ima- go Dei, & reducet sibi ad memoriam multos, qui post de- lecta atrocitate egerunt penitentiam, vt in Petro Apostolo, qui negauit Christum, & postea meruit principatum in- ter Apostolos, & in Maria Magdalena, & similibus.*

14 *Quod si dicas cum Hostiensis talem intercessionem esse potius vocalem, & coloratam, quam effectiualem, quan- do quidem quicquid dicatur, ad hoc fit ista traditio, vt paratur morte. Respondet Panormitan. vbi supra, hoc falsum esse, cum in d. ca. pi. *Novimus*, de verb. signifi. di- catur, *efficaciter intercedendum esse*; vnde licet Ecclesia pu- nire possit eum pena iudicis, non tradendo eum Iudici seculari, quia tamen delectum est ita graue, Ecclesia non vult eum amplius in foro suo retinere; eum autem degra- dat ad ceterorum terrorem. Quia vero post degradatio-*

nem hanc non est amplius de foro suo, & consequenter ad Ecclesiam non spectat amplius poenam et imponere; ideo intercedit pro eo apud Iudicem proprium.

15 *Quintum est.* Tres praecipue casus numerare solent DD. pro quibus quis degradari solet, & Curiae seculari tradi, glossa in cap. ad abolendam, in verbo *relinquatur*, & ibidem Panorm. num. 11. de haeret. & idem Panormitan. in cap. *At si clerici*, §. 1. num. 37. de iudicij, & Hostiensis in Sum- ma lib. 5. tit. de haeret. §. *Qua pena feriat*, numer. 10. S. Anton. 3. par. tit. 28. de suspens. capitul. 4. in fine. Summa Astensis, par. 2. lib. 7. tit. 17. art. 3. Summa Pisanella in ver- bo *degradatio*, Syluest. verbo, eod. numer. 4. quest. 2. Ta- biena verbo, eod. num. 2. §. Tertio. Giegor. Tholosanus in Syntagm. iuris lib. 31. capitul. 30. numer. 10. & Alph. nf. Vuald. tract. de depositione & degrad. num. 21. Lucas de Penna de priuile. Scholast. lib. 12. Cod. in leg. 1. Toletus lib. 1. ca. 17.

16 *Primus casus est haeresis, vt habetur in cap. Ad abolendam, & c. excommunicamus, l. §. damnari*, de haeret. in antiq. & capit. 1. tit. eod. lib. 6. Hoc tamen intelligi debet de haeretico relapso, vel saltem impenitenti, cap. *Super eo*, & cap. *accusatus*, de haeret. lib. 6. Nam simpli cit r haeticus necdum relapsus admittitur ad penitentiam, capitul. pen- ult. de haeret. in antiq. duobus concurrentibus, vt notat Panorm. in d. cap. ad abolendam. numer. 6. Licet quando incontinenti, & sponte redire vult ad penitentiam; secus autem si ex interuallo, & non sponte, sed metu poenae, vel probationum, tunc enim eis non est credendum, nec par- cendum, ex Panorm. ibi, & in cap. *excommunicamus*, l. num. 10. de haeret. vbi ait, quod qui traditi iam sunt Curiae seculari, & priuati omni priuilegio per degradatione actualem, tunc non est locus penitentiae, quia non videntur venire sponte nec incontinenti. Et quamuis nondum relapsus & ad penitentiam rediens detrudi debeat in carcerem, vt ibi perpetuo peniteat, vt in cap. penult. de haere. in antiq. Hodie tamen per cap. *vt commissi*, de haeret. lib. 6. poena illa mitigari, & mutari potest in aliam ad arbi- trium Iudicis, quod etiam notat Syluest. vbi supra, quest. 2. sed si relapsus fuerit, sine audientia Curiae seculari tradi- tur cap. *accusatus*, de haeret. lib. 6. vnde semel tantum lapsi non autem relapsi ad penitentiam admittuntur, ex Pan. in d. cap. *At si clerici* num. 37. de iudic. & in cap. *excom- municamus*, l. numer. 10. de haeret. in antiq. & faciunt ad hoc cap. *super eo*, & *c. accusatus*, de haeret. lib. 6. Ratio autem curius antiquum talem perpetuo carceri tradendum statuit ea est ex Hostiensis vbi supra quia si haberet liberu aditum, & exitum, timendum esset, ne a iis corrumperet.

17 *Secundus casus est in falsario literarum Domini Papa, c. ad falsarium, de crimine falsi, glossa in cap. si quis Sacerdotum, in verbo, mox, l. q. 1. Nec obstat cap. *Novimus*, §. finali, de verb. signifi. Nam secundum communem opi- nionem DD. est specialis casus, sic expresse Panorm. in ca. *At si clerici*, §. 1. num. 37. de iudic.*

18 *Tertius casus est contumelia, vel iniuria illata in Episco- pum proprium, cap. si quis Sacerdotum, l. q. 1. sed intelli- gendus est textus de Clerico incorrigibili; ex glossa ibi in verbo, mox, l. q. 1. quest. 1. & in ca. si qui sunt, in verbo, *vituperatores*, l. q. 7. & in cap. *Novimus*, in verbo, tradatur, de verb. signifi. Panorm. in d. ca. *At si clerici*, num. 37. vbi ait esse communem DD. Nam cum ob homicidium non tradatur Clericus Curiae seculari, cum non ab homine, de lu- dic. durum nimis esset dicere ob simplex con. cum tradi, & idem tradit Panorm. in d. ca. *At si clerici*, num. 37. ex glo. suo, in d. c. cum non ab homine, de iudic. vnde cum in Curia Romana quidam Sacerdos interfecisset Sacristam S. Petri Sacerdotem vt sic capere posset bona Sacristiae, requi- sito peritotum consilio super hoc, consulerunt, quod no- debeat propter hoc tradi Curiae seculari ad occidendum secundum iura; sed poni in perpetuum carcerem, vel caueam, ibi sustentandum pane doloris, & aqua angustiae; Papa tamen Martinus V. de plenitudine potesta- tis illum degradatum fecit tradi Curiae seculari, & sic fuit occisus, vt S. Anton. 3. par. titu. 28. de suspensione, cap. 4. in fine, & Syluest. in verbo, *degradatio*, numer. 4. quest. 2. verficul. Tertio, & Bernard. Diaz in Pract. ca. Crim.*

Canon. c. 90. teſtantur. Quo etiam in loco idem Bernard. Diaz refert Episcopum Pariſienſem Franciscum Ponchet anno Domini 1530. degradasse Sacerdotem quandam ad valvas Ecclesie Maioris Pariſienſis, eumque Curie ſeculari tradidisse quem ſuſceptum iudex ſecularis damnauit, primo ad pœnam abſciſſionis manus ante ianuã Collegij Heduenſis; & deum vt viuis combureretur in platea Sancti Ioannis Engreua, prout factum fuit. Quam pœnam paſſus eſt eo quod occiderat animo depradandi Rectorem cuiusdam oppidi non longè diſtantis, habitantem in dicto Collegio Heduenſi, cuius ille ſamulus fuerat & vices in parochia gerebat.

19 Huius tertij caſus occasione quaerit Alphoſus Vinaldus tract. de deſignatione & degradatione. num. 25. An ſicut Clericus ob conſpirationem in ſuum proprium Episcopum, vel ob iniuriam illi factam degradandus ſit; ita etiam & Religioſus idem faciens contra Abbatem, Priorem, Guardianum, aut Generalem ſuum, degradari mereatur? Cui dubitationi reſpondet affirmatiuè, eo quod Religioſus magis tenetur obedire ſuperiori ſuo, eumque reuereri, quam Clericus ſecularis Episcopum ſuum maioremque Iuriſdictionem Generalis, ſeu Prælati Regularis in ſuos Religioſos, quam Episcopus in ſuos Clericos habet. Cuius opinio confirmari poteſt ex Io. Bernardo Diaz in Practica Crim. Canon. c. 90. vbi refert Archiepiscopum Hiſpalenſem Cardinalem anno Domini Milieſimo quingenteſimo trigefimo ſexto, in menſe Julio, in Ciuitate Hiſpalenſi, virtute Apoſtolicæ Commiſſionis ei factæ a Paulo Papa III. quatuor Religioſos Monafterij ordinis Sancti Auguſtini eiſdem Ciuitatis degradasse publice, eoque ſtatim Curia ſeculari tradidisse, qui omnes furca ſuſpenſi ſunt, eo quod diabolica fraude decepti Fratrem Ioannem de las caſas in ſacra Theologia Magiſtrum, Prouincialem ſuum occiderunt. Immo idem Vinaldus vbi ſuprà nu. 23. refert, Religioſum quandam annis præteritis Romæ captiui pœna affectum fuiſſe, quod Monialem quandam violauerat.

20 Hiſ autem non obſtantibus, Bernardus Diaz vbi ſuprà cap. 90. & cap. 132. poſt Anan. in cap. 1. de Cleric. pugnantem in duello, quaſi in fine, & Anton. & Aretin. in cap. cum non ab homine. col. 9. in fine, de iudic. Decium in cap. At ſi Clerici, col. 23. ver. Et prædictam, de iudic. Arnald. Alber. in c. Quoniam, col. 124. verſ. Nihilominus tamen, de heret. lib. 6. quos refert, exiſtimat exiſtentes in ſacris ordinibus, maxime ſi Sacerdotes ſint nec ob homicidium, aut aliud quantumcũque graue delictum etiam qualificati actualiter degradari, & Curia ſeculari tradi debere, niſi ſequuta incorrigibilitate, aut in caſibus in iure expreſſis; Panormitani vero in cap. At ſi Clerici, in princip. de iudic. Poſt Petrum de Anchar. in ſepet. regulæ, Ea quæ, 19. q. de reg. iuris, & in conſil. 138. ſententiam, dicens committentem enorme homicidium, aut aliud aliud immane crimen debere deponi, & tradi ſtatim Curia ſeculari; non expectata incorrigibilitate, ſolum locum habere vult in Clericis prius tonsuræ, ſic enormia homicidia perpetrantiſſimis cum illi non ita proprie *Chriſti Domini* appellari poſſint. Quæ ſane opinio ſatis communis eſt, & benignior, quamuis contraria illa Panormitani & Ancharani nonnunquam in præxi obſeruetur, maxime accedente Summi Pontificis auctoritate, & criminis immanitate id exigente, præſertim ſi contingat aliquod magnum ſcandalum inde conſequiri, vt ex allatis exemplis manifeſtum eſt.

21 Quartus poſtea caſus appoſitus eſt, in quo quilibet Clericus, vel Religioſus ſtatim degradandus, & Curia ſeculari tradendus eſt, ſcilicet quando talis vitium Sodomie exercuerit. Et quidem vitium hoc tum contra naturam ſit, maxime deteſtandum eſt; violatur enim ipſa ſocietas quæ cum Deo nobis eſſe debet, cum eadem natura, cuius ille auctor eſt libidinis peruerſitate polluitur. Quod crimine adeo immane eſt, vt Deus illud igne de celo miſſo vindicauerit, & quinque Ciuitates Sodomiticæ conſumpſit, ob quod etiam infantibus, ac mulieribus ſubuerſarum Ciuitatum parere noluit. Genef. 19. & Alexander Papa III. in Concilio Lateran. vt habetur in capitul. Clerici, de exceſſ. prælat. ſtatuit, vt hoc crimen committentes, *ſi Clerici ſue-*

rint, deiciantur a Clero, vel ad agendam penitentiam in monaſteria detrudantur: ſi laici, excommunicationi ſubdantur. & a caſu ſidelium ſunt penitus alieni. Et in Authen. non luxur. contra naturam, capite puniri iubentur. Quas poenas tam per ſacros Canones, quam per ius civile conſtituit huiusmodi impoſitas, Leo X. in Concilio Lateran. anno Domini milleſimo quingenteſimo decimo quinto tertio. Nonas Maij. Pontificatus ſui anno ſecundo, vt colligitur ex Conſtitutione 11. eiſdem quæ incipit, *Superna.* Et Pius V. in Conſtitutione 5. quæ incipit, *Cum primum,* committentes huiusmodi crimen. *ſi laici fuerint, curia ſeculari tradendos; ſi vero Clerici fuerint, omnibus ordinibus degradandos, ſimilique pœna coercendos: ſtatim.* Et in Conſtitutione ſua 70. quæ incipit, *Horrendum,* de Clericis tale crimen committentibus, agens, inter alia hæc habet; *Omnes & quoscuque præbiteros, & alios clericos ſeculares, & Regularis cuiuscuque gradus & dignitatis, tam diuſos neſas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico præſentis Canonis auctoritate priuamus. Ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradari poteſtati ſtatim ſeculari tradantur, qui de ipſo illud idem capiat ſupplicium, quod in laico; hoc in exitu deuolutus, legitime reperitur ſanctiombus conſtitutum.* De qua re legi poſſunt Ioann. Bernard. Diaz in ſua Præxi Canon. capitul. 2. Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 249. Alphoſ. Vinaldus ſuo Candelabro aureo, par. 3. tit. 6. de deſignatione, & degradatione, num. 22. Simon Maiolus lib. 5. de irregul. ca. 43. & Thomas Zerula in ſua præxi Episcopali, par. 2. in verbo, Sodomia, & Iacobus de Graſſijs lib. 2. Decifion. ca. 90. & alij.

22 *Dubium eſt.* An ob fortilegium tradendus ſit aliquis Curia ſeculari? Anton. affirmat propter cap. admoneant. 16. q. 7. ſed melius docet Panorm. in cap. At ſi Clerici, num. ca. 37. & num. 38. de iudic. textum illum intelligi de veritabili deſignatione, non autem de actuali, quæ eſt in ordine ad traditionem Curia ſeculari. Nam verbum hoc *Degradari* in pœnalibus & odioſis debet ſtrictè ſumi pro degradatione verbalis, ex Pan. cit. numer. 38. & Felin. in cap. Qualiter, & quando, in fine, de accuſat. Sylueſt. verbo degradatione, numer. 2. & Diaz in Pract. Crimina. Canon. ca. 132. & pro hoc facit cap. ſi quis episcopus, 26. q. 5. vbi Clerici conſulentiſſimis Atrypices, & fortilegos imponitur pœna deſignationis, qui tamen veniunt pari pœna puniendi, & ratio eſt poteſt, quia in d. cap. Admoneant, laicus ob fortilegium præcipitur excommunicari; & ideo non eſt probable quod præcipiatur Clericus tradi ſeculari Curia ad mortem.

23 *Dubium eſt.* An quis ob ſchiſma deponendus ſit, & Curia ſeculari tradendus; Bonaguida vt refert Ioann. And. in c. cum non ab homine, de iudic. affirmat, propter c. De Li guribus, 23. q. 5. & fauet Ioan. Andr. cit. ſed melius docet gloſ. ſina. in d. c. cum non ab homine, & Pan. in c. At ſi Clerici, num. 38. de iudicij, caput illud intelligi de ſchiſmatico incorrigibili, & non aliàs.

24 *Dubium eſt.* An ob homicidium tradi quis debeat Curia ſeculari? Reſpondeo cum Panormitani in cap. At ſi Clerici, numer. 39. de iudic. & Petro Ancharano, quem ipſe refert Toletus lib. 1. Inſtruct. Sacerd. capitul. 17. in fine, & alijs, quod ob homicidium ſimplex deponendus tantum eſt verbaliter, argum. capitul. cum non ab homine, de iudic. Quod ſi homicidium ſit ita qualificatum, vt tranſeat in aliam ſpeciem criminis grauiorem, puta, homicidium ſuicidum, aſſaſſinamentum, proditionem, cum ſpoſitione bonorum, parricidium, matricidium, vel ſi homicida contumaciſſimus, tunc quidem habita ratione criminis, & ſcandalij, degradandus & tradendus eſt Curia ſeculari. Ratio eſt primo; quia pœnæ debent commenſurari, & ad quantum delictus; ſi igitur ob ſimplex homicidium deponitur ſimpliciter, ob qualificatum modo prædicto Curia ſeculari tradendus eſt, & ideo occidens Sacriſtam S. Petri a Martino V. iuſtus eſt Curia ſeculari tradi, vt ſupra dictum eſt. Secundo, Quia vbi in iure Canonico non reſcribitur aliquam pœnam, & tamen delictum eſt grauiffimum, recurrentum eſt ad pœnas legis ciuiliſ; Aliquando enim ob grauiſſima crimina non reperitur certa pœna

pena in Canonibus diffinita, sed in Legibus sic, ut contra illos, qui templa Dei effugerunt, combusserunt, spoliauerunt, & Sacerdotes occiderunt, vel parentes, vel patriam prodiderunt. Contra tales enim feruissima pena de iure proclatata sunt. Nam quandoque damnatur ad bestias, quandoque igne comburitur, quandoque per frusta scinduntur, ut affassinus, *L. famasos, §. capitalium, de penis. l. 3. §. legi Cornelia, ad leg. Pompeiam de paricid.* Cuiusmodi crimina comburitur, damnatur ad bestias, vel in fatus culeo iactatur in profundum maris, vel per frusta diuiditur; certe tantam dissimilitudinem inter Clericos & laicos taliter delinquentes inducere esset absurdum: unde tales merito per Episcopum degradandi sunt, & Cuius seculari tradendi, ut latius Pan. in c. *At si Clerici, num. 41. de iudic. tradit, & fauet Alphonf. Viuald. ut. de depositione & degrad. num. 23.*

25 *Debetur esse.* An actualiter degradatus celebrans consecret, vel ordines conferre possit? Respondeo cum S. Tho. 3. p. q. 82. art. 8. Palud. 4. d. 13. q. 1. art. 2. Conc. 5. Ric. 4. d. 13. q. 1. doto 4 d. 13. q. 1. art. 8. Panor. in c. *Non potest*, num. 1. de sent. & re iudic. Summa Astensi par. 2. lib. 7. tit. 17. ar. 1. Angelica, in verbo, degradatio, num. 3. Sylu. verbo, eod. num. 9. q. 7. Tabiena, verbo, eod. nu. 3. §. secundo Archid. de consecr. d. 4. cap. *ostenditur*, Henriquez lib. 13. ca. 55. §. 3. Alphonf. Viuald. vbi supra, nu. 36. & n. 43. & 44. Cosmo Philarcho de officio Sacerd. pa. 1. lib. 4. c. 5. & Sebast. Medice par. 2. tit. 9. q. 24. Toletus, li. 1. c. 17. quod verè consecrat, quicquid glori. in cap. *accidens*, in verbo, *presbitero* dist. 50. & alij nonnulli contrarium dixerint, sed male; Quia character, super quo fundatur consciendi potestas, est indelebilis, etiam post mortem; unde Clericus resuscitatus non est ordinandus, ex glo. in c. 2. in verbo, *numquam* 32. q. 7. & Panor. vbi supra. Et eodem modo dicendum est ex DD. in 4. d. 29. quod licet peccet ordines conferendo, non tamen ordinis executionem confert, si tamen ordinat, verum ordinem confert.

26 *Item si matrimonium contraheret, si esset in sacris, matrimonium non teneret, ut docent Summa Aitensis, 2. part. lib. 7. tit. 17. art. 4. q. 4. & Alphonf. Viuald. vbi supra, num. 34. qui numer. 35. affirmat Matrimonium contractum hoc die coram Sacerdote degradato, cui parochus concessit interessendi licentiam, iuxta Conc. Trid. Sess. 24. de refor. Matrim. c. 1. verum ac validum esse, fauore Matrimonij, & ordinis Sacerdotalis, quem ipse retinet.*

27 *Quibus addo ex iisdem DD. quod sic degradatus, si sit in sacris, tenetur ad horas Canonicas, cum ca. Dolentes, de cele. Miss. omnibus ordinatis sacris horas recitare precipiat, hic autem adhuc characterem retinet, nec ab his, quae oneris sunt per degradationem liberatur, sic Angelica, verbo, Degradatio, nu. 4. & Sylu. verbo, eod. q. 8. Tabiena, verbo eod. §. secundo Gigas de pensionibus, q. 64. Felicianus Episcopus Scalensis, tit. de depositione & degrad. cap. 25. vers. Porro depositus. Alphonf. Viuald. tit. eod. nu. 40. Couar. lib. 3. variat. resolu. c. 13. nu. 8. vers. Duodecimo circa medium, & in cap. Alma mater, par. 1. §. 3. nu. 8. vbi refert pro hac re Albert. de Ferrar. in tract. de Horis Canon. q. 12. & 13. Sebast. Medices, vbi supra, q. 24. Io. de Liogano in Clem. *Dignum*, de celebr. Missar. q. 3. & Decium in c. *Inrelleximus*, de iudic. & alios. Cosmus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. lib. 4. c. 5. Petrus Cenedus p. 2. collectancatum ad ius Canonicum, collectan. 65. n. 5. & Gre-*

gorius de Valentia tom. 4. disp. 7. q. 19. punct. 4. & Sotus lib. 10. de iust. & iure, q. 5. art. 3. circa medium. Nau. in lib. de orat. cap. 21. num. 17. vers. *Decimoquarto*, qui duo vltimi cum Alphonfo Viualdo vbi supra num. 46. docent irregularem, depositum, & degradatum dummodo non sit excommunicatus licite posse officium cum alijs in choro, & Henriquez lib. 13. c. 55. §. 3. cum Angel. Sylu. & Tabiena, docent, sic degradatum dicere debere horas, sine eo quod dicat, *Domine vobiscum* & similia pertinentia ad dignitatem ordinis, immo etiam & degradatus beneficium retinens, quamdiu illud retinet licet non fuerit in sacris, ad horas recitandas obligatur, ut praefati auctores tradunt, & hoc ratione beneficij ut constat. Unde sequitur fasum esse quod Toletus lib. 1. Instruct. Sacerd. c. 17. docet contra omnes Summistas & Theologos, degradatum non teneri ad horas canonicas recitandas, ea ratione persuasus; Quia recitatio haec non est de iure diuino sed a Papae & ideo cum sic degradatus sit extra forum Papae, non videtur teneri amplius. Ad dictum ca. Dolentes, respondet, loqui solum de his, qui vsum Clericalem habent. Quae ratio parum valet, siquidem extra forum Papae non est, & characterem retinet, & solum foro seculari traditur ad puniendum; eo quod Ecclesia poena sanguinis aliquem coercere non solet, & cap. Dolentes, absolute & indistincte loquitur, ergo nec nos distinguere debemus; Neque mens Papae aut Ecclesiae est, talem ab hoc onere liberare, ut communiter tradunt Doctores, unde tandem Toletus ipsemet fatetur quod secutus sit recitare; & certe vnus opinio contra communem tuta conscientia vix defendi potest, nedum in praxi sequenda est.

28 *An vero sic depositus & degradatus, cum sit officio & beneficio priuatus, alendus sit fructibus beneficij, non ita conueniunt Doctores, siquidem Felin. in cap. ex parte, de accusat. quem refert, ac sequitur Cona. lib. 3. variat. resolu. in cap. 13. nu. 8. versic. Duodecimo, plane existimant huic minime exhibenda esse alimeta ex Ecclesie redditibus. At vero Alphonf. Viualdus vbi supra, numer. 41. licet hanc opinionem ex rigore iustitiae veram esse putet, sibi que imputet, quod culpa sua, & beneficio, eiusque fructibus priuatus sit, nihilominus tamen ex pietate, & per modum Eleemosinae poterunt ei necessaria ad victum ministrari, ne aut fame pereat, aut cum dedecore status Ecclesiastici mendicari cogatur, ut ibidem affirmat; cui sententiae plurimum fauet id, quod S. Hieronymus ad Rusticum Narbonensem Episcopum scribit, & refertur in cap. *Diaconi, sunt, dist. 93.* his verbis. *Mendicatus infelix in plateis Clericus, & seruili operi mancipatus, publicam a quolibet poscit alimoniam, qui ex eo magis despicitur a cunctis, quo miser & desolatus iuste putatur ad hanc ignominiam deneruisse,* & expresse docet Pan. in c. Pastoralis, §. verum, num. 16. de appellat. Plura de hac re apud auctores legi possunt, haec interim de his censuris, aliisque poenis praedictis dixisse sufficiat.*

A D D I T I O.

* Ad hanc eandem sententiam comprobendam inducitur Auila de censur. fo. 242. parte 4. de degradat. dub. 7. conclus. 2.

Finis Quinti Libri